

Súhrnná správa o piatom roku členstva SR v EÚ

Úvod	3
1.1 Inštitucionálne náležitosti	3
1.2 Účasť SR na rozhodovacích procesoch spoločenstiev	4
1.3 Harmonizácia práva	5
2. Horizontálne témy a stratégie EÚ	9
2.1 Finančná perspektíva a rozpočet EÚ	9
2.1.1 Finančná perspektíva	9
2.1.2 Rozpočet EÚ	9
2.2 Trvalo udržateľný rozvoj	11
2.3 Lisabonská stratégia	12
2.4 Ľudské práva	14
2.5 Boj proti podvodom	18
2.6 Boj proti terorizmu	19
2.7 Rozšírenie EÚ	21
2.8 Humanitárna pomoc	23
3. Účasť SR na sektorových politikách EÚ	23
3.1 Vnútorný trh a štyri slobody	24
3.1.1 Slobodný pohyb tovaru	24
3.1.2 Slobodný pohyb osôb	29
3.1.3 Slobodný pohyb služieb a kapitálu	31
3.2 Colná únia	39
3.3 Dane a účtovníctvo	42
3.4 Doprava	52
3.5 Telekomunikácie a poštové služby	60
3.5.1 Telekomunikácie	60
3.5.2 Poštové služby	62
3.6 Informačná spoločnosť	63
3.7 Energetika	66
3.8 Hospodárska súťaž a štátna pomoc	70
3.9 Hospodárske a menové záležitosti	73

3.10 Finančná kontrola a vnútorný audit	76
3.11 Kultúra a audiovizia	80
3.12 Podpora podnikania a priemyselná politika	85
3.13 Kohézia a regionálna politika	92
3.14 Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, rybné, lesné hospodárstvo	96
3.14.1 Poľnohospodárstvo	96
3.14.2 Rozvoj vidieka	100
3.14.3 Rybné hospodárstvo	104
3.14.4 Lesné hospodárstvo	104
3.15 Ochrana spotrebiteľov, verejné zdravie a bezpečnosť potravín	107
3.16 Spravodlivosť a vnútorné záležitosti	116
3.16.1 Spravodlivosť	116
3.16.2 Vnútorné záležitosti	118
3.17 Vonkajší obchod	120
3.18 Vonkajšie vzťahy	125
3.19 Výskum, technológie a inovácie	127
3.19.1 Výskum	127
3.19.2 Technológie a inovácie	129
3.20 Vzdelávanie, mládež, odborná príprava a šport	131
3.21 Zahraničná a bezpečnostná politika	135
3.22 Zamestnanosť a sociálne veci	136
3.23 Životné prostredie	140
3.24 Štatistika	147
Záver	149

Úvod

Slovenská republika (ďalej len SR) je už piaty rok súčasťou medzinárodného spoločenstva, ktorého hlavnými cieľmi sú: spoločná zahraničná, bezpečnostná politika, spolupráca v oblasti justície a vnútra, menová únia a zavedenie občianstva Únie.

SR sa v piatom roku svojho členstva v EÚ zaoberala množstvom otázok ekonomických, sociálnych, politických a iných aspektov, ktoré priniesol ostatný rok členstva v EÚ.

1.1

Inštitucionálne záležitosti

SR v 5. roku členstva v EÚ úspešne ukončila ratifikačný proces Lisabonskej zmluvy. Prezident SR podpísal ratifikačné listiny dňa 12. 5. 2008 a ministerstvo zahraničných vecí SR (MZV SR) ratifikačné listiny expedovalo vláde Talianska. SR sa aktívne zapojila do predbežných rokovaní o implementácii zmluvy, ktoré sa konali pod vedením slovenského predsedníctva v Rade EÚ a kde SR prezentovala svoje pozície a stanoviská. Vstup Lisabonskej zmluvy do platnosti sa predpokladal k 1. 1. 2009.

Lisabonská zmluva bola schvaľovaná vo všetkých členských štátoch s výnimkou Írska parlamentnou cestou. Írski voliči svojím rozhodnutím 12. 6. 2008 či sú za, resp. proti prijatiu 28. dodatku írskej ústavy, spomalili proces, ktorý mal umožniť úvahy o implementácii ratifikáciu Lisabonskej zmluvy. Prijatie Lisabonskej zmluvy bolo zamietnuté v pomere 53,4 % hlasov proti a 46,6 % hlasov za. Rezonovali hlavne témy ako strata národnej suverenity, strata tradičnej vojenskej neutrality, militarizácia, harmonizácia daní a pod.

Ratifikačný proces Lisabonskej zmluvy sa nezastavil, čo bolo v súlade s pozíciou SR. Následne po negatívnom výsledku írskeho referenda Lisabonskú zmluvu ratifikovali Spojené kráľovstvo 18. 6. 2008, Cyprus 3. 7. 2008, Holandsko 8. 7. 2008, Belgicko 10. 7. 2008, Španielsko 15. 7. 2008, Taliansko 31. 7. 2008 a Švédsko 20. 11. 2008.

Zasadnutie Európskej rady v dňoch 15. - 16. 10. 2008 neprinieslo pokrok v riešení situácie ohľadom ratifikačného procesu Lisabonskej zmluvy, ani v riešení súvisiacich inštitucionálnych otázok.

Až na zasadnutí Európskej rady v dňoch 11. – 12. 12. 2008 v Bruseli sa dosiahla dohoda, ktorá opätovne rozbehla proces ratifikácie a uvádzania Lisabonskej zmluvy do života a otvorila cestu pre opakovanie referenda o ratifikácii zmluvy v Írsku. Ak bude Lisabonská zmluva ratifikovaná všetkými členskými štátmi, každá krajina bude mať svojho komisára.

Írsko výmenou za druhý pokus o ratifikáciu (v termíne do ustanovenia novej Komisie) dostane tiež politické záruky v oblasti neutrality, daní a rodinného práva. Aby sa tieto sľuby stali právne záväzné bez zasahovania do textu zmluvy a tým ratifikačného procesu, špeciálne ustanovenia nazvané „Írsky protokol“ budú zahrnuté v prístupovej zmluve, zrejme s Chorvátskom (teda pravdepodobne v roku 2011). Protokol tiež potvrdí na obdobie rokov 2009 - 2014 zvýšenie počtu europoslancov z 736 na 754, čo je o trochu viac ako pôvodne predpokladala Lisabonská zmluva – Nemecko si ponechá súčasných 99 poslancov. Pre budúce predsedníctva Rady EÚ je určené ubezpečenie, že rotujúce predsedníctvo, počas ktorého vstúpi Lisabonská zmluva do platnosti, dokončí svoje 6-mesačné obdobie podľa terajších pravidiel a nové predsedajúce authority - stáleho voleného predsedu Európskej rady a menovaného vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku - zavedie až nasledujúce rotujúce predsedníctvo Rady.

Osobitne ponechanie systému „jedna krajina – jeden komisár“ sa javí z pohľadu SR ako dobré inštitucionálne riešenie. Mať post komisára predstavuje pre SR nielen otázku reprezentatívnosti Komisie a zviditeľnenia jej demokratického charakteru pred občanmi. Aj z praktického hľadiska pri zatiaľ nedostatočnom zastúpení Slovákov v európskych inštitúciách (najmä na vyšších postoch) predstavuje komisár dôležité prepojenie na procesy prebiehajúce vnútri EÚ, pričom sa nijako nespochybňuje nadnárodný a európsky charakter postu člena Komisie.

Obdobie českého predsedníctva v 1. polroku 2009 neprinieslo nové momenty ani v ratifikačnom procese, ani v riešení otázok event. budúcej implementácie Lisabonskej zmluvy. Došlo k pokroku v parlamentnej ratifikácii Lisabonskej zmluvy v Českej republike, kde zmluvu schválila Dolná snemovňa parlamentu dňa 18.2.2009. (Pozn.: Senát ČR zmluvu ratifikoval až dňa 6.5.2009, teda až po hodnotenom období v tejto správe). Naďalej však chýba ukončenie ratifikačnej procedúry zmluvy v Poľsku, Nemecku a ČR, kde sa riešia ústavné námietky, resp. prezidenti čakajú s podpisom ratifikačných listín na ratifikáciu zmluvy v Írsku. Lisabonská zmluva tak ani v piatom roku členstva SR v EÚ nebola ratifikovaná. Írsko plánuje urobiť druhý pokus o ratifikáciu v októbri roku 2009.

V 5. roku členstva SR v EÚ pokračovala činnosť Národného konventu o európskej budúcnosti. V rámci projektu Národného konventu sa v roku 2008 uskutočnilo 18 podujatí, z toho 7 konferencií a 11 seminárov v šiestich mestách - v Bratislave, Banskej Bystrici, Prešove, Nitre, Zvolene a Sládkovičove.

1.2

Účasť SR na rozhodovacích procesoch spoločstiev

Predstavitelia SR sa aktívne zúčastňovali na zasadnutiach Európskej rady (úroveň hláv štátov a vlád), formácií Rady (úroveň ministrov), Výborov stálych predstaviteľov (COREPER II, resp. I – úroveň veľvyslancov - stálych predstaviteľov pri EÚ v Bruseli, resp. ich zástupcov) a ostatných prípravných orgánov Rady, teda pracovných skupín Rady (úroveň expertov). Zástupcovia Slovenska podporovali efektívny rozhodovací proces EÚ. Presadzovanie svojich pozícií v jednotlivých formáciách Rady bolo hlavným nástrojom SR pre napĺňanie svojho záujmu v inštitúciách EÚ. Účasť na relevantných a prioritných stretnutiach a zasadnutiach jednotlivých pracovných skupín a výborov na rôznych úrovniach umožnila efektívne dosahovanie rozhodnutí, ktoré boli v súlade so záujmami Slovenskej republiky. SR aktívne participovala na tvorbe európskych politík reflektujúc v rovnakej miere štátne záujmy a záujmy občanov vrátane hodnoty európskej solidarity.

Ratifikačný proces Lisabonskej zmluvy a príprava nového inštitucionálneho rámca si vyžiadali v priebehu roku 2008 aktívnu spoluprácu predstaviteľov SR s predstaviteľmi Európskeho parlamentu v rámci spolurozhodovacieho procesu. V záujme posilnenia svojich záujmov a presadzovania pozícií na pôde Európskeho parlamentu sa SR aktívne podieľala na práci na neformálnej úrovni, predovšetkým s predstaviteľmi hlavných politických frakcií Európskeho parlamentu.

Oblasť personálnej politiky

Vláda 21. mája 2008 schválila „Správu o personálnom zastúpení Slovenskej republiky v inštitúciách EÚ v roku 2007“. Ambíciou uvedeného materiálu je poskytnúť prehľad o skutočnom zastúpení SR v inštitúciách EÚ. Ďalej obsahuje informácie o aktuálnom stave v obsadzovaní pozícií v rámci štruktúry EÚ, prehľad aktivít realizovaných v uplynulom roku

v oblasti vyhľadávania a prípravy záujemcov o prácu v inštitúciách EÚ, problémové oblasti a návrhy na riešenie a taktiež aktualizovaný prehľad o zastúpení SR v existujúcich úradoch, agentúrach a iných organizačných jednotkách EÚ (pracovné skupiny, výbory).

Počet slovenských občanov pôsobiacich v inštitúciách EÚ predstavoval ku koncu roka 2008 asi 600 osôb, z ktorých 308 pôsobilo v Európskej komisii (z toho 202 žien a 106 mužov, t. j. 65,58 % žien a 34,41 % mužov). SR má počas tzv. prechodného obdobia možnosť obsadiť 279 stálych postov z približne 3 400, ktoré boli celkovo určené pre nové členské krajiny. K 31. decembru 2008 v Európskej komisii pracovalo 308 slovenských občanov, z toho 190 na postoch úradníkov, 108 na postoch asistentov. Niekoľko úspešných slovenských občanov je umiestnených na tzv. rezervných listoch Európskeho úradu pre výber zamestnancov (EPSO).

Ak bude táto tendencia pokračovať, SR bez problémov dosiahne a prekročí do roku 2010 minimálny stanovený cieľ – obsadiť 279 stálych postov v Európskej komisii. Dlhodobý takmer 2/3 z celkového počtu slovenských občanov pôsobiacich v Európskej komisii tvoria ženy.

Na postoch vyššieho manažmentu má SR kvótou do roku 2010 vyhradené minimálne jedno miesto generálneho riaditeľa alebo zástupcu generálneho riaditeľa na pozícii úrovne AD16 - AD15. Od júla 2007 pôsobí na poste zástupcu generálneho riaditeľa DG REGIO (úroveň AD15) Katarína Mathernová. Pokiaľ ide o úroveň riaditeľov (úroveň AD14), stanovená kvóta pre SR sú 3 miesta. Zatiaľ sú obsadené dve miesta.

V rámci stredného manažmentu (Head of Unit – úroveň AD9-AD12) má SR obsadených 11 miest. Kvóta je stanovená na 15 miest, čiže je naplnená na 73%. V súčasnosti prebieha nové výberové konanie EPSO na stredný manažment

1.3 Harmonizácia práva

Členstvo v Európskej únii má i naďalej významný vplyv na vývoj slovenského právneho poriadku. SR sa v duchu zásady „lojálnej spolupráce“, ktorá vyplýva z čl. 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len „Zmluva o ES“) zaviazala (1) prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie záväzkov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z opatrení prijatých orgánmi Spoločenstva a zároveň (2) neprijať nijaké opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy.

Predpoklady správnej aplikácie práva Európskych spoločenstiev a EÚ vytvára čl. 7 ods. 2 Ústavy SR. Povinnosť prednostnej aplikácie práva ES predstavuje zakotvenie zásady, ktorú vyriekol Súdny dvor ES vo svojej judikatúre (napr. vo veci 6/64 Costa v. ENEL).

Možnosť prijímať aproximačné nariadenia vlády SR v určitom rozsahu obmedzila zákonodarnú činnosť Národnej rady Slovenskej republiky tým, že vláde SR bola delegovaná právomoc prijať aj právnu úpravu, ktorú bolo predtým možné prijať výhradne vo forme zákona. Národná rada SR kompenzovala tento prenos právomoci povinnosťou vlády SR predkladať každý polrok informáciu o vydaných aproximačných nariadeniach vlády SR za posledný polrok a zámere ich prijímania na ďalšie polročné obdobie (§ 4 zákona č. 19/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov). Posledná takáto informácia prerokovaná v NR SR 11. februára 2009 obsahuje 34 aproximačných nariadení vlády prijatých v II. polroku 2008. Zámerom jednotlivých rezortov je prijať ďalších 31 aproximačných nariadení vlády SR v I. polroku 2009. Pri prerokovaní informácie v Národnej rade SR môže byť voči vláde SR vznesená požiadavka, aby právnu úpravu navrhovanú vo forme aproximačného nariadenia vlády SR predložila ako vládny návrh zákona (§ 4 ods. 3 zákona č. 19/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Medzi právne záväzné akty práva ES patria smernice, nariadenia a rozhodnutia. Voľba foriem a prostriedkov zostáva na členskom štáte.

Predpokladom náležitej transpozície smerníc do nášho právneho poriadku je určenie gestora, prípadne spolugestora(-ov) zodpovedného(-ných) za prebratie, aplikáciu smerníc v tzv. „transpozičná lehota“, ktorá je uvedená v samotnej smernici. Jej nedodržaním dochádza k porušeniu povinností vyplývajúcich zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Vzniká tzv. transpozičný deficit. V týchto prípadoch Európska Komisia môže začať konanie voči SR podľa čl. 226 Zmluvy o ES a následne podľa čl. 228 tej istej zmluvy, ktoré môže vyústiť do konania pred Súdny dvorom ES. Okrem znižovania kreditu členského štátu ako nedôveryhodného partnera, ktorý porušuje svoje záväzky, môže dôjsť až k uloženiu finančných sankcií.

Túto úlohu plní podpredseda vlády a minister spravodlivosti SR prostredníctvom sekcie vládnej legislatívy, odboru technickej podpory Úradu vlády SR. Pravidelne mesačne dochádza k predbežnému určeniu zodpovednosti, pričom v polročných intervaloch materiál s takýmto určením prerokúva a schvaľuje vláda SR. Následne je materiál zasielaný na rokovanie Výboru pre európske záležitosti Národnej rady Slovenskej republiky. Posledný materiál schválila vláda SR uznesením vlády č. 247 z 25. marca 2009. Obsahuje 51 smerníc a 8 rámcových rozhodnutí publikovaných v Úradnom vestníku EÚ v období od 1. augusta 2008 do 31. januára 2009

Podľa posledného prehľadu neprebratých smerníc z oblasti vnútorného trhu, ktorý je obsiahnutý v Scoreboarde č. 18¹, ktorý vypracovala Európska Komisia, patrí SR 4. miesto s transpozičným deficitom 0,4 % (7 smerníc z celkového počtu 1606 smerníc z oblasti vnútorného trhu, ku ktorým SR nevykonala notifikácia o úplnej transpozícii). Toto hodnotenie je tvorené z údajov z notifikačnej databázy Európskej komisie, v ktorej funkciu administrátora za SR plní sekcia vládnej legislatívy, odbor technickej podpory Úradu vlády SR.

Podľa odporúčania Európskej komisie k transpozícii smerníc do vnútroštátneho práva SR v pravidelných polročných intervaloch monitoruje úroveň transpozičného deficitu a vyhodnocuje ho vo forme materiálu predkladaného na rokovanie vlády SR a následne aj na rokovanie Výboru pre európske záležitosti NR SR. Identifikácia opatrení potrebných na odstránenie transpozičného deficitu je súčasťou takéhoto materiálu. Posledný materiál o transpozičnom deficite bol predložený na rokovanie vlády SR 4. marca 2009 a bolo k nemu prijaté uznesenie č. 183. Materiál obsahuje údaje o 14 deficitných smerniciach nielen z oblasti vnútorného trhu, ale aj z ďalších oblastí *acquis communautaire*. Medzičasom došlo k zníženiu deficitu a k 12. máju 2009 evidujeme podľa notifikačnej databázy už len 12 smerníc, ku ktorým vôbec neboli Európskej komisii notifikované všeobecne záväzné právne predpisy a 5 smerníc, ku ktorým bola vykonaná notifikácia vnútroštátnych predpisov, ale len s čiastočnou transpozíciou.

Medzi ďalšie právne záväzné akty Európskych spoločenstiev patria nariadenia a rozhodnutia. Sú záväzné v celom rozsahu pre všetky členské štáty, pokiaľ sa netýkajú len niektorého z nich a sú priamo aplikovateľné. Na ich efektívne uplatňovanie je však niekedy potrebné zareagovať prijatím príslušného implementačného opatrenia vo vnútroštátnej legislatíve. To znamená prijať takú právnu úpravu, aby právna regulácia predpokladaná nariadením či rozhodnutím mohla byť vykonaná, kontrolovaná a vynucovaná. Koordinácia je zabezpečovaná podobne ako pri smerniciach.

1

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/09/297&format=HTML&aged=0&language=SK&guiLanguage=en>

Pri určovaní zodpovednosti sa vychádza z kompetencií jednotlivých štátnych orgánov, ktoré sú založené zákonom č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov. Špecifická povaha týchto právnych aktov, ktoré často presahujú kompetencie jedného rezortu a zasahujú do kompetencie viacerých rezortov v rámci jedného právneho aktu, nie vždy umožňuje určenie len jedného zodpovedného subjektu.

Posledný materiál, určujúci zodpovednosť za aplikáciu a prijatie opatrení na vnútroštátnej úrovni k nariadeniam a rozhodnutiam, ktorý bol schválený vládou SR uznesením č. 902 z 10. decembra 2008 obsahoval 286 nariadení a 186 rozhodnutí.

Sieť SOLVIT

Jadrom EÚ je vnútorný trh. Otvorením hraníc a vytvorením spoločného vnútorného trhu sa umožnil vznik a rozvoj štyroch základných slobôd - sloboda voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu. Ideálne je, keď vnútorný trh medzi členskými štátmi funguje bez akýchkoľvek prekážok voľného pohybu, a to nielen legislatívnych, ktoré by boli priamo zakotvené v právnych poriadkoch členských štátov, ale aj administratívnych, ktoré slobodu pohybu sťažujú.

Z hľadiska ochrany práv a ich domáhania sa na európskej úrovni majú občania EÚ viacero možností, ktoré im vyplývajú priamo zo Zmluvy o založení ES - podanie formálnej sťažnosti Európskej Komisii, petície Európskemu parlamentu, možnosť obrátiť sa na Európskeho ombudsmana. Ide však o formálne prostriedky, ktoré sú z procesného hľadiska zvyčajne veľmi zdĺhavé a riešenie problému už nemusí byť pre dotknutého občana alebo podnik aktuálne. Z uvedeného dôvodu a na základe predchádzajúcich skúseností pri riešení jednotlivých sťažností Európska Komisia dospela k názoru, že občania a podniky by mali prospech z existencie spôsobu neformálneho riešenia svojich problémov, ktoré môžu vzniknúť nesprávnou aplikáciou pravidiel vnútorného trhu a vydala odporúčanie 2001/893/ES zo 7. decembra 2001, ktoré ustanovuje súbor princípov činnosti a zaobrerania sa problémami vhodnými pre SOLVIT. Na základe uvedeného odporúčania začali od júla 2002 národné centrá SOLVIT fungovať vo všetkých členských štátoch EÚ, ako aj v Nórsku, Islande a Lichtenštajnsku. V SR začalo SOLVIT centrum pracovať od jej vstupu do EÚ, t. j. od 1. mája 2004.

SOLVIT centrá sú súčasťou vnútroštátnej verejnej správy členských štátov, zvyčajne sú začlenené na úradoch vlády alebo niektorom z ministerstiev. SOLVIT centrum Slovenskej republiky je organizačne začlenené na sekcii vládnej legislatívy, odbore technickej podpory Úradu vlády SR.

Jednotlivé SOLVIT centrá spolupracujú navzájom prostredníctvom on-line siete, a aj v spolupráci s Európskou komisiou sa snažia hľadať praktické riešenia problémov, ktoré sú im predkladané jednotlivými občanmi alebo podnikmi, a to v lehote do 10 týždňov. Okrem konkrétneho riešenia a nápravy nesprávneho postupu orgánu verejnej správy môžu poukázať aj na nedostatky vo vnútroštátnej legislatíve a jej rozpor s právom ES/EÚ. Riešenie niektorých prípadov môže viesť dokonca aj k zmene konkrétneho právneho predpisu (tzv. SOLVIT+ prípady). Týmto spôsobom môže výsledok práce SOLVIT centra zabrániť prípadnému konaniu Európskej komisie voči SR pre porušenie Zmluvy o založení ES, či inému súdnemu konaniu a s ním spojenému rozhodnutiu o povinnosti SR nahradiť škodu, ktorá mohla konaním, ktoré bolo v rozpore s právom ES/EÚ, sťažovateľovi vzniknúť. V prípade, ak problém zostane nevyriešený alebo ak sťažovateľ považuje riešenie za neprijateľné, môže iniciovať začatie konania pred vnútroštátnym súdom alebo podať formálnu sťažnosť Európskej komisii.

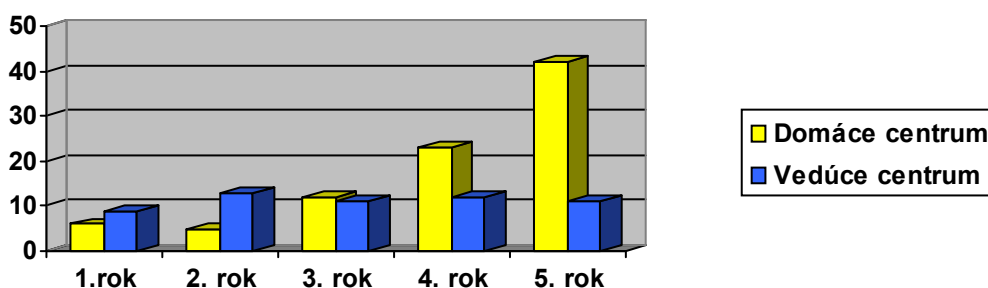
Na každom prípade zvyčajne pracujú dve SOLVIT centrá. Po predložení prípadu miestne SOLVIT centrum (tzv. domáce SOLVIT centrum) skontroluje všetky podrobnosti sťažnosti, aby sa ubezpečilo, že skutočne ide o prípad porušenia pravidiel vnútorného trhu a že má k dispozícii všetky dostupné informácie. Následne vloží prípad do on-line databázy, prostredníctvom ktorej sa prípad automaticky odošle SOLVIT centru v členskom štáte, v ktorom problém vznikol (tzv. vedúce SOLVIT centrum). Vedúce SOLVIT centrum v priebehu jedného týždňa potvrdí na základe opodstatnenosti prípadu, či prípad začne riešiť alebo nie. SOLVIT centrá môžu odmietnuť riešiť problém spôsobený nesúlalom vnútroštátneho právneho predpisu s právom ES/EÚ, pretože je zrejmé, že takýto problém nie je možné vyriešiť v lehote 10 týždňov. Rozhodnutie riešiť aj „SOLVIT+“ prípady závisí na konkrétnom vedúcom SOLVIT centre. Prípad sa však vždy zamietne, pokiaľ v súvislosti s ním prebieha súdne konanie. Transparentnosť je zabezpečená na jednej strane spoluprácou vedúceho a domáceho centra a tiež povinnosťou zadania riešenia každého prípadu do databázy SOLVIT, ktorú spravuje Európska Komisia, čím je zabezpečená viacnásobná kontrola.

V piatom roku existencie SOLVIT centrum SR zaznamenalo 100% nárast prípadov, a to najmä v pozícii domáceho centra. Ako vedúce centrum riešilo SOLVIT centrum SR o jeden prípad menej ako v predchádzajúcom roku. Z týchto údajov vyplýva, že občania Slovenskej republiky majú stále pri uplatňovaní si svojich práv v iných členských štátoch problémy.

Slovenské SOLVIT centrum riešilo ako vedúce centrum v období od 1. mája 2008 do 30. apríla 2009 11 prípadov, ktoré sa týkali nesprávnej aplikácie práva ES/EÚ niektorým z orgánov verejnej správy SR. Prípady sa týkali najmä oblasti daní, sociálneho zabezpečenia, uznávania odborných kvalifikácií a dostupnosti trhu pre výrobky. Z uvedených prípadov sa nepodarilo vyriešiť iba jeden prípad v stanovenej lehote, pretože išlo o SOLVIT+ prípad, na ktorého vyriešenie je potrebná zmena zákona v pôsobnosti MPSVR SR. S týmto cieľom SOLVIT centrum SR s príslušným ministerstvom naďalej spolupracuje. Súčasne boli na základe podnetu SOLVIT centra SR vyplývajúceho z dvoch predložených prípadov v tomto období zmenené ďalšie dva zákony z dôvodu ich nesúladu s právom ES.

Ako domáce centrum riešilo slovenské SOLVIT centrum v období od 1. mája 2008 do 30. apríla 2009 42 prípadov, ktoré odovzdalo na riešenie vedúcemu SOLVIT centru v inom členskom štáte. Najviac prípadov bolo z oblasti sociálneho zabezpečenia, uznávania odborných kvalifikácií a dostupnosti trhu pre služby.

Vývoj počtu riešených prípadov SOLVIT centrom SR v jednotlivých rokoch členstva v EÚ

2. Horizontálne témy a stratégie

2.1

Finančná perspektíva (viacročný finančný rámec) a rozpočet EÚ

2.1.1 Finančná perspektíva

Viacročný finančný rámec (ďalej len „VFR“) predstavuje viacročný rozpočtový rámec, ktorý určuje, akým spôsobom a do akých oblastí bude EÚ rozdeľovať svoje zdroje v strednodobom horizonte. Súčasný VFR platí na obdobie 2007 – 2013.

Z hľadiska VFR bolo počas uplynulého obdobia kľúčové zaslanie príspevku SR do diskusie o revízii rozpočtu EÚ 2008/2009. V nadväznosti na závery Európskej rady z decembra 2005 bola EK vyzvaná, „aby uskutočnila úplné, širokospektrálne preskúmanie všetkých aspektov výdavkov EÚ vrátane spoločnej poľnohospodárskej politiky a vlastných zdrojov vrátane korekcie Veľkej Británie, a aby v roku 2008/2009 podala správu².“ EK v tejto súvislosti predložila dňa 12. 9. 2007 dokument pod názvom „Reforma rozpočtu, zmena Európy“, ktorý bol prvým krokom zo strany EK k realizácii komplexného preskúmania rozpočtu EÚ. Cieľom dokumentu „Reforma rozpočtu EÚ, zmena Európy“ bolo otvoriť širokospektrálny konzultačný proces so všetkými stranami, ktoré majú záujem, na miestnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni, s cieľom stimulovať otvorenú diskusiu o finančných prostriedkoch EÚ. Konzultačný proces prebiehal do 15. júna 2008.

Na základe úlohy B.1 uznesenia vlády SR č. 1022/2007 predložilo MF SR v spolupráci s relevantnými rezortmi na rokovanie vlády SR Návrh predbežného stanoviska Slovenskej republiky k revízii rozpočtu EÚ 2008/2009, ktorý vláda SR schválila dňa 26. 04. 2008. Cieľom vyššie uvedeného dokumentu bolo pripraviť príspevok SR do diskusie o rozpočte EÚ, čím sa umožnilo, aby SR už teraz avizovala svoje postoje k revízii rozpočtu EÚ.

Po schválení vládou SR následne v máji 2008 SR zaslala svoj príspevok do diskusie o revízii rozpočtu EÚ Európskej komisii, ktorá v rámci konzultačného procesu dostala spolu vyše 300 príspevkov (od všetkých ČŠ, z akademickej sféry, mimovládnych organizácii ako aj od občanov EÚ). Výsledky konzultačného procesu prezentovala EK v novembri 2008 na konferencii venovanej revízii rozpočtu EÚ. Tieto výsledky by sa mali odrážať v „bielej knihe“ o revízii rozpočtu EÚ, ktorej predloženie zo strany EK sa očakáva v druhej polovici roka 2009.

Návrh odporúčaní

Zo strany SR bude potrebné tejto problematike venovať naďalej zvýšenú pozornosť, pretože revízia rozpočtu EÚ (a príprava nasledujúceho VFR po roku 2013) ovplyvní podobu rozpočtu EÚ a možnosti čerpania jeho prostriedkov na dlhšie obdobie, čo bude mať vplyv tak na odvody SR do rozpočtu EÚ, ako aj na príjmy SR z rozpočtu EÚ.

2.1.2 Rozpočet EÚ

SR má po vstupe do EÚ možnosť priamo ovplyvňovať podobu rozpočtu, čím sa vlastne podieľa na tvorbe celkovej politiky EÚ, keďže výdavky rozpočtu reflektujú jej stanovené priority.

Závazky PDB 2009 navrhla EK v objeme 134,4 mld. Eur, čo predstavovalo 1,04% HND EÚ a rast záväzkov oproti roku 2008 o 3,1%. Platby v PDB 2009 mali podľa návrhu EK

² Vyhlásenie č. 3 priložené k Medziinštitucionálnej dohode medzi Európskym parlamentom, Radou a EK o rozpočtovej disciplíne a riadnom finančnom hospodárení – Ú. v. EÚ C 139, 14.6.2006.

dosiahnuť výšku 116,7 mld. Eur, čo predstavovalo 0,9% HND EÚ a pokles platieb oproti roku 2008 o -3,3%³.

Navrhnutý rozpočet sa zameriaval hlavne na posilnenie politik dlhodobého ekonomického rozvoja a zamestnanosti. Z pohľadu nových členských štátov EÚ-12 bol potešiteľný ďalší rast prostriedkov na kohéznu politiku, pričom v roku 2009 by nové členské štáty mali dostať 50% celkových kohéznych prostriedkov (oproti 47% v roku 2008 a dvakrát viac ako v roku 2006).

Rada v rámci svojho 1. čítania návrhu rozpočtu EÚ odsúhlasila záväzky na úrovni 133,933 mld. Eur a platby na úrovni 114,972 mld. Eur.

EP navrhol pri svojom 1. čítaní návrhu rozpočtu oproti výsledkom 1. čítania návrhu v Rade zvýšenie záväzkov o 2,095 mld. Eur na celkovú úroveň 136,028 mld. Eur a zvýšenie platieb o 9,516 mld. Eur na celkovú úroveň 124,488 mld. Eur. Z hľadiska výšky výdavkov ako percenta na HND EÚ navrhol EP platby vo výške 0,96% HND EÚ, pričom Rada v rámci jej 1. čítania odsúhlasila platby vo výške 0,89% HND EÚ.

Počas zmierovacieho konania EP a Rady, ktoré sa uskutočnilo v rámci rokovania Rady ministrov ECOFIN pre rozpočet dňa 21.11.2008, sa EP a Rade podarilo dosiahnuť dohodu o podobe rozpočtu EÚ na rok 2009, ako aj o finančných a rozpočtových aspektoch nástroja rýchlej reakcie na prudký nárast cien potravín v rozvojových krajinách (nový potravinový nástroj, na ktorého financovanie bolo potrebné nájsť prostriedky v objeme 1 mld. Eur). Hlavnými negociačnými prvkami v rámci zmierovacieho konania EP a Rady boli celková výška platieb rozpočtu EÚ na rok 2009 a zdroje financovania nového potravinového nástroja.

Výsledok dosiahnutý v rámci zmierovacieho konania je z pohľadu SR dobrým kompromisom, keďže zrealizované redukcie sa netýkali tých oblastí rozpočtu, z ktorých SR očakáva príjmy (predovšetkým z politiky súdržnosti) a v porovnaní s návrhmi EP z jeho 1. čítania rozpočtu znižovali nároky na odvody ČŠ do rozpočtu EÚ (vrátane SR).

Vlastné zdroje ES

V nadväznosti na závery rokovania Európskej rady v Bruseli z 15. a 16. decembra 2005 k novému finančnému rámcu EÚ na roky 2007 - 2013 predložila Európska Komisia dňa 13. marca 2006 Rade EÚ návrh nového rozhodnutia Rady o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev.

SZ SR v Bruseli dňa 27. februára 2008 odoslalo oznámenie SR generálnemu tajomníkovi Rady EÚ o tom, že v SR boli ukončené ústavné postupy potrebné pre prijatie rozhodnutia Rady zo 7. júna 2007 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev.

Proces ratifikácie bol už ukončený vo všetkých členských štátoch EÚ a nové rozhodnutie sa uplatňuje od 1. marca 2009. V tejto súvislosti Európska Komisia uskutoční spätný prepočet odvodov jednotlivých členských štátov do rozpočtu EÚ za obdobie od 1. januára 2007 do nadobudnutia platnosti rozhodnutia.

Návrh odporúčaní

SR by sa mala v rámci rozpočtovej procedúry súvisiacej s návrhom rozpočtu EÚ na rok 2010 naďalej sústreďovať na jej prioritné rozpočtové oblasti, t. z. predovšetkým na to, aby boli v rozpočte EÚ na rok 2010 vyhradené dostatočné prostriedky na politiku súdržnosti a aby sa prostriedky na túto politiku v priebehu rozpočtovej procedúry neredukovali. V prípade vstúpenia Lisabonskej zmluvy do platnosti v priebehu rozpočtovej procedúry bude potrebné

³ Dôvodom medziročného poklesu celkových platieb bolo zníženie prostriedkov na kohéznu politiku oproti roku 2008, pretože v roku 2008 dobiehali programy z programového obdobia 2000 – 2006 (v roku 2009 dobieha už len malá časť týchto programov)

venovať pozornosť taktiež zmenám rozpočtovej procedúry vyplývajúcim zo zmluvy (tak Rada, ako aj EP budú podľa Lisabonskej zmluvy uskutočňovať iba jedno čítanie návrhu rozpočtu, zatiaľ čo v súčasnosti uskutočňujú dve čítania).

2.2

Trvalo udržateľný rozvoj

Ministerstvo životného prostredia (MŽP SR) sa aktívne zapájalo prostredníctvom svojich kompetentných pracovníkov do mnohých významných podujatí v oblasti trvalo udržateľného rozvoja:

- účasť na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady EÚ pre medzinárodné environmentálne otázky – na zasadnutiach tejto pracovnej skupiny sa v priebehu roka pripravovali pozície EÚ k prerokovávaným témam plánovaným na zasadnutie Komisie OSN pre TUR (CSD),
- v dňoch 19. - 21. októbra 2008 sa uskutočnilo v Paríži Výročné stretnutie expertov pre trvalo udržateľný rozvoj OECD, ktorého sa zúčastnil zástupca MŽP SR, a kde odzneli priority budúcej práce - národné prehľady (country reviews), meranie a hodnotenie TUR, vládna prax a taktiež i stratégia podpory trvalo udržateľného investovania, výroby a inovácií,
- ako informácia do vlády bol predložený odpočet plnenia pre Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v SR na roky 2007 - 2010 (uznesenie č. 944 zo 7. novembra 2007)

MŽP SR vypracovalo a Úradu vlády SR predložilo za rok 2008 odpočet plnenia úloh vyplývajúcich z Akčného plánu trvalo udržateľného rozvoja na roky 2005 – 2010 v zmysle uznesenia vlády SR č. 655/1997 MŽP SR v spolupráci s ďalšími zainteresovanými orgánmi a inštitúciami vypracovalo správu o implementácii Agendy 21 za rok 2008 (Country Profile), ktorá bude prostredníctvom Ministerstva zahraničných vecí SR predložená OSN. Obsahom správy je hodnotenie napredovania v realizácii Agendy 21 podľa jednotlivých kapitol, za ktoré sú zodpovední príslušní gestori a Rada vlády TUR je poradným a koordinačným orgánom vlády SR pre uplatňovanie zásad trvalo udržateľného rozvoja a Agendy 21 na celoštátnej úrovni.

Úlohou Rady vlády je:

- koordinovať činnosti jednotlivých ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a krajských úradov pri uplatňovaní Agendy 21, zásad trvalo udržateľného rozvoja a vyhodnocovaní ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja,
- posudzovať previazanosť stratégií, koncepcií a odvetvových a regionálnych programov zo sociálnych, ekonomických a environmentálnych hľadísk,
- prerokúvať závery procesu posudzovania vplyvov zásadných rozvojových koncepcií, najmä v oblasti energetiky, baníctva, priemyslu, dopravy, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a cestovného ruchu, ako aj územnoplánovacej dokumentácie veľkých územných celkov a sídelných útvarov vybraných miest, na životné prostredie a vyjadrovať sa k ich hodnoteniu,
- prerokúvať spracovateľmi predložené návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré môžu mať nepriaznivý vplyv na životné prostredie,
- posudzovať vyhodnotenia ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja v gescii jednotlivých rezortov a prerokúvať Správu o implementácii Agendy 21 v SR,
- pomáhať vláde Slovenskej republiky uplatňovať Agendu 21 a zásady trvalo udržateľného rozvoja v medzinárodnom kontexte, a tým vytvárať vhodné prostredie pre integráciu Slovenskej republiky do európskych a celosvetových štruktúr, ktoré z nich vychádzajú,

- koordinovať aktivity Slovenskej republiky vo väzbe na Komisiu OSN pre trvalo udržateľný rozvoj a ďalšie orgány OSN

2.3

Lisabonská stratégia

V roku 2008 vstúpila SR spolu s ostatnými členskými štátmi EÚ do druhého trojročného cyklu Lisabonskej stratégie a v októbri 2008 predložila Európskej komisii Národný program reforiem SR na roky 2008 - 2010.

Jarné zasadnutie Európskej rady v marci 2008 potvrdilo, že základom ďalšieho programového obdobia zostávajú tie isté štyri prioritné oblasti – (1) výskum, vývoj a inovácie, (2) vzdelávanie a zamestnanosť, (3) podnikateľské prostredie a (4) zmena klímy a energetika, na ktorých sa Rada dohodla na svojom zasadnutí v roku 2006.

Potrebu razantnejšieho prístupu k implementácii politík v prioritných oblastiach Slovenska zdôraznila aj Európska Komisia vo svojom hodnotení výsledkov realizácie prvého programového obdobia národnej Lisabonskej stratégie.

Vláda SR pri vypracovaní nového národného programu reforiem reflektovala toto hodnotenie a v plnej miere reagovala na odporúčania z marcového zasadnutia Európskej rady. Uvedomuje si, že Slovensko nemôže očakávať od prenosu základných priemyselných technológií zo zahraničia dlhodobé zdroje ekonomického rastu a rastu životnej úrovne obyvateľstva. Preto musí už v súčasnosti vytvárať predpoklady na to, aby reálna konvergencia slovenskej ekonomiky bola v dlhodobom horizonte založená na tvorbe nových poznatkov a ich následnom efektívnom využívaní, pričom takto založený ekonomický rast musí zároveň úzko súvisieť so sociálnou súdržnosťou, aby čo najširšia skupina obyvateľstva profitovala z prínosov tohto rastu.

Za hlavné výzvy slovenskej ekonomiky sú považované zvýšenie kvality vzdelávania a výstupov z výskumu a vývoja, zníženie dlhodobej nezamestnanosti a ďalšie odstraňovanie bariér v podnikaní v záujme efektívnejšieho využívania podnikateľského potenciálu. Pre rast produktivity bude rovnako dôležité postupné zvyšovanie výdavkov na vzdelávanie, výskum a vývoj vo verejnom, ale najmä v súkromnom sektore. V záujme efektívnej alokácie prostriedkov v týchto oblastiach bude v centre pozornosti Slovenska inštitucionálna reforma.

Pružnou reakciou vlády SR na výzvy ekonomiky, ktorým malo Slovensko čeliť v podmienkach globálnej ekonomiky, pri plnení lisabonských cieľov a po prijatí spoločnej meny euro bol Modernizačný program Slovensko 21, schválený vládou SR v júni 2008. Program je súborom konkrétnych krátkodobých a strednodobých opatrení v prioritných oblastiach Slovenska a predstavuje základné východisko národného programu reforiem pre programové obdobie 2008 - 2010. Jeho opatrenia sú koncipované s cieľom vytvoriť predpoklady pre rýchly a v dlhodobom horizonte udržateľný ekonomický rast, zvýšenie sociálnej mobility, posilnenie sociálnej súdržnosti, zmiernenie vplyvov demografického vývoja a zlepšenie prispôsobivosti ekonomiky zmenám vo vonkajšom a vnútornom ekonomickom prostredí v podmienkach absencie vlastnej meny.

K zlepšeniu riadenia Lisabonskej stratégie prispeli konkretizované akčné plány. Obsahujú detailné informácie sústredené na opis, ciele a analytické zdôvodnenie opatrení a prezentujú ich väzby na odporúčania Európskej rady a Integrované odporúčania EÚ. Zvýšená pozornosť bola venovaná finančnému zabezpečeniu navrhovaných opatrení a detailnému harmonogramu úloh, ktorý má zabezpečiť priebežný monitoring úloh v gestorských rezortoch a posilniť dôraz na implementáciu štrukturálnych politík. Výsledky monitoringu budú vláde predložené dvakrát ročne.

Nevyhnutným predpokladom pre splnenie cieľov národnej lisabonskej stratégie by mala byť fiškálna konsolidácia a v oblasti kvality verejných financií by mala dominovať téma účinnosti a efektívnosti výdavkových politík a razantnejšia realokácia zdrojov v prospech cieľov lisabonskej stratégie.

V podmienkach SR je úspešnosť implementácie Lisabonskej stratégie podmienená jednoznačnou identifikáciou a vyčlenením finančných prostriedkov na realizáciu prezentovaných zámerov pri príprave rozpočtu verejnej správy. Preto dosiahnutie tohto stavu je jednou z hlavných iniciatív Slovenskej republiky v riadení lisabonskej agendy.

Vláda SR prezentuje v NPR SR pre roky 2008 - 2010 len tie zámery a opatrenia, ktoré sú verifikované odbornou diskusiou a ich nárok na financovanie z verejných zdrojov bude zabezpečený v rozpočte verejnej správy. Nevyjasnenosť financovania niektorých ďalších opatrení je podmienená buď neukončenou odbornou diskusiou, predovšetkým v oblasti zmeny klímy a energetiky, alebo striktným dodržiavaním rozpočtových obmedzení. Preto ich vláda SR v roku 2008 neprezentovala v NPR SR ako záväzný cieľ. Budú predstavené v ďalšej etape, v roku 2009 v rámci prvej správy o pokroku v implementácii lisabonských opatrení. Nové iniciatívy národného programu reforiem prevzaté z Modernizačného programu Slovensko 21:

- včas realizovať konzistentnú stratégiu výskumu, vývoja a inovácií s osobitným zameraním na inštitucionálnu reformu vo verejnom výskumnom sektore a výrazne zlepšiť spoluprácu medzi podnikmi a výskumom, a to pri súčasnom prerozdelení zdrojov na výskum, vývoj, inovácie a vzdelávanie;
Na doterajšie kroky vykonané v oblasti výskumu, vývoja a inovácii nadväzuje reforma financovania vedy, budovanie regionálnych inovačných centier a nový mechanizmus pridelovania finančných prostriedkov na doktorandské štipendia. Osobitný dôraz sa bude klásť na inštitucionálnu reformu vo verejnom výskumnom sektore a na zlepšenie spolupráce medzi podnikmi a výskumom pri súčasnom prerozdelení zdrojov na výskum, vývoj, inovácie a vzdelávanie. Opatrenia podporia efektívnejší prenos poznatkov medzi akademickým a podnikateľským sektorom a kontraktálny výskum pre potreby verejnej správy.
- zlepšiť regulačné prostredie, najmä zavedením lepšej komplexnej regulačnej stratégie, ktorá zahŕňa posudzovanie vplyvov a zjednodušenie platných právnych predpisov;
Posilnenie regulačného prostredia sa očakáva najmä od transparentnenia regulovaných trhov, reformy verejného obstarávania vrátane širokého rozšírenia elektronického obstarávania (e-procurement), vytvorenia funkčného systému predbežného a následného hodnotenia vplyvov legislatívnych opatrení a komplexného hodnotenia administratívneho zaťaženia a prekážok v podnikaní a v zamestnávaní.
- v rámci integrovaného prístupu založeného na flexibilitate zabezpečiť zavedenie stratégie celoživotného vzdelávania, ktorá sa zaoberá potrebami trhu práce, dokončiť reformu základného, stredného a vysokoškolského vzdelávania s cieľom zlepšiť úroveň kvalifikácie a odbornej prípravy a zvýšiť prístup k zamestnaniu, a to najmä pre dlhodobo nezamestnaných a ohrozené skupiny.

Na odporúčania v oblasti vzdelávania a zamestnanosti reaguje viacero nových i doteraz priebežne realizovaných opatrení v rôznych oblastiach. Zavedú sa pôžičky na vysokoškolské vzdelávanie v zahraničí, na úrovni regionálneho i vysokého školstva sa zmenia motivácie pre dosahovanie vyššej výkonnosti, zavedú sa vzdelávacie programy pre študentov doktorandského štúdia a programy pre štúdium pregraduálnych študentov z geograficky a kultúrne blízkych nečlenských krajín EÚ a postgraduálnych študentov na slovenských vysokých školách, zjednoduší sa príchod verejných vysokých škôl s akreditáciou získanou v

zahraničí, zavedie sa kariérny systém v profesijnom rozvoji pedagogických zamestnancov regionálneho školstva, uplatnia sa pružnejšie formy riadenia vysokých škôl, vysoké školy sa budú diferencovať na univerzity, vysoké školy a odborné vysoké školy. Podporia sa profesiovo orientované vysokoškolské programy na bakalárskej úrovni a pomaturitného štúdia, zmení sa akreditačný proces vysokých škôl, dôraz sa presunie na indikátory výstupu namiesto kritérií zameraných na vstupy a na vysokých školách sa podporí demografická tranzícia (generačná výmena).

Pre posilnenie flexibilného pracovného trhu sa vytvorí národný systém flexiistoty, posilní sa prepojenie obsahu vzdelávania s požiadavkami trhu práce a systém celoživotného vzdelávania. Mobilitu na pracovnom trhu posilní podpora nájomného bývania, začlenenie dlhodobo nezamestnaných do trhu práce s cieľom uplatňovania zamestnaneckej prémie. Slovensko bude pokračovať v rozvíjaní informačných a komunikačných technológií, najmä v širokopásmovej infraštruktúre a prostredníctvom adekvátnych opatrení zabezpečí a podporí zvýšenie dostupnosti infraštruktúry širokopásmového prístupu. Dokončí informatizáciu verejnej správy, dôslednú implementáciu služieb elektronických registrov a ich vzájomného prepojenia, reformu verejného obstarávania vrátane širokého rozšírenia elektronického obstarávania (e-procurement), informatizáciu školstva a tvorbu inovatívnych študijných materiálov a pomôcok. Opatrením zameraným na rozvoj jednotných kontaktných miest zabezpečí zavedenie komplexného systému jedného kontaktného miesta pre začínajúce spoločnosti.

Návrh odporúčaní:

Predpokladom úspešnej implementácie úloh lisabonskej stratégie na národnej úrovni je adekvátne inštitucionálne zabezpečenie, ktoré spočíva v adresnom delegovaní zodpovedností a úloh na gestorov jednotlivých politík a v efektívnom zapojení všetkých relevantných subjektov do tvorby a implementácie štrukturálnych politík od úrovne vlády až po najnižšie úrovne verejnej správy.

V doterajšom modeli riadenia lisabonskej agendy zatiaľ chýba v gestorských rezortoch komplexné zastrešenie analytických prác, ktoré by boli zamerané na vecné a finančné zdôvodnenie navrhovaných opatrení, na monitorovanie ich plnenia a na ex ante a ex post hodnotenie vplyvu opatrení na ekonomiku SR a na plnenie lisabonských cieľov. Preto v tomto programovom období bude kľúčovou úlohou posilnenie analytických kapacít na gestorských ministerstvách, ktoré vecne zodpovedajú za navrhované opatrenia. Analytické útvary by mali zastrešovať lisabonskú agendu v rámci svojho ministerstva a podieľať sa na koncipovaní a plnení týchto úloh v spolupráci s koordinátormi lisabonskej stratégie.

2.4 Ľudské práva

Sekcia ľudských práv a menšín je národným kontaktným bodom agentúry. Zástupcovia sekcie sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí národných styčných úradníkov vo Viedni a intenzívne s agentúrou spolupracujú v ľudsko-právnej oblasti. Dôkazom toho je aj skutočnosť, že v roku 2008 sekcia pripomienkovala návrh správy „Data Collection Report – Slovakia 2008“, ktorá slúži ako podklad pre Výročnú správu Agentúry EÚ pre základné práva a návrh dotazníka „Vymedzenie profilu etník a nediskriminácia v EÚ: prehľad politík a praktických opatrení v členských štátoch EÚ“. V decembri 2008 pri príležitosti konferencie organizovanej MZV SR navštívil Bratislavu riaditeľ agentúry a diskutoval aj zo zástupcami

sekcie. Sekcia participovala na príprave rokovania podpredsedu vlády SR Dušana Čaploviča a riaditeľom agentúry Mortenom Kjaerumom v marci 2009. V tomto roku sa sekcia intenzívne venovala plánu aktivít agentúry na rok 2010, správe agentúry o antisemitizme v EÚ za obdobie rokov 2001 – 2008, správe „EU Midis at glance“; „Data in focus 1: The Roma“ v rámci reprezentatívnej štúdie o európskych menšinách a diskriminácii – „The European Union Minorities and Discrimination Survey a správe o homofóbii.

Novelizácia zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prešiel od roku 2004 zásadnými zmenami a doplneniami, ktorých účelom bolo vytvoriť komplexný právny rámec ochrany pred diskrimináciou v jednotlivých oblastiach rozsahu pôsobnosti. Zákon uvádza dôvody zákazu diskriminácie demonštratívne, pokrývajúc *expressis verbis* dôvody ako náboženské vyznanie alebo viera, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálna orientácia, ktoré sa uplatňujú na rovnakom základe aj na oblasť mimo pracovného trhu, teda vo všetkých oblastiach, ktoré sú upravené aj v návrhu novej smernice v rámci EÚ (sociálna ochrana vrátane sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti, sociálne výhody, vzdelávanie, prístup k tovarom a službám, ktoré sú k dispozícii verejnosti vrátane bývania a ich poskytovanie). V apríli 2008 bola prijatá novela tzv. antidiskriminačného zákona, ktorá zakotvila inštitút dočasných vyrovnávacích opatrení. Súčasne sa stanovilo, že dočasné vyrovnávacie opatrenia je možné prijímať len v oblastiach uvedených v antidiskriminačnom zákone a tieto opatrenia môžu trvať len do odstránenia nerovnosti, ktorá viedla k ich prijatiu (§ 8a ods. 3 antidiskriminačného zákona).

Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu

Dňa 2.7.2008 Európska Komisia prijala Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu. Predmetný návrh vychádzajúci z čl. 13 ods. 1 Zmluvy o ES, má za cieľ doplniť existujúci rámec ochrany pred diskrimináciou, zakotvený v už platných smerniciach ES⁴ z už uvedených dôvodov v oblasti mimo pracovného trhu. Návrh smernice bol počas francúzskeho predsedníctva prerokúvaný v Pracovnej skupine Rady pre sociálne otázky za účasti všetkých 27 členských štátov EÚ. Návrh smernice bol predložený s veľmi ambicióznym termínom na prijatie Radou EPSCO dňa 15. 12. 2008. V dôsledku zásadných pripomienok k jednotlivým ustanoveniam smernice, ako aj spochybňovaniu právneho základu návrhu smernice vo vzťahu k čl. 13 ods. 1 Zmluvy o ES zo strany niektorých štátov sa tak však nestalo. Na schválenie návrhu smernice sa vyžaduje jednomyselné schválenie ministerskou Radou. Vo všeobecnosti SR uvítala iniciatívu francúzskeho predsedníctva, ktorá viedla k prijatiu predmetnej smernice, avšak uplatnila si výhradu precíznejšieho formulovania niektorých ustanovení návrhu s cieľom vyhnúť sa prípadným konaniam pred ESD z dôvodu nesprávnej transpozície ustanovení smernice. SR si tak uplatnila niekoľko pripomienok vo vzťahu k niektorým ustanoveniam, predovšetkým ustanoveniam upravujúcim primerané prispôbenie pre zdravotne postihnuté

⁴ Tento návrh vychádza zo smerníc 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu, Ú. v. EÚ L 373, 21. 12. 2004, s. 37; 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2.12.2000) a 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. ES L 180, 19.7.2000, s. 22).

osoby (čl. 4 návrhu smernice). V prípade prijatia návrhu smernice si táto nebude vyžadovať zásadnejšie vnútroštátne legislatívne úpravy oblasti zásady rovnakého zaobchádzania, keďže zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (tzv. antidiskriminačný zákon) je vo všeobecnosti v rozsahu návrhu smernice. Novelou tzv. antidiskriminačného zákona (s účinnosťou od 1.4.2008) došlo k zrovnoprávneniu všetkých dôvodov zákazu diskriminácie vo všetkých uvedených oblastiach tak, ako tomu bude po prijatí návrhu smernice. Smernica si, v prípade jej schválenia, bude vyžadovať transpozíciu ustanovení týkajúcich sa rovnakého zaobchádzania s osobami so zdravotným postihnutím, a to predovšetkým vo vzťahu k zakotveniu konceptu tzv. primeraného prispôsobenia aj na oblasť mimo pracovného trhu, ktorý je v súčasnosti zakotvený v našej národnej legislatíve len pre oblasť pracovného trhu. Samotný koncept zabezpečenia zákazu diskriminácie vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím spadá do rámca ochrany osôb so zdravotným postihnutím tak, ako je uvádzaný v Dohovore OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a v prípade, že SR tento dohovor aj ratifikuje, vzniknú pre SR medzinárodnoprávne záväzky, ktoré sú porovnateľné so záväzkami vyplývajúcimi z návrhu smernice. Návrh smernice je v súčasnosti predmetom rokovaní na zasadnutiach Pracovnej skupiny Rady pre sociálne otázky v Bruseli, ktorého sa pravidelne zúčastňuje zástupkyňa sekcie ľudských práv a menšín.

Vládna expertná skupina v oblasti nediskriminácie

Zástupkyňa sekcie ľudských práv a menšín sa pravidelne zúčastňuje aj rokovaní vládnej expertnej skupiny v oblasti nediskriminácie. Úlohami tejto skupiny sú vytvorenie spolupráce medzi jednotlivými štátmi a Európskou Komisiou v oblastiach súvisiacich s bojom proti diskriminácii z dôvodu príslušnosti k rase alebo etnickej skupine, náboženstva a viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, ako aj podpora rovnosti, sledovanie vývoja politiky EÚ a národnej politiky v tejto oblasti, prispievanie k výmene skúseností a „good practice“ v oblastiach spoločného záujmu súvisiacich s nediskrimináciou a podporou rovnosti. Prioritnými témami na rok 2009, vychádzajúc zo záverov 2. samitu rovnosti v Paríži sú viacnásobná diskriminácia a zohľadňovanie hľadiska nediskriminácie (non-discrimination mainstreaming). Dopusiaľ sa uskutočnili dve zasadnutia skupiny (november 2008, apríl 2009). Sekcia v januári 2009 poskytla požadované informácie EK v rámci okruhov týkajúcich sa zohľadňovania hľadiska nediskriminácie (non-discrimination mainstreaming) a viacnásobnej diskriminácie (multiple discrimination). Vo vzťahu k otázke týkajúcej sa zohľadňovania hľadiska nediskriminácie bola SR vybraná ako krajina, ktorá bude participovať spolu s ďalšími 14 krajinami na seminári týkajúcom sa výmeny dobrých skúseností v tejto oblasti, ktorý bude organizovaný Fínskom v septembri 2009.

S cieľom posilnenia implementácie európskej a národnej antidiskriminačnej legislatívy a zásady rovnakého zaobchádzania do praktického života, najmä na regionálnej a lokálnej úrovni, sekcia ľudských práv a menšín ÚV SR realizuje program Akčný plán predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a ostatným prejavom intolerancie

Program PROGRESS (oblasť 4 – antidiskriminácia a rozmanitosť)

V rokoch 2007-2008 bol v rámci programu na Slovensku realizovaný projekt o. z. Občan a demokracia a jeho partnerov (o. z. Partners for Democratic Change Slovakia, o. z. Inštitút pre verejné otázky, o. z. Hlava 98) s názvom „Na ceste k rovnosti - Zvyšovanie povedomia a viacúrovňové posilňovanie občianskej spoločnosti a verejných činiteľov v oblasti antidiskriminácie“. Projekt bol spolufinancovaný z prostriedkov Európskej komisie a štátneho rozpočtu SR v pomere 80% a 20% celkových oprávnených výdavkov (414 146,71 Eur).

Projekt bol zameraný na všetky dôvody diskriminácie podľa čl. 13 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a tvorený širokým spektrom navzájom previazaných aktivít, ktorých spoločným cieľom bola expozícia problematiky rovnakého zaobchádzania v interdisciplinárnom kontexte. Výraznou súčasťou projektu bolo viacero mediálnych aktivít, ktorých zámerom bolo na jednej strane informovať širokú verejnosť o práve na nediskrimináciu, na druhej strane iniciovať celospoločenskú diskusiu o rozmanitosti a jej výhodách. Pre naplnenie uvedených cieľov boli v rámci projektu okrem iného realizované nasledujúce aktivity: vzdelávanie zástupcov samosprávy, zamestnávateľov, mimovládnych organizácií; výroba a distribúcia informačných a vzdelávacích publikácií; realizácia viacerých výskumov a prieskumov; mediálno-informačná kampaň a iné.

V súčasnosti prebieha na národnej úrovni proces výberu projektu, ktorý bude odporučený na podporu z programu PROGRES (oblasť 4 – antidiskriminácia a rozmanitosť) v rámci prebiehajúcej výzvy Európskej komisie č. VP/2009/004 – podpora národných aktivít zameraných na identifikáciu osvedčených postupov v boji proti diskriminácii a presadzovaní rovnosti.

Základné práva a občianstvo

Špecifický program Základné práva a občianstvo je súčasťou všeobecného programu „Základné práva a spravodlivosť“ na obdobie rokov 2007 - 2013 spravovaného Európskou Komisiou (Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť). Zástupca sekcie ľudských práv a menšín je stálym členom pracovnej skupiny programu a spolupracuje na príprave pracovných plánov programu na jednotlivé roky. Základným cieľom programu je podpora aktivít zameraných na presadzovanie myšlienky rešpektu základných práv, posilňovanie občianskej spoločnosti, boj proti rasizmu, xenofóbii a antisemitizmu, výmenu informácií v týchto oblastiach a iné. Na rok 2008 boli definované nasledovné prioritné oblasti:

- Podpora transnacionálnych aktivít v oblasti ochrany ľudských práv a podpory európskeho občianstva so zapojením najmenej dvoch členských štátov; uprednostňujú sa aktivity, zamerané na ochranu práv dieťaťa;
- Podpora aktivít na zriadenie národného systému na ochranu detí pred zneužívaním.

Návrh odporúčaní:

Dominantnými témami na rok 2009, sú viacnásobná diskriminácia a zohľadňovanie hľadiska nediskriminácie (non-discrimination mainstreaming).

2.5 Boj proti podvodom

SR ako členský štát EÚ v súlade s článkom 280 Zmluvy o ES priebežne prijíma opatrenia, ktoré majú zabezpečiť efektívnu ochranu finančných záujmov Európskeho spoločenstva a obmedziť riziko výskytu podvodov a ďalších nezákonných aktivít, ktoré poškodzujú finančné záujmy ES.

Na účely plnenia záväzkov vyplývajúcich z článku 280 Zmluvy o ES vláda SR funkciou koordinačného úradu boja proti podvodom (Antifraud Coordination Service)⁵ poverila odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii (ďalej len „OFZ“), ktorý je organizačným útvarom sekcie kontroly a boja proti korupcii Úradu vlády SR.

OFZ vykonáva svoju činnosť v spolupráci so všetkými orgánmi štátnej správy SR zapojenými do systému ochrany finančných záujmov ES v SR, zodpovednými za riadenie, kontrolu a audit finančných prostriedkov ES, za konania o spätnom vymáhaní finančných prostriedkov, ukladaní sankcií a postihovaní pôvodcov nezákonných činností. Tieto orgány tvoria sieť AFCOS v SR.⁶

Sieť AFCOS je otvorenou štruktúrou, ktorú je možné v prípade potreby ďalej rozširovať (Pozn.: v roku 2008 sa sieťovým partnerom stalo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky).

V zmysle úlohy B. 4. uznesenia vlády SR č. 547/2007 bol vedúcim Úradu vlády SR zriadený Riadiaci výbor pre ochranu finančných záujmov Európskeho spoločenstva v SR (ďalej len „RV“), ktorý je koordinačným a iniciatívnym orgánom. RV v spolupráci s OFZ a ostatnými sieťovými partnermi zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z implementácie Národnej stratégie ochrany finančných záujmov Európskeho spoločenstva v SR. (ďalej len „NS OFZ ES“).⁷ Cieľom NS OFZ ES je zabezpečiť finančným záujmom ES v SR dôslednú ochranu požadovanú článkom 280 Zmluvy o ES. Pre dosiahnutie uvedeného cieľa aplikuje SR strategický prístup založený na troch pilieroch: prevencia, odhaľovanie a vyšetrovanie nezrovnalostí, nápravná činnosť a postihovanie.

Pod RV v súčasnosti pracuje 7 pracovných skupín, ktoré riešia aktuálne otázky spojené s ochranou finančných záujmov Európskych spoločenstiev v SR.

Ide o:

- Pracovnú skupinu k článku 280 Zmluvy o ES,
- Pracovnú skupinu pre nezrovnalosti,
- Pracovnú skupinu legislatívnu,
- Pracovnú skupinu pre spoluprácu v oblasti koordinácie kontrolnej činnosti,
- Pracovnú skupinu v oblasti verejného obstarávania,
- Pracovnú skupinu pre centrálnu databázu vylúčených subjektov a
- Pracovnú skupinu pre komunikáciu.

Posledné dve menované pracovné skupiny zriadil RV v roku 2008.

⁵ **AFCOS** (Antifraud Coordination Service – Koordinačný úrad boja proti podvodom) - tieto úrady boli zriadené v predstupovom období v štátoch, ktoré sa stali členmi EÚ v roku 2004 a v Bulharsku a Rumunsku. V SR túto funkciu plní odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii (OFZ).

⁶ **Sieť AFCOS** – štruktúra spolupracujúcich orgánov vo vnútri členských štátov. Hlavným cieľom je vzájomná spolupráca pri plnení úloh v oblasti ochrany finančných záujmov ES a efektívna komunikácia s OLAFom a s ostatnými členskými štátmi. Pre označenie partnerov siete AFCOS sa používa skratka „sieťoví partneri“.

⁷ **Národná stratégia ochrany finančných záujmov Európskeho spoločenstva v SR** bola schválená uznesením vlády SR č. 547 z 27. júna 2007 vrátane manuálov o nahlasovaní nezrovnalostí a spolupráce siete AFCOS (Pozn.: Vláda SR uznesením č. 262/2009 uložila vedúcemu Úradu vlády SR úlohu aktualizovať Národnú stratégiu, v termíne do 29. mája 2009).

Od 1. januára 2009 nadobudlo účinnosť nariadenie Komisie (ES, Euratom) č. 1302/2008 zo 17. decembra 2008 o centrálnej databáze vylúčených subjektov, v ktorých zmysle Európska Komisia sprístupní a sfunkční centrálnu databázu vylúčených subjektov. V databáze uvedené subjekty sa previnili voči finančnej disciplíne a sú za podmienok uvedených v nariadení vylúčené z možnosti uchádzať sa o finančné prostriedky ES. Na základe rozhodnutia RV, zo dňa 25. septembra 2008, funkciu sprostredkovateľského bodu k centrálnej databáze vylúčených subjektov v SR plní OFZ.

Zástupcovia OFZ sa pravidelne zúčastňujú zasadnutí Koordinačného výboru boja proti podvodom (CoCoLaF), zriadeného pri Európskej komisii/Európskom úrade pre boj proti podvodom (OLAF) a zasadnutí jeho pracovných skupín (Pracovná skupina k článku 280 Zmluvy o ES, Pracovná skupina pre nezrovnalosti a vzájomnú pomoc - poľnohospodárske produkty podľa nariadenia 1848/2006 a 515/97, Pracovná skupina pre štatistické analýzy nezrovnalostí), zasadnutí siete komunikátorov OLAFu (OAFCN) a pracovných skupín Rady (Pracovná skupina pre boj proti podvodom).

OFZ poskytuje OLAF-u aj právnu, technickú a prevádzkovú podporu pri jeho administratívnych vyšetrovaníach uskutočňovaných v SR. Poslednú podporu poskytlo OFZ OLAF-u v spolupráci s ostatnými sieťovými partnermi v dňoch 14. až 17. apríla 2009.

Každoročne Pracovná skupina k čl. 280 Zmluvy o ES vypracováva dotazník k implementácii článku 280 Zmluvy o ES, ktorý informuje Európsku komisiu o legislatívnych zmenách prijatých z vlastnej iniciatívy Slovenskou republikou v oblasti ochrany finančných záujmov ES a poskytuje ďalšie požadované informácie vzhľadom na určené témy. Tento dotazník je súčasťou Výročnej správy Európskej komisie, ktorú Európska Komisia predkladá Európskemu parlamentu a Rade.

OFZ prijíma a eviduje všetky nezrovnalosti odhalené príslušnými orgánmi a inštitúciami, ktoré sú porušením ustanovení národnej alebo európskej legislatívy. Po vykonaní analýzy nahlasuje Európskej komisii tie nezrovnalosti, ktoré spĺňajú podmienky stanovené v nariadeniach ES č. 1848/2006 a č. 2035/2005. V súvislosti s nezrovnalosťami vláda SR uložila uznesením vlády SR č. 547/2007 vedúcemu Úradu vlády SR úlohu predkladať na rokovanie vlády SR Ročnú správu o nezrovnalostiach. Prvýkrát bola správa Ročná správa o nezrovnalostiach (za rok 2007) vypracovaná v roku 2008. Pred jej predložením na rokovanie vlády SR bola prerokovaná a schválená RV.

Návrh odporúčaní

Posilniť administratívne kapacity pre potreby OFZ. Prehĺbiť spoluprácu so sieťovými partnermi. Zintenzívniť spoluprácu s OLAF-om v zmysle dohody o spolupráci podpísanej v novembri 2007.

2.6 Boj proti terorizmu

Prax neustále dokazuje, že v oblasti boja proti terorizmu je nevyhnutná spolupráca, najmä v poskytovaní informácií o medzinárodných sieťach a hľadaných osobách a v zabezpečovaní ochrany civilného obyvateľstva.

Na európskej úrovni v tejto oblasti reprezentuje záujmy Slovenskej republiky Ministerstvo vnútra SR (MV SR) a MZV SR, ktoré sú aktívne zapojené do činnosti pracovných skupín Rady EÚ pre boj s terorizmom. Spolu s ďalšími subjektmi sú zapojené aj do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru napr. prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Nosnými dokumentmi EÚ v tejto oblasti sú Haagsky akčný plán, ako aj Akčný plán EÚ pre boj proti terorizmu.

V rámci Rady EÚ sa terorizmom zaoberá najmä pracovná skupina pre terorizmus, ktorej rokovaní sa zúčastňujú zástupcovia MV SR. Druhou pracovnou skupinou je COTER (SR zastupuje MZV SR), kde sú prerokované medzinárodné aspekty terorizmu. Zasadnutia týchto pracovných skupín sa konajú spravidla jedenkrát mesačne.

Problematika boja proti terorizmu čiastočne zasahuje do problematik zastrešovaných inými ministerstvami a ministerskými radami, patrí napríklad aj do pôsobnosti Rady ministrov pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy.

SR sa prostredníctvom MV SR zapája do tvorby európskej legislatívy a do aktivít smerujúcich k zabráneniu teroristickým útokom, ako aj do snáh ochrániť civilné obyvateľstvo, a to už od počiatočnej fázy. Súvisiace témy sú väčšinou prerokované v COREPER II.

Od roku 2006 platí nový mechanizmus spolupráce v oblasti boja proti terorizmu – základné princípy koordinácie a spolupráce subjektov boja proti terorizmu pri výmene informácií. Koordinácia výmeny a analýzy informácií a spolupráca v oblasti boja proti terorizmu prebieha v rámci expertnej skupiny.

V sledovanom období začali alebo pokračovali rokovania o týchto významných legislatívnych aktoch v oblasti boja proti terorizmu:

- Návrh Rámcového rozhodnutia Rady o využívaní osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva,
- Návrh rozhodnutia Rady o Varovnej informačnej sieti kritickej infraštruktúry (CIWIN),
- Návrh rozhodnutia Rady o vykonávaní rozhodnutia 2008/.../SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti.

Významné dokumenty legislatívneho charakteru, ktoré v monitorovanom období vyšli v Úradnom vestníku ES/EÚ:

- Rozhodnutie Rady 2008/615/SVV z 23. júna 2008 o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti
- Rozhodnutie Rady 2008/616/SVV z 23. júna 2008 o vykonávaní rozhodnutia 2008/615/SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti,
- Rozhodnutie Rady 2008/633/SVV z 23. júna 2008 o sprístupnení vízového informačného systému (VIS) na nahliadnutie určeným orgánom členských štátov a Europolu na účely predchádzania teroristickým trestným činom a iným závažným trestným činom, ich odhaľovania a vyšetrovania,
- Smernica Rady 2008/114/ES z 8. decembra 2008 o identifikácii a označení európskych kritickej infraštruktúr a zhodnotení potreby zlepšiť ich ochranu.

Významné dokumenty nelegislatívneho, strategického charakteru, ktoré boli predmetom rokovaní alebo schválenia v monitorovanom období :

- Správa o stave implementácie Stratégie EÚ pre boj proti terorizmu a priority pre ďalšie obdobie,
- Revidovaná stratégia boja proti financovaniu terorizmu,
- Závery Rady o pokračovaní prác, ktoré sa majú vykonať v súvislosti s bojom proti terorizmu,
- závery Rady k spolupráci v boji proti využívaniu internetu teroristami "Check the Web".

Piaty rok členstva Slovenskej republiky v EÚ je možné z perspektívy boja proti terorizmu hodnotiť kladne, keďže zvýšené nároky na administratívne a finančné kapacity

vyvažuje obrovský prínos z bezpečnostnopolitického hľadiska. Koordinácia činnosti a výmena informácií s ostatnými členskými štátmi, ich bezpečnostnými službami a nadnárodnými organizáciami bojujúcimi proti kriminalite vo vysokej miere prispieva ku zlepšovaniu vnútroštátnej bezpečnosti, ako aj schopnosti reagovať na hrozby pochádzajúce zo zahraničia.

Návrh odporúčaní

V ďalšom období je naďalej potrebné plniť ciele Akčného plánu boja proti terorizmu, Stratégie a Akčného plánu EÚ na boj proti radikalizácii a náboru teroristov, Stratégie mediálnej komunikácie EÚ, ktorá bola prijatá v roku 2007 a aktívne sa podieľať na tvorbe účinných legislatívnych aktov. Dôležitá bude takisto zvýšená pozornosť na programy zahraničnej pomoci, ktoré vznikli v rámci finančnej perspektívy EÚ na roky 2007 – 2013. Ide predovšetkým o programy „Predchádzanie a boj proti trestnej činnosti a „Predchádzanie, pripravenosť a riadenie následkov terorizmu“.

2.7 Rozšírenie EÚ

Vývoj počas slovinského predsedníctva EÚ (SI PRES).

Slovinsko charakterizovalo oblasť rozširovania EÚ ako jednu zo 4 hlavných priorít svojho predsedníctva v EÚ. Popri pokračovaní v prístupových rokovaní kandidátskych krajín Chorvátska a Turecka si vytýčilo najmä cieľ dosiahnuť pokrok v Stabilizačnom a asociačnom procese krajín západného Balkánu a tým podstatne priblížiť krajiny západného Balkánu k EÚ. V tomto zmysle možno označiť SI PRES ako úspešné. Všetky uvedené krajiny majú už podpísané stabilizačné a asociačné dohody (SAA) s EÚ. Srbsko podpísalo SAA dňa 29. 4. 2008, avšak EÚ prijala zároveň politický dokument, ktorý ratifikáciu SAA podmieňuje plnou spoluprácou krajiny s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY). Bosna a Hercegovina podpísala SAA na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy EÚ dňa 16. 6. 2008 v Luxemburgu, po tom, čo parlament krajiny v polovici apríla 2008 schválil dlho stagnujúcu policajnú reformu. Tento krok zároveň ukončil etapu vytvárania zmluvného rámca stabilizačného a asociačného procesu.

Počas SI PRES pokračovali prístupové rokovania s kandidátskymi krajinami Chorvátskom a Tureckom. Ani počas SI PRES sa nepodarilo otvoriť prístupové rokovania s ďalšou kandidátskou krajinou – Macedónskom. Dôvodom je pretrvávajúca nedostatočná pripravenosť krajiny v inštitucionálnej oblasti, ale aj politickobezpečnostná situácia v regiónoch, ktoré s Macedónskom susedia (Kosovo). V prípade Turecka bol počas SI PRES zaznamenaný určitý pokrok v plnení politických kritérií, a to napríklad v oblasti slobody prejavu a slobody vierovyznania. Turecko v prístupových rokovaní výrazne zaostáva za Chorvátskom. Napriek tomu sa počas SI PRES podarilo otvoriť ďalšie dve negociačné kapitoly, čím ich počet stúpol na 8 z celkového počtu 35. Prístupové rokovania EÚ s Chorvátskom boli na začiatku SI PRES poznačené problémami s uplatňovaním ochrannej ekologickorybolovnej zóny v Jadranskom mori zo strany Chorvátska na lode členských krajín EÚ (teda aj Slovinska). K vyriešeniu sporu došlo v marci 2008, keď chorvátska strana suspendovala uplatňovanie ochrannej zóny na lode členských krajín únie. Počas SI PRES sa podarilo otvoriť v prístupových rokovaní s Chorvátskom ďalšie dve rokovacie kapitoly, čím počet otvorených kapitol stúpol na 20.

Vývoj počas francúzskeho predsedníctva (FR PRES)

FR PRES formulovalo ciele v oblasti rozširovania len veľmi všeobecne ako zámer pokračovať v prístupových rokovaníach s kandidátskymi krajinami Chorvátskom a Tureckom, a to na základe už dosiahnutého pokroku každej z týchto krajín a v závislosti od plnenia predvstupových kritérií.

Vo vzťahu ku krajinám západného Balkánu nachádzajúcim sa v Stabilizačnom a asociačnom procese bolo zámerom FR PRES upevnenie pokroku dosiahnutého v tomto procese v predchádzajúcom období a zároveň hľadanie možností ďalšieho priblíženia sa krajín západného Balkánu k EÚ. Srbsko urobilo vydaním R. Karadžiča do Haagu koncom júla 2008 významný krok k plnej spolupráci s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY). Ratifikácii a následnej implementácii SAA Srbska s EÚ tak bráni už len postoj Holandska a Belgicka, ktoré – opierajúc sa o postoj generálneho prokurátora ICTY S. Brammertza - žiadajú vydať do Haagu aj dvoch ďalších podozrivých z vojnových zločinov - R. Mladiča a G. Hadžiča. Srbský parlament ratifikoval SAA dňa 9. 9. 2008, čo Európska Komisia privítala ako ďalšie opatrenie, "ktoré privedie krajinu bližšie k EÚ". Hodnotiace správy krajín zapojených do stabilizačného a asociačného procesu z novembra minulého roku potvrdili, že pri posudzovaní žiadosti o členstvo v EÚ hrá dôležitú úlohu dôkladná implementácia SAA, kam sa započítava už implementácia obchodných ustanovení (dočasná dohoda). V tomto smere dostali jasný signál najmä Albánsko a Čierna Hora, že podanie žiadosti o členstvo v EÚ je v ich prípade predčasné. Čierna Hora napriek tomu 15. 12. 2008 podala žiadosť o členstvo v EÚ. Albánsko tak urobilo 28.4.2009.

Počas FR PRES boli na medzivládnej konferencii s Tureckom dňa 19. 12. 2008 otvorené dve negociačné kapitoly (kpt. 4 Voľný pohyb kapitálu a kpt. 10 Informačná spoločnosť a médiá), čím FR PRES dodržalo „priemerný“ harmonogram rokovaní o vstupe kandidátskych krajín do EÚ. Počet otvorených kapitol v prístupových rokovaníach s Tureckom tým stúpol na 10. V prípade prístupových rokovaní s Chorvátskom sa podarilo počas FR PRES otvoriť jednu (kpt. 5 „Verejné obstarávanie“) a uzavrieť 3 negociačné kapitoly (kpt. 7, „Právo duševného vlastníctva, kpt. 10 – „Informačná spoločnosť a médiá“ a kpt. 17 – „Hospodárska a menová únia“). Chorvátsko tak má k dnešnému dňu otvorených 22 rokovacích kapitol a ďalších 7 bolo už uzavretých. Pôvodným zámerom FR PRES bolo otvoriť s Chorvátskom aj ďalších 11 technicky pripravených kapitol. Pretrvávajúci odmietavý postoj Slovinska, ktoré z dôvodu bilaterálnych územných sporov zablokovalo prístupové rokovania v týchto kapitolách, však znemožnil výraznejší pokrok v prístupovom procese Chorvátska.

Tretia kandidátska krajina - Macedónsko – nebola medzi prioritami FR PRES vôbec uvedená. Vývoj ukázal, že ambície krajiny smerom k dosiahnutiu stanovenia dátumu pre otvorenie prístupových rokovaní sa nenaplnili. Krajina síce dosiahla určitý pokrok pri plnení kritérií, ktorými Európska Komisia podmienila udelenie kandidátskeho statusu. Tento pokrok však zatienili niektoré javy neštandardné pre kandidátsku krajinu na členstvo v EÚ, ako napríklad ignorovanie opozície pri realizácii reforiem v krajine. Proces európskej integrácie Macedónska naďalej komplikuje aj pretrvávajúci problém s názvom krajiny.

Návrh odporúčaní:

SR pozitívne hodnotí vývoj k západnému Balkánu, stabilizačný a asociačný proces sa dostal do nového štádia, počas ktorého bude hlavným cieľom realizácia takých reforiem v jednotlivých krajinách západného Balkánu, ktoré im umožnia získať štatút kandidátskej krajiny. Vo vzťahu k Chorvátsku sa ciele nepodarilo naplniť podľa očakávania, vzhľadom na

spomalenie prístupového procesu z dôvodu problematiky uplatňovania ochrannej ekologicko-rybolovnej zóny.

2.8 Humanitárna pomoc

Európska únia naďalej zostáva jedným z najvýznamnejších poskytovateľov pomoci postihnutým, bez ohľadu na ich rasu, náboženstvo či politické názory. Humanitárna pomoc EÚ je realizovaná prostredníctvom Úradu humanitárnej pomoci (DG ECHO), ktorý akcie implementuje prostredníctvom svojich partnerov, osobitne v najviac ohrozených krajinách sveta. V roku 2008 aj začiatkom roka 2009 pokračoval trend zvýšený počet prírodných katastrof, v súvislosti s klimatickými zmenami, ktoré často prehlbujú humanitárne potreby aj tam, kde je už v súčasnosti vysoká potreba pomoci. ECHO sa tiež zameriava na opomínané krízy, ako je podpora zraniteľnej populácie v Zimbabwe, ktorá je postihnutá epidémiou cholery, postihnuté obyvateľstvo ozbrojeným konfliktom v Čečensku (Kaukaz) a v Palestínskej samospráve, ako aj na krátkodobé humanitárne krízy v rôznych častiach sveta či dlhodobé humanitárne krízy na Haiti, Nepále a Alžírsku. Súčasťou zamerania ECHO sú aj prípravné a preventívne programy, prepájanie humanitárnej a rozvojovej pomoci, potravinová pomoc, ako aj vzdelávanie a advokácia v tejto oblasti.

Humanitárna pomoc SR je poskytovaná na základe mechanizmu, ktorý schválila vláda SR v roku 2006, ako aj na základe v marci 2009 vládou SR schválenej Strednodobej stratégie oficiálnej rozvojovej pomoci SR na roky 2009 – 2013 a každoročne prijímaných národných programov oficiálnej rozvojovej pomoci SR. Vychádza z medzinárodných princípov humanity, nestrannosti, nezávislosti a neutrality. Cieľom SR je naďalej podporovať a posilňovať základné humanitárne princípy a prijať princípy dobrého humanitárneho darčovstva. SR v druhom polroku 2008 poskytla priamu materiálnu humanitárnu pomoc Moldavsku, Gruzínsku, Kube a pomoc Gruzínsku, Haiti, Kirgizsku a Palestínskej samospráve prostredníctvom medzinárodných organizácií. Začiatkom roka 2009 SR poskytla zdravotnícku pomoc Macedónsku a pripravuje zdravotnícku pomoc pre Palestínsku samosprávu a pomoc pre prírodnými katastrofami postihnuté obyvateľstvo severného Afganistanu. V súčasnosti SR kladie veľký dôraz na efektívnosť a zviditeľňovanie poskytovania humanitárnej pomoci.

Pre SR je v otázke poskytovania humanitárnej pomoci dôležitým motívom plnenie záväzkov a prísľubov, ktoré vyplývajú z členstva SR v medzinárodných organizáciách (EÚ, OECD, OSN a NATO). EÚ ako najväčší svetový poskytovateľ humanitárnej pomoci prebrala na seba kľúčovú úlohu pri naplňaní Miléniových rozvojových cieľov (summit OSN, New York, r. 2000), ku ktorým sa SR jednoznačne prihlásila a ich plnenie predstavuje základ smerovania slovenskej humanitárnej pomoci.

Návrh odporúčaní:

Medzi hlavné výzvy na zefektívňovanie poskytovania humanitárnej pomoci na nadchádzajúce obdobie patrí najmä posilňovanie kapacít zainteresovaných strán, budovanie silnejších partnerských väzieb a zvýšenie flexibility, ako aj adresnosti a transparentnosti poskytnutej pomoci.

3. Účasť SR na sektorových politikách EÚ

3.1 Vnútorý trh a štyri slobody

Zlepšovanie funkčnosti spoločného vnútorného trhu v zmysle napĺňania všetkých základných slobôd ES je a i naďalej bude jedným z hlavných cieľov aktivít všetkých inštitúcií EÚ. Bol dosiahnutý pokrok v tejto oblasti, a na plnenie cieľov Lisabonskej stratégie a prekonanie hospodárskej krízy bude naďalej potrebné odstraňovať pretrvávajúce bariéry na vnútorom trhu ešte intenzívnejšie, než doposiaľ.

Európa bez bariér sa stala prioritou i predsedníctiev v roku 2009. Monitorovanie a periodická revízia vnútorného trhu by mali prispieť k odstraňovaniu pretrvávajúcich obmedzení pohybu tovaru, služieb a kapitálu. Veľký prínos, obzvlášť pre voľný pohyb služieb vidíme v možnosti nepredĺženia prechodných období pre voľný pohyb osôb. VT je prioritnou agendou Rady pre konkurencieschopnosť, ktorá venuje sústavnú pozornosť včasnej a správnej transpozícii a dodržiavaniu smerníc vnútorného trhu v jednotlivých členských krajinách. Môžeme konštatovať, že Slovensko sa v hodnotení implementácie umiestňuje už dlhobojšie medzi najlepšími krajinami EÚ.

SR naďalej považuje uplatňovanie základných slobôd EÚ, ako i skutočne funkčný vnútorý trh za maximálne priority i nevyhnutnú podmienku udržateľného ekonomického rastu a konkurencieschopnosti EÚ.

Na národnej úrovni bola venovaná hlavná pozornosť zabezpečeniu správnej implementácie smernice o službách na vnútorom trhu v stanovenom termíne v roku 2009.

3.1.1 Slobodný pohyb tovaru

Slobodný pohyb tovaru je prierezovou oblasťou, upravovanou tzv. smernicami nového alebo odvetvového (starého) prístupu, alebo sa realizuje na základe uznávania ekvivalentnosti úrovne právom chránených záujmov, ktorá je v prípade spotrebiteľských, nepotravinárskych výrobkov daná základnou požiadavkou všeobecnej bezpečnosti výrobkov. Predpokladom realizácie slobodného pohybu tovaru, je existencia infraštruktúry kvality. Jej funkčnosť je zárukou úspešnosti krajiny aj v iných oblastiach, nielen v oblasti slobodného pohybu tovaru, ide tu napr. o služby na vnútorom trhu, energetiku, životné prostredie, dopravu a telekomunikácie.

V pôsobnosti Úradu pre metrológiu, normalizáciu a skúšobníctvo SR (ÚNMS SR) bola účasť v piatom roku členstva na európskej úrovni zameraná na prácu v pracovnej skupine Rady a prípravu podkladov na rokovania výborov stálych zástupcov Coreper I v týchto oblastiach:

Nový regulačný balíček na tovary (nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 764/2008/ES, ktorým sa ustanovujú postupy týkajúce sa uplatňovania určitých vnútroštátnych technických pravidiel na výrobky, ktoré sú v súlade s právnymi predpismi uvedené na trh v inom členskom štáte, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008/ES o akreditácii a trhovom dozore, rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 768/2008/ES o uvádzaní výrobkov na trh). Jeho cieľom bolo rozšíriť aplikáciu tzv. nového prístupu k technickej harmonizácii a regulácii, ktorý priniesol EÚ konkurenčnú výhodu nielen uľahčením uvádzania na trh investičných celkov odstránením nákladov ďalšieho skúšania, ale aj preferovaním tohto modelu zo strany výrobcov na globálnom trhu. Ďalším cieľom bolo upevnenie dôvery spotrebiteľov v CE značenie, ale aj definovanie zodpovedností v dodávateľskom reťazci a tým k zvýšeniu dôvery v produkciu nesúcu označenie CE.

Prijatie novej smernice o bezpečnosti hračiek, novely smernice o bezpečnosti strojných zariadení vo väzbe na správne dávkovanie pesticídov, rozšírenie smernice o

meradlách o ďalšie meradlá najčastejšie používané v krajinách EÚ ako určené meradlá pre štátom predpísanú kontrolu množstva alebo objemu. Práca zameraná na revíziu smernice o spotrebiteľsky balenom tovare, ďalej na spracovanie návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica Rady č. 80/181/EHS o zblížovaní právnych predpisov členských štátov, ktoré sa týkajú meracích jednotiek a ktorou sa zrušuje smernica č. 71/354/EHS (táto zmena bola prijatá ako smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/3/ES). Značné množstvo práce tak na úrovni Komisie ako Rady bolo zamerané na rekodifikáciu smernice č. 71/316/EHS o zblížovaní právnych predpisov členských štátov, ktoré sa týkajú tak meradiel, ako aj metód metrologickej kontroly.

Na úrovni Európskej komisie boli spracúvané návody na implementáciu jednotlivých oblastí Nového regulačného balíčka, ako aj vybraných smerníc ES/EHS takto:

Nariadenie EP a Rady č. 764/2008/ES – stanoviská k návodom ako uplatňovať vzájomné uznávanie vo väzbe na:

- a) vzácne kovy a puncové značky,
- b) ručné palebné zbrane a strelivo,
- c) všeobecnú bezpečnosť výrobkov,
- d) potravinové doplnky,
- e) zakázané lieky a psychotropné látky,
- f) smernicu č. 98/34/ES upravujúcu informačnú výmenu o technických predpisoch a technických normách, ako aj pravidlách informačnej spoločnosti.

Predmetom rokovaní pracovnej skupiny komisie SOGS (vyšších úradníkov pre infraštruktúru kvality) bolo spracúvanie návodov, dokumentov CERTIF, ktoré by mali od 1.1. 2010 nahradiť tzv. Modrú knihu EK o implementácii smerníc nového prístupu.

Predmetom rokovania výboru Komisie 98/34/ES bolo spracúvanie 14 Rozhodnutí Komisie týkajúce sa štatútu harmonizovaných noriem a spracovanie 96 mandátov (objednávok) na tvorbu európskych noriem na podporu politik Spoločenstva s vymedzením rozsahu, ktorý regulátor požaduje doriešiť. V rámci výmeny informácií vo vzťahu k fungovaniu vnútorného trhu s ohľadom na voľný pohyb tovaru medzi členskými štátmi podľa Nariadenia Rady (ES) č. 2679/98 sa za rok 2008 uskutočnilo 282 notifikácií, v ktorých ÚNMS SR oznamoval európskym partnerom najmä uzávierky ciest a ďalšie opatrenia s možným negatívnym dosahom na logistiku prepravy tovaru, alebo sprostredkoval obdobné informácie s iných členských krajín slovenským subjektom.

V čase od 30. 4. 2008 do 1. 5. 2009 bolo vydaných 1805 STN EN, z toho z oblastí vymedzených touto správou patrí 172 noriem podporujúcich európske politiky v rámci dopravy, 46 telekomunikácií, 11 informatiku, 26 energetiku a 99 životné prostredie

Na vnútroštátnej úrovni boli rokovania rezortných koordinačných skupín zamerané najmä na vyššie uvedené oblasti smerníc ES/EHS schvaľované v pracovných skupinách Rady, ako aj na prijatie Nového regulačného balíčka EÚ na tovary (výrobky), pričom činnosť RKS bola rozšírená o činnosť ad hoc pracovných výborov/skupín) Komisie, berúc do úvahy pripravované zmeny štatútov niektorých z nich (regulačné s kontrolou EP), ako aj konzistentný prístup. Tieto RKS sa zaoberali aj spracúvaním slovenských stanovísk pre 14 pracovných skupín Komisie, ako aj spracúvaním slovenských stanovísk k návrhom technických predpisov iných členských krajín v neharmonizovanej oblasti v tých prípadoch, kedy dotknuté subjekty v SR nemali rovnaký názor. Taktiež sa zaoberala spracovaním odpovede na dotazník Komisie zaslaný na účely previerky fungovania notifikačného postupu komisárom Verheugenom, ako aj praktickou implementáciou nariadení Európskeho parlamentu a Rady vo väzbe na uznesenie vlády č. 902/2008 Z. z..

Do plánu technickej normalizácie a činnosti Slovenského ústavu technickej normalizácie sa premietlo oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu

hospodárskemu a sociálnemu výboru - Smerom k zvýšeniu prínosu normalizácie pre inovácie v Európe - KOM/2008/0133 v konečnom znení, rozpracované okrem iného v oznámení Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - Príprava digitálnej budúcnosti EÚ - Strednodobé preskúmanie i2010 {SEK(2008) 470} a oznámení Komisie Európskemu Parlamentu, Rade, Európskemu sociálnemu výboru a výboru regiónov: „ Stratégia v oblasti výskumu, vývoja a inovácií IKT: Nastaviť latku vyššie“- SEK(2009) 289.

ÚNMS SR koordinoval spracúvanie slovenských stanovísk k Novému regulačnému balíčku EÚ na tovary, ako aj k vyššie uvedeným smerniciam a návrhom mandátov na technické normy prostredníctvom Rezortnej koordinačnej komisie. Tieto stanoviská úspešne obhajoval na pracovnej skupine v Rade a nadviazal aj spoluprácu so slovenskými poslancami v EP, zameranú na objasnenie týchto stanovísk a zaistenie podpory ich začlenenia do stanovísk EP.

Predmetom rokovaní pracovnej skupiny Európskej Komisie pre meradlá o zjednodušení smerníc bolo osem smerníc starého prístupu v oblasti metrologie, ktoré zostali po prijatí smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/22/ES o meradlách upravované smernicami odvetvového, voliteľného prístupu. Na rokovaní sa posudzovali tri možnosti: zachovať tieto smernice v súčasnej podobe, zrušiť ich bez náhrady alebo doplniť smernicu Európskeho parlamentu a Rady č. 2004/22/ES o meradlách o nové prílohy, ktoré by nahradili zrušené smernice. Zástupcovia ÚNMS SR podporili vo väčšine prípadov doplnenie nových príloh súčasne so zrušením smerníc starého prístupu, čo umožní jednoduchšiu zmenu legislatívy, ale najmä zabezpečí bezproblémový slobodný pohyb ďalších druhov meradiel zahrnutých do smernice.

Experti v pôsobnosti ÚNMS SR sa zúčastňovali tiež na spracúvaní slovenských stanovísk k právnym úpravám EÚ koordinovaných inými rezortmi – napríklad k súboru právnych úprav z oblasti ekodizajnu a energetickej efektívnosti (koordinácia MH SR), ako aj k Nariadeniu EP a Rady o stavebných výrobkoch (koordinácia MVRR SR).

Súčasne s normami určenými na využitie v legislatíve EÚ sa spracúvalo ďalších vyše 700 noriem Európskej normalizačnej organizácie CEN, pričom zainteresované subjekty zo Slovenskej republiky zaslali pripomienky a ovplyvnili konečné znenia 20 EN, v oblasti telekomunikácii išlo úspešné o zohľadnenie slovenských záujmov pri 17 návrhoch EN a v oblasti elektrotechnických výrobkov o zohľadnenie slovenských pripomienok k 207 EN spracúvaných CENELEC.

Slovenský metrologický ústav (SMÚ) je národnou metrologickou inštitúciou s kľúčovou úlohou v oblasti slovenského metrologického výskumu. Na podporu zjednoteného európskeho metrologického výskumu v rámci európskeho združenia EUROMET, e. V. SMÚ získal na základe predbežnej dohody v EUROMET, e. V. desiatu pozíciu medzi európskymi metrologickými ústavmi z pohľadu objemu finančných prostriedkov na združený európsky výskum a vývoj na nasledujúcich 7 rokov.

V roku 2008 sa SMÚ zapojil do dvoch projektov s finančnou podporou EÚ:

- iMERA (6. rámcový program EÚ) – podpora a vytvorenie platformy na zvýšenie spoluprácu v oblasti Európskeho metrologického výskumu,
- iMERA Plus (7. rámcový program EÚ), pričom SMÚ participuje na štyroch úlohách.

Zapojením sa do špičkového metrologického výskumu sa výrazne podporuje možnosť uplatnenia slovenských odborníkov v európskych výskumných štruktúrach. Výsledky aplikovaného metrologického výskumu majú výrazne inovatívny charakter, čím napomáhajú budovanie znalostnej ekonomiky.

Za hlavné zmeny možno považovať Nový regulačný balíček EÚ na tovary, ktorý pozostáva z Nariadení EP a Rady a jedného Rozhodnutia EP a Rady.

Dňa 13. mája 2009 sa stalo účinným Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 764/2008/ES, ktorým sa ustanovujú postupy týkajúce sa uplatňovania určitých vnútroštátnych technických pravidiel na výrobky, ktoré sú v súlade s právnymi predpismi uvedené na trh v inom členskom štáte, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie č. 3052/95/ES. Z uvedeného nariadenia pre členské štáty EÚ, okrem iného, vyplynula povinnosť zriadiť kontaktné miesto pre výrobky. V SR úlohu tohto kontaktného miesta bude plniť ÚNMS SR. Jeho prostredníctvom bude v zmysle daného nariadenia zabezpečené plnenie informačnej povinnosti voči hospodárskym subjektom, orgánom štátnej správy iných členských štátov EÚ a Európskej komisii. Hospodárskym subjektom a orgánom iných členských štátov bude kontaktné miesto pre výrobky na žiadosť bezplatne poskytovať informácie o technických pravidlách a požiadavkách predchádzajúceho povolenia, ktoré sa v SR aplikujú na určité výrobky, o uplatňovaní princípu vzájomného uznávania a aplikácii nariadenia, o kontaktných údajoch príslušných orgánov, ktoré je možné s cieľom získania detailnejších informácií priamo kontaktovať, ako aj informácií o orgánoch zodpovedných za dohľad nad uplatňovaním technických pravidiel či o opravných prostriedkoch pre prípad sporu medzi príslušným orgánom a hospodárskym subjektom. Informačná povinnosť vo vzťahu k Európskej komisii bude spočívať v poskytovaní správ o uplatňovaní nariadenia. Predpokladá sa, že zriadenie kontaktného miesta pre výrobky a ním poskytované informačné služby prispievajú k výraznému zlepšeniu aplikácie princípu vzájomného uznávania a súčasne k zjednodušeniu vstupu hospodárskych subjektov na trhy neharmonizovaných výrobkov v iných členských štátoch EÚ.

Dňa 1. januára 2010 sa stane účinným Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008/ES o akreditácii a trhovom dozore.

Súčinnosťou oboch právnych úprav sa uľahčí slobodný pohyb tovaru, taktiež sa ešte viac otvorí možnosti pre poskytovanie služieb zo strany slovenských skúšobných domov akreditovaných v národnom akreditačnom systéme, pretože orgány trhového dozoru v žiadnej krajine Európskeho hospodárskeho priestoru, nemôžu spochybniť výsledky skúšok vykonaných týmito skúšobňami, a to ani v neharmonizovanej oblasti slobodného pohybu tovaru.

Najväčšie príležitosti, ale pri ich nesprávnom využití aj potenciálne ohrozenia predstavuje Nový regulačný balíček EÚ na tovary, tento vytvára nový legislatívny rámec, ktorý vo väzbe na politiku tzv. lepšej regulácie a v súlade s Rozhodnutím EP a Rady č. 768/2008/ES plánuje revíziu všetkých smerníc nového prístupu v strednodobom horizonte. V nasledujúcich 3 rokoch bude treba venovať pozornosť tomu, aby táto revízia prebiehala s plným využitím potenciálu slovenskej infraštruktúry kvality. V prípade, že sa naplnia predpokladané harmonogramy zjednodušenia, lepšej vymožitelnosti a vzájomnej previazanosti európskeho práva upravovaného tzv. smernicami Nového prístupu, vytvorí sa ďalší priestor prieniku sofistikovaných služieb posudzovania zhody nielen na európske, ale aj svetové trhy, zostrí sa však aj konkurenčný boj o tieto trhy. Skúšobné domy, ktoré sa v tomto kontexte presadia, budú môcť ponúkať komplexnejšie služby pre všetky podnikateľské subjekty, čím umožnia ľahšiu realizovateľnosť ich na globálnych trhoch. Toto je osobitne významné pre malé a stredné podniky, a to aj preto, že postupy posudzovania zhody podľa revidovaného nového prístupu im budú viac šité na mieru a v dôsledku toho menej nákladné. Otvorí sa tiež cesta širokej výmeny znalostí v oblasti posudzovania zhody a posudzovania rizika – networking na úrovni EÚ vrátane transferu know-how od skúšobných orgánov k orgánom trhového dozoru.

ÚNMS SR v tejto súvislosti pripravil návrh zákona o akreditácii orgánov posudzovania zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov vo väzbe na slobodný pohyb tovaru, ktorý zohľadňuje požiadavky obidvoch nariadení vo väzbe na akreditáciu (nariadenie č. 764/2008/ES v čl. 5 zakotvuje vzájomné uznávanie úrovne odbornej spôsobilosti

akreditovaných orgánov posudzovania zhody). Osvedčenia ani protokoly o skúškach vydané orgánom posudzovania zhody, ktorý je akreditovaný pre príslušnú oblasť posudzovania zhody v súlade s nariadením č. 765/2008/ES, nemožno odmietnuť z dôvodu odbornej spôsobilosti tohto orgánu, ako aj návrh zmeny zákona č. 264/1999 Z. z. v o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody, ktorý zohľadní zvyšné požiadavky tohto nového regulačného rámca. Taktiež bude treba venovať pozornosť konzistentnému vymáhaniu smerníc Nového prístupu zo strany trhového dozoru podľa požiadaviek nariadenia EP a Rady č.765/2008/ES.

Slobodný pohyb tovaru zahŕňa v sebe aj preberanie právnych aktov EÚ, ktoré sú zamerané najmä na konštrukciu motorových vozidiel v oblasti typového schvaľovania. Základný súbor smerníc pre typové schvaľovanie motorových vozidiel tvorí vyše 100 základných smerníc, ktoré sú menené a dopĺňané ďalšími smernicami, čo celkovo predstavuje súbor viac ako 300 smerníc.

Z nich sú 3 tzv. základné (globálne) smernice, ktoré upravujú podrobnosti o typovom schválení vozidla a ostatné tzv. samostatné smernice upravujú konkrétne technické požiadavky pre:

- motorové vozidlá,
- dvojkolesové a trojkolesové motorové vozidlá a štvorkolky a
- traktory

Právny rámec na prevzatie smerníc do právneho poriadku SR formou aproximačných nariadení vlády SR bol vytvorený zákonom č. 725/2004 Z. z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V roku 2008 boli smernice priebežne prevzaté podľa transpozičných lehôt. Z celkového počtu nariadení vlády (159) k zákonu č. 725/2004 Z. z. v roku 2008 bolo uverejnených 6.

Zásadnou zmenou bolo prijatie novej rámcovej smernice EP a Rady 2007/46/ES z 5. 9. 2007, ktorou sa zriaďuje rámec pre typové schválenie motorových vozidiel a ich prípojných vozidiel, systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek určených pre tieto vozidlá. Jedným z hlavných cieľov tejto smernice je rozšírenie zásady typového schválenia aj na ostatné kategórie vozidiel M, N a O, čo umožní výrobcovi využívať výhody vnútorného trhu. Smernica EP a Rady 2007/46/ES bola do právneho poriadku SR transponovaná nariadením vlády SR č. 140/2009 Z. z. z 18. februára 2009, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o typovom schvaľovaní motorových vozidiel a ich prípojných vozidiel, systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek určených pre tieto vozidlá, ktoré nadobudlo účinnosť 9. apríla 2009.

Nariadenie EP a Rady o požiadavkách na typové schvaľovanie motorových vozidiel z hľadiska všeobecnej bezpečnosti

Dňa 10. marca 2009 EP schválil v prvom čítaní návrh nariadenia EP a Rady o požiadavkách na typové schvaľovanie motorových vozidiel z hľadiska všeobecnej bezpečnosti. Ide o nové samostatné nariadenie súvisiace s postupom typového schvaľovania na úrovni Spoločenstva podľa smernice 2007/46/ES.

Účelom tohto nariadenia je zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho automobilového priemyslu, pričom zároveň umožní členským štátom, aby vykonávali efektívny dohľad na trhu. Nariadenie stanovuje požiadavky na všeobecnú bezpečnosť motorových vozidiel:

- Montáž elektronických systémov riadenia stability - pomáha vodičovi udržať kontrolu nad vozidlom v kritickej situácii spôsobenej napr. zlým stavom vozovky alebo neprimeranou rýchlosťou v zákrute a pod.
- Systémy výstrahy pred vybočením z jazdného pruhu.
- Zdokonalený systém núdzového brzdenia využíva snímače na upozornenie vodiča

v prípade, že sa vozidlo príliš priblíži k vozidlu pred ním, a v určitých situáciách využije núdzové brzdenie.

- Systémy na monitorovanie tlaku v pneumatikách v prípade, že tlak v pneumatike výrazne klesne pod optimálny tlak.
- Požiadavky na adhéziu pneumatík na mokrom povrchu - ide o zvýšenie úrovne bezpečnosti pneumatiky.
- Pneumatiky s nízkym valivým odporom vedú k nižšej spotrebe paliva tým, že znižujú odpor pri pohybe, ktorý vzniká pri valení pneumatiky, a ktorý je spôsobený hlavne deformáciou kolesa, pneumatiky alebo cesty.
- Pneumatiky - požiadavky na valivý hluk.
- Ukazovateľ preradenia prevodových stupňov.

Nariadenie vzniklo na základe prieskumu v rámci automobilového priemyslu, zameraného na legislatívu v oblasti typového schvaľovania ES, ktoré vykonala skupina CARS 21 (Competitive Automotive Regulatory System for the 21st century). Nariadenie postupne nahradí 50 existujúcich smerníc z hľadiska typového schvaľovania, odstráni duplicitu medzi požiadavkami EÚ a predpismi EHK OSN.

3.1.2 Slobodný pohyb osôb

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR) v priebehu roka 2008 vypracovávalo stanoviská a zúčastňovalo sa rokovaní pracovnej skupiny pre migráciu a vyhostenie, k návrhom smerníc v rámci Plánu politiky legálnej migrácie - Návrhu smernice Rady o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnávania, Návrhu smernice Rady o zjednotenom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a prácu na území členského štátu vydávané pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pre pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte a Návrhu smernice Rady, ktorá upravuje sankcie proti zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín s nelegálnym pobytom. Taktiež pripravoval v súčinnosti s MV SR, ktoré je gestorom uvedenej problematiky podklady na COREPER2 aj na zasadnutia SCIFA, JHA k uvedeným návrhom smerníc.

Návrh smernice Rady o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnávania.

Cieľom návrhu je zatraktívniť podmienky vstupu a pobytu v ČŠ EÚ pre vysokokvalifikovaných pracovníkov z tretích krajín a tým jednak zaplniť ich nedostatok v ČŠ EÚ, v súlade s dopytom, a zároveň prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu EÚ.

Zatraktívneniu podmienok pre túto kategóriu migrantov by mala pomôcť zrýchlená vstupná procedúra, založená na spoločných kritériách (pracovná zmluva, odborná kvalifikácia a mzda/plat), ako aj vydávanie jednotných povolení na pobyt a zamestnanie tzv. „Modré karty EU“ vrátane zabezpečenia ich väčších sociálno-ekonomických práv, zvýhodnených podmienok na zlúčenie rodiny. Tzv. „Modré karty EÚ“ by mali zároveň umožniť väčšiu mobilitu vysokokvalifikovaných pracovníkov v rámci EÚ, keďže v súlade s návrhom, po 18 mesiacoch legálneho pobytu v prvom ČŠ a splnení stanovených podmienok, by mali mať možnosť odísť pracovať do druhého ČŠ. Predmetný návrh zároveň zachováva právo ČŠ EÚ rozhodovať o počte a podmienkach vstupu príslušníkov tretích krajín na svoje územie, v súlade s čl.63, ods.3 písm. a) a ods.4 ZES. Rovnako zachováva zásadu komunitárnej preferencie.

Návrh smernice Rady o zjednotenom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a prácu na území členského štátu vydávané pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pre pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte

Cieľom návrhu je zjednodušiť podmienky vstupu pre všetkých cudzincov prichádzajúcich na územie ČŠ za účelom zamestnania, za pomoci jednotného posúdenia žiadosti o pobyt a o zamestnanie a vydávania jednotných povolení na pobyt a zamestnanie, zabezpečiť spoločné práva a záruky pre všetkých príslušníkov tretích krajín, zdržiavajúcich sa na území ČŠ legálne, porovnateľné s právami vlastných občanov a tiež napomôcť ich integrácii.

Návrh smernice Rady, ktorá upravuje sankcie proti zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín s nelegálnym pobytom.

Návrh je jedným z opatrení boja proti nelegálnej migrácii a predstavuje súčasť komplexného prístupu EÚ k problematike migrácie. Nelegálne zamestnávanie cudzincov je považované za jeden z najvýznamnejších stimulačných faktorov nelegálnej migrácie do EÚ, má za následok znižovanie miezd a zhoršovanie pracovných podmienok zamestnancov, narúša hospodársku súťaž, spôsobuje daňové úniky a neumožňuje zdravotné a dôchodkové poistenie takýmto zamestnancom. Nelegálni cudzinci sú zároveň v zraniteľnej pozícii, keďže v prípade zadržania im hrozí vyhostenie do krajiny pôvodu.

Návrh je zameraný ako opatrenie voči zamestnávateľom a predpokladá administratívne, finančné a trestné sankcie vrátane možnosti odobratia licencie, vylúčenia z verejných dotácií a ich získania. Malo by zaručiť jednak, aby všetky ČŠ uplatňovali dostatočne vysoké sankcie voči zamestnávateľom, ktoré by mali byť porovnateľné, aby nespôsobovali sekundárne pohyby v rámci EÚ, a zároveň vytvoriť porovnateľné podmienky pre podnikateľov v rámci EÚ. Na zabezpečenie účinnosti zákazu by zamestnávateľa museli vykonávať určité kontroly pred prijatím štátneho príslušníka tretích krajín do zamestnania, uľahčil by sa postup podávania sťažností a členské štáty by museli vykonávať určitý počet inšpekcií. Návrh sa nevzťahuje na príslušníkov tretích krajín, ktorí síce pracujú nelegálne v ČŠ EÚ, ale majú platné povolenie na pobyt.

V priebehu roka 2008 otvorila trh práce k 1. 7. 2008 Francúzska republika. Tým sa počet členských štátov uplatňujúcich prechodné opatrenia v oblasti slobodného pohybu pracovníkov voči občanom nových členských štátov zúžil na 4 – Nemecko, Rakúsko, Dánsko a Belgicko, ďalej boli prechodné opatrenia uplatňované zo strany Nórska, Lichtenštajnska a Švajčiarska.

Ministri práce 8 NČŠ na základe vzájomných rokovaní vo februári 2008 zaslali komisárovi EK pre otázky zamestnanosti, sociálnych vecí a rovnosti príležitostí V. Špidlovi spoločný list s požiadavkou, aby EK vyhodnotila aj druhé obdobie uplatňovania prechodných období v oblasti slobodného pohybu pracovníkov. Túto požiadavku EK akceptovala a toto hodnotenie bolo súčasťou materiálu Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Vplyv voľného pohybu pracovníkov v kontexte rozšírenia EÚ COM(2008) 765 z 18. 11. 2008 (ďalej len „správa EK“). Správa EK bola prerokovaná na zasadnutí HLG pre prechodné obdobia na voľný pohyb pracovníkov dňa 28. 11. 2008 v Bruseli.

Správa EK konštatovala, že z hľadiska EÚ-8 11 z 15 ČŠ otvorilo svoje trhy práce a aj štyri zostávajúce ČŠ, urobili čiastkové kroky - Rakúsko uplatňuje zjednodušené postupy v prípade 65 povolání, ako aj výnimky z povinnosti získať pracovné povolenie a z testu trhu práce v prípade ďalších 3 povolání, Belgicko zaviedlo zrýchlený postup pre pracovné miesta v povolaniach s nedostatkom pracovnej sily, Dánsko nevyžaduje pracovné povolenie pre zamestnania, na ktoré sa vzťahuje kolektívna zmluva a Nemecko oslobodilo od testu trhu

práce kvalifikovaných inžinierov. Obmedzenia voľného pohybu pracovníkov z EÚ-8 by sa mali skončiť 30. apríla 2009. ČŠ, ktoré obmedzenia stále uplatňujú, ich môžu v prípade vážneho narušenia trhu práce alebo hrozby takéhoto narušenia zachovať po 30. apríli 2009, ak o tom informujú Komisiu pred 1. májom 2009.

EK dospela v správe k záverom, že pracovníci z Bulharska, Rumunska a členských štátov EÚ-8 pomáhajú uspokojovať vyšší dopyt po pracovnej sile v prijímajúcich krajinách, a tým významne prispeli k udržateľnému hospodárskemu rastu. Údaje, ktoré sú k dispozícii ukazujú, že mobilita v rámci EÚ po rozšírení nevedla – a pravdepodobne ani nepovedie – k vážnemu narušeniu trhu práce.

EK dospela v správe k ďalším záverom, a to, že mobilita prispela k hospodárskemu rastu ČŠ bez narušenia pracovných trhov a nebol zaznamenaný ani dopad na platy a mieru nezamestnanosti. S týmito závermi súhlasili aj sociálni partneri. SR, ako aj ostatné ČŠ, ktoré uplatňujú slobodný pohyb pracovníkov súhlasili so závermi správy EK, potvrdili prínos voľného pohybu za prácou a tento postoj zaujala aj vo vzťahu k občanom Bulharska a Rumunska od 1. 1. 2007. Otvorenie trhu práce pokladala a pokladá za principiálnu vec a za najlepší prostriedok v boji proti nelegálnemu zamestnávaniu. SR vyzvala EK, na splnenie úlohy ochrancu zmluvy o prístupí.

V rámci pracovnej skupiny Rady pre sociálne otázky prebiehal schvaľovací proces návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje postup pre vykonávanie nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia. Tento proces bol zavŕšený schválením textu 17.12.2008 v rámci zasadnutia Rady ministrov pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa (EPSCO) v Bruseli.

Základné nariadenie (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia spoločne s vykonávacím nariadením nadobudne účinnosť 1.3.2010. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 883/04 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia predpokladá zabezpečenie zjednodušenej a modernej formy komunikácie medzi príslušnými inštitúciami členských štátov. Zohľadnilo vo svojich ustanoveniach predchádzajúcu judikatúru Európskeho súdneho dvora a malo by byť pre oblasť koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia nástrojom zjednodušujúcim prácu príslušných inštitúcií jednotlivých členských štátov EÚ v oblasti sociálneho zabezpečenia.

MPSVR SR v priebehu roka 2008 intenzívne pracovalo na návrhu Koncepcie integračnej politiky SR. Dokument bol vypracovaný v súlade so Spoločnými základnými princípmi politiky integrácie prisťahovalcov v EÚ a schválený vládou SR dňa 6. 5. 2009.

3.1.3 Slobodný pohyb služieb a kapitálu

Slobodný pohyb služieb

Voľný pohyb služieb je jednou zo štyroch základných slobôd, ktoré ustanovila Zmluva o Európskych spoločenstvách (článok 59) a ktoré sa stali realitou pri zavedení jednotného trhu 1. januára 1993. Voľný pohyb služieb umožňuje občanom EÚ poskytovať služby cez národné hranice bez obmedzení vyplývajúcich z národnej príslušnosti. Subjekt domovského štátu teda nesmie mať privilegované právo oproti zahraničnému subjektu. Služby sú v *acquis communautaire* definované ako plnenia poskytované za odplatu, pokiaľ sa na ne nevzťahujú ustanovenia súvisiace so slobodou pohybu tovaru, kapitálu a osôb. Voľný pohyb služieb je založený na hospodárskej súťaži. Sloboda poskytovať služby sa vzťahuje na situáciu, keď poskytovateľ sídli v jednom členskom štáte a prijímateľ v druhom, pričom platby za služby musia pochádzať zo súkromných zdrojov. Z princípu voľného pohybu služieb sú vyňaté činnosti spojené s výkonom verejnej moci, preto je možné uložiť obmedzenia slobody poskytovať služby z dôvodu verejnej politiky, verejnej bezpečnosti a verejného zdravia.

SR v piatom roku členstva v EÚ sústredila pozornosť na transpozíciu a implementáciu Smernice EP a Rady č. 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu (ďalej len „smernica“). Smernicu preberá do svojho právneho poriadku zákonom o službách a novelizáciou 30 osobitných predpisov, týkajúcich sa poskytovania služieb.

Vo februári 2009 sa zúčastnilo na rokovaní o implementácii smernice v Prahe a priebežne si vymieňa na vzájomných rokovaní skúsenosti s Českou republikou pri príberaní smernice o službách.

Návrh zákona o službách je od mája 2009 v legislatívnom procese. Transponuje do národnej legislatívy SR všetky relevantné požiadavky smernice o službách. Vymedzuje vecný rozsah pôsobnosti zákona a cez definície pojmov „poskytovateľ služby“ a „príjemca služby“ osobný rozsah zákona. Zásadne rozlišuje medzi požiadavkami na trvalé poskytovanie služieb v SR a na cezhraničné, dočasné poskytovanie služieb.

Pri trvalom poskytovaní služieb je potrebná úplná integrácia do hospodárskeho života krajiny, tak ako u domácich poskytovateľov služieb. Preto návrh zákona o službách špecifikuje také podmienky trvalého poskytovania služieb v SR, ako je uznávanie splnenia požiadaviek na poskytovanie služby a dokladov, pokiaľ boli splnené požiadavky v inom členskom štáte, možnosť predkladania kópií dokladov a neoverených prekladov dokumentov, princíp tichého súhlasu, uznávania poistenia uzavretého v inom členskom štáte a ďalšie požiadavky pre trvalé poskytovanie služby. Na Slovensku majú domáci poskytovatelia služby rovnaké práva a povinnosti ako poskytovatelia služieb iných členských štátov usadených na Slovensku.

Dočasné poskytovanie služby funguje na princípe voľného pohybu služieb a SR nekladie žiadne prekážky poskytovateľom služieb z iných členských štátov, ktorí dočasne poskytujú služby na Slovensku, okrem tých, ktoré sa týkajú udržania verejného zdravia, bezpečnosti, poriadku a ochrany životného prostredia.

Práva príjemcov služieb a kvalita služieb sú v návrhu zákona o službách zakotvené viacerými ustanoveniami.

V súčasnosti prebieha aj práca na analýze povolovacích postupov v oblasti poskytovania služieb, ktorý požaduje článok 39 smernice a ktorý obsahuje požiadavky povolovacích postupov podľa článkov 9, 15, 25 a 16, ktoré budú predložené EK a iným členským štátom. Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR) koordinuje prácu spolugestorov smernice na tomto projekte vzájomného hodnotenia povolovacích postupov v SR.

MH SR informuje aj podnikateľskú verejnosť o príprave návrhu zákona o službách a diskutuje s podnikateľmi o dopadoch návrhu zákona o službách na podnikateľské prostredie. Diskusie už prebehli napr. v Trenčianskych Tepliciach, Banskej Bystrici a Žiline.

V uplynulom období sa pozornosť sústreďovala na založenie JKM v SR. 2. etapy pre podnikateľov v sektore služieb, spadajúcich do rozsahu pôsobnosti smernice. Založenie JKM bolo schválené viacerými uzneseniami vlády SR a ich cieľom je zefektívniť prístup k službám podnikateľom, ktorí mienia poskytovať služby na území SR na trvalom základe ale aj cezhranične, dočasne. Tento cieľ korešponduje aj s cieľmi takých dokumentov, ako je Programové vyhlásenie vlády SR a Národný program reforiem. JKM umožnia širokému okruhu podnikateľov splniť si na jednom mieste viaceré zákonné povinnosti, súvisiace s výkonom služby, a to vo vzťahu k viacerým inštitúciám.

Po spustení 1. etapy JKM 1. 10. 2007, pre podnikateľov poskytujúcich služby podľa živnostenského zákona, ktorých činnosť zabezpečovali v uplynulom období všetky živnostenské úrady (ďalej len „ŽÚ“) sa pozornosť sústredila na 2. etapu JKM. Bolo potrebné vytvoriť JKM aj pre podnikateľov, ktorí podnikajú v službách podľa iných právnych predpisov, ako je živnostenský zákon. Tieto služby sú v pôsobnosti niektorých ministerstiev, iných štátnych orgánov a profesijných komôr. Okruh podnikateľov 2. etapy, v zmysle smernice, korešponduje v slovenskom právnom poriadku s Obchodným zákonníkom, podľa ktorého je

podnikateľom aj osoba, podnikajúca podľa iných osobitných predpisov ako je živnostenský zákon. 2. etapa JKM má dosah na podnikateľov v službách rôznorodého zamerania, s odlišnými špecifickými podmienkami na ich poskytovanie, na základe rôznych právnych predpisov, ktorým vydávajú oprávnenia na podnikanie viaceré inštitúcie. Možno konštatovať, na základe uvedených dôvodov, že založenie JKM 2. etapy je proces náročný po stránke odbornej, finančnej, technickej, organizačnej, legislatívnej, ale aj časového horizontu.

Výhody pre podnikateľa, ktorý využije JKM, bude získanie rôznych informácií, kontaktov na rôzne inštitúcie, žiadosť o vydanie oprávnenia, zabezpečenie vydania oprávnenia na podnikanie, výpisu z registra trestov, dobrej dostupnosti k JKM, pridelenia IČO, evidencie v systéme zdravotného poistenia, registrácia príslušným daňovým úradom a možnosť predloženia potrebných údajov a dokladov len na jednom mieste, na JKM. Jednotlivé úkony zabezpečuje pre poskytovateľa služby zdarma.

Činnosť sa zameriavala na vecnú stránku JKM 2. etapy, v spojitosti s ich technickým zabezpečením, najmä na:

1. vyprofilovanie okruhu služieb, ktoré nie sú živnosťou a spadajú do rozsahu smernice a sú JKM dotknuté,
2. sumarizáciu inštitúcií, ktorých sa 2. etapa JKM dotýka, s ohľadom na okruh služieb v 1. bode,
3. na preverenie právnych režimov, povolovacích postupov dotknutých inštitúcií, z hľadiska budúceho technického riešenia a zabezpečenia JKM,
4. predpoklady inštitúcií, ktoré by mohli byť hosťmi JKM 2. etapy,
5. samotnú prípravu technickej realizácie JKM 2. etapy

Boli navrhnuté a individuálne posudzované, z viacerých hľadísk, štyri modely založenia JKM 2. etapy. Rozhodnuté bolo, že hosťom JKM 2. etapy budú tiež ŽÚ, ale len v sídle krajov. ŽÚ budú pre tento okruh podnikateľov len sprostredkovateľom splnenia ich zákonných povinností vo vzťahu k rôznym inštitúciám. Využitie služieb JKM nebude pre podnikateľa povinnosťou, ale len možnosťou. Snahou rezortu je vytvoriť JKM 2. etapy tak, aby svojou činnosťou nezasahovali do kompetencií iných orgánov. Je snahou tiež vytvoriť možnosť, aby prostredníctvom JKM mohli právnické osoby podať návrh na zápis do obchodného registra, čo sa javí ako pomerne náročný technický problém.

MH SR spolupracovalo a spolupracuje pri založení JKM 2. etapy, najmä s MV SR, v ktorého pôsobnosti sú ŽÚ a ostatnými dotknutými inštitúciami, ktorými sú ministerstvá, iné štátne orgány a profesijné komory. Bolo uskutočnených niekoľko desiatok rokovaní a početná administratívna spolupráca s týmito inštitúciami. Pozornosť sa v súčasnosti sústreďuje na technickú realizáciu JKM 2. etapy a legislatívnu stránku budovania JKM 2. etapy.

Schváleným modelom 2. etapy bol v uplynulom období daný aj základ pre práce súvisiace s vytvorením právneho rámca JKM, ktorý bude súčasťou pripravovaného návrhu zákona o službách, ktorým bude transponovaná do právneho poriadku SR vyššie spomínaná smernica. Gestorom spracovania tejto právnej úpravy je MH SR, ktoré predloží návrh zákona do legislatívneho procesu v 1. polroku 2009.

Na účely administratívnej spolupráce kompetentných orgánov členských krajín EK pripravuje zavedenie informačného systému pre vnútorný trh IMI (ďalej len systém IMI). Bude zameraný na informácie o podnikateľoch, súvisiace s ich podnikaním a pri cezhraničnom dočasnom poskytovaní služieb, ale aj pri ich etablovaní sa v tej-ktorej členskej krajine. Pre podnikateľov bude prínosom v tom, že odpadne povinnosť predkladania dokladov, najmä overenými prekladmi a kópiami

Základnú úlohu pre zabezpečenie realizácie systému IMI v rámci Ministerstva hospodárstva SR prevzala sekcia obchodu a ochrany spotrebiteľa. Treba zdôrazniť, že ide o mimoriadne

náročnú úlohu z hľadiska koordinácie mnohých participujúcich rezortov a najmä zmeniť spôsob myslenia a pracovných postupov administratívnych orgánov.

S cieľom zrealizovať IMI systém v tesnej spolupráci s EK sa doteraz vykonalo: V zmysle vyššie uvedeného uznesenia vlády SR bolo funkciou národného koordinátora IMI systému v SR poverené MH SR.

V prvej etape prác na projekte bol zvolený centralizovaný model bez zahrnutia delegovaných IMI koordinátorov. Tento model bol zvolený na dočasné obdobie z hľadiska testovania systému, vypracovávania pripomienok a návrhov na riešenia poskytnuté EK ku zlepšeniu systému.

Práce na vytvorení IMI systému sa sústredili na smernicu o uznávaní odborných kvalifikácií. Kompetentnými orgánmi pre I. modul realizácie IMI projektu – uznávanie odborných kvalifikácií pre 4 regulované povolania – lekár, farmaceut, fyzioterapeut a účtovník boli zapojené do systému IMI MŠ SR, MZ SR a MF SR. Za Slovenskú republiku bolo ako delegovaný koordinátor určené MŠ SR pre dohľad nad I. modulom – uznávanie odborných kvalifikácií.

Testovanie pilotného projektu I. modulu sa začalo v novembri 2007 a postupná implementácia prebiehala od začiatku roku 2008. Bolo uskutočnené aj pracovné stretnutie na Ministerstve hospodárstva SR za účasti predstaviteľov EK, ktorí sú zodpovední za vývoj IMI systému, a predstaviteľov príslušných kompetentných inštitúcií na Slovensku (ministerstvá a komory), ktoré budú do IMI systému postupne zapojení. Celková implementácia informačného systému k smernici o službách je plánovaná na 28. 12. 2009. V tejto súvislosti pripravuje MH SR ako národný koordinátor pre IMI systém stretnutie so zástupcami ďalších príslušných úradov v SR s cieľom informovať ich o ďalšom vývoji IMI projektu a ich registrácie v ňom v nadväznosti na smernicu o službách.

Návrh odporúčaní:

Informovať podnikateľskú verejnosť o pripravovanom zákone o službách.

V súvislosti s voľným pohybom kapitálu je jednotný ekonomický priestor determinovaný aj spoločným trhom kapitálu a finančných služieb, čo znamená väčší priestor pre ponuku kapitálu, nižšie sadzby, dokonalejšiu konkurenciu a zdokonalenú alokáciu kapitálu. Európski občania a firmy majú voľný prístup k finančným službám vo všetkých členských štátoch (bankové vklady, úvery a pod.). Voľný pohyb kapitálu bol ako všeobecný princíp definitívne zavedený už v roku 1990. Všetky platby a finančné toky medzi krajinami EÚ sú dnes plne liberalizované. Voľný pohyb kapitálu však nesmie byť v rozpore s právom členského štátu, vnútroštátnou daňovou legislatívou; a nesmie prekážať zbieraniu informácií štatistického charakteru. Môže sa obmedziť aj z dôvodu verejnej bezpečnosti a verejného záujmu.

Odstránenie obmedzení pohybu kapitálu vytvára rovnocenné podmienky pre podnikanie subjektov etablovaných v členských štátoch EÚ. Od polovice roka 1994 existuje aj jednotný poisťovací trh – poisťovne môžu svoje služby predávať v priestore celej EÚ.

Prioritou v tejto oblasti naďalej zostáva harmonizácia slovenskej legislatívy, týkajúcej sa finančných služieb a voľného pohybu kapitálu so smernicami ES/EÚ. Ide o harmonizáciu právnych predpisov v oblasti bankovníctva, poisťovníctva, kapitálového trhu a ochrany finančného systému pred praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu, tak ako vyplýva z implementácie Akčného plánu pre finančné služby („FSAP“ – Financial Services Action Plan“), ktorý obsahuje sériu legislatívnych opatrení potrebných na vytvorenie jednotného trhu s finančnými službami. V súvislosti s transpozíciou smerníc v rámci FSAP, SR naďalej patrí medzi členské štáty, ktoré sú v popredí pri transpozícii eurolegislatívy do svojho národného právneho poriadku.

Opatrenia Slovenskej republiky v kontexte súčasnej finančnej krízy

Od prvého štvrtroku 2008 EÚ čelí finančnej kríze, ktorá vo výraznej miere negatívne zasiahla európsky finančný trh aj reálnu ekonomiku EÚ. V záujme obnovenia stability finančného sektora predsedovia hláv štátov a vlád na summite Európskej rady v októbri 2008 súhlasili s koordinovanou implementáciou národných záchranných schém. Vlády a centrálné banky členských štátov aplikovali v závislosti od miery dopadu krízy špeciálne opatrenia vo viacerých oblastiach – garančné schémy na ochranu vkladov, finančné injekcie centrálnych bánk na podporu likvidity, rekapitalizačné opatrenia či štátne záruky pre niektoré typy finančných aktivít. Niektoré krajiny tiež prijali opatrenia na riešenie nezdravých aktív bánk, pričom usmernenia v oblasti aplikácie štátnej pomoci v tejto oblasti boli vydané Európskou komisiou vo februári 2009.

Na podporu stability finančného a bankového systému prijala viaceré opatrenia i SR. V súlade s odporúčaním Rady EÚ pre hospodárske a finančné záležitosti ECOFIN z októbra 2008 zvýšiť úroveň ochrany vkladov je v SR od 1. novembra 2008 poskytované nelimitované krytie nedostupných vkladov pre fyzické osoby a niektoré druhy právnických osôb a zároveň je zrušená povinnosť poistnej spoluúčasti vo výške 10 % (na základe novelizovaného zákona o ochrane vkladov).

Za účelom podpory stability finančného systému bol zriadený aj Stály riadiaci výbor pre otázky finančnej stability a pre riešenie kríz finančného trhu (tzv. „Domestic Standing Group“), ktorý je zložený z predstaviteľov Ministerstva financií SR a Národnej banky Slovenska.

V súčasnosti je tiež pripravovaný návrh zákona o zmiernení vplyvov globálnej finančnej krízy na slovenský bankový sektor, podkladom na ktorého prípravu bola správa o krízových scenároch a možných nástrojoch ich riešenia prerokovaná vládou SR dňa 14. januára 2009. Návrh zákona je obdobou záchranných balíčkov, ktoré sú prijímané v iných štátoch v Európe približne od októbra 2008. Na rozdiel od niektorých krajín sa v SR zákon navrhuje prijať ako preventívne opatrenie. Nástrojmi navrhovanými v zákone je stabilizačná pomoc, ktorá sa bude poskytovať na základe žiadosti banky, tj. na dobrovoľnej báze. Zákon je schémou štátnej pomoci, ktorá bude notifikovaná Európskej Komisii, čo zabezpečí, že individuálna pomoc, ktorá sa prípadne bude musieť banke poskytnúť už nebude podliehať schváleniu Európskej Komisii.

Účinnosť zákona sa navrhuje od 1. júla 2009, zmluva o poskytnutí pomoci sa bude môcť uzavrieť najneskôr 31. decembra 2010, aby sa zabezpečil súlad s požiadavkou európskeho práva na dočasnosť trvania rámca poskytovania krízovej pomoci. Návrh zákona ešte musí prejsť notifikačným procesom na úrovni Európskej Komisie a Európskej centrálnej banky.

Aj napriek nepriaznivému vývoju vonkajšieho prostredia na finančných trhoch globálna finančná kríza zatiaľ vo väčšej miere finančný a bankový sektor SR nezasiahla. Dopad finančných turbulencií na bankový sektor SR je zatiaľ limitovaný a finančný systém SR je stabilný. Situácia vo finančnom a bankovom sektore SR doposiaľ nevyžadovala prijatie opatrení v oblasti rekapitalizácie, štátnych garancií a riešenia nezdravých aktív bánk pri žiadnej banke so sídlom na území SR.

Právne akty EÚ prijaté a pripravené na schválenie v sledovanom období

- smernica Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2006/48/ES a 2006/49/ES, pokiaľ ide o banky pridružené k ústredným inštitúciám, niektoré položky vlastných zdrojov, veľkú majetkovú angažovanosť, mechanizmy dohľadu a krízové riadenie (banková smernica), ktorých cieľom navrhovanej novely je zabezpečiť, aby nebola ohrozená účinnosť smernice o kapitálových požiadavkách,

ďalej zvýšiť finančnú stabilitu, posilniť ochranu záujmov veriteľov, zabezpečiť medzinárodnú konkurencieschopnosť bankového sektora EÚ, ako aj ďalší rozvoj integrácie vnútorného bankového trhu EÚ.

- smernica Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia (Solventnosť 2), ktorá predstavuje legislatívnu podobu projektu Solventnosť 2. Nový ekonomický režim solventnosti platný pre poisťovne a zaistovne bude založený na kvantifikácii jednotlivých rizík, ktorým sú poisťovne a zaistovne vystavené. Hlavné ciele Solventnosti 2 sú najmä zabezpečiť lepšiu ochranu pre poistených a oprávnené osoby, dosiahnuť hlbšiu integráciu poistného a zaistného trhu EÚ, zvýšiť medzinárodnú konkurencieschopnosť poisťovateľov a zaistovateľov z EÚ, zabezpečiť lepšie rozdelenia kapitálových zdrojov a podporiť lepšiu reguláciu dohľadu nad poistným trhom. SR uplatňovala k návrhu smernice pripomienky v zmysle predbežného stanoviska.
- smernica, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/26/ES o konečnom zúčtovaní v platobných systémoch a zúčtovacích systémoch cenných papierov (ďalej len „smernica SFD“) a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/47/ES o dohodách o finančných zárukách (ďalej len „smernica FCD“), pokiaľ ide o prepojené systémy a úverové pohľadávky, ktorých hlavným účelom je aktualizovať smernicu SFD a smernicu FCD v súlade s najnovšími trendmi na trhu a v novom regulačnom prostredí. Cieľ sa dosiahne rozšírením ochrany smernice SFD na nočné vyrovnávanie a na vyrovnávanie medzi prepojenými systémami, (tzv. interoperable systems), keďže podľa smernice 2004/39/ES o trhoch s finančnými nástrojmi a Európskeho kódexu správania pri zúčtovaní a vyrovnávaní sa očakáva, že systémy budú stále viac prepojené a interoperabilné a rozšírením rozsahu ochrany ustanoveného v oboch smerniciach, pričom do tohto rozsahu sa zahrnú nové typy aktív s cieľom uľahčiť ich používanie v celom Spoločenstve.
- smernica Európskeho parlamentu a Rady o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (ďalej len „smernica UCITS“), ktorej hlavným účelom je rekonštrukcia smernice UCITS v súlade s odstraňovaním bariér v rámci jednotného trhu EÚ a najnovšími trendami na finančných trhoch. Odstránia sa administratívne prekážky cezhraničnej verejnej ponuky fondov UCITS, uľahčia sa zlúčenia medzi fondmi UCITS, zjednodušia sa notifikačné procedúry a informácie pre investorov budú mať zrozumiteľnejšiu podstatu.
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, ktorej cieľom je výrazne zlepšiť právnu istotu, jasnosť a transparentnosť poskytovania spotrebiteľských úverov a uľahčiť tak vytvorenie riadne fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi. V súčasnosti prebiehajú práce na „návrhu zákona o zmluvách o spotrebiteľskom úvere“, ktorým bude smernica transponovaná. Termín transpozície smernice do právneho poriadku členského štátu bol stanovený na 12. mája 2010, koncom roku 2008 bol presunutý na 11. júna 2010.
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/14/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 94/19/ES o systémoch ochrany vkladov, pokiaľ ide o úroveň krytia a výplatnú lehotu, ktorej cieľom je napomáhať zosúladeniu rozvoja činnosti úverových inštitúcií v celom Spoločenstve a súčasne zvyšovať stabilitu bankového systému a ochranu vkladateľov. Smernica bude prebratá do zákona č. 188/1996 Z. z. o ochrane vkladov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ustanovenia predmetnej smernice, ktoré majú byť účinné do 30. júna 2009, sú už prebraté v súčasnom zákone o ochrane vkladov a ustanovenia účinné do 31. decembra 2010 budú prebraté do zákona o

ochrane vkladov, ktorého novela bude zaradená do Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2010.

- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o ratingových agentúrach, ktorého zámerom je zlepšiť proces vydávania úverových ratingov, a to konkrétne zamedzením konfliktu záujmov medzi ratingovými agentúrami a spoločnosťou, ktoré je predmetom hodnotenia; zlepšením kvality metodík, ktoré používajú ratingové agentúry; zvýšením transparentnosti stanovením povinnosti pre ratingové agentúry každoročne zverejňovať údaje, ako aj riešením otázky ratingov agentúr so sídlom mimo EÚ, ktoré by mali byť schvaľované ratingovými agentúrami EÚ, ktorej vznik nariadenie predpokladá. Predovšetkým sa však v návrhu zavádza právne záväzný režim registrácie a dohľadu nad ratingovými agentúrami, ktoré vydávajú úverové ratingy určené hlavne na použitie na regulačné účely pre úverové inštitúcie, investičné firmy, poisťovne, poisťovacie podniky a zaisťovne, systémy kolektívneho investovania a penzijné fondy.
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o cezhraničných platbách v Spoločenstve, ktorým sa nahrádza nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2560/2001 o cezhraničných platbách v eurách, ktoré zachováva podstatu nariadenia č. 2560/2001, na ktorého základe sú poplatky za cezhraničné platby v rámci Spoločenstva rovnaké ako zodpovedajúce platby v tej istej mene v rámci členského štátu. Nariadenie zavádza niekoľko základných zmien, a to povinnosť členských štátov, aby vymenovali príslušné orgány a orgány mimosúdnej nápravy s cieľom účinne riešiť sťažnosti a spory týkajúce sa nariadenia, ďalej rozšírenie zásady jednotných poplatkov za cezhraničné a zodpovedajúce domáce platby tak, aby zahŕňali priame inkasá, ako aj postupné zrušenie vnútroštátnej povinnosti oznamovania na základe zúčtovania na účely štatistiky platobnej bilancie.
- smernica Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní činností a dohľadu nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje smernica 2000/46/ES. Jedným z hlavných cieľov smernice je zabezpečenie súladu s režimom pre platobné inštitúcie na základe smernice o platobných službách z roku 2007. Ďalším cieľom smernice je umožniť navrhovanie nových, inovatívnych a bezpečných služieb elektronického peňažníctva, poskytnúť prístup na trh novým účastníkom a podporiť skutočnú a účinnú hospodársku súťaž medzi všetkými účastníkmi trhu. Má nielen podporiť výhody plynúce pre spotrebiteľov, ale aj zabezpečiť transparentnosť v tejto oblasti, súčasne s prihliadaním na potrebu zamedzenia prania špinavých peňazí a financovania terorizmu.

Najvýznamnejšie dokumenty transponované do právneho poriadku SR v oblasti finančného trhu v sledovanom období:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/44/ES z 5. septembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 92/49/EHS a smernice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES v súvislosti s procesnými pravidlami a kritériami hodnotenia obozretného posudzovania nadobudnutí a zvýšení podielov vo finančnom sektore.

Cieľom implementácie bolo predovšetkým:

- zlepšiť právnu istotu, jasnosť a transparentnosť procesu dohľadu nad schvaľovaním v súvislosti s nadobudnutiami a zvýšeniami akciových podielov v sektoroch bankovníctva, poisťovníctva, kapitálového trhu a kolektívneho investovania.

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

Cieľom implementácie bolo predovšetkým:

- zefektívnenie celosvetového boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, zlepšenie opatrení v oblasti inštitucionálneho a legislatívneho zabezpečenia boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu, odstránenie zistených nedostatkov výborom Rady Európy MONEYVAL v roku 2005 a zosúladenie legislatívy s právom EÚ.

Návrh odporúčaní

- Podporovať iniciatívy Európskej komisie, ktoré by prispeli k stabilite európskeho finančného trhu ako celku pri zachovaní oprávnených záujmov slovenského finančného sektora
- Aktívne spolupracovať pri príprave implementačných opatrení v súvislosti s novou smernicou Solvency II a rekodifikáciou smernice UCITS vrátane ďalších iniciatív Európskej komisie súvisiacich s finančnou krízou
- Nadalej pokračovať v realizácii úlohy stanovenej v uznesení vlády SR z 22. októbra 2008, na základe ktorého majú minister financií v spolupráci s guvernérom Národnej banky Slovenska pri rokovaní v orgánoch EÚ zabezpečiť presadzovanie takej európskej legislatívy, ktorá neoslabí právomoci národného dohľadu nad finančným trhom. Realizácia úlohy má význam pre stabilitu slovenského finančného trhu, keďže vo vlastníckej štruktúre finančného sektora SR sú kľúčové finančné inštitúcie vlastnené materskými spoločnosťami so sídlom v zahraničí.

Výbory a pracovné skupiny EÚ, na ktorých rokovaní sa zúčastňujú zamestnanci sekcie finančného trhu: Európsky výbor pre bankovníctvo (EBC) – Európska Komisia; Európsky výbor pre cenné papiere (ESC) – Európska Komisia; Výbor pre poisťovníctvo a zamestnanecké dôchodky (EIOPC) – Európska Komisia; Pracovný výbor pre prevenciu prania špinavých peňazí a financovania terorizmu; Pracovná skupina pre finančné služby – Rada EÚ; Pracovná skupina pre prevenciu proti podvodom pre bezhotovostných platbách; Pracovná skupina pre vlastný kapitál – Európska Komisia; Pracovná skupina pre CRD a veľkú úverovú angažovanosť – Európska Komisia; Pracovná skupina pre ochranu vkladov – Európska Komisia; Pracovná skupina pre inštitúcie elektronických peňazí – Európska Komisia; Pracovná skupina pre finančné služby (UCITS Directive) – Rada EÚ; Pracovná skupina pre ekonomické ukazovatele finančnej integrácie – EK; Pracovná skupina o finančných službách Solventnosť 2 – Rada EÚ; Pracovná skupina pre poistenie motorových vozidiel (Motor Insurance Expert Group); Pracovná skupina proti financovaniu terorizmu/RELEX – Rada EÚ; Vládna expertná pracovná skupina pre platobné systémy (PSGEG) – EK; Transpozičná skupina pre transpozíciu smernice o platobných službách – EK; Pracovná skupina Euromed migration II Project - Európska Komisia

V oblasti slobodného pohybu kapitálu predstavuje významnú oblasť liberalizácia trhu s nehnuteľnosťami.

Podľa prílohy XIV. Aktu o podmienkach pristúpenia k Európskej únii je Slovensko oprávnené sedem rokov odo dňa pristúpenia ponechať v platnosti ustanovenia zákona č. 202/1995 Z. z. devízového zákona a zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, ktoré sa týkajú nadobúdania nehnuteľností a poľnohospodárskej pôdy a lesov cudzozemcami. Toto prechodné opatrenie sa všeobecne preskúma pred koncom tretieho roku nasledujúceho po

pristúpení. Komisia EÚ na tento účel predloží Rade EÚ správu. Rada EÚ môže na návrh Komisie EÚ jednomyseľne rozhodnúť o skrátení alebo ukončení prechodného obdobia .

V súlade s uvedeným MF SR spoločne s kompetentnými inštitúciami analyzovalo nadobúdanie nehnuteľností príslušníkmi iných krajín na území Slovenskej republiky za obdobie po vstupe Slovenskej republiky do EÚ. Vypracovanou analýzou sa získala správa o stave nadobúdania nehnuteľností cudzozemcami na území Slovenskej republiky so záverom ponechať prechodné obdobie podľa Zmluvy o pristúpení sedem rokov a pred jeho uplynutím (1. 5. 2011) ho prehodnotiť z pohľadu prípadnej hrozby závažného narušenia trhu s poľnohospodárskou a lesnou pôdou a podľa toho požiadať komisiu o prípadné predĺženie prechodného obdobia o tri roky. Výsledky analýzy boli zaslané Ministerstvu zahraničných vecí SR s odporúčaním, aby boli využité ako podklad pre hodnotiacu správu Komisie EÚ“.

Zástupcovia Ministerstva spravodlivosti SR (MS SR) sa od vstupe SR do EÚ aktívne zúčastňovali rokovaní pracovnej skupiny pre právo obchodných spoločností, na ktorej boli prerokúvané nasledovné návrhy v gescii MS SR:

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 68/151/EHS a 89/666/EHS, pokiaľ ide o povinnosti zverejňovania a prekladania v prípade určitých druhov spoločností

Rokovania o tomto návrhu boli zablokované skupinou ČŠ okolo FR, i keď sa nedá vylúčiť, že Švédsko sa pokúsi obnoviť rokovania s cieľom dosiahnutia kompromisu.

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 77/91/EHS, 78/855/EHS a 82/891/EHS a smernica 2005/56/ES , pokiaľ ide o požiadavky na predkladanie správ a dokumentačné požiadavky v prípade zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia

Predpokladá sa schválenie smernice v prvom čítaní.

- Návrh nariadenia Rady o štatúte pre európsku súkromnú spoločnosť

Rokovania významne pokročili, avšak viacero kľúčových otázok ostáva nevyriešených. Ak sa dosiahne skorá dohoda o problémových otázkach, počas SE PRES je teoreticky možné ukončenie rokovaní na úrovni pracovnej skupiny.

V súčasnosti sa na vnútroštátnej úrovni stále pracuje na transpozícii Smernice EP a Rady 2007/36/ES o výkone určitých práv akcionárov spoločností registrovaných na regulovanom trhu, ktorá musí byť transponovaná do 3 augusta 2009.

Z hľadiska budúcich rokovaní bude potrebné zamerať sa najmä na návrh nariadenia o stanovách európskej súkromnej spoločnosti (SPE).

3.2 Colná únia

Tak ako v predchádzajúcom roku aj v tomto roku EK v spolupráci s členskými štátmi vyvíjala colné elektronické systémy, ktorými sa zabezpečí implementácia koncepcie centrálného elektronického priečinka, t. j. jednotného vstupného elektronického miesta určeného na predkladanie všetkých dokumentov a informácií týkajúcich sa dovozu, vývozu a prepravy tovaru v jednom vstupnom bode (tzv. „single window“), spoločného miesta kontroly (tzv. „one-stop-shop“) a vytvorenie jednoduchého colného a obchodného prostredia bez dokumentov v papierovej forme. Aj týmito krokmi sa realizuje celoeurópska elektronizácia štátnej správy, ktorá si vyžaduje zabezpečiť také informačné a komunikačné technológie v colnej oblasti, ktoré zabezpečia zvýšenie efektívnosti vykonávaných colných kontrol, efektívnejšie colné konanie a plynulý tok údajov, zníženie administratívneho zaťaženia, účinnejší boj proti podvodom, organizovanému zločinu a terorizmu a zabezpečia ochranu

finančných záujmov, duševného vlastníctva, kultúrneho dedičstva, ako aj ochranu zdravia a životného prostredia.

SR počas piateho roku členstva v EÚ pokračovala v budovaní, prevádzke a skvalitňovaní elektronických colných systémov tak, ako to vyplýva z rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 70/2008/ES z 15. januára 2008 o colnom a obchodnom prostredí bez dokumentov v papierovej forme.

Činnosť skupín porušujúcich právne predpisy v colnej a poľnohospodárskej oblasti s cieľom získať čo najvyšší zisk, ako aj boj proti terorizmu a extrémizmu si vyžadovali a vyžadujú zabezpečiť colné správy účinnými právnymi a technickými nástrojmi, ktorými by mohli efektívne predchádzať a brániť poškodzovaniu európskeho hospodárstva. Účinným spôsobom, ktorý umožňuje čo najviac obmedziť páchanie podvodov v tejto oblasti, je posilnenie spolupráce medzi členskými štátmi navzájom, ako aj medzi členskými štátmi a Komisiou. Táto spolupráca pokračovala aj v uvedenom roku s cieľom posilniť opatrenia na vykonávanie colného dohľadu a zvýšenia kvality operatívno-pátracej činnosti na účely získania prehľadu o obchodovaní, zhromažďovaní, sprostredkovaní alebo preprave nebezpečného materiálu.

SR aj v piatom roku členstva v EÚ naďalej venovala zvýšenú pozornosť najmä ochrane voľne žijúcich živočíchov a rastlín, kultúrneho dedičstva, spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ a ochrane práv duševného vlastníctva. V súlade s akčným plánom EÚ v colnej oblasti, zameraným na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva na roky 2009 – 2012 sa SR snažila zvyšovať úroveň ochrany EÚ pred falzifikátmi a nedovolenými napodobeninami, posilňovať partnerstvá medzi colnými orgánmi a podnikateľskou sférou, posilňovať medzinárodnú spoluprácu a zvyšovať právne vedomie v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva.

Colná správa je od júla 2006 zapojená do činnosti misie EUBAM (Podporná misia EÚ na hranici Moldavska a Ukrajiny). Na základe Rozhodnutia ministra financií boli vyslaní dvaja zástupcovia colnej správy na plnenie úloh colnej správy v zahraničí v misii EUBAM s trvaním do 31.12.2008; od 1. 1. 2009 colnú správu zastupuje jeden zástupca.

V oblasti bilaterálnych vzťahov :

- Dňa 26. 10. 2008 nadobudla platnosť Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Macedónskej republiky o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach
- Dňa 6. 4. 2009 nadobudla platnosť Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Azerbajdžanskej republiky o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach

Aj počas piateho roku členstva Slovenskej republiky v EÚ sa zástupcovia Ministerstva financií SR a Colného riaditeľstva SR aktívne zúčastňovali pracovných skupín na úrovni Rady EÚ, ktoré riešia colnú problematiku: pracovná skupina pre colnú úniu, pracovná skupina pre colnú spoluprácu a horizontálna pracovná skupina pre drogy. Na úrovni Európskej komisie sa taktiež zúčastňovali rokovaní Výboru pre Colný kódex a jeho jednotlivých podvýborov, ako aj na aktivitách programu Customs a Fiscalis. Na vnútroštátnej úrovni boli zapojení do týchto rezortných koordinačných skupín: odborná pracovná skupina clá a medzirezortný Expertný koordinačný orgán (MEKO).

V sledovanom období boli v oblasti colnej problematiky schválené tieto materiály:

1. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 z 23. apríla 2008, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva (modernizovaný Colný kódex)
2. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 766/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 515/97 o vzájomnej pomoci medzi správnymi orgánmi členských štátov a o spolupráci medzi správnymi orgánmi členských štátov a Komisiou pri zabezpečovaní riadneho uplatňovania predpisov o colných a poľnohospodárskych záležitostiach

3. Nariadenie Komisie (ES) č. 312/2009 zo 16. apríla 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 2454/93, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EHS) č. 2913/92, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Spoločenstva
4. Nariadenie Rady č. 1/2009 z 18. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1255/96, ktorým sa dočasne pozastavuje uplatňovanie autonómnych ciel podľa Spoločného colného sadzobníka na niektoré priemyselné, poľnohospodárske a rybárske výrobky
5. Nariadenia Rady č. 179/2009 z 5. marca 2009, ktorým sa mení a dopĺňa príloha I k nariadeniu (EHS) č. 2658/87 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku
6. Uznesenie Rady zo 16. marca 2009 k akčnému plánu EÚ v colnej oblasti zameranému na boj proti porušovaniu práv duševného vlastníctva na roky 2009 – 2012
7. Rozhodnutie Rady z 25. septembra 2008, ktorým sa v mene Spoločenstva schvaľuje príloha 8 k Medzinárodnému dohovoru o harmonizácii hraničných kontrol tovaru

Colná správa má svoje nezastupiteľné miesto pri ochrane finančných záujmov Spoločenstva, ako aj pri poskytovaní zodpovedajúcej úrovne ochrany občanom a hospodárskym subjektom na území SR a v rámci úzkej súčinnosti s ostatnými colnými správami aj na celom území Spoločenstva. Budúci vývoj v colnej oblasti bude ovplyvnený novou legislatívou (modernizovaný Colný kódex a jeho vykonávacie nariadenie).

Hlavné úlohy, resp. ciele v oblasti automatizácie činností colnej správy v rokoch 2009 - 2010:

- zabezpečenie interoperability systémov colného dohľadu s novými systémami EÚ, ktoré sa realizujú v rámci viacročného plánu MASP medzi DG TAXUD a colnými správami všetkých členských štátov EÚ.
- zabezpečenie interoperability systémov správy spotrebných daní s novými systémami EÚ, ktoré sú zamerané na zefektívnenie dohľadu nad tokom tovaru podliehajúcemu spotrebným daniam v rámci EÚ (EMCS).
- zabezpečenie automatizácie a elektronizácie služieb colnej správy. Vytvorenie lepších podmienok pre obchodnú sféru, ako aj zvýšenie konkurencieschopnosti slovenskej colnej správy v rámci EÚ. Rozšírenie PKI (infraštruktúra verejných kľúčov) pre externú komunikáciu, zavedenie PKI pre internú komunikáciu.
- zabezpečenie interoperability systémov colnej správy s inými systémami v SR. Integrácia informačného systému pre správu príjmov a systému vnútornej správy s relevantnými systémami rezortu Ministerstva financií SR v súlade s projektom Jednotného štátneho účtovníctva a výkazníctva a integrácia systémov daňovej správy so systémami zabezpečujúcimi výber štátnych príjmov, základnými registrami a pod.
- zvýšenie bezpečnosti informačného systému prostredníctvom realizácie opatrení vyplývajúcich zo záverov bezpečnostného projektu, ako aj realizácie nových požiadaviek definovaných príslušnými inštitúciami.
- konverzia na menu euro vo všetkých informačných systémoch colnej správy k 1. 1. 2009.

Okrem uvedených základných systémov bude potrebné na národnej úrovni vyvinúť, prípadne zmeniť už existujúce súvisiace systémy a jednotlivé zložky elektronických systémov (funkčné a technické špecifikácie, sieťové prepojenia, softvér a iné vybavenie).

Významným cieľom v tejto oblasti je vytvorenie centrálného elektronického priečinka, ktorý bude umožňovať všetkým stranám zapojeným v obchode a preprave podávať a vybavovať štandardizované informácie a dokumenty v jedinom vstupnom bode, a splniť tak všetky požiadavky súvisiace s dovozom, vývozom a tranzitom. Úplná realizácia projektu

predpokladá celonárodný rozsah so zapojením všetkých relevantných organizácií verejnej správy, všetkých relevantných subjektov súkromného sektora a zároveň predpokladá súvisiacu úpravu väzieb na partnerské subjekty členských štátov EÚ.

Modernizácia a elektronizácia sa dotkne aj iných oblastí, akými sú napríklad colné sadzby (zriadenie integrovaného prostredia pre colné sadzby), pravidlá pôvodu tovaru (elektronické osvedčovanie preferenčného pôvodu – vývoj systému REX), určovanie colnej hodnoty a nomenklatúrne zatried'ovanie tovaru.

Pre naplnenie uvedených cieľov vypracovala EK viacročný strategický rámec, ktorý po ďalšom rozpracovaní na konkrétny strategický plán a plán na implementáciu by mal zabezpečiť, aby colná správa bola v rámci medzinárodného obchodu moderným partnerom, ktorý zabezpečuje presadzovanie finančných, ochranných a bezpečnostných záujmov a ktorý je pripravený pružne reagovať na meniace sa podmienky a nové potreby. Pozornosť bude aj naďalej venovaná postupnému zjednodušovaniu nomenklatúry Spoločného colného sadzobníka.

V oblasti boja proti drogám sa plnia a budú plniť ciele Stratégie EÚ v boji proti drogám na roky 2005 – 2012 predovšetkým s ohľadom na zabezpečenie ochrany vonkajšej hranice EÚ vrátane medzinárodných letísk a kontroly poštových zásielok súvislosti s nezákonnou prepravou omamných a psychotropných látok a ich prekursorov.

Návrh odporúčaní

- zabezpečiť finančné, materiálne a personálne kapacity na splnenie úloh vyplývajúcich z viacročného strategického plánu,
- zabezpečiť plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru vypracovanom na základe článku K. 3 Zmluvy o Európskej únii o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami (dohovor Neapol II) v rámci činnosti pracovnej skupiny pre colnú spoluprácu,
- na národnej úrovni zabezpečiť legislatívne zmeny, ktoré zvýšia kompetencie colných orgánov v oblasti vyšetřovania trestných činov v prípade porušovania colných alebo daňových predpisov, porušovania práv duševného vlastníctva pri dovoze, vývoze a spätnom vývoze tovaru a v boji proti nezákonnému dovozu drog, vojenského materiálu a tovaru dvojakého použitia.

V súvislosti so záväzkami, ktorými je SR viazaná a v súlade s dohovorom Neapol II, je potrebné vytvoriť vhodné podmienky na špecializované formy spolupráce s okolitými členskými štátmi, pričom by sa mali zriadiť spoločné vyšetrovacie tímy v oblasti jednotlivých komodít, pri ktorých dochádza k úniku na cle a daniach.

3.3

Dane a účtovníctvo

Medzinárodná administratívna pomoc a spolupráca medzi Slovenskou republikou a členskými štátmi EÚ bola vykonávaná formou výmeny informácií, vykonávaním simultánnych a multilaterálnych kontrol, vzájomného vymáhania pohľadávok a výmeny informácií o postupoch a skúsenostiach pri odhaľovaní daňových podvodov a v boji proti daňovým únikom. V oblasti medzinárodnej výmeny daňových informácií bolo Daňovým riaditeľstvom SR v roku 2008 vybavených 2847 žiadostí, z toho 2641 žiadostí sa týkalo DPH. Zvýšenie počtu žiadostí o poskytnutie informácií bol naďalej zaznamenaný v oblasti dane z pridanej hodnoty. V roku 2008 bol zaznamenaný aj nárast počtu žiadostí o informácie zo zahraničia.

Celková finančná efektívnosť výmeny informácií uskutočnenej Daňovým riaditeľstvom SR predstavovala v roku 2008 sumu 740 mil. Sk (24,58 mil. Eur) čo oproti roku 2007 predstavuje nárast o 39,8 %. Pri poskytovaní a požadovaní medzinárodnej pomoci pri vymáhaní daňových pohľadávok bolo v roku 2008 Daňovým riaditeľstvom SR prijatých a odoslaných 93 žiadostí a Colným riaditeľstvom SR 61 žiadostí. S cieľom urýchliť a zefektívniť medzinárodnú výmenu informácií bola v rámci daňovej správy zavedená zaručená elektronická pošta, ktorá umožňuje bezpečne, formou šifrovaných e-mailov zasielať žiadosti a odpovede na žiadosti o poskytnutie informácií.

Na základe smernice Rady 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor v podobe výplaty úrokov v roku 2008 po tretíkrát došlo k výmene informácií o úrokových príjmoch rezidentov Slovenskej republiky, iných členských štátov, území závislých od Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska a Holandského kráľovstva a tretích štátov, s ktorými ES v mene členských štátov uzavrelo dohody o pristúpení k smernici.

V roku 2008 sa Daňové riaditeľstvo SR aktívne zúčastnilo piatich multilaterálnych kontrol organizovaných členskými štátmi EÚ za účelom preverenia intrakomunitárnych obchodných transakcií a oprávnenosti čerpania nadmerných odpočtov DPH.

Za oblasť správy daní boli v roku 2008 prijaté:

- smernica Rady 2008/55/ES zo dňa 26 mája 2008 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení (kodifikované znenie), ktorá zrušila smernicu Rady 76/308/EHS v znení neskorších zmien a doplnení. Vzhľadom na to, že smernica Rady 76/308/ES bola niekoľkokrát podstatne zmenená v záujme prehľadnosti bolo prijaté jej kodifikované znenie.
- nariadenie Komisie (ES) č. 1179/2008 z 28. novembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania určitých ustanovení smernice Rady 2008/55/ES o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení. Zámerom nového nariadenia Komisie je zabezpečiť efektívnejšie vymáhanie pohľadávok jednotlivými členskými štátmi.

Od februára 2009 sú predmetom rokovaní v pracovnej skupine Rady EÚ o daňových otázkach tieto návrhy smerníc:

- Návrh smernice Rady o administratívnej spolupráci v oblasti daní, ktorá má nahradiť smernicu Rady 77/799/EHS z 19. decembra 1977 o vzájomnej pomoci príslušných úradov členských štátov v oblasti priamych daní a daní z poistného. Cieľom návrhu smernice je zlepšiť administratívnu spoluprácu v oblasti priamych daní ustanovením účinnejších pravidiel a postupov výmeny informácií a takto napomôcť k eliminácii daňových únikov a podvodov. Zároveň sa predkladaným návrhom zjednodušujú predpisy, administratívne postupy pre orgány verejnej správy v EÚ alebo v jednotlivých členských štátoch, ako aj administratívne postupy pre daňové subjekty. Zjednodušenie sa dosahuje navrhovanými jednotnými opatreniami, ktoré sa jednoducho interpretujú a uplatňujú.

SR vo všeobecnosti víta predložený návrh s ohľadom na ciele, ktoré si nová smernica ukladá. Navrhovanými postupmi sa zefektívni výmena informácií a kompetentné orgány budú môcť tento nástroj využívať na boj proti daňovým podvodom a daňovým únikom. Existuje výhradu k navrhovanému rozšíreniu rozsahu pôsobenia smernice na všetky druhy daní a povinné príspevky sociálneho zabezpečenia. Vzhľadom na skutočnosť, že v SR odvody nie sú súčasťou daní, vidíme problematiku možnosť efektívnej praktickej výmeny informácií v súlade s navrhovanou smernicou. Preferujeme zvážiť možnosť prechodného obdobia pre

Slovenskú republiku vzhľadom na to, že podľa koncepcie reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov výber všetkých daní a odvodov by mal byť zabezpečený jednou inštitúciou od roku 2014 alebo v prípade neakceptovania prechodného obdobia vypustiť povinné príspevky sociálneho zabezpečenia z rozsahu smernice. Zároveň zastávame zdržanlivý postoj k pôsobeniu výboru pre administratívnu spoluprácu v daňovej oblasti vzhľadom na možný odklon od jednomyselného rozhodovania v daňových otázkach, keďže výbor rozhoduje na základe kvalifikovanej väčšiny.

- Návrh smernice Rady o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa daní, odvodov a ďalších opatrení, ktorá nahradí smernicu Rady 2008/55/ES zo dňa 26 mája 2008. Zámerom návrhu smernice je vytvoriť podmienky pre účinný systém pomoci pri vymáhaní finančných pohľadávok na vnútornom trhu Spoločenstva, ktorý bude zárukou rýchlych, efektívnych a jednotných postupov pomoci medzi členskými štátmi.

Navrhovanou úpravou sa rozširuje rozsah pôsobnosti o ďalšie dane a povinné príspevky na sociálne zabezpečenie. Navrhuje sa prijať jednotný nástroj na vymáhanie, ktorý by sa uznal príslušným orgánom v dožiadanom členskom štáte bez ďalšieho uznávacieho konania, napríklad na súde. S cieľom získať informácie na účely vymáhania sa navrhuje implementovať systém spontánnej výmeny informácií, ako aj umožniť zamestnancom príslušného orgánu žiadajúceho členského štátu vykonať kontrolu u dlžníka pohľadávky iného členského štátu na území dožiadaného členského štátu. Podmienky na požadovanie pomoci by mali byť menej prísne, aby sa zefektívnili postupy pri vymáhaní. Aj prijatie spoločných formulárov by malo uľahčiť požadovanie a poskytovanie pomoci.

SR vo všeobecnosti podporuje navrhovanú smernicu Rady o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa daní, odvodov a ďalších opatrení. Výhradu máme k rozšíreniu pôsobnosti smernice na všetky druhy daní (veľký rozsah druhov miestnych daní) a povinné príspevky sociálneho zabezpečenia. Uprednostňujeme navrhnúť prechodné obdobie pre Slovenskú republiku s prihliadnutím na to, že podľa koncepcie reformy daňovej a colnej správy výber daní, cla a odvodov na poistné bude od roku 2014 zabezpečovať len finančný úrad alebo v prípade neakceptovania prechodného obdobia navrhnúť vypustenie povinných príspevkov sociálneho zabezpečenia z rozsahu smernice.

Návrh odporúčaní

Zabezpečiť aktívnu účasť zástupcov na rokovaníach odborných pracovných skupín na úrovni EK a Rady EÚ a následnú transpozíciu právnych predpisov do legislatívy SR.

Oblasť priamych daní

V oblasti priamych daní boli aktivity EÚ v priebehu piateho roka členstva Slovenskej republiky zamerané predovšetkým na oblasť presadzovania dobrej správy v oblasti daní, koordinačné aktivity v oblasti priameho zdaňovania a prehodnotenie smernice o zdaňovaní príjmu z úspor na základe hodnotiacej správy Komisie.

V rámci legislatívnych návrhov z oblasti priamych daní bol za posledný rok predmetom rokovania pracovnej skupiny Rady o daňových otázkach – Priame dane Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor vo forme výplaty úrokov.

Ide o revíziu smernice o zdaňovaní úspor vzhľadom na výsledky hodnotiacej správy Komisie o uplatňovaní tejto smernice po prvých troch rokoch jej fungovania. Konečným cieľom smernice je, aby príjem z úspor v podobe výplat úroku, vykonaných v jednom členskom štáte jednotlivým vlastníkom požitkov s bydliskom na daňové účely v inom

členskom štáte, podliehal účinnému zdaneniu v súlade s právnymi predpismi členského štátu ich bydliska.

Ministerstvo financií SR (MF SR) vo všeobecnosti vyjadruje podporu revízii smernice 2003/48/ES pripravenej s ohľadom na závery správy Komisie o uplatňovaní tejto smernice. Zároveň podporujeme možnosť rozšírenia rozsahu smernice v zmysle alternatívy č. 3, ktorú považujeme za najvhodnejšiu vzhľadom na zistenia Komisie týkajúce sa fungovania smernice, ako aj konečný cieľ smernice.

Pri uplatňovaní navrhovaného transparentného prístupu, širšom okruhu produktov zaradených do pôsobnosti smernice, ako aj dodatočných povinnostiach ukladaných vypláčajúcim zástupcom trváme na presadzovaní čo najjednoduchších štruktúr a administratívne minimálne zaťažujúcich riešení.

Zároveň zastávame zdržanlivý postoj ku kompetenciám a pôsobeniu výboru pre administratívnu spoluprácu v daňovej oblasti, ktorej kompetencie by mali byť výhradne sústredené na aktualizáciu technických aspektov smernice.

Z dokumentov nelegislatívnej povahy sa v oblasti priamych daní prerokovávali:

- Klauzula o dobrej správe v oblasti daní a nadväzujúce informácie Komisie o pokroku negociácií s tretími krajinami (napr. dohoda so Singapurom, Kóreou, Thajskom, Ukrajinou)

Znenie klauzuly bolo schválené Radou ECOFIN dňa 14.5.2008 a zahŕňa presadzovanie princípov transparentnosti, výmeny informácií a spravodlivej daňovej súťaže, sa zapracúva do dohôd o partnerstve a spolupráci s tretími krajinami. Komisia priebežne informuje Pracovnú skupinu Rady EÚ o daňových otázkach – priame dane o pokroku rokovaní s jednotlivými tretími krajinami a spôsoboch zapracovania doložky do dohôd. SR podporuje zapracovávanie tejto klauzuly do dohôd s tretími krajinami.

- Správa Komisie Rade o uplatňovaní smernice 2003/48/ES

Správu predložila Komisia Rade dňa 15.9.2008 na základe článku 18 smernice o zdaňovaní úspor, kde je stanovená povinnosť pre Komisiu vypracovať formálnu správu o účinnosti a efektívnosti smernice o zdaňovaní úspor a podľa zistení navrhnúť prípadné zmeny v smernici. Na predmetnú správu nadviazala Komisia legislatívnym návrhom smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady o zdaňovaní príjmu z úspor vo forme výplaty úrokov, ktorý predstavila 12.11.2008. Zástupcovia MF SR sa zúčastňovali na prerokovaní predmetnej správy, ako aj súvisiaceho legislatívneho návrhu, ktorý sa v súčasnosti diskutuje pod vedením českého predsedníctva.

- Koordinácia v oblasti priameho zdaňovania:

- uznesenie Rady ECOFIN o koordinácii v oblasti zdaňovania na výstupe

V decembri 2008 na zasadnutí Rady ECOFIN bolo prijaté uznesenie Rady ECOFIN o koordinácii v oblasti zdaňovania na výstupe, ktorým sa prijali usmerňujúce zásady v prípadoch prenosu ekonomických činností z jedného členského štátu do druhého členského štátu, keď štát odchodu uplatňuje daň na výstupe. MF SR sa zúčastňovalo na diskusii dokumentu a podarilo sa dosiahnuť akceptovateľné znenie uznesenia aj pre členské štáty, ktoré daň na vstupe neuplatňujú, medzi ktoré patrí aj SR.

- daňová koordinácia v oblasti cezhraničného darovania

Daňová koordinácia v oblasti cezhraničného darovania je novou koordinačnou aktivitou a problematika je v súčasnosti diskutovaná na úrovni Pracovnej skupiny Rady EÚ o daňových otázkach – Priame dane. Nadväzuje sa na prácu neformálnej skupiny 17 členských štátov pod vedením Veľkej Británie, ktorí sa problematike venovali od roku 2007 a reagovali tým na judikatúru Európskeho súdneho dvora, ako aj prebiehajúce konania pre porušenie Zmluvy o ES voči niektorým členským štátom v tejto oblasti.

- Návrh dohody proti podvodom s Lichtenštajnskom a deklarácie Andorry, Monaka, San Marína a Švajčiarska o ochote vymieňať si daňové informácie

K návrhu dohody proti podvodom s Lichtenštajnskom prebehlo niekoľko zasadnutí Pracovnej skupiny Rady EÚ o daňových otázkach – Priame dane, ako aj Rada ECOFIN k tejto problematike prijala závery vzhľadom na to, že v dohode sa nachádzajú aj daňové ustanovenia, ktoré sa zdali byť problematické pre niektoré členské štáty. Primárne je uvedená dohoda diskutovaná na Pracovnej skupine EFTA. Rada ECOFIN v decembri 2008 vyzvala Komisiu na pokračovanie rokovaní s Lichtenštajnskom a priblíženie sa štandardom OECD. V súčasnosti Komisia pracuje na predložení nového mandátu Rade ECOFIN, ktorý umožní rýchle ukončenie rokovaní so želateľným výsledkom. Dohodu s Lichtenštajnskom má Komisia v úmysle použiť ako model pre rokovanie s tými európskymi tretími krajinami, ktoré v poslednom období reagovali na výsledky stretnutia predstaviteľov G20 vydaním deklarácií o ochote vymieňať si daňové informácie na základe článku 26 Modelovej zmluvy OECD. SR podporuje rýchle rokovanie s Lichtenštajnskom a pozitívne hodnotíme ochotu Lichtenštajnska i ďalších krajín vymieňať si daňové informácie.

- Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru – Podpora dobrej správy v oblasti daní

Predmetné oznámenie Komisia vydala 29.4.2009 a v súčasnosti prebieha diskusia dokumentu na úrovni pracovnej skupiny o daňových otázkach na základe záverov Rady ECOFIN, ktorá si vyžiadala technickú diskusiu pred tým, ako sa dokument opätovne predloží ministrom financií na zasadnutie Rady ECOFIN.

- Code of Conduct for Business Taxation

V oblasti Code of Conduct for Business Taxation sa na pôde Rady EÚ v sledovanom období uskutočnili štyri zasadania, pričom skupina prerokovala otázky spojené s jej budúcnosťou, opatrenia Belgicka, Luxemburska, Portugalska, Španielska a závislých území na Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a severného Írska Jersey, Guernsey a Ostrova Man a sledovala implementáciu tzv. rollbacku a standstillu.

V sledovanom období boli prerokované aj daňové úľavy, ktoré poskytuje SR podľa § 30a zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. Skupina súhlasila, že slovenské daňové úľavy nie sú z pohľadu Code of Conduct škodlivé, a teda si nevyžadujú ďalšie hodnotenie podľa kritérií Code of Conduct. V danom období skupina predložila na rokovanie ministerskej Rady ECOFIN dve správy o svojej činnosti. Ministerská Rada ECOFIN ocenila prácu vykonanú v rámci uvedenej skupiny a privítala skutočnosť, že skupina ukončila prácu na procedurálnych aspektoch Pracovného balíka. Ministerská Rada ECOFIN vyzvala, aby skupina ďalej pokračovala vo svojej práci.

Návrh odporúčaní

Sledovať vývoj v súvislosti s problematikou koordinácie systémov priamych daní v členských štátoch EÚ a zabezpečiť aktívnu účasť zástupcov na rokovaní odborných pracovných skupín na úrovni EK a Rady EÚ.

Oblasť nepriamych daní

Oblasť nepriamych daní je v rámci vnútorného trhu na základe článku 93 Zmluvy harmonizovaná.

Za oblasť nepriamych daní boli za posledný rok predmetom rokovania pracovných skupín Rady tieto legislatívne návrhy:

Daň z pridanej hodnoty

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty s cieľom bojovať proti daňovým podvodom spojeným s operáciami v rámci Spoločenstva a návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení

a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1798/2003 s cieľom bojovať proti daňovým podvodom spojeným s operáciami v rámci Spoločenstva

Cieľom návrhov je predovšetkým zosúladiť a skrátiť na jeden mesiac lehotu na podávanie informácií o transakciách v rámci Spoločenstva v súhrnných výkazoch uvedených v hlave XI kapitole 6 smernice Rady 2006/112/ES a zároveň skrátiť lehotu na odovzdávanie týchto informácií medzi členskými štátmi z troch mesiacov na jeden.

V záujme dostupnosti údajov potrebných na boj proti podvodom sa zároveň navrhuje, aby sa informácie o nadobudnutiach tovaru v rámci Spoločenstva a nákupoch služieb od poskytovateľa so sídlom v inom členskom štáte, pre ktoré je príjemca povinný odvádzať daň, zhromažďovali mesačne. Nadobúdatelia alebo príjemcovia, ktorí uskutočňujú také operácie v sume viac ako 200 000 eur za kalendárny rok, budú preto povinní podávať svoje daňové priznania k DPH každý mesiac. V návrhu je zahrnuté aj ustanovenie zamerané na zjednodušenie postupov podávania súhrnných výkazov v tých členských štátoch, kde sú tieto postupy mimoriadne zložité, aby sa znížila záťaž, ktorá týmto predkladaním môže pre podniky vzniknúť.

Návrh bol schválený Radou ECOFIN a bude transponovaný do národnej legislatívy v termíne stanovenom v smernici, t. j. s účinnosťou od 1.1.2010.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty.

Návrh smernice obsahuje:

- zmenu týkajúcu sa schémy pre plyn a elektrinu. Technické požiadavky smernice 2003/92/ES zo 7. októbra 2003, v ktorej je súčasne používaná schéma pre plyn a elektrinu uvedená, neodzrkadľujú ekonomickú realitu, čím obmedzili pôsobnosť tejto schémy, predovšetkým pri dodávkach zemného plynu v mieste, kde sa DPH skutočne vyberá a pri oslobodení dovozu zemného plynu. Okrem uvedeného sa zistilo, že by bolo vhodné použiť rovnaké pravidlá aj pri dodávkach tepla a chladu prostredníctvom sietí ústredného kúrenia/chladenia.
- zavedenie vhodného daňového rámca pre spoločné podniky (joint undertakings) alebo akékoľvek iné štruktúry potrebné na efektívne vykonávanie výskumu, technologického vývoja a predvážiacich programov Spoločenstva.
- zmenu v práve na odpočet DPH. Jedno z platných pravidiel hovorí, že zdaniteľná osoba si môže odpočítať daň na vstupe jedine v prípade, keď tieto tovary a služby sú použité na transakcie, pri ktorých vzniká právo na odpočet. Európsky súdny dvor rozhodol, že pri zmiešanom použití má zdaniteľná osoba možnosť si zvoliť, či odpočíta vstupnú daň úplne bez ohľadu na použitie tovaru alebo služby. Následne, použitie na iné ako podnikateľské účely bude následne zdanené ako dodanie služieb za protihodnotu podľa sumy vzniknutých výdavkov. Toto sa predovšetkým týka nehnuteľného majetku, pri ktorom sú náklady na nadobudnutie mimoriadne vysoké a súbežné použitie na podnikateľské účely a na iné ako podnikateľské účely je možné a dlhodobé, pričom ekonomická životnosť nehnuteľného majetku je teoreticky oveľa dlhšia ako iných tovarov. Z tohto dôvodu sa javí úprava pravidiel práva na odpočet DPH ako nevyhnutná, pričom táto úprava by mala viac reflektovať základné pravidlá používania a mala by obmedziť prínosy plynúce s výhod získaných prostredníctvom neoprávneného riadenia finančných tokov.
- zmenu vyplývajúcu z pristúpenia Rumunska a Bulharska. Rumunsko a Bulharsko, rovnako ako ostatné pristupujúce štáty si vynegociovali oprávnenie používať určité výnimky na oslobodenie pre malé a stredné podniky a pri medzinárodnej doprave. Z dôvodu transparentnosti je potrebné zapracovať tieto zmeny do smernice.

SR jednoznačne podporuje skoré prijatie tohto návrhu, ktorý predstavuje vylepšenie právneho rámca pre DPH.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami

Návrh má dva ciele:

- zvýšiť právnu istotu hospodárskych subjektov a vnútroštátnych daňových úradov, znížiť ich administratívne zaťaženie v súvislosti so správnym uplatňovaním pravidiel oslobodenia poisťovacích a finančných služieb od DPH,
- znížiť vplyv skrytej DPH v nákladoch poskytovateľov poisťovacích a finančných služieb.

SR všeobecne vyjadruje podporu hlavnej myšlienke predloženého návrhu smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami, ktorou je zmodernizovanie zastaraných definícií finančných a poisťovacích služieb a ich zosúladenie so súčasnými potrebami tejto oblasti podnikania. MF SR je však zdržanlivé, čo sa týka možnosti voľby subjektov zdaňovať poskytovanie finančných a poisťovacích služieb.

- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovujú vykonávacie opatrenia k smernici 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o zaobchádzanie s poisťovacími a finančnými službami

Návrh nariadenia nadväzuje na ustanovenia k článku 135 ods. 1 písm. a) až g) a ods. 1a a článku 135a smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. Týmito článkami sa objasňujú pravidlá upravujúce oslobodenie poisťovacích a finančných služieb od dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) s cieľom zaistiť jednotnejšie uplatňovanie oslobodenia od DPH, zvýšiť právnu istotu a znížiť administratívnu záťaž hospodárskych subjektov a správnych orgánov.

Cieľom tohto návrhu je podrobnejšie upraviť túto koncepciu a jej prvky, zvýšiť právnu istotu a znížiť administratívnu záťaž hospodárskych subjektov a správnych orgánov. Dosiahne sa to rozčlenením koncepcie a podmienok stanovených v článku 135 ods. 1 písm. a) až g), ods. 1a a článku 135a smernice 2006/112/ES na konkrétne ekonomické scenáre. Výsledkom je nevyčerpávajúci výpočet prípadov, pre ktoré nariadenie stanovuje, že sa na ne vzťahuje oslobodenie poisťovacích a finančných služieb od DPH, alebo že sú z oslobodenia od dane vylúčené.

SR vidí potrebu prehodnotenia legislatívy, ktorá vznikla v roku 1977 a odvtedy sa nezmenila. Zároveň víta upresnenie rozsahu jednotlivých pojmov prostredníctvom pozitívneho, ako aj negatívneho vymedzenia.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty s cieľom bojovať proti daňovým podvodom spojeným s operáciami v rámci Spoločenstva (II časť)

Smernica obsahuje 2 opatrenia:

- Oslobodenie tovaru od DPH pri dovoze

Zmenou článku 143 smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH (ďalej len „smernica 2006/112/ES“) a nadväzných článkov sa v návrhu upravuje oslobodenie tovaru od DPH pri dovoze. Návrh podrobnejšie určuje podmienky týkajúce sa správneho uplatňovania oslobodenia od DPH pri dovoze (povinná registrácia pre DPH alebo zvolenie si daňového zástupcu, predloženie dôkazu o dodaní alebo premiestnení tovaru).

- Spoločná a nerozdielna zodpovednosť

Zmenou článku 205 smernice 2006/112/ES sa zdaniteľnej osobe dodávajúcej tovar v rámci Spoločenstva uložia povinnosti, pri nesplnení ktorých ručí spoločne a nerozdielne

za platbu DPH z dodávaného tovaru v prípade, že nadobúdateľ neodviedol DPH z nadobudnutia. Takto sa eliminuje riziko výpadku príjmov rozpočtov členských štátov v tých prípadoch, keď si dovozca (dodávateľ) nesplnil povinnosti vyplývajúce zo smernice 2006/112/ES (nepodal súhrnný výkaz, resp. ho nepodal včas, alebo podaný súhrnný výkaz neobsahoval všetky relevantné informácie).

SR návrh podporuje, avšak na zasadnutiach postupuje tak, aby zabezpečila ochranu slovenských podnikateľov, ktorí podnikajú v súlade s predpismi EÚ v oblasti DPH.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o znížené sadzby dane z pridanej hodnoty

Komisia teda predložila návrh, ktorý sa vzťahuje najmä na základné prechodné ustanovenia, ktorých platnosť sa skončí na konci roku 2010. Zároveň návrh rozširuje možnosť uplatňovania znížených sadzieb DPH napríklad aj na reštauračné služby. Technické úpravy zahrnuté v tomto návrhu sa týkajú buď zlepšenia vypracovávania návrhov právnych predpisov, objasnení, aktualizácie s cieľom zohľadniť technický pokrok, alebo odstránenia existujúcich nezrovnalostí.

Návrh bol prerokovávaný na expertnej úrovni, pričom tu nedošlo k dohode. Následne ho FR predsedníctvo posunulo na najvyššiu politickú úroveň, na zasadnutie Rady Európy, kde bola v decembri 2008 dosiahnutá politická dohoda najvyšších predstaviteľov členských štátov EÚ o schválení tohto návrhu v čiastočne modifikovanej podobe (časovo neobmedzená platnosť niektorých výnimiek z prístupových zmlúv, reštauračné služby). Rada ECOFIN zobrala politickú dohodu na vedomie, ale návrh smernice nebol do 30. apríla 2009 schválený.

- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty, pokiaľ ide o uplatňovanie predpisov pri fakturácii

Návrh prispôsobuje existujúcu legislatívu technologickému pokroku, čo vnímame ako pozitívny krok voči podnikateľskej sfére. Návrhom sa zrovnoprávňuje postavenie elektronických a papierových faktúr. Podporou elektronickej fakturácie sa zároveň predpokladá zníženie administratívnych nákladov pre podnikateľov, čím sa môže zefektívniť cash-flow. SR uvedený návrh podporuje.

Spotrebné dane

- Návrh smernice Rady o všeobecných postupoch pre spotrebnú daň
Návrh smernice prináša očakávanú revíziu a doplnenie nosnej smernice pre spotrebné dane, smernice Rady 92/12/EHS o všeobecnom systéme, držbe, preprave a kontrole tovarov podliehajúcich spotrebným daniam. Smernica má priniesť úpravy, ktorých potreba vyplynula z praxe, má právne vylepšiť čiastočne zastaranú štruktúru smernice a má priniesť nový prvok do spôsobu kontroly a monitorovania pohybu tovarov podliehajúcich spotrebnej dani – systém EMCS. Smernica obsahuje aj nejaké sporné body (spôsob zdaňovania zásielkového predaja), ktoré sa v minulosti nepodarilo vyriešiť (členské štáty sa na riešení nevedeli dohodnúť), a preto je možné očakávať náročné diskusie.
Návrh bol schválený Radou ECOFIN a bude transponovaný do národnej legislatívy v termíne stanovenom v smernici, t.j. s účinnosťou od 1.1.2010.
- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 92/79/EHS, 92/80/EHS a 95/59/ES, pokiaľ ide o štruktúru a sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov
Návrh smernice nahrádza platný koncept referenčného bodu v zdaňovaní cigariet novým, naviazaným na vážený aritmetický priemer. Zároveň sa zvyšujú minimálne sadzby daní na všetky tabakové výrobky. Pri cigaretách sa zároveň mení štruktúra

zdaňovania zvýšením maximálneho podielu z 55% na 75% pre špecifickú zložku sadzby dane.

SR presadzuje ambicióznejšie zvýšenie podielu špecifickej časti dane a zároveň podporuje zavedenie kvantitatívnych obmedzení na dovoz cigariet z iných členských štátov v prípade zavedenia prechodných období na zvyšovanie minimálnych sadzieb dane na cigarety.

Návrh odporúčaní

V oblasti nepriamych daní je potrebné úzko sledovať vývoj jednotlivých návrhov a po schválení zabezpečiť ich transpozíciu do národnej legislatívy.

Dôležité je zabezpečenie aktívnej účasti zástupcov na rokovaníach odborných pracovných skupín na úrovni Európskej komisie a Rady EÚ.

Výbor pre reguláciu účtovníctva

V roku 2008 bolo schválené prevzatie IFRIC 12 Dohody o koncesovaných službách, ktorý sa týka predovšetkým účtovania o tzv. PPP projektoch (Private Public Partnership).

Taktiež pokračovali aj rokovania o zjednodušení požiadaviek na účtovníctvo a audit pre malé a stredné podniky. Proces bude rozdelený do troch fáz. V prvej sa upravia požiadavky pre stredné podniky, v druhej sa zavedie kategória mikropodnikov a v tretej sa predloží revidované znenie 4. smernice, ktoré okrem všeobecných úprav smernice bude aj bližšie riešiť otázku malých podnikov.

V tomto období bolo schválené aj prevzatie konsolidovaných verzií IFRS, ktoré majú pomôcť lepšie sa orientovať v sústave IFRS, z ktorých väčšina bola od času ich vydania mnohokrát novelizovaná, a z ktorých mnohé boli viackrát novelizované od čias ich prevzatia do práva Európskych spoločenstiev. 15. októbra 2008 bola prevzatá novela IAS 39 Finančné nástroje: vykazovanie a oceňovanie, ktorej účelom bolo reagovať na finančnú krízu. Umožnila preklasifikovať majetok držaný na obchodovanie do triedy majetku držaného do splatnosti.

V súvislosti s finančnou krízou sa prerokúval celý rad materiálov, ktoré boli v polohe štúdií, správ, diskusných materiálov a pod., ktoré budú dopracované do záväznej podoby až v ďalšom období.

Okrem vyššie napísaných štandardov boli v tomto období prevzaté nasledujúce štandardy: revidovaný IAS Prezentácia finančných výkazov, revidovaný IAS 23 Náklady na požičiavanie, IFRIC 14 – IAS 19, ktorý sa týka penzijných plánov spoločností, revidovaný IFRS 2 Platby odvodené z akcií, IFRIC 13 Programy vernosti zákazníkov, dodatky k IFRS 1 Prvé použitie IFRS a IAS 27 Konsolidované a oddelené finančné výkazy, dodatky k IAS 32 Finančné nástroje: vykazovanie a IAS 1 Finančné výkazy, Ročné zlepšenia IFRS, Revidovaný IFRS 3 Obchodné kombinácie a zmenený a doplnený IAS 27 Konsolidované finančné výkazy a samostatné výkazy materských spoločností, Usmernenie 16 Zaistenia čistých investícií do operácií v zahraničí, Doplnenie IAS 39 Finančné nástroje: Vykazovanie a meranie vhodných zaist'ovacích položiek a IFRS 7 Finančné nástroje: zverejňovanie – účinnosť a prechodné obdobie ustanovení o reklasifikácii finančných nástrojov, IFRIC 15 Dohody o výstavbe nehnuteľností.

Výbor pre reguláciu auditu

Ide o výbor zložený zo zástupcov ministerstiev financií, hospodárstva, spravodlivosti jednotlivých členských štátov, ktorý má podľa čl. 48 smernice č. 2006/43/ES o štatutárnom audite pomáhať Komisii. Činnosť výboru bola v uplynulom období zameraná najmä na

oblasti týkajúce sa uskutočňovania spolupráce s tretími krajinami pri dohľade nad výkonom auditu vrátane prenosu pracovnej dokumentácie o audite, zavedenia medzinárodných audítorských štandardov (International Standards on Auditing) do práva EÚ, vzájomných interakcií uvedenej smernice s inými právnymi aktmi EÚ (najmä smernice 2006/126/ES o službách na vnútornom trhu a smernice 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií) a iných súvisiacich tém.

V máji 2008 bolo vydané odporúčanie Komisie č. 2008/362/ES týkajúce sa externého zaručenia kvality v prípade štatutárnych audítorov a audítorských spoločností vykonávajúcich audit subjektov verejného záujmu, ktoré okrem aktualizovania doterajšieho odporúčania poskytuje členským štátom podrobnejší výklad a postup pri kontrole kvality auditu pre audítorov a audítorské spoločnosti vykonávajúce audity v subjektoch verejného záujmu prijatých na obchodovanie na trhoch EÚ.

Výbor schválil návrh rozhodnutia Komisie týkajúceho sa prechodného obdobia pre audítorské činnosti audítorov a audítorských subjektov z určitých tretích krajín, ktoré bolo uverejnené pod č. 2008/627/ES. Rozhodnutie umožňuje audítorským subjektom z určitých tretích krajín, ktoré sú uvedené v prílohe rozhodnutia, vykonávať i naďalej audit na území EÚ bez toho, aby boli zaregistrovaní v súlade s čl. 45 smernice 2006/43/ES za podmienky poskytnutia informácií o sebe, štandardoch auditu a požiadavkách na nezávislosť, ktoré uplatňujú pri poskytovaní audítorských služieb. Rozhodnutie je časovo obmedzené na poskytovanie audítorských správ, týkajúcich sa účtovných závierok za účtovné obdobie, začínajúce v období od 29. júna 2008 do 1. júla 2010.

Diskutovanou problematikou ostáva naďalej spolupráca orgánov dohľadu EÚ s orgánmi dohľadu tretích krajín a to najmä z USA a súvisiace vyhodnotenie rovnocennosti podľa čl. 47 smernice 2006/43/ES. Návrh rozhodnutia Komisie o primeranosti požiadaviek na príslušné orgány určitých tretích krajín podľa uvedeného článku smernice 2006/43/ES bol síce predmetom mnohých diskusií na pôde výboru, avšak vzhľadom na očakávané zmeny vyplývajúce z novej administratívy v USA bolo tempo diskusie k návrhu spomalené bez určenia konkrétneho dátumu pre jeho hlasovanie. Otvorené sú najmä otázky reciprocity, fungovania spolupráce založenej na vzájomnom spoľahnutí sa na systém dohľadu v domovskej krajine a dôvernosti informácií, ktoré sú podstatné pre prijatie rozhodnutia, ktoré by umožnilo príslušným orgánom členských štátov povoliť prenos pracovnej dokumentácie o audite príslušným orgánom tretej krajiny určených týmto rozhodnutím za spĺňajúce podmienky primeranosti podľa čl. 47 uvedenej smernice.

Výbor začal diskusiu o možnosti zavedenia medzinárodných audítorských štandardov do práva EÚ, čím by sa na úrovni EÚ dosiahol výrazný harmonizačný prvok v oblasti výkonu auditu. Poskytovanie audítorských služieb v súlade s medzinárodnými audítorskými štandardami je v SR požadované od roku 2003.

Výbor pre reguláciu audítorskej profesie

Tento výbor je určený pre orgány dohľadu členských štátov a jeho agenda sa v roku 2008 presunula na novozriadený Úrad dohľadu nad výkonom auditu.

Návrh odporúčaní

V oblasti účtovníctva a auditu je potrebné úzko sledovať vývoj legislatívnych návrhov a po schválení zabezpečiť ich transpozíciu do národnej legislatívy.

Dôležité je zabezpečenie aktívnej účasti zástupcov na rokovaníach odborných pracovných skupín na úrovni Európskej komisie.

3.4 Doprava

Na národnej úrovni Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR (MDPT SR) v rámci koordinácie rozhodovacích procesov v súvislosti s prijímaním dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru spolupracuje najmä s MŽP SR, MPSVR SR a Národným inšpektorátom práce, MH SR, MF SR, MV SR a Prezídiom Policajného zboru a ÚNMS.

Cestná doprava

Otvorenie hraníc, postupné odstraňovanie fyzických a technických bariér z trhov členských krajín EÚ vytvorilo priestor pre rýchly rozvoj a rast dopravy tovaru a osôb.

Trendy, ktoré vyplývajú zo štúdie (ASSESS) o vývoji objemu a výkonov v osobnej a nákladnej doprave, ako aj o del'be prepravnej práce do roku 2020, ktoré si nechala spracovať Európska Komisia (EK), že oproti roku 2000 by nákladná doprava v EÚ – 27 mala vzrásť o cca 50 % a osobná doprava o 35 %, treba zásadne prehodnotiť na základe nových indikátorov vývoja. V období od októbra 2008 do marca 2009 došlo oproti rovnakému obdobiu rokov 2007 až 2008 k poklesu prepravných výkonov v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave až o cca 30 %. V budúcnosti možno očakávať síce pomalší rast prepravných požiadaviek, ale rast bude pokračovať s určitým časovým posunom po prekonaní hospodárskej recesie.

Prepravné potreby zahraničného obchodu boli v prevažnej miere zabezpečované nákladnou cestnou dopravou, preto rozhodujúcimi prepravnými reláciami (destináciami) z pohľadu slovenských dopravcov boli všetky členské štáty EÚ najmä SRN, ČR, Taliansko, Rakúsko, Maďarsko, Poľsko, Francúzsko, Holandsko, Veľká Británia, Španielsko, Rumunsko a Bulharsko a z nečlenských štátov Chorvátsko.

Napriek ťažkostiam vo vykonávaní cestnej dopravy, ktoré vyplývali hlavne z nestabilného vývoja cien nafty, došlo na Slovensku v roku 2008 k zvýšeniu počtu vozidiel o 1870 v medzinárodnej nákladnej cestnej doprave. Na tieto boli vydané povolenia Spoločenstva, ale počet dopravcov sa prvýkrát od roku 2004 znížil o 301 firiem. Hlavné dopravcovia z tzv. starých krajín (EÚ-15) ešte stále zakladajú na Slovensku svoje pobočky z dôvodu nižších daní z príjmov a mzdových nákladov.

Štúdie niektorých zahraničných výskumných ústavov dopravy o monitoringu dopravného trhu uvádzali, že ak úplné vlastné náklady jednej nákladnej cestnej 40 t súpravy na 1 km v roku 2008 činili v SRN 100 %, potom boli napr. v Slovinsku 90,4 %, v Holandsku 101,2 %, v Rakúsku 102,4 %, v Bulharsku 68,0 %, na Slovensku 73,2 %, v Poľsku 80,5 %, v Maďarsku 74,5 %, v ČR 72,0 %, vo Francúzsku 102,3 % a vo Švédsku 107,4 %. Slovenskí dopravcovia sú teda konkurenčne schopní, ale musia čeliť problémom vyplývajúcim z nedostatku prepravnej práce z dôvodu poklesu výroby, spotreby a zahraničného obchodu.

EK 25. 3 2007 otvorila legislatívny proces a oficiálne predložila EP a Rade EÚ tzv. „cestný balíček“. Návrhy právnych noriem budú mať po ich prijatí prednosť pred zákonmi SR a budú priamo vykonateľné:

a) nariadenie EP a Rady, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré sa majú splniť na vykonávanie povolenia prevádzkovateľa cestnej dopravy,

b) nariadenie EP a Rady o prístupe na trh cestnej prepravy tovaru vo vnútri Spoločenstva alebo z územia členského štátu na územie alebo z územia členského štátu, alebo tranzitujúcej jeden, alebo viac členských štátov (prepracované znenie),

c) nariadenie EP a Rady o spoločných pravidlách pre medzinárodnú prepravu cestujúcich autokarmi a autobusmi (prepracované znenie).

Zámerom týchto troch návrhov je modernizovať, nahradiť a zlúčiť ustanovenia vzťahujúce sa na prevádzkovateľov cestnej dopravy a na prístup na trhy cestnej dopravy. V sledovanom období legislatívny proces pokračoval (druhé čítanie v EP). Je predpoklad, že nariadenia budú prijaté začiatkom júna 2009. Členské štáty budú musieť počas prechodného obdobia asi dvoch rokov vytvoriť podmienky pre ich aplikáciu v praxi.

Nedostatok verejných finančných prostriedkov zostáva naďalej problematickým pre podnikové aktivity. Podobne ako v iných odvetviach, európska legislatíva pripravuje otvorenie dopravných trhov v železničnej a v autobusovej doprave. MDPT SR pripravuje v nadväznosti na nariadenie EP a Rady (ES) č. 1370/2007 o službách vo verejnom záujme v železničnej a v cestnej osobnej doprave novelu zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov, ktorá vytvorí predpoklady pre aplikáciu tohto nariadenia v praxi od 3. decembra 2009.

V oblasti pozemných komunikácií EP a Rada schválili dňa 19. 11. 2008 smernicu 2008/96/ES o riadení bezpečnosti cestnej infraštruktúry. Transpozícia smernice 2008/96/ES sa uskutoční prostredníctvom nového zákona, ktorý nahradí zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) a prostredníctvom nariadenia vlády SR o riadení bezpečnosti cestnej infraštruktúry.

EK od mája 2006 pripravuje návrh na zmenu a doplnenie smernice 1999/62/ES o poplatkoch za používanie určitej dopravnej infraštruktúry ťažkými nákladnými vozidlami. Pripravovaná novela smernice zahŕňa do poplatkov náklady vzťahujúce sa na životné prostredie, hluk, kongesciu a zdravie. Tiež rieši internalizáciu externých nákladov v cestnej doprave s možnosťou postupného uplatňovania tohto modelu na všetky druhy dopravy. Takéto mýtné poplatky by mali nabádať k používaniu ekologickejších vozidiel, k výberu menej preťažených ciest a k optimalizovaniu zaťaženia vozidiel. Sadzby mýta sa budú líšiť podľa prejazdenej vzdialenosti, miesta a času používania vymedzených ciest, aby lepšie vyjadrovali tieto externé náklady. Návrh smernice je v súčasnosti v druhom čítaní v EP.

Železničná doprava

Vláda SR v decembri 2007 prijala uznesenie č. 1085, v ktorom schválila plán modernizácie a rozvoja mobilného parku železničnej spoločnosti Slovensko a.s., na obdobie rokov 2008 až 2010 (2012), ktorý vychádza zo stratégie ZSSK v kontexte európskej a národnej dopravnej politiky a obsahuje aj modernizáciu mobilného parku ZSSK v rámci Operačného programu Doprava – prioritná os Železničná verejná osobná doprava na obdobie rokov 2007 – 2013.

Materiál o presune kompetencií v oblasti regionálnej železničnej dopravy na vyššie územné celky bol predložený na rokovanie vlády SR, ktorá ho vzala na vedomie. Materiál sa zaoberá zhodnotením súčasného stavu v oblasti dopravy a obsahuje aj konkrétny harmonogram prác a krokov, na základe ktorých sa plánuje vykonať presun kompetencií v oblasti regionálnej železničnej dopravy do pôsobnosti vyšších územných celkov. Druhá časť rieši finančnú stránku presunu kompetencií – špecifikuje potrebnú výšku prostriedkov pre samosprávne kraje na krytie strát z výkonov regionálnych vlakov, stanovuje návrhy financovania týchto výkonov v čase výkonu originálnych pôsobností samosprávnych krajov v oblasti železničnej dopravy, ako aj návrh úprav dotknutej legislatívy. Do pripravovanej

legislatívy (zákon o doprave na dráhach) už boli zapracované konkrétne ustanovenia, ktorými bude zabezpečený tento presun kompetencií.

Zmluva o výkonoch vo verejnom záujme pri prevádzkovaní osobnej dopravy na dráhe bola prvýkrát uzatvorená na viacročné obdobie v trvaní rokov 2008-2010 a podpísaná v januári 2008.

Dotatok č. 3 na rok 2009 k Zmluve o výkonoch vo verejnom záujme pri prevádzkovaní osobnej dopravy na roky 2008 - 2010 bol podpísaný v decembri 2008. ZSSK sa týmto dodatkom zaviazala vykonať v roku 2009 celkový rozsah produktívnych dopravných výkonov v objeme 31 519 tis. vlkm a štát za tieto výkony zaplatiť v priebehu prvého polroku 2009 čiastku 5 000 mil. Sk (165 969,59 tis. €) a dodatočne riešiť nekrytú stratu vo výške 1 434,1 mil. Sk (47 604,714 tis. €). Zmluva o prevádzkovaní dráh na rok 2009 bola podpísaná v decembri 2008. ŽSR sa zmluvou zaviazali vykonať celkový rozsah produktívnych dopravných výkonov v objeme 44 820 444 vlkm a štát za tieto výkony poskytnúť úhradu vo výške 4,1 mld. Sk a dodatočne riešiť nekrytú stratu vo výške 2 860 875 mil. Sk (94 963 tis. €).

V roku 2008 bol začatý proces tvorby novej koncepcie spoplatňovania železničnej dopravnej cesty, v ktorej budú riešené nové podmienky vo väzbe na previazanie obsahu a štruktúry poplatku, zabezpečenie kompatibility spoplatňovania so smernicou EP 2001/14/ES s väzbami dopadov systému regulácie na dotačnú politiku štátu a uplatňovanie dopravnej politiky SR. Na úrovni MDPT SR bol vypracovaný strategický dokument Prehodnotenie výkonnosti a ekonomickej efektívnosti železničných spoločností, ktorého súčasťou je aj Koncepcia spoplatňovania železničnej dopravnej cesty. Konečným cieľom uvedenej koncepcie by mala byť úhrada väčšej časti fixných nákladov železničnej dopravnej cesty tak, aby dopravcovia uhrádzali iba marginálne náklady, ktoré manažérovi infraštruktúry vzniknú pri vstupe na dopravnú cestu a pri samotnej preprave tovarov a osôb, tak ako je to v členských štátoch EÚ.

Železničná infraštruktúra

Program modernizácie a rozvoja železničnej infraštruktúry na r. 2007 – 2010 definuje materiál, ktorý vláda SR schválila uznesením č. 1086/2007 zo dňa 19. 12. 2007. Ustanovuje priority rozvoja železničnej infraštruktúry v tomto období s výhľadom do roku 2015. Rozvoj infraštruktúry železničnej dopravy na území SR je zameraný predovšetkým na modernizáciu medzinárodných koridorov smerujúcich cez územie SR a na dostavbu a prestavbu železničných staníc a terminálov, ktoré sú významné pre zvýšenie kapacity a skvalitnenie dopravných služieb, zabezpečenie interoperability a bezpečnosti dopravy. Program je v súlade s Operačným programom Doprava. Za oblasť infraštruktúry sú v ňom zahrnuté:

- Prioritná os 1 - Železničná infraštruktúra,
- Prioritná os 3 - Infraštruktúra intermodálnej prepravy,
- Prioritná os 4 - Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov,
- Prioritná os 6 - Železničná verejná osobná doprava,
- Prioritná os 7 - Technická pomoc.

Dňa 5. mája 2009 vláda SR schválila Správu o plnení modernizácie a rozvoja železničnej infraštruktúry na roky 2007 – 2010. V roku 2008 bolo preinvestovaných celkovo 168 162 610,08 € (5 066 066 791,29 Sk), z toho bolo čerpaných z fondov EÚ 27 422 821,56 € (826 139 922,17 Sk), na spolufinancovanie stavieb k fondom EÚ zo ŠR 9 360 998,37 € (282 009 436,97 Sk), zo štátneho rozpočtu z kapitoly ministerstva 55 224 089,08 € (1 663 680 907,63 Sk), z vlastných zdrojov ŽSR 4 113 984,23 € (123 937 888,97 Sk) a z úveru 72 040 716,84 € (2 170 298 635,55 Sk). Finančné prostriedky boli použité na rekonštrukciu a modernizáciu koridorov. Podľa harmonogramu sa modernizovala železničná sieť, ktorá je

súčasťou transeurópskej dopravnej siete TEN-T, a to železničné trate, stanice, zastávky a ich nástupištia a podchody. Pripravovala sa projektová dokumentácia pre ďalšie úseky.

Železničná sieť SR je súčasťou niekoľkých významných európskych koridorov, a to: Pan-európske koridory - Koridor č. IV., č. V, č. VI. a prioritné koridory TEN-T: Prioritný projekt č. 17 (TEN-T) - Paríž – Štrasburg – Stuttgart – Viedeň – Bratislava, (hraničný prechod Kittsee (ÖBB)/Bratislava-Petržalka (ŽSR), uzol Bratislava, hraničný prechod Marchegg (ÖBB)/Devínska Nová Ves (ŽSR)), Prioritný projekt č. 23 (TEN-T) - Gdaňsk – Varšava – Brno/Bratislava (Zwardoň PKP/ ŽSR Skalité – Čadca – Žilina - Nové Mesto nad Váhom), Koridor ERTMS - Koridor E – (Hamburg) – Drážďany – Praha – Viedeň/Bratislava – Budapešť.

Interoperabilita , ERTMS a aplikácia systému na ŽSR

Smernica o interoperabilite (2008/57/ES) definuje vzájomnú prevádzkovateľnosť (interoperabilitu) železníc a podmienky jej dosiahnutia. Táto smernica zlučuje dve doteraz platné smernice o interoperabilite vysokorýchlostného a konvenčného železničného systému, a to smernicu Európskej komisie 96/48/ES o interoperabilite vysokorýchlostných železníc a smernicu EP a Rady 2001/16/ES o interoperabilite konvenčného železničného systému. Zlúčenie oboch smerníc vzniklo z potreby predpokladaných nových zmien a doplnení, a najmä z dôvodu väčšej zrozumiteľnosti, zjednodušenia a zlúčenia ustanovení oboch smerníc do jedného právneho aktu.

V oblasti jednotlivých technických špecifikácií pre interoperabilitu (TSI), v roku 2008 EK schválila dve modifikácie TSI - pre nákladné vozne a pre prevádzku. MDPT SR sa pravidelne podieľa na činnosti Výboru pre interoperabilitu a bezpečnosť železníc EK na expertnej úrovni a na zasadnutiach pracovnej skupiny Rady EÚ pre pozemnú dopravu. Na týchto zasadnutiach sa pripravuje európska legislatíva a ďalšie dokumenty potrebné na zabezpečenie interoperability.

Na dosiahnutie interoperability je dôležité implementovať v rámci medzinárodných železničných koridorov systém ERTMS (European Railway Traffic Management System, európsky systém riadenia dopravy) prostredníctvom jeho zložiek ETCS (European Train Control System - európsky vlakový zabezpečovač) a GSM-R (Global system mobil – railway, európsky železničný rádiový systém). Stratégia zavádzania ERTMS je definovaná v materiáli Implementácia ERTMS na sieti ŽSR.

Implementácia systému ERTMS prebieha súbežne s modernizáciou koridorových tratí v SR. V rámci výzvy TEN-T 2009 na predkladanie projektov sa SR bude uchádzať o finančné prostriedky z tohto fondu na vybavenie systému ERTMS na koridor E, systému ETCS na VI. paneurópskom koridore (úsek Žilina – Čadca št. hranica) a vybudovaním systému GSM-R na trati Bratislava – Žilina – Čadca št. hranica. V oblasti vozidlového parku, sa o finančné prostriedky z fondov TEN-T na vybavenie systémom ETCS budú uchádzať a ZSSK a ZSSK Cargo.

Na úrovni ministerstva je zriadená Stála skupina pre interoperabilitu a bezpečnosť železníc pri MDPT SR, ktorá vystupuje ako poradný a výkonný orgán ministra DPT SR pre riadenie, kontrolu, koordináciu, usmerňovanie a dohľad nad implementáciou interoperability železníc v SR. Na rokovaní stálej skupiny sa pravidelne zúčastňujú zástupcovia železničných spoločností (ŽSR, ZSSK, ZSSK Cargo), ÚRŽD, VVÚŽ, železničného priemyslu (ZSPD, AVOKOV), a Výskumného ústavu dopravného, a.s. – VÚD, a.s.

Koncom júla 2008 ÚNMS udelil novú autorizáciu pre VÚD, a.s. so sídlom v Žiline pre posudzovanie zhody interoperability európskeho železničného systému vysokorýchlostných a konvenčných železníc pre subsystemy – infraštruktúra, energia a dráhové vozidlá. Potom sa úspešne realizovala notifikácia v rámci EÚ, čím bol VÚD zapísaný do európskeho zoznamu notifikovaných orgánov s pôsobnosťou v rámci EÚ. Týmto v SR

vznikla prvá notifikovaná osoba v oblasti posudzovania zhody interoperability európskeho železničného systému. Vzhľadom na zložitost' problematiky boli v rokoch 2007 a 2008 viaceré spoločné rokovania medzi GR ŽSR, MDPT SR, ÚNMS SR, výskumnými ústavmi (VÚD, a.s. Žilina, VVÚŽ Žilina) a vysokými školami v SR a ČR, najmä so Žilinskou univerzitou - stavebnou, strojnickou a elektrotechnickou fakultou, a ďalšími akreditovanými subjektmi. Významnou mierou k celému procesu však prispeli najmä samotné Železnice Slovenskej republiky.

V ostatnom období boli prijaté tieto smernice EÚ:

1. smernica EP a Rady 2007/58/ES z 23. októbra 2007; ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 91/440/EHS o rozvoji železníc Spoločenstva a smernica 2001/14/ES o prideliťovaní kapacity železničnej infraštruktúry a vyberaní poplatkov za používanie železničnej infraštruktúry
2. smernica EP a Rady 2008/110/ES zo 16. decembra 2008; ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/49/ES o bezpečnosti železníc Spoločenstva (smernica o bezpečnosti železníc)
3. smernica EP a Rady 2007/59/ES z 23. októbra 2007 o certifikácii rušňovodičov rušňov a vlakov v železničnom systéme v Spoločenstve
4. smernica EP a Rady 2008/68/ES z 24. septembra 2008 o vnútrozemskej preprave nebezpečného tovaru.
5. 17. júna 2008 bola prijatá smernica EP a Rady 2008/57/ES o interoperabilite systému železníc v Spoločenstve (prepracované znenie).

Vzhľadom na potrebu transponovať tieto smernice do právneho poriadku SR, ako aj na potrebu aktualizovať platnú legislatívu pre oblasť železničnej dopravy, bol spracovaný návrh zákona o dráhach a zákona o doprave na dráhach a návrhy vykonávacích vyhlášok. Touto právnou úpravou sa tieto smernice EÚ transponujú do nášho právneho poriadku s predpokladanou účinnosťou od 1. 1. 2010.

V súčasnosti je v pracovnej skupine pre pozemnú dopravu Rady EÚ prerokovávaný návrh nariadenia EP a Rady o európskej železničnej sieti pre konkurencieschopnú nákladnú dopravu. Cieľom je vytvoriť podmienky pre skvalitnenie nákladnej železničnej dopravy a prechod časti záťaže z cestnej dopravy, ktorá trpí zápchami a poškodzuje životné prostredie, na železničnú dopravu. Je však potrebné určiť, resp. vytvoriť koridory pre nákladnú dopravu, ktoré by umožnili zvýšenie kvality nákladnej dopravy, jej rýchlosti zaručenia dodávky na dohodnutý čas, plynulý prechod cez hranice a zriaďovacie uzly viacerých štátov bez zdržania.

Tento návrh vyplýva zo zasadnutia Rady ministrov pre dopravu, telekomunikácie a energetiku (Rada TTE), ktorá dňa 7. a 8. apríla 2008 vyzvala EK, aby „navrhla opatrenia na dosiahnutie efektívneho poskytovania služieb medzinárodnej železničnej nákladnej dopravy, a to posilnením spolupráce medzi manažérmi infraštruktúry v oblasti prevádzky a investícií a určením cezhraničných koridorov, na ktorých by sa mal zabezpečiť efektívny tok medzinárodnej železničnej nákladnej dopravy v zmysle kapacity, investičného plánovania, spoľahlivosti a postačujúceho počtu železničných trás.“ Spoločenstvo začalo pred pätnástimi rokmi uskutočňovať železničnú politiku zameranú na dosiahnutie väčšej dynamiky v sektore a na odvrátenie úpadku železničnej nákladnej dopravy v porovnaní s cestnou dopravou s cieľom vybudovať jednotný stabilný trh opierajúci sa o trvalo udržateľný dopravný systém. Ide o otvorenie trhu nákladnej dopravy, ktoré je úplné od januára 2007. Pre integrovaný európsky železničný trh však toho treba ešte veľa urobiť. So zreteľom na to je potrebné začať realizovať nové iniciatívy zamerané na vytvorenie siete zameranej na nákladnú dopravu, ktorá je nástrojom na zlepšenie výkonnosti železníc v Európe a ktorá je potrebná na rozvoj činnosti v oblasti železničnej nákladnej dopravy v Európe. V záujme splnenia všeobecného cieľa sa

budú sledovať ciele určené na zlepšenie výkonnosti železničnej nákladnej dopravy v sieti nákladnej dopravy: zvýšenie komerčnej rýchlosti, zvýšenie spoľahlivosti a zvýšenie kapacít, vďaka čomu bude železničná doprava hospodárnejšia a konkurencieschopnejšia vo vzťahu k cestnej doprave.

Čerpanie eurofondov

V zmysle výročnej správy o vykonávaní Operačného programu doprava na roky 2007-2013 za rok 2008, z dôvodu, že k 31. 12. 2008 nedošlo k schváleniu žiadneho projektu, nie je možné za tento rok kvantifikovať fyzický pokrok v implementácii operačného programu a nedošlo ani k čerpaniu finančných prostriedkov z pomoci EÚ.

V rámci tohto OPD sa uskutočnili čiastočné práce na projektoch:

V rámci prioritnej osi č. 1 – Železničná infraštruktúra: Modernizácia železničnej trate Žilina – Krásno nad Kysucou – zaslaná upravená ŽoNFP na posúdenie EK dňa 23.12. 2008. K 31. 12. 2008 boli na stavbe vykonané práce v hodnote cca 7,5 mil. €.

- Modernizácia železničnej trate Nové Mesto nad Váhom – Púchov – projekt rozdelený na tri úseky. Projekt bol predložený do ŽoNFP v I. kvartáli 2008.

- Žilina – Teplička, 2. stavba, 2. etapa – dňa 10. 10. 2008 bola na základe námietky jedného z uchádzačov zrušená verejná súťaž na výber zhotoviteľa. ŽoNFP sa prerokováva.

- Modernizácia železničnej stanice Čierna nad Tisou – v roku 2008 prebiehala príprava podkladov pre vyhlásenie verejného obstarávania na dodávku projektovej dokumentácie, resp. revíziu existujúcich partiálnych dokumentácií a štúdií.

- Projektová dokumentácia, úsek Liptovský Mikuláš – Košice – Verejná súťaž na zhotoviteľa projektovej dokumentácie sa uskutočnila ešte v predchádzajúcom programovom období a v tomto období budú dofinancované len vyššie stupne dokumentácie (dokumentácia pre stavebné povolenie, dokumentácia pre výber zhotoviteľa, dokumentácia na realizáciu stavby).

K čerpaniu finančných prostriedkov došlo v rámci predchádzajúceho operačného programu.

V rámci prioritnej osi č. 6 – Železničná verejná osobná doprava

- Nákup 10 ks elektrických poschodových jednotiek – prebehla súťaž k výberu zhotoviteľa a dňa 30. 12. 2008 ZSSK podpísala Kúpnu zmluvu na dodanie so Škodou Vagonka, a.s. Ostrava.

- Nákup 10 ks vozidiel prímestských poschodových jednotiek Push-Pull, úprava 10 ks elektrických HDV radu 263, nákup 2 ks elektrických viacsystémových HDV – opakovaná verejná súťaž bola vyhlásená dňa 13. 2. 2009. Lehota na predkladanie ponúk je stanovená do 20. 5. 2009.

- Nákup 12 ks medziregionálnych motorových jednotiek – prebehla súťaž o výbere zhotoviteľa a dňa 30. 3. 2009 ZSSK podpísala kúpnu zmluvu na dodanie so ŽOS Vrútky, a.s. ŽoNFP pre všetky projekty by mala byť predložená v I. kvartáli 2009.

Námorná a vnútrozemská vodná doprava

Pokiaľ ide o legislatívny proces, z hľadiska vnútrozemskej plavby možno uviesť úpravy a doplnenia smernice EP a Rady 2006/87/ES z 12. decembra 2006, ktorou sa stanovujú technické požiadavky na plavidlá vnútrozemskej plavby a ktorou sa zrušuje smernica Rady 82/714/EHS, a to smernicou Rady 2008/59/ES z 12. júna 2008, ktorou sa z dôvodu pristúpenia Bulharskej republiky a Rumunska upravuje smernica EP a Rady 2006/87/ES, ktorou sa stanovujú technické požiadavky na plavidlá vnútrozemskej plavby, smernicou Rady 2008/87/ES z 22. septembra 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica EP a

Rady 2006/87/ES, ktorou sa stanovujú technické požiadavky na pravidlá vnútrozemskej plavby a smernicou Rady 2008/126/ES z 19. decembra 2008 z 19. decembra 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica EP a Rady 2006/87/ES, ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na pravidlá vnútrozemskej plavby. Na ďalších zmenách a doplnkoch smernice 2006/87/ES sa naďalej pracuje v pracovnej skupine JWG DG TREN.

Ďalej sa rokovalo o novele smernice EP a Rady 2008/68/ES z 24. septembra 2008 o vnútrozemskej preprave nebezpečného tovaru, s ktorou súvisí aj ratifikácia Európskej dohody o medzinárodnej preprave nebezpečných tovarov po vnútrozemských vodných cestách (ADN), ktorá ustanovuje jednotné pravidlá bezpečnej medzinárodnej prepravy nebezpečného tovaru. Predpisy k dohode ADN sú súčasťou predmetnej smernice a do ukončenia ratifikačného procesu nie je možné uplatňovať ani ustanovenia smernice.

Z hľadiska námornej plavby sa jedná o balík šiestich smerníc a dvoch nariadení, ktoré budú mať zásadný vplyv na zvýšenie bezpečnosti námornej dopravy. Najdôležitejšie z hľadiska bezpečnosti námornej plavby sú smernica EP a Rady o spoločných pravidlách a normách pre organizácie vykonávajúce inšpekcie a prehliadky lodí, smernica EP a Rady o plnení povinností vlajkových štátov, smernica EP a Rady pre príslušné činnosti námorných úradov, smernica EP a Rady o občianskoprávnej zodpovednosti a finančných zárukách vlastníkov plavidiel, smernica o zodpovednosti osobných dopravcov v lodnej preprave po mori a uznesenie k zriadeniu Európskeho centra pre identifikáciu a sledovanie plavidiel na veľké vzdialenosti (LRIT). Tento balík je rozpracovaný už niekoľko rokov, avšak došlo k posunu a v najbližšom období sa očakáva publikovanie schválených právnych aktov.

Z nových návrhov právnych aktov je obzvlášť dôležitá práca na návrhu nariadenia EP a Rady o právach cestujúcich v námornej a vnútrozemskej vodnej doprave, ktoré mení nariadenie 2006/2004/ES o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za zvýšenie úrovne ochrany práv zákazníkov.

Externé vzťahy

V oblasti externých vzťahov sa MDPT SR podieľalo na rokovaní pracovnej skupiny Pozemná doprava – Špeciálny výbor podľa čl. 300 Zmluvy. PS prerokovala otázky vyjednávania medzi Európskou komisiou a Dunajskou komisiou o podmienkach a dojednaniach pre prístupenie Európskeho spoločenstva k Belehradskému dohovoru. Rokovania o vstupe Spoločenstva do Dunajskej komisie a zmene Belehradského dohovoru pokračovali v roku 2008 na úrovni prípravného výboru v Budapešti.

V oblasti externých vzťahov v námornej plavbe, SR ako vnútrozemský štát pristupovala k rozhodnutiam na úrovni Rady flexibilne. V prípade hlasovania sa SR prikláňala k stanoviskám štátov, ktoré majú v tomto odvetví rozhodujúce postavenie. Na základe plnenia povinností vlajkového štátu boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov u lodí plávajúcich pod vlajkou SR.

Koncom roka 2008 MDPT SR ukončilo práce na projekte IRIS Europe - Implementácia riečnych informačných služieb v Európe, ktorý bol schválený v programe TEN-T a ktorého cieľom bolo odstránenie existujúcich prekážok v oblasti riečnych informačných služieb v dunajskom regióne a v regióne Rýn – Seina. Výsledky projektu predstavujú slovenský podiel na riešení celého projektu IRIS Europe v zúčastnených krajinách – okrem Slovenska aj vo Francúzsku, Belgicku, Holandsku, Rakúsku a v Maďarsku.

Civilné letectvo

Z hľadiska legislatívnych procesov ako najvýznamnejší možno uviesť balík opatrení pre oblasť jednotného európskeho vzdušného priestoru (SES II) - zmeny a doplnky nariadenia Rady (ES) č. 219/2007 o založení spoločného podniku na vývoj novej generácie európskeho systému riadenia letovej prevádzky (SESAR JU) a nariadení EP a Rady č. 549/2004,

550/2004, 551/2004 a 552/2004. Všetky tieto nariadenia a ich úpravy majú za cieľ vytvoriť podmienky pre dlhodobý udržateľný rozvoj leteckej dopravy v Európe. Novelou nariadenia č. 216/2008 o rozšírení pôsobnosti Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva (EASA) sa vytvárajú podmienky v ďalších oblastiach leteckých činností na zvyšovanie úrovne bezpečnosti leteckej prevádzky. V rámci príprav vytvorenia jednotného funkčného bloku pre strednú Európu (FABCE) bol členskými štátmi CEATS (SR, ČR, Maďarsko, Rakúsko, Bosna a Hercegovina, Slovinsko a Chorvátsko) pripravený návrh medzištátnej zmluvy o zrušení tohto zoskupenia. Po osamostatnení Kosova bolo pripravené Rozhodnutie Spoločného výboru pre spoločný európsky letecký priestor č. 1/2008 ohľadne dočasnej správy v Kosove.

Schválená smernica EP a Rady č. 2009/12/ES o letiskových poplatkoch vyžaduje od letísk transparentnú cenovú politiku voči všetkým odberateľom ich služieb. Vzhľadom na pokles dopytu po leteckej preprave, spôsobený ekonomickou krízou, sa MDPT SR podieľalo na príprave novely nariadenia EP a Rady č. 95/93 o spoločných pravidlách pridelovania prevádzkových intervalov na letiskách Spoločenstva. Výsledkom je „zmäkčenie“ požiadaviek na leteckých dopravcov ohľadne využívania pridelených časových intervalov v období letnej sezóny 2009 a, v prípade potreby, aj zimy 2009/10.

Po dopracovaní a odsúhlasení smernice Komisie č. 2008/49/ES ohľadne inšpekcii na odbavovacej ploche bolo spracované nariadenie vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 266/2006 Z. z. o bezpečnosti lietadiel tretích štátov používajúcich letiská na území SR.

Podarilo sa dokončiť revíziu kľúčového nariadenia o licencovaní leteckých dopravcov, prístupu na vnútorný trh EÚ a tarifách (revízia tzv. tretieho balíka liberalizácie), výsledkom ktorej je nové nariadenie EP a Rady (ES) č. 1008/2008 o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve. Ďalším významným legislatívnym činom bola revízia súboru nariadení o správaní sa pri využívaní počítačových rezervačných systémov, výsledkom ktorej je nové nariadenie EP a Rady (ES) č. 80/2009 o kódexe správania pri používaní počítačových rezervačných systémov. Do záverečného štádia sa dostali aj činnosti spojené so zahrnutím leteckej dopravy doobchodovania s emisiami - smernica EP a Rady č. 2008/101/ES.

Prioritná pozornosť bola venovaná spolupráci s EK pri príprave nariadenia EP a Rady (ES) č. 300/2008 z 11. marca 2008 o spoločných pravidlách v oblasti bezpečnostnej ochrany civilného letectva a o zrušení nariadenia (ES) č. 320/2002 a zabezpečeniu povinností vyplývajúcich z tohto predpisu pre členské štáty a jednotlivých prevádzkovateľov. Došlo k zosúladieniu opatrení v oblasti bezpečnostnej ochrany podľa tohto nariadenia a nariadenia Komisie (ES) č. 820/2008 z 8. augusta 2008 o ustanovení opatrení na vykonávanie spoločných základných noriem bezpečnostnej ochrany civilného letectva s Prílohou 17 k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve.

Externé vzťahy

V oblasti externých vzťahov sa MDPT SR podieľalo na vytváraní komplexných dohôd o leteckej doprave uzatváraných medzi EÚ a jej členskými štátmi na jednej strane a tretími krajinami, veľkými globálnymi partnermi na druhej strane. Ide o pokračujúce rokovania s USA, komplexnú dohodu s Kanadou, ktorá bola inicializovaná v novembri 2008 a bude v krátkom čase podpísaná. EK dostala nové mandáty na začatie rokovaní o komplexných dohodách s Austráliou a Novým Zélandom. Okrem komplexných dohôd o leteckej doprave využívalo MDPT SR možnosť ovplyvňovať rokovania o dohodách o niektorých aspektoch leteckých dopravných služieb, ktoré EK uzatvára v mene Európskeho spoločenstva s tretími krajinami (tzv. horizontálne dohody). Takéto dohody významne uľahčujú následné bilaterálne rokovania medzi jednotlivými členskými štátmi a konkrétnou tretou krajinou, pretože tretia krajina už nemôže zásadne namietat' voči zmenám v texte, ktoré zosúladujú existujúce

bilaterálne dohody s právom Spoločenstva. V hodnotenom období boli podpísané horizontálne dohody s Pakistanom, Mongolskom, Izraelom a Arménskom. Dohodu s Arménskom už MDPT SR využilo počas prípravy textu novej dvojstrannej dohody o leteckých prevádzkových službách medzi SR a Arménskom, rokovania a inicializácia dohody sa uskutočnia 25. a 26. mája 2009. EK, v súlade s dopravnou politikou EÚ, pomohla MDPT SR uskutočniť zmeny a doplnky v dohode o leteckých dopravných službách, uzavretou medzi Sekciou civilného letectva a vodnej dopravy MDPT SR a orgánmi civilného letectva Taiwanu a odsúhlasila text dvojstrannej dohody o leteckých dopravných službách so Singapurom – dohoda je pred podpisom. Uzavreté horizontálne dohody pomáhajú MDPT SR aj pri príprave rokovaní s Indiou a v prebiehajúcich korešpondenčných rokovaníach s Ukrajinou.

Na zhodnocovanie a ďalší rozvoj letiskovej infraštruktúry boli využité aj finančné prostriedky zo zdrojov štrukturálnych fondov EÚ v programovom období 2004 - 2006. V roku 2008 boli z alokácie v rámci Opatrenia 1.3 Modernizácia a rozvoj infraštruktúry leteckej dopravy čerpané finančné prostriedky v sume 125.751,1 tis. Sk (4.174,2 tis. €). Projekty spolufinancované zo ŠF EÚ v roku 2008:

- Rozvoj a modernizácia bezpečnostného systému letiska Žilina – doplnenie technických zariadení
- Rozvoj a modernizácia bezpečnostného systému letiska Žilina - oplotenie areálu letiska Žilina
- Rozvoj a modernizácia bezpečnostného systému letiska Piešťany - doplnenie bezpečnostných systémov
- Prístavba priletového terminálu na letisku Poprad - Tatry
- Letisko Piešťany - rozšírenie rolovacej dráhy a zvýšenie kapacity odletového terminálu
- Letisko Sliac – zväčšenie odletových priestorov a rekonštrukcia odbavovacej plochy
- Rekonštrukcia svetelnej približovacej sústavy dráhy 27
- Rekonštrukcia svetelných zabezpečovacích zariadení a energetiky pre smer vzletovej a pristávacej dráhy 06 Letisko Žilina

Návrh odporúčaní

Aktívny prístup k tvorbe európskej legislatívy v oblasti dopravy, pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie významných komunitárnych programov nie je možné bez vytvorenia adekvátnych podmienok vrátane dostatočných administratívnych kapacít na zabezpečenie uvedených úloh. S tým súvisí aj tomu zodpovedajúce finančné krytie. Súčasná prax nezodpovedá významu a prínosom vyplývajúcim z členstva SR v EÚ.

3.5

Telekomunikácie a poštové služby

3.5.1 Telekomunikácie

Kľúčovou snahou na úrovni EÚ v oblasti telekomunikácií je rozvoj liberalizácie telekomunikačného trhu. MDPT SR sa v rokoch 2008 a 2009 sústredilo na podporu rozvoja širokopásmového prístupu predovšetkým podporou rozvoja súťaže a hospodárnym využívaním frekvenčného spektra. V oblasti digitálneho televízneho vysielania sa snažilo

dosiahnuť naštartovanie procesu prechodu z analógového na digitálne televízne vysielanie s cieľom ukončiť analógové vysielanie v súlade s požiadavkami EK.

Koordináciu na úrovni EÚ za SR pre oblasť telekomunikácií zabezpečuje MDPT SR. MDPT SR sa v agende telekomunikácií zúčastňovalo rokovaní dvoch pracovných skupín Rady EÚ: pracovnej skupiny pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť a pracovnej skupiny pre poštové služby. Okrem toho sa MDPT SR zúčastňuje na rokovaní pracovnej skupiny intermodálne siete pre oblasť programu Galileo. Prebiehali tiež konzultácie s Generálnym riaditeľstvom pre informačnú spoločnosť (DG INFSOC) pri príprave 14. implementačnej správy, ktorá uvádza prieskum vývoja v oblasti elektronických komunikácií.

MDPT SR spolu s Telekomunikačným úradom SR (TÚ SR) a so Stálym zastúpením SR pri EÚ zabezpečuje na expertnej úrovni zastupovanie záujmov SR aj v orgánoch EK – v Komunikačnom výbore (COCOM), vo Výbore pre rádiové spektrum (RSC), v Skupine pre politiku rádiového spektra (RSPG) a v ich pracovných skupinách a podskupinách. V súvislosti s plnením jednotlivých úloh európskeho vesmírneho programu bola zriadená pri MDPT SR medzirezortná komisia pre koordináciu zabezpečenia podpory, poskytovania a používania družicového navigačného systému Galileo a príslušných aplikácií. MDPT SR zastupuje SR vo Výbore pre európske programy GNSS a v Správnej rade Európskeho úradu pre dohľad nad GNSS.

Hospodárne využívanie frekvenčného spektra je upravované Národnou tabuľkou frekvenčného spektra (NTFS), ktorá stanovuje pridelenie frekvenčných pásiem jednotlivým rádiokomunikačným službám. V súlade s pravidelným, každoročným harmonizovaním NTFS bola uznesením vlády SR a 791 zo 6. novembra 2008 schválená aktualizovaná NTFS.

MDPT SR pripravilo Národnú politiku pre elektronické komunikácie na roky 2009 – 2013, ktorá bola 30. apríla 2009 predložená na rokovanie vlády SR. Medzi prioritné oblasti, na ktoré politika kladie dôraz, sú konvergencia informačných a komunikačných technológií a médií; harmonizácia regulačného rámca a rozvoj súťaže; efektívne využívanie frekvenčného spektra; ochrana súkromia a bezpečnosť elektronických komunikácií; krízový manažment a kritická infraštruktúra; medzinárodná spolupráca a rozvoj inovatívnych služieb využívajúcich informačné a komunikačné technológie (IKT).

V súvislosti s reguláciou roamingu vykonával národný regulačný orgán TÚ SR kontrolu uplatňovania aktuálnej eurotarify platnej podľa nariadenia EP a Rady a 717/2007 o roamingu vo verejných mobilných telefónnych sieťach v rámci Spoločenstva a o zmene a doplnení smernice 2002/21/ES slovenskými mobilnými operátormi.

Širokopásmový prístup

Uznesením vlády SR a 369 zo 4. júna 2008 bolo schválené Priebežné vyhodnotenie plnenia Národnej stratégie pre širokopásmový prístup v SR za rok 2007, ktorá ustanovuje ciele a postupy budúceho rozvoja širokopásmového prístupu. Telekomunikačný úrad SR (TÚ SR) koncom roku 2008 udelil záujemcom v 16-tich lokalitách Slovenska povolenia na zriadenie a prevádzkovanie lokálnych sietí FWA v pásme 10 GHz určených na poskytovanie širokopásmového internetu a ďalších služieb. Začiatkom roka 2009 bola predložená výzva do výberového konania na prevádzkovanie lokálnych sietí FWA v ďalších 15-tich lokalitách.

Digitálne televízne a rozhlasové vysielanie

Aktualizované znenie priebežného vyhodnotenie plnenia Stratégie prechodu z analógového na digitálne pozemské televízne vysielanie v SR schválila vláda SR uznesením č. 21 zo 14. januára 2009. Stratégia popisuje hlavné ciele a zásady prechodu, formuluje úlohu štátu a príslušných orgánov štátnej správy pri vytváraní podmienok prechodu, obsahuje posúdenie existujúcej situácie v televíznom vysielaní na Slovensku a stanovuje potrebné

kroky a postupy, vedúce k začatiu pravidelného pozemského digitálneho televízneho vysielania a k ukončeniu pozemského analógového televízneho vysielania v roku 2012.

Vybrané nákladové položky prechodu na DVB-T, ktoré predstavujú priestor na možnú realizáciu záväzkov štátu pre plynulý prechod, sú rozpracované v materiáli Financovanie vybraných nákladových položiek v rámci zavádzania digitálneho vysielania v SR zohľadňujúc variant V2b schválenom uznesením vlády SR a 265/2009 z 1. apríla 2009.

V druhej polovici roku 2008 zrealizovalo MDPT SR výberové konanie na prípravu, vytvorenie a realizáciu informačnej a komunikačnej kampane o prechode na DVB-T.

V SR od roku 2004 prebiehajú tri pilotné projekty zavádzania digitálneho pozemského televízneho vysielania (DVB-T), a to v lokalitách Bratislava, B. Bystrica / Zvolen a Košice / Prešov.

Návrh odporúčaní

Aktívna účasť na pracovných skupinách Rady a výboroch Európskej komisie, pokračovanie v implementácii právnych predpisov Spoločenstva a sledovanie významných komunitárnych programov.

3.5.2 Poštové služby

V poštových službách sa pozornosť MDPT SR orientovala na prípravu procesu transpozície smernice EP a Rady č. 2008/6/ES z 20. februára 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 97/67/ES s ohľadom na úplné dokončenie vnútorného trhu poštových služieb Spoločenstva. Schválený bol návrh východísk regulačného modelu poskytovania poštových služieb na úplne liberalizovanom trhu a súčasne bolo prijaté rozhodnutie využiť možnosť výnimky na ponechanie poštovej výhrady do konca roku 2012, ktorú dáva SR uvedená smernica. Táto skutočnosť bola notifikovaná Európskej komisii. MDPT SR sa zapojilo do mnohostrannej spolupráce členských štátov EÚ, a to v pracovných skupinách Výboru pre poštovú smernicu, kde boli riešené okruhy problémov zásadného významu (systém univerzálnej služby, systém povolení na poskytovanie poštových služieb, financovanie univerzálnej služby a pod.).

Na účel prípravy transpozície boli riešené v roku 2008 dva výskumné projekty zamerané na analýzu kvality univerzálnej poštovej služby v členských štátoch EÚ vrátane návrhu legislatívnych a regulačných opatrení a na analýzu a segmentáciu nákladov na účely výpočtu nákladov univerzálnej služby. Súčasne MDPT SR spolupracovalo na riešení štúdie Hlavné smery vývoja európskeho poštového odvetvia v rokoch 2006 - 2008, ktorá bola vypracovaná na žiadosť Európskej komisie a slúžila ako podklad k Správe EK Rade a EP o uplatňovaní poštovej smernice.

Priebeh prípravy procesu transpozície bol poznamenaný formálnym oznámením EK K(2008)3025 zo dňa 18. 6. 2008 vo veci porušenia pravidiel hospodárskej súťaže a dočasných opatrení, a to v kontexte zákona č. 80/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o poštových službách v znení neskorších predpisov, ako aj Rozhodnutím EK K(2008)5912 zo dňa 7. 10. 008.

3.6 Informačná spoločnosť

Koordinácia na úrovni EÚ

Koordinátorom pre oblasť informačnej spoločnosti na úrovni EÚ je za SR MF SR. MF SR sa v agende informačnej spoločnosti zúčastňuje rokovaní pracovnej skupiny Rady (Pracovnej skupiny pre telekomunikácie a informačnú spoločnosť), ktorá je prvým orgánom prerokovávaného návrhov dokumentov EÚ, ktoré sú ďalej schvaľované COREPEROM – Výborom stálych predstaviteľov a Radou ministrov EÚ pre dopravu, telekomunikácie a energetiku (TTE).

MF SR aktívne pracuje v skupine Európskej komisie – Skupina zástupcov na vysokej úrovni pre i2010, ktorá prejednáva strategické ciele a priority v rámci „i2010 európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť“, sleduje a vyhodnocuje implementáciu týchto cieľov. MF SR má zastúpenie aj v poradných orgánoch tejto skupiny, konkrétne v podskupine pre eGovernment, a podskupine pre eInclusion. V roku 2008 dostala mandát v skupine i2001 nová podskupina pre širokopásmový internet, ktorá vytvára nový kompozitný indikátor tzv. „index zavádzania širokopásmového internetu“ pre lepšie štatistické porovnávanie krajín v zavádzaní širokopásmového internetu. MF SR sa zúčastňuje aj zasadaní tretej (expertnej) úrovne skupín i2010, a to na expertnej skupine pre inkluzívny eGovernment .

V roku 2008 založila Európska Komisia novú expertnú skupinu pre elektronickú fakturáciu s cieľom vytvoriť nový Európsky rámec pre elektronickú fakturáciu.

MF SR má zastúpenie v Poradnom orgáne pre Európsku komisiu a členské štáty – v Riadiacej rade Európskej agentúry pre sieťovú a informačnú bezpečnosť – ENISA. Riadiaca rada bola zriadená EÚ najmä na koordináciu činnosti v oblasti sieťovej a informačnej bezpečnosti.

Ďalšou významnou aktivitou je účasť na činnosti poradnej skupiny Európskej komisie DG INFSO – Skupina zástupcov na vysokej úrovni pre správu internetu, ktorá rieši najmä otázky verejnej politiky správy internetu, v ktorej sa vyžaduje aktívny vstup vlád, prerokováva aktuálne otázky správy internetu a pripravuje spoločné stanoviská EÚ k problematike správy domén.

MF SR zastupuje a zúčastňuje sa na rokovaníach expertných skupín Európskej komisie pracujúcich v rámci IDABC – komunitárneho programu EÚ pre podporu a dodávanie cezhraničných elektronických verejných služieb verejným správam, občanom a podnikom v Európe. Cieľom skupín je zlepšenie súčinnosti a spolupráce medzi európskymi verejnými správami. Na dosiahnutie svojich cieľov vydáva IDABC odporúčania, vyvíja riešenia a poskytuje služby, ktoré umožňujú národným a európskym verejným správam komunikovať elektronicky a ponúkať moderné verejné služby podnikom a občanom. Program poskytuje aj financovanie projektov, ktoré spĺňajú požiadavky európskej politiky na zlepšenie spolupráce medzi verejnými správami v Európe. V rámci IDABC pracuje viacero expertných skupín, v ktorých má MF SR zastúpenie, najmä Výbor pre pan-európske služby elektronickej verejnej správy – PEGSCO, Technická pracovná skupina PEGSCO, YOUR EUROPE redakčný výbor (v ktorej má MF SR zastúpenie spolu s Úradom vlády SR), expertná skupina pre interoperabilitu, expertná skupina eLINK, expertná skupina pre Open source vo verejnej správe, expertná skupina pre Open document výmenný formát, expertná skupina eGOVERNMENT OBSERVATORY, expertná skupina pre európsky rámec interoperability.

MF SR má tiež zastúpenie vo výboroch Európskej komisie pre riadenie komunitárnych programov EÚ v oblasti informačno-komunikačných technológií (IKT) a to vo Výbore pre podporu politiky IKT pre program pre konkurencieschopnosť a inovácie a vo

Výbore pre implementáciu viacročného programu Spoločenstva na podporu bezpečnejšieho používania internetu a nových online technológií.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni

Na vnútroštátnej úrovni je najdôležitejšou jednotkou pre realizáciu opatrení v súvislosti s rozhodovacími záležitosťami EÚ podskupina rezortnej koordinačnej skupiny MDPT SR pre telekomunikácie a poštové služby, v ktorej má MF SR svojho zástupcu pre oblasť informačnej spoločnosti.

MF SR má vymenovaného rezortného koordinátora v medzirezortnej pracovnej skupine pre Lisabonskú stratégiu, v ktorej oblasť informatizácie spoločnosti tvorí jednu z prioritných oblastí. v ktorej sú opatrenia v oblasti informatizácie spoločnosti zahrnuté v kapitole Podnikateľské prostredie.

Oznámenie EK, EP, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru regiónov „Dostupná informačná spoločnosť“ KOM (2008) 804

V roku 2007 sa ukázalo, že tempo pokroku je ohľadom elektronickej prístupnosti nedostatočné, a z uvedeného dôvodu je potrebné zintenzívniť úsilie na jeho zvýšenie. Je nevyhnutné dosiahnuť koherentný a súdržný prístup k otázke elektronickej prístupnosti opatreniami akými sú: vykonanie normalizačných činností zo strany európskych organizácií pre normalizáciu zameraných na zabezpečenie širšej elektronickej prístupnosti; od členských štátov, a teda aj SR, sa očakáva stimulácia väčšej inovácie a rozsiahlejšieho zavádzania elektronickej prístupnosti využitím programov EÚ v oblasti výskumu a inovácie, ako aj štrukturálnych fondov; očakáva, že všetky strany plne využijú rámec existujúcich právnych predpisov na riešenie dostupnosti, a to za plnej podpory Európskej komisie.

Oznámenie Komisie o „mobilizačných informáciách a komunikačných technológiách uľahčujúcich prechod na energeticky hospodárnu ekonomiku s nízkou spotrebou fosilných palív“

Európska Komisia vo svojom oznámení navrhuje, aby sektor informačných a komunikačných technológií (IKT) znížil do roku 2015 mieru tvorby svojich emisií CO₂ o 20 percent. Priemysel IKT prispieva k svetovej tvorbe emisií skleníkových plynov 2 percentami. Ide len o trochu nižší podiel, než akým do emisného koša prispieva svetová letecká doprava, ktorá bude v blízkej budúcnosti povinne zapojená do Európskej schémy obchodovania s emisiami.

Jedným z opatrení, ktoré navrhuje Komisia, je rozšíriť používanie tzv. inteligentných meračov, ktoré by mohli znížiť celkovú energetickú spotrebu až o 10%.

Podľa názoru Komisie, IKT majú potenciál znížiť energetickú spotrebu budov o 17% a znížiť mieru tvorby emisií skleníkových plynov v oblasti logistiky dopravy o 27%. Chce preto uzavrieť dohodu a partnerstvo so sektorom IKT, ako i s ďalšími sektormi, ktoré sa vyznačujú veľkou energetickou spotrebou.

Záver Rady k oznámeniu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o budúcnosti sietí a internetu

Oznámenie o budúcnosti sietí a internetu sa považuje za prípravné opatrenie smerom k vytváraniu internetu budúcnosti so zameraním na ustanovenie rámcových podmienok na udržanie dynamiky a otvorenosti internetu a na zvýšenie jeho bezpečnosti. Vzhľadom na význam internetového hospodárstva z hľadiska konkurencieschopnosti EÚ sa v ňom zavádza index širokopásmového výkonu s cieľom monitorovať vývoj smerom k infraštruktúre vysokorýchlostného internetu. Návrh záverov vyzdvihuje zásadnú úlohu informačných technológií v budúcnosti a ich vplyvy na hospodárstvo a spoločnosť. Príchod nových trendov sietí budúcej generácie poskytuje nielen nové možnosti pre užívateľov, ale aj potenciál pre

riešenie klimatických a environmentálnych zmien. Internet vecí ponúka príležitosti pokrokových služieb, ako napr. tých založených na RFID a mobilných bezdrôtových technológiách. Nemenej dôležitým faktorom zostáva aj stabilita, bezpečnosť a odolnosť internetu.

Rozhodnutie EP a Rady, ktorým sa ustanovuje viacročný program Spoločenstva na ochranu detí, ktoré používajú internet a iné komunikačné technológie

EÚ prijala 9. decembra 2008 v Bruseli nový program „Bezpečnejší internet“. Program sa vzťahuje na obdobie rokov 2009 – 2013 a disponuje rozpočtom vo výške 55 miliónov Eur (1,65 miliardy Sk). Program je navrhnutý k podpore bezpečnejšieho užívania Internetu a nových on-line technológií, s dôrazom na boj proti ilegálnemu a nežiaducemu obsahu za pomoci konečných užívateľov Internetu. Nový program navrhla Európska Komisia s cieľom chrániť deti v zložitom svete internetu a umožniť im čo najbezpečnejšie využívať webové služby.

Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 22. apríla 2009 o návrhu rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o riešení interoperability pre európske orgány verejnej správy (ISA) (KOM(2008)0583 – C6-0337/2008 – 2008/0185(COD))

ISA je následným programom (po uvedenom programe IDABC) na riešenie interoperability pre európske orgány verejnej správy zameraný na riešenia back-office podporujúce vzájomnú súčinnosť medzi európskymi orgánmi verejnej správy a realizáciu politík a činností Spoločenstva. Program ISA prispeje k splneniu náročných úloh a zabezpečeniu kontinuity, pričom poskytne fórum na výmenu nápadov a skúseností. Do 31. 12. 2009 prebieha program IDABC, po tomto termíne nastúpi do účinnosti nový program ISA, na ktorého náplni MF SR už aktívne participuje.

Transpozícia a implementácia Smernice EP a Rady č. 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu

Gestorm transpozície smernice je MH SR. Z pohľadu MF SR sú dôležité procesy implementácie článku 8 smernice, tzv. postupy prostredníctvom elektronických prostriedkov. Na ich realizáciu sú na MF SR pripravované a koordinované projekty pre prípravu elektronických formulárov, jednoznačného identifikátora, interoperability informačných systémov verejnej správy. V spolupráci s MV SR sa rieši projekt implementácie článku 6 smernice - „Jednotné kontaktné miesta“ ako centrá administratívno-správnych postupov súvisiacich s podnikaním. Uvedené projekty budú po ich sfunkčnení prístupné aj pre ďalšie aplikácie elektronickej verejnej správy.

Pripravuje sa revízia Európskeho rámca pre interoperabilitu pre pan-európske služby e-Governmentu, ktorá popisuje základné definície a princípy fungovania interoperability IKT a procesov na európskej úrovni a zároveň obsahuje aj odporúčania pre národné rámce interoperability.

V sledovanom období mala SR v oblasti informatizácie spoločnosti možnosť čerpať finančné prostriedky z komunitárnych programov: program Safer Internet plus a Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie v časti Program podpory politiky informačných a komunikačných technológií (CIP ICT PSP).

Finančný rozpočet programu Safer Internet plus na celé obdobie jeho trvania od roku 2005 do roku 2008 bol 45 miliónov Eur. Z toho rozpočet na rok 2008 bol 13,11 mil. Eur. EÚ prijala 9. 12. 2008 nový program Bezpečnejší internet na obdobie rokov 2009 - 2013 s rozpočtom 55 mil. Eur na celé programové obdobie. Z toho je na rok 2009 vyčlenených 9,333 mil. Eur. Výzva na rok 2009 bude zverejnená v priebehu mesiaca máj 2009.

Na program CIP ICT PSP je v programovom období 2007 – 2013 vyčlenených z fondov EU 728 mil. Eur. Pracovný program CIP ICT PSP na rok 2009 schválila Európska Komisia v januári 2009. V poradí už 3. výzva na podávanie projektov CIP ICT - PSP bola

otvorená 29. januára 2009, uzavretie výzvy bude 2. júna 2009. MF SR aktívne propaguje a podporuje účasť slovenských subjektov v komunitárnych programoch. Finančná podpora je poskytovaná vo forme dotácií - spolufinancovania priamo predkladateľom projektov. Čo sa týka úspešnosti Slovenska v spomenutých programoch, je možné konštatovať, že je na úrovni ostatných nových členských štátov EÚ.

3.7 Energetika

Základné ciele EÚ v oblasti energetiky predstavujú: bezpečnosť dodávok, environmentálna udržateľnosť a konkurencieschopnosť. Tieto ciele sú vzájomne prepojené a ich dosiahnutie navzájom podmienené. Cestou, ktorú si EÚ zvolila na dosiahnutie týchto cieľov sú aktivity v oblastiach od liberalizácie trhu cez, obnoviteľné zdroje a energetickú efektívnosť až po atómovú energetiku a zahraničnú energetickú politiku. Pre všetky relevantné oblasti boli vytvorené relevantné legislatívne a politické nástroje, ktoré sú permanentne aktualizované. Je tiež dôležité poznamenať, že energetika sa stala jednou z najvyšších priorít, ktorou sa neustále zaoberajú všetky inštitúcie v rámci EÚ.

Na národnej úrovni

Oblasť je energetiky vo vzťahu k EÚ koordináčne zabezpečená cez pravidelnú účasť a predkladanie relevantných materiálov v RKS MH SR v rámci SPS Energetika. MH SR zabezpečuje zriadenie medzirezortných pracovných skupín pre všetky výbory a pracovné skupiny Rady pre energetiku ako aj pracovnej skupiny pre atómové otázky, ich vedenie a koordináciu, pôsobí ako kontaktný bod SR pre Energetickú chartu) a program Inteligentná energia – Európa II (IEEC). Ďalej sem spadá koordinácia a riadenie Spoločného výboru SR a EBRD k problematike vyradovania JE V-1 (BIDSF), schvaľovanie projektov financovaných z BIDSF. Problematikou ropných zásob sa zaoberá Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky.

Na európskej úrovni

SR bola zapojená do rozhodovacieho procesu EÚ na všetkých úrovniach Rady, EK a EP, zároveň prostredníctvom priamej účasti expertov MH SR a Úradu jadrového dozoru SR (ÚJD SR), na zasadnutiach pracovných skupín Rady. Základné PS sú PS pre energetiku, PS pre atómové otázky, ad hoc PS pre jadrovú bezpečnosť a ad hoc PS pre štrukturálne činnosti. Špeciálnu kategóriu tvorí pracovná skupina Rady EÚ pre energetiku na vysokej úrovni, za účasti generálnych riaditeľov pre energetiku.

Za účasti zástupcov členských krajín EÚ, členov Európskeho parlamentu, zástupcov jadrového priemyslu, energetických spoločností, veľkých spotrebiteľských spoločností, zástupcov bankového sektora, štátnej a verejnej správy, ako aj zástupcov ostatných organizácií na úrovni EÚ ako aj na národnej úrovni sa v dňoch 26.-27. novembra 2007 uskutočnilo v Bratislave v hoteli Bôrik 1. zasadnutie Európskeho jadrového fóra.

Vypracovanie podkladov pre inštrukcie do COREPER 1 a 2 zabezpečovalo MH SR v spolupráci s dotknutými ústrednými orgánmi štátnej správy (napr. ÚJD SR, MŽP SR a MP SR) a orgánmi štátnej správy (ÚRSO) prostredníctvom účasti na Komisii pre záležitosti EÚ. Gestorom Rady ministrov pre dopravu, telekomunikácie a energetiku je tiež MH SR.

Dôležité sú aj komitologické výbory a pracovné skupiny Komisie priamo sa dotýkajúce legislatívnej činnosti v SR, na ktorých sa zúčastnili experti MH SR a Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry (SIEA) a sú prierezovo koordinované MH SR. Ide o tieto výbory:

- Výbor pre ekodizajn a energetické štítkovanie (EELEP), ktorý pozostáva z platforiem pre ekodizajn a energetické štítkovanie a vyplýva zo smernice 2005/32/ES o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn výrobkov využívajúcich energiu,
- Konzultačné fórum, ktoré vyplýva zo smernice 2005/32/ES o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn výrobkov využívajúcich energiu,
- Výbor pre riadenie dopytu po energiách – za účelom implementácie Smernice 2006/32/ES (ESD DG TREN) o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách. Výbor má dve pracovno-technické podskupiny k Top-Down a Bottom-Up metódam),
- Výbor pre riadenie dopytu po energiách za účelom implementácie smernice 2002/91/ES o energetickej hospodárnosti budov,
- Výbor pre kogeneráciu, ktorý má za cieľ implementovať smernicu 2004/8/ES o podpore kogenerácie.

S cieľom uľahčiť implementáciu smernice 2006/32/ES o energetických službách prostredníctvom výmeny informácií, skúseností, najlepších postupov medzi ČŠ ako aj so zástupcami EK, sa MH SR zúčastňuje na tzv. Zladenom konaní k smernici o energetických službách (CA ESD). Zástupcovia SIEA sa tiež zúčastňujú zasadaní výborov CEN/CLC/TF 190 - Energetická efektívnosť a výpočty úspor a CEN/TC 228 - Vykurovacie systémy budov.

MH SR tiež zabezpečovalo účasť v pracovnej skupine finančných analytikov pre energetiku, Riadiacom výbore pre komunitárny program Inteligentná energia-Európa II (IEE II) a Rade pre komunitárny program Energetická hviezda – Energy Star (ECESB), účasť v PS Energetickej charty, zastupovanie SR na Madridskom fóre, Amsterdamskom fóre ako aj aktivity v rámci Sieť spravodajcov pre energetickú bezpečnosť. SR tiež prezentovalo v októbri svoju politiku v oblasti energetickej efektívnosti v rámci nástrojov procesu Energetickej charty (PEEREA), pričom došlo ku kladnému hodnoteniu progresu SR v tejto oblasti.

Spolu s Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) bola zabezpečená účasť na regulačných fórach ERGEG pre elektrinu a plyn. Účasť MH SR na zhromaždení prispievateľov do fondu BIDSF. MH SR zabezpečovalo aj komunikáciu a spoluprácu pre vypracovaní podkladov pre zasadnutia výboru ITRE EP.

SR sa tiež aktívne podieľalo na príprave tretieho zasadania Európskeho jadrového fóra, ktoré sa uskutočnilo dňa 3.-4.11.2008 v Bratislave.

Legislatívne dokumenty s významom pre SR schválené za piaty rok členstva:

Tretí liberalizačný energetický balíček odsúhlasil Európsky parlament po rokovaníach s Radou a Komisiou na svojom plenárnom zasadnutí 22. apríla kvalifikovanou väčšinou hlasov. Balíček pozostáva z týchto legislatívnych návrhov:

- návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/54/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou
- návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/55/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1228/2003 o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie
- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1775/2005 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn

Výsledná podoba tretieho liberalizačného balíčka je, okrem prehĺbenia liberalizácie trhu s elektrinou a zemným plynom, aj príkladom spôsobu, akým sa môžu presadiť požiadavky SR v koordinácii s ďalšími členskými štátmi EÚ. SR na zasadnutí Rady ministrov pre energetiku v decembri 2008 oznámila kandidatúru Bratislavy na budúce sídlo Agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky. Tretí liberalizačný balíček ešte musí v rámci spolurozhodovacieho procesu formálne odsúhlasiť Rada ministrov.

Dňa 23. apríla bol po rokovaní s Radou a Komisiou Európskym parlamentom odsúhlasený klimaticko-energetický balíček pozostávajúci z týchto legislatívnych návrhov:

- návrhu smernice o podpore výroby energie z obnoviteľných zdrojov energie,
- návrhu revízie smernice o obchodovaní s emisiami,
- návrhu rozhodnutia stanovujúceho cieľ pre jednotlivé členské krajiny na znižovanie emisií v sektoroch nepodliehajúcim obchodovaniu s emisiami,
- návrhu smernice týkajúcej sa zachytávania a skladovania oxidu uhličitého.

Klimaticko-energetický balíček ešte musí v rámci spolurozhodovacieho procesu formálne odsúhlasiť Rada ministrov.

Energetická efektívnosť – schválené Európskou komisiou a Radou:

- Nariadenie EK (ES) č. 1275/2008, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokiaľ ide o požiadavky na ekodizajn elektrických a elektronických zariadení v domácnosti a kancelárskych zariadení v súvislosti so spotrebou elektrickej energie v stave pohotovosti a vo vypnutom stave
- Nariadenie EK (ES) č. 107/2009, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokiaľ ide o požiadavky na ekodizajn jednoduchých set-top boxov
- Nariadenie EK (ES) č. 244/2009, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES v súvislosti s požiadavkami na ekodizajn nesmerových svetelných zdrojov pre domácnosť
- Nariadenie EK (ES) č. 245/2009, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES v súvislosti s požiadavkami na ekodizajn žiariviek bez zabudovaného predradníka, výbojok s vysokou svietivosťou a predradníkov a svietidiel, ktoré sú schopné ovládať takéto svetelné zdroje
- Nariadenie EK (ES) č. 278/2009, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokiaľ ide o požiadavky na ekodizajn v prípade spotreby elektrickej energie externých zdrojov napájania v stave bez záťaže a ich priemernej účinnosti v aktívnom režime

Energetická efektívnosť – schválené Európskou komisiou (vyžaduje si ešte súhlas Rady)

- Návrh nariadenia EK, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES, pokiaľ ide o požiadavky na ekodizajn bezupchávkových samostatných obehových čerpadiel a bezupchávkových obehových čerpadiel integrovaných vo výrobkoch
- Návrh nariadenia Komisie, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES o požiadavkách na ekodizajn televízorov
- Nariadenie Komisie, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES o požiadavkách na ekodizajn chladiacich spotrebičov pre domácnosť
- Nariadenia Komisie, ktorým sa vykonáva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES o požiadavkách na ekodizajn praciek
- Návrh smernice Komisie, ktorou sa vykonáva, mení a dopĺňa smernica Rady 92/75/EHS, pokiaľ ide o označovanie televízorov energetickými štítkami

- Návrh smernice Komisie, ktorou sa vykonáva smernica Rady 92/75/EHS, pokiaľ ide o označovanie energetickej spotreby chladiacich spotrebičov pre domácnosť
- Návrh smernice Komisie, ktorou sa vykonáva, mení a dopĺňa smernica Rady 92/75/EHS, pokiaľ ide o označovanie televízorov energetickými štítkami.

EK tiež dňa 19. 11. 2008 prijala Rozhodnutie EK dňa, ktorým sa zavádzajú podrobné usmernenia na vykonávanie a uplatňovanie prílohy II smernice EP a Rady 2004/8/ES o podpore kogenerácie založenej na dopyte po využiteľnom teple na vnútornom trhu s energiou, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 92/42/ES.

Dňa 24. apríla 2009 Európsky parlament po rokovaní s Radou a Komisiou schválil Legislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 24. apríla 2009 o Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (prepracované znenie). Smernica by mala byť ešte v rámci spolurozhodovacieho procesu formálne schválená Radou ministrov.

Európsky parlament tiež dňa 6. mája 2009 v rámci Európskeho hospodárskeho plánu obnovy a v rámci a po rokovaní s Radou a Komisiou schválil Návrh nariadenia o ekonomickom programe obnovy pre poskytnutie finančnej asistencie Spoločenstva pri projektoch energetiky.

Toto nariadenie počíta s celkovou finančnou pomocou vo výške 3,980 mld. Eur, ktorá by mala byť alokovaná v rokoch 2009 a 2010 tromi oblasťami finančnej pomoci v:

- plynárenské a elektrizačné prepojenia (Eur 2,365 mil.)
- projekty veternej energie na mori (Eur 565 mil.)
- projekty zachytávania a skladovania uhlíka (CCS - Eur 1050 mil.)

Na predbežnom zozname projektov infraštruktúry je celkovo 17 projektov v sektore plynu a 9 projektov v oblasti elektriny. Medzi projektmi týkajúcimi sa SR je aj plynové prepojenie Slovenska a Maďarska (Veľký Krtíš – Vécse) s výškou príspevku z úrovne EÚ 30 mil. Eur.

Ďalším projektom týkajúcim sa diverzifikácie dodávok je prepojenie Slovenska a Poľska s plánovanou podporou Spoločenstva vo výške 20 mil. Eur.

Okrem toho EK navrhuje vyčleniť 80 mil. euro na posilnenie infraštruktúry na podporu toku plynu v prípade krátkodobých výpadkov dodávok. Uvedený objem finančných prostriedkov je určený pre všetky ČR regiónu strednej a juhovýchodnej Európy a bude z neho možné čerpať financie na projekty typu – prepojenie SR na Baumgarten, resp. zabezpečovanie reverzného toku plynu z ČR.

Na Rade ministrov pre energetiku 19.2.2008 boli prijaté závery k Druhému strategickému prieskumu energetiky.

Významnou súčasťou energetiky EÚ sú medzinárodné vzťahy v oblasti energetiky, ktoré sa rozvíjajú aj v rámci partnerstiev a dialógov: Dialóg EÚ – Rusko, Dialóg EÚ- OPEC, EÚ-Čína, EÚ-Japonsko, Dialóg EÚ- Brazília, Dialóg EÚ- Afrika vrátane Energetického partnerstva EÚ- Afrika, Medzinárodná platforma pre energetickú efektívnosť, KEDO, Regionálna spolupráca v oblasti energetiky v regióne Baltického mora (BASREC), Energetické spoločenstvo.

V rámci implementácie legislatívy EÚ vyplynula SR povinnosť podávania správ o transpozícii a implementácii jednotlivých právnych aktov.

MH SR vypracovalo správu o používaní biozložiek v motorových palivách za rok 2007 v zmysle nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z., ktorá vyplýva zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/30/ES z 8. mája 2003 o podpore používania biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave.

Transpozícia smernice 2004/8/ES o podpore kombinovanej výroby elektriny a tepla bude zabezpečená schválením Návrhu zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý sa nachádza v druhom čítaní v NR SR.

Návrh odporúčaní

Energetika naďalej zostane jednou z najvyšších priorít EÚ a jej trvalo udržateľný rozvoj pre zachovanie konkurencieschopnosti a bezpečnosti dodávok jednou zo základných podmienok ekonomického rastu. Z krátkodobého a strednodobého hľadiska bude potrebné pozornosť upriamiť na pokračujúce rokovania o balíčku energetickej bezpečnosti a efektívnosti, ktorý pozostáva:

- zo smernice, ktorou sa členským štátom ukladá povinnosť udržiavať minimálne zásoby ropy a/alebo ropných výrobkov,
- smernice o udávaní spotreby energie a iných zdrojov domácimi spotrebičmi na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch (prepracované znenie),
- smernice o energetickej štítkovaní pneumatík s ohľadom na efektívnosť využitia paliva a iných podstatných parametrov,
- smernice o energetickej efektívnosti v budovách (prepracované znenie).

K týmto návrhom Oznamenie EK o smernici 2004/67/ES z 26. apríla 2004 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok zemného plynu, ktorej konkrétny legislatívny návrh má byť predložený v polovici tohto roku a návrhu smernice Rady (Euratom), ktorou sa ustanovuje rámec Spoločenstva týkajúci sa jadrovej bezpečnosti.

Dôležitým bude v krátkodobom horizonte sústrediť sa na využitie finančnej pomoci pri projektoch prepojení v rámci Návrhu nariadenia o ekonomickom programe obnovy pre poskytnutie finančnej asistencie Spoločenstva pri projektoch energetiky. Výzva pre predloženie projektov by mala byť zverejnená dňa 15.5.2009, projekty by mali byť predložené do 15.7.2009.

Ďalšou dôležitou témou nadchádzajúcich rokovaní v rámci Rady EÚ bude implementácia klimaticko-energetického balíčka, v rámci ktorého je z hľadiska energetiky potrebné do konca roka 2009 vypracovať bilanciu plnenia cieľa OZE pomocou domácich a dovezených zdrojov a pripraviť Akčný plán pre obnoviteľné zdroje energie do konca júna roku 2010. V tejto súvislosti prebiehajú rokovania na úrovni Komisie pre klimaticko-energetický balíček, ktorá bola zriadená v júni 2008.

Z dlhodobého hľadiska je potrebné priebežne sledovať problematiku jadrovej energetiky a naďalej vyvíjať aktivity súvisiace s odstavovaním a plánovanou výstavbou jadrových zariadení v SR. Rovnako bude potrebné zabezpečiť organizáciu ďalšieho zasadnutia Európskeho jadrového fóra, ktoré sa opäť uskutoční v Bratislave na jeseň 2009.

3.8 Hospodárska súťaž a štátna pomoc

MF SR koordinuje štátnu pomoc vo vzťahu k poskytovateľom štátnej pomoci v SR a vo vzťahu k Európskej únii. Žiadosti o schválenie poskytnutia štátnej pomoci predkladajú poskytovatelia štátnej pomoci Komisii prostredníctvom MF SR s výnimkou žiadostí o poskytnutie investičnej pomoci, ktoré predkladá Komisii priamo MH SR.

V súlade s prijatým Akčným plánom štátnej pomoci Komisia pokračuje v realizovaní reformy politiky štátnej pomoci. Program reformy zvýši efektívnosť, transparentnosť a dôveryhodnosť režimu štátnej pomoci EÚ. Jadrom akčného plánu je zásada „nižšej a lepšie cielenej štátnej pomoci“. Hlavným cieľom je nabádať členské štáty, aby znížili svoju celkovú úroveň pomoci a súčasne presmerovali zdroje štátnej pomoci na ciele, ktoré majú pre Spoločenstvo nesporný význam.

MF SR sa v hodnotenom období od 1.5.2008 do 30.4.2009 zúčastňovalo na tvorbe nových právnych predpisov Komisie pre štátnu pomoc najmä aktívnou účasťou na rokovaní Poradného výboru Komisie pre štátnu pomoc. Najvýznamnejším právnym predpisom (dokumentom), ktorý v tomto období prijala Komisia je nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách).

Vzhľadom na výnimočnú mieru závažnosti finančnej a hospodárskej krízy a jej dopadu na celkové hospodárstvo členských štátov Komisia prijala oznámenie Komisie - Dočasný rámec Spoločenstva pre opatrenia štátnej pomoci na podporu prístupu k financovaniu v období súčasnej finančnej a hospodárskej krízy (ďalej len „dočasný rámec“).

Dočasný rámec upravuje na časovo obmedzené obdobie (do 31.12.2010) poskytovanie týchto druhov štátnej pomoci:

- zlučiteľná obmedzená výška pomoci (zvýšenie stropu minimálnej pomoci),
- pomoc vo forme záruk,
- pomoc vo forme dotovaných úrokových sadzieb,
- pomoc na výrobu ekologických výrobkov,
- opatrenia rizikového kapitálu,
- poistenie krátkodobých vývozných úverov.

Opatrenia štátnej pomoci uvedené v dočasnom rámci musia byť notifikované Európskej komisii.

V súvislosti s finančnou krízou Komisia prijala tieto oznámenia:

- Uplatnenie pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou (2008/C 270/02),
- Rekapitalizácia finančných inštitúcií v súčasnej finančnej kríze; obmedzenie pomoci na nevyhnutné minimum a opatrenia proti neprimeranému narušeniu hospodárskej súťaže (2009/C 10/03),
- Oznámenie Komisie o zaobchádzaní so znevýhodnenými aktívami v bankovom sektore Spoločenstva (2009/C 72/01).

Cieľom týchto oznámení je poskytnúť usmernenia týkajúce sa kritérií relevantných pre zlučiteľnosť všeobecných schém ako aj jednotlivých prípadov uplatnenia týchto schém a ad hoc prípadov systémovej dôležitosti so Zmluvou o ES. Pri uplatňovaní týchto kritérií na opatrenia prijaté členskými štátmi bude Európska Komisia postupovať s razanciou potrebnou na zabezpečenie právnej istoty a na obnovenie dôvery vo finančné trhy. Jedným z kľúčových opatrení, ktoré môžu členské štáty prijať, aby zachovali stabilitu a riadne fungovanie finančných trhov sú rekapitalizačné schémy a záručné schémy.

Okrem uvedených právnych predpisov prijala Komisia v hodnotenom období ďalšie dokumenty, ako napríklad oznámenie Komisie o uplatňovaní článkov 87 a 88 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme záruk (2008/C 155/02) a oznámenie Komisie o vymáhaní práva štátnej pomoci vnútroštátnymi súdmi (2009/C 85/01).

Hlavným účelom oznámenia Komisie o vymáhaní práva štátnej pomoci vnútroštátnymi súdmi je informovať vnútroštátne súdy a tretie osoby o prostriedkoch právnej nápravy, ktoré sú dostupné v prípade porušenia pravidiel štátnej pomoci, poskytnúť im usmernenie o praktickom uplatňovaní týchto pravidiel. Komisia sa navyše usiluje o rozvíjanie spolupráce s vnútroštátnymi súdmi prostredníctvom zavádzania praktickejších nástrojov na podporu vnútroštátnych sudcov pri ich každodennej práci.

MF SR vypracovalo Schému pre dočasné poskytovanie malej pomoci v SR počas trvania finančnej a hospodárskej krízy. Podľa tejto schémy môžu poskytovať „malú“ pomoc (do 500 000 eur) všetci poskytovatelia na území celej SR, pokiaľ sú oprávnení na poskytovanie pomoci podľa osobitného predpisu, a to za podmienky dodržania podmienok stanovených v tejto schéme. Komisia predmetnú schému schválila rozhodnutím C(2009) 34 33 z 29.4.2009.

Návrh odporúčaní

Nadalej sa aktívne zúčastňovať tvorby európskej legislatívy v oblasti štátnej pomoci.

Štátnu pomoc poskytovať najmä prostredníctvom schém štátnej pomoci s dôrazom na možnosť využitia skupinových výnimiek v oblasti poskytovania štátnej pomoci.

Protimonopolný úrad SR (PÚ SR) je aktívnym členom viacerých medzinárodných fór zaoberajúcich sa ochranou hospodárskej súťaže ako napr. Európska súťažná sieť (ECN – European Competition Network) a Európske súťažné orgány (ECA – European Competition Authorities).

V rámci Európskej súťažnej siete alebo tiež ECN (systém koordinácie súťažnej politiky v rámci Európskeho spoločenstva a systém paralelných kompetencií Európskej komisie a národných súťažných inštitúcií členských štátov EÚ pri aplikácii článkov 81 - dohody obmedzujúce súťaž a 82 - zneužitie dominantného postavenia Zmluvy o ES) sa PÚ SR aktívne zúčastnil v piatom roku členstva:

- Plenárnych zasadnutí, ktoré sa konajú minimálne 4 krát do roka,
- zasadnutí skupín ECN: Anti-trust Advisory Committee, Merger Advisory Committee, Transport Advisory committee a
- zasadnutí skupiny expertov v špeciálnych podskupinách/sektoroch: bankovníctvo, cenné papiere, energie, poistenie, potraviny, farmácia, profesijné služby, zdravotníctvo, príroda, automobily, telekomunikácie, média, IT a informačná komunikácia, zneužitie dominantného postavenia a železnice.

Na týchto zasadnutiach boli predmetom rokovaní aktuálne témy, ako napr. Bankovníctvo so zameraním na sektorové prešetrovanie, Prekážky efektívnej súťaže v maloobchodnom sektore, predovšetkým v distribúcii potravín, Využívanie Stationary test v antitrustovej trhovej definícii, Problematika Legal Professional Privilege a jej aplikácia v konkrétnych prípadoch a pod. Takýmto spôsobom ECN umožňuje protimonopolným inštitúciám deliť sa o svoje skúsenosti a zvoliť si najlepší spôsob ochrany hospodárskej súťaže s cieľom základne pre rozvoj a udržiavanie spoločnej súťažnej kultúry v Európskej únii.

Rovnako bol PÚ SR aktívnym členom fóra Európskych súťažných orgánov alebo ECA (diskusné fórum súťažných orgánov Európskeho hospodárskeho priestoru s cieľom vzájomne spolupracovať, a tým zefektívniť uplatňovanie súťažných princípov).

V dňoch 11. a 12. júna 2008 sa uskutočnili rokovania zástupcov PÚ SR s komisárkou európskej únie pre hospodársku súťaž Neelie Kroes v rámci jej návštevy Slovenska. Cieľom rokovaní bolo prezentovať činnosť úradu a oboznámiť komisárku so stavom ochrany hospodárskej súťaže na Slovensku.

PÚ SR pri rozhodovacej činnosti v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 zmluvy (ďalej len „nariadenie“), v prípadoch kde rozhoduje o spáchaní správnych deliktov, paralelne aplikuje národné a komunitárne súťažné právo. V prípade právoplatného rozhodnutia č. 2007/DZ/2/1/111 z 21.12.2007 (zneužité dominantného postavenia) úrad aplikoval spolu s národným súťažným právom aj čl. 82 Zmluvy o ES v súlade s čl. 3 nariadenia. Paralelná aplikácia národného a komunitárneho súťažného práva má význam z hľadiska decentralizácie kompetencií z Európskej komisie na jednotlivé členské štáty a zároveň určuje vzťahy medzi Európskou Komisiou a členskými štátmi, resp. medzi členskými štátmi navzájom. Hlavným cieľom je predovšetkým konzistentná aplikácia práva.

Kľúčovým zdrojom ekonomického rastu ako aj rastu inováčnej výkonnosti SR sú priame investície. Výrazný prílev zahraničných investícií prispieva v SR k poklesu miery nezamestnanosti, rastu životnej úrovne a spotreby zo strany domácností, čo priťahuje nových investorov z oblasti poskytovania služieb.

V súvislosti s uvedeným sa v rámci Európskej komisie experti MH SR zúčastňovali na stretnutí členských štátov ohľadne regionálnej pomoci pre veľké investičné projekty.

Cieľom rokovaní bolo prerokovanie návrhu hodnotiaceho postupu pri schvaľovaní regionálnej pomoci pre veľké investičné projekty najmä s využitím komparatívnych výhod, resp. nevýhod na základe porovnania regiónov z viacerých členských štátov EÚ.

Materiál – resp. metodika postupu hodnotenia pri schvaľovaní regionálnej pomoci pre veľké investičné projekty bude obsahovať prioritne základné ekonomické ukazovatele preukazujúce ekonomickú udržateľnosť konkrétneho investičného projektu.

Po zosúladení návrhov a spracovaní postupu bude materiál predložený na pripomienkovanie jednotlivým členským štátom EÚ (v druhej polovici roka 2009).

3.9

Hospodárske a menové záležitosti

Najvýznamnejším míľnikom piateho roku členstva SR v EÚ je vstup Slovenska do eurozóny k 1.1.2009. Predtým, než sa na Slovensku začalo platiť eurom, bolo potrebné splniť relatívne prísne Maastrichtské kritériá. Slovensko napokon v čase hodnotenia Európskou komisiou (7. máj 2008) úspešne splnilo všetky podmienky na vstup do členstva, čo Európska Komisia potvrdila v pravidelnej Konvergenčnej správe. Plnenie kritérií bolo vyhodnotené na udržateľnej úrovni a tým sa Slovensku umožnilo prejsť k ďalšej fáze zavedenia eura, technickým záležitostiam a praktickým aspektom v súvislosti s procesom prijatia eura.

Z hľadiska plnenia inflačného kritéria sa v posledných troch rokoch situácia značne ustálila a prvýkrát sme začali plniť kritérium cenovej stability v auguste 2007. Pozitívna medzera medzi 12 mesačným priemerom slovenskej inflácie a výškou referenčnej hodnoty sa postupne zväčšovala až na 1 p.b. (marec 2008). Hoci sa v priebehu roka 2008 rezerva postupne zužovala, plnenie kritéria cenovej stability bolo bezproblémové. Slovensko síce v marci 2009 mierne prekročilo maastrichtské kritérium cenovej stability (rozdiel oproti referenčnej hodnote bol 0,1 p.b.), avšak do budúcnosti sa situácia znova obráti z titulu pozitívnych očakávaní vo vývoji domácich cien.

Kritérium stability kurzu začala SR oficiálne plniť vstupom do kurzového režimu ERM II. Kurzová stabilita je podľa definície maastrichtského kritéria podmienená účasťou slovenskej koruny v Mechanizme výmenných kurzov (ERM II) minimálne dva roky, pričom pobyt SR v ERM II presiahol dva roky bez vybočenia z povoleného flukтуаčného pásma. Rast produktivity a potenciálu slovenskej ekonomiky sa premietol do posilnenia rovnovážneho

reálneho kurzu, a preto SR dvakrát požiadala o zmenu centrálnej parity. Druhá zmena centrálnej parity na úrovni 30,1260 SKK/Eur bola zároveň v júli 2008 vyhlásená za oficiálny konverzný kurz. Zavedenie eura sa na Slovensku odzrkadlilo v stabilite výmenného kurzu pri obchodovaní so zahraničnými partnermi.

Nasledujúca tabuľka prináša prehľad plnenia jednotlivých kritérií k 7.5.2008:

Plnenie Maastrichtských kritérií v čase hodnotenia Slovenska Európskou komisiou o prijatí eura		
Kritérium	Referenčná hodnota	Stav plnenia v SR
Verejné financie	Deficit verejnej správy	3%
	Hrubý verejný dlh	2,2%* (predbežne za 2007)
Inflačné kritérium		60%
Stabilita úrokových sadzieb		3,1%
Stabilita výmenného kurzu	dlhodob.	3,1% (február 08)
		6,45%
		4,52% (február 08)
		Slovenská koruna vstúpila do ERM II v novembri 2005; centrálna parita sa revalvovala k 19.3.2007; druhá revalvácia centrálnej parity bola 29.5.2008; kurz sa po celý čas pohybuje bezpečne v povolenom pásme okolo centrálnej parity

Poznámka: * vrátane nákladov spojených s II. pilierom dôchodkovej reformy, neskôr potvrdený revidovaný údaj vo výške 1,9% HDP

Presnejšiu definíciu Maastrichtských kritérií je možné nájsť na: www.caplovic.vlada.gov.sk/data/files/3702.doc

Zdroj: Eurostat, EK, MF SR, NBS

Slovensko plní kritérium dlhodobých úrokových sadzieb dlhodobo a s výraznou rezervou. Dlhodobé sadzby na Slovensku poklesli od roku 2003 až k hodnotám okolo 3,5% s následnou čiastočnou korekciou k hodnotám mierne nad 4,5%, kde zotrávajú už od začiatku roka 2007. Referenčná hodnota tohto kritéria sa pohybuje v pásme 1 – 2 p.b. nad dlhodobými sadzbami v SR. Toto kritérium sa hladko darí plniť aj po vstupe do eurozóny.

V oblasti verejných financií je prioritou vlády dlhodobá udržateľnosť verejných financií. Jednou z podmienok dlhodobo udržateľného hospodárskeho rastu je stabilný vývoj vo verejných financiách, čo znamená, že fiškálna politika zohráva nezanedbateľnú úlohu v tomto procese. Slovensko prvýkrát splnilo maastrichtské fiškálne kritérium za rok 2007, keďže deficit verejnej správy klesol pod 3 % HDP a súčasne hrubý dlh verejnej správy bol výrazne pod referenčnou hodnotou 60 % HDP. Splnenie uvedených fiškálnych pravidiel a pozitívny výhľad do ďalších rokov viedli k zrušeniu procedúry nadmerného deficitu. V roku 2008 pokračoval pozitívny vývoj vo verejných financiách z pohľadu plnenia maastrichtského fiškálneho kritéria, keďže deficit verejnej správy dosiahol 2,2 % HDP a hrubý dlh ďalej poklesol na 27,6 % HDP ku koncu roka 2008.

SR v piatom roku svojho členstva v EÚ naďalej pokračovala vo svojom konvergenčnom úsilí, keď reálny rast HDP dosiahol 6,4%. V porovnaní s rokom 2007 (10,4%) ide o spomalenie, zapríčinené predovšetkým slabším výkonom ekonomiky v 4. štvrtroku poznačeným oslabením dopytu našich najvýznamnejších obchodných partnerov. Z hľadiska štruktúry dopytu bol na rozdiel od predchádzajúcich rokov rast ekonomiky SR ťahaný výlučne domácim dopytom, keďže príspevok zahraničného dopytu bol nulový. Výkonnosť ekonomiky meraná ukazovateľom HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily

pokračovala v rastúcom trende, keď dosiahla 70,7% priemernej výkonnosti EÚ. Vzhľadom na výrazné posilňovanie slovenskej koruny a vyššej priemernej miery inflácie SR oproti priemeru krajín EÚ sa v roku 2008 potvrdila vysoká miera cenovej konvergencie.

V piatom roku svojho členstva v EÚ však ekonomiku Slovenska zasiahla nepriaznivá celosvetová finančná a hospodárska kríza. Globálna ekonomická situácia je vážna a výhľad je poznamenaný neobvykle veľkou neistotou. Príznaky finančnej krízy sa objavujú už vyše roka, avšak situácia sa vyostrila a radikálne zhoršila od septembra 2008. Postupne sa naplňujú aj tie najpesimistickejšie scenáre a hlavné európske ekonomiky sa nachádzajú v recesii.

Slovensko je malá a pro-exportne orientovaná ekonomika, preto zásadné zhoršenie ekonomík hlavných obchodných partnerov nemôže ostať bez negatívnych následkov aj u nás. Z hľadiska hospodárskych politík na prekonanie ekonomickej krízy je pre Slovensko najdôležitejšou správou fakt, že menová i fiškálna politika budú v najbližších dvoch rokoch pomerne výrazne expanzívne. Expanzivnosť makroekonomických politík bude pôsobiť proticyklicky a bude dávať dopytový impulz pre ekonomiku, aby prekonala nízky zahraničný dopyt spôsobený spomalením rastu hlavných obchodných partnerov SR.

Dňa 6. novembra 2008 bol Vládou SR schválený materiál „Návrh opatrení Vlády SR na prekonanie dopadov globálnej finančnej krízy“. Materiál obsahoval celkovo 27 opatrení vo viacerých oblastiach. V nadväznosti na opatrenia schválené Európskou komisiou a Európskou radou bol na rokovaní vlády 17.12.2008 dokument aktualizovaný. Opatrenia špecifikované v Pláne hospodárskej obnovy pre Európu zo strany Európskej komisie a Európskej rady sú vo veľkej miere zahrnuté v Návrhu opatrení Vlády SR na prekonanie dopadov globálnej finančnej krízy. Ide predovšetkým o opatrenia týkajúce sa urýchlenia realizácie verejných investícií v oblasti infraštruktúry, úspory energie a energetickej bezpečnosti; nižších daní pre pracujúcich s nízkymi platmi; znižovania administratívnej záťaže firiem, zjednodušenia zakladania podnikov; finančného a právneho posilnenia nástrojov EIB; posilnenia služieb zamestnanosti; či urýchlenia platieb zo strany štátu podnikom. Vláda SR tak v istom zmysle predstihla iniciatívu orgánov EÚ a prijala relevantné opatrenia už pred schválením plánu EÚ.

Ako reakciu na zhoršovanie situácie na trhu práce schválila Vláda SR na podnet Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny na svojom zasadnutí 2. februára 2009 „Návrh opatrení na zmiernenie dopadov globálnej finančnej krízy a hospodárskej krízy na zamestnanosť“. Opatrenia tohto materiálu sú primárne zamerané na trh práce s cieľom prispieť k udržaniu zamestnanosti a zmierneniu dopadov globálnej krízy na zamestnancov u zamestnávateľov, ktorí v dôsledku prevádzkových ťažkostí uvažujú o prepúšťaní alebo rušení pracovných miest.

Dňa 9. februára schválila Vláda SR „Návrh tretieho súboru opatrení na zmiernenie dopadov hospodárskej krízy“, ktorý pozostáva z 24 opatrení, z toho 5 makro opatrení a 19 mikro opatrení. Navrhované opatrenia sú zamerané predovšetkým na podporu dopytu, keďže príčinou súčasnej krízy je nízky agregátny dopyt a účinnými nástrojmi môžu byť len opatrenia, ktoré zvýšia spotrebu a investície. Opatrenia na podporu agregátneho dopytu sú doplnené ďalšími opatreniami na zlepšenie podnikateľského prostredia, ktorých účelom je vytvoriť vhodné prostredie pre opätovný dynamický rast slovenskej ekonomiky v čase, kedy sa začne globálna ekonomika opäť v oživovať.

Aj fiškálna politika v roku 2009 je rámcovaná vplyvom finančnej a ekonomickej krízy, ktorá je spojená s potrebou stimulácie ekonomiky na jednej strane a zachovaním ekonomickej stability a udržateľnosti verejných financií na druhej strane. Došlo teda k prehodnoteniu strednodobých fiškálnych cieľov, pričom v roku 2009 sa plánuje deficit verejnej správy na úrovni 3 % HDP, s postupnou konsolidáciou na deficit 1,7 % HDP v roku 2012. Zvýšený deficit v roku 2009 (z hodnoty 1,7% HDP) odráža v plnej miere výpadok príjmov, ktorý sa očakáva z dôvodu zhoršeného ekonomickeho vývoja. Zároveň sa vláda SR sa rozhodla venovať na fiškálne protikrizové opatrenia sumu 332 mil. Eur (0,5 % HDP)

v metodike ESA 95, pričom tieto opatrenia sú kompenzované úsporami na strane výdavkov rozpočtu. Zvýšený deficit a prijaté opatrenia budú pôsobiť na ekonomiku expanzívne, pričom veľkosť fiškálneho impulzu by mala dosiahnuť 2,4 % HDP v roku 2009. Fiškálny impulz je zároveň do veľkej miery ovplyvnený zvýšeným čerpaním EÚ fondov, kde Slovensko v predchádzajúcich rokoch zaostávalo a spustením PPP projektov v oblasti výstavby diaľnic.

Na druhej strane vláda sa v rámci Programu stability Slovenska na roky 2008 až 2012 zaviazala začať opätovne konsolidovať verejné financie od roku 2010 a to i v prípade ďalšieho zhoršenia ekonomického výhľadu a v konsolidácii v nasledujúcich rokoch pokračovať, až kým sa nedosiahne vyrovnaný rozpočet. V strednodobom horizonte ide o dva základné fiškálne ciele. Prvým cieľom je pri ekonomickom scenári prezentovanom v uvedenom dokumente nevstúpiť do procedúry nadmerného deficitu a teda udržať deficit verejnej správy na hranici 3 % HDP. V prípade ďalšieho zhoršenia makroekonomického prostredia je cieľom bezpodmienečne upraviť rozpočtové politiky spôsobom, aby deficit verejnej správy už v roku 2011 neprekročil hranicu 3% HDP. Naopak, v prípade lepšieho ako predpokladaného makroekonomického vývoja, vláda SR tento vývoj v plnej miere premietne do rýchlejšieho znižovania deficitu rozpočtu verejnej správy.

3.10

Finančná kontrola, vládny audit a vnútorný audit

V súvislosti s členstvom Slovenskej republiky v Európskej únii zabezpečuje plnenie úloh a povinností, stanovených v nariadeniach EÚ, v oblasti finančnej kontroly, vládneho auditu a vnútorného auditu, v rámci skráteného programového obdobia 2004 – 2006 a programového obdobia 2007 – 2013, sekcia auditu a kontroly MF SR (ďalej len „sekcia AK“).

S účinnosťou od 1. júna 2008 vstúpila do platnosti novela zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 618/2004 Z. z. (ďalej len „zákon“), ktorá bola vydaná ako zákon č. 165/2008 Z. z. Novela zákona je zameraná najmä na riešenie neodkladných úloh súvisiacich s kontrolou prostriedkov EÚ v programovom období 2007 – 2013 a zároveň na precizovanie overovania finančných operácií orgánu verejnej správy pred ich realizáciou zavedením účinnejšieho systému vnútornej riadiacej kontroly s dôrazom na zodpovednosť vedúceho orgánu verejnej správy a ostatných vedúcich zamestnancov za hospodárne, efektívne, účinné a účelné použitie verejných prostriedkov. Bol zavedený nový inštitút „vládny audit“ ako nástroj vlády SR na overovanie zákonnosti, hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a overovaní účinnosti systémov riadenia a kontroly orgánov verejnej správy. Zároveň bol zavedený a definovaný pojem „systém verejnej vnútornej finančnej kontroly“.

V nadväznosti na uvedenú novelu zákona a za účelom zlepšenia koordinácie a výkonu kontrol a auditov a odstránenia formálnosti vykonávaných kontrol a auditov vypracovala sekcia AK „Postupy pre vládny audit štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo“, ktoré boli schválené uznesením vlády č. 511 zo dňa 20. augusta 2008. Zároveň boli k uvedeným postupom vypracované metodické usmernenia s platnosťou od 01. 10. 2008.

V nadväznosti na uvedené metodické zmeny bol 1. marca 2009 aktualizovaný Manuál orgánu auditu a vydaný ako 3. verzia.

Sekcia auditu a kontroly MF SR v hodnotenom období vyvíjala aktivity v oblasti kontroly koordinácie kontrolnej a audítorskej činnosti organizovaním koordináčnych porád a

pracovných stretnutí so spolupracujúcimi orgánmi. Dňa 29. 10. 2008 sekcia AK zorganizovala koordinačnú poradu k plánu vládnych auditov medzinárodných a vlastných zdrojov, kontrolnej a dozornej činnosti na rok 2009.

Ako gestor Pracovnej skupiny pre spoluprácu v oblasti koordinácie kontrolnej činnosti, ktorá bola zriadená v rámci Riadiaceho výboru pre ochranu finančných záujmov ES, zorganizovala sekcia AK pracovné stretnutia s príslušnými sieťovými partnermi, ktorých cieľom bola najmä príprava a schválenie dokumentu „Zásady koordinácie kontrol a auditov sieťových partnerov“ (schválený Riadiacim výborom pre ochranu finančných záujmov ES dňa 24. 09. 2008) a koordinácia prípravy plánov kontrol a auditov medzinárodných finančných zdrojov za účelom predchádzania duplicit, alebo zamedzenia prekrývania výkonu kontrol a auditov viacerých sieťových partnerov na jednom subjekte v rovnakom čase.

Výsledkom uvedených stretnutí bolo vzájomné odsúhlasenie plánov spolupracujúcich, resp. sieťových orgánov, ktorý bol v rezorte MF SR v podobe „Ročného plánu vládnych auditov medzinárodných a vlastných zdrojov, kontrolnej a dozornej činnosti na rok 2009“ schválený ministrom financií dňa 08.12.2008.

Dňa 16. 12. 2008 sa sekcia AK zúčastnila zasadnutia Riadiaceho výboru pre ochranu finančných záujmov ES v SR (RV), v rámci ktorého sa prerokovala a následne odsúhlasila „Správa o implementácii Národnej stratégie ochrany finančných záujmov Európskeho spoločenstva v SR“ a materiál „Analýza nezrovnalostí za rok 2007“, ktorá bude predložená na rokovanie vlády SR do konca júna 2009. Na základe hlasovania členov RV bolo schválené vytvorenie sprostredkovateľského bodu Slovenskej republiky pre centrálnu databázu vylúčených subjektov, ktoré poškodili finančné záujmy ES, na Úrade vlády SR (sekcia kontroly a boja proti korupcii, odbor ochrany finančných záujmov EÚ a boja proti korupcii) a zároveň bolo schválené vytvorenie Pracovnej skupiny pre komunikáciu a Pracovnej skupiny pre centrálnu databázu vylúčených subjektov, ktorej členom je aj sekcia AK.

V oblasti problematiky riešenia nezrovnalostí vypracovala sekcia AK v spolupráci so sekciou európskych a medzinárodných záležitostí „Usmernenie k nezrovnalostiam v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pre programové obdobie 2004 – 2006 a programové obdobie 2007 – 2013“, evidované pod č. 16/2008-U s platnosťou od 01. 11. 2008. Cieľom uvedeného usmernenia bolo definovať postup pri riešení nezrovnalostí na národnej úrovni v súlade s platnými právnymi predpismi Európskych spoločenstiev. Metodické usmernenie podrobne rozpracováva práva a povinnosti jednotlivých subjektov zapojených do implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na národnej úrovni. V rámci tejto oblasti sa sekcia AK v dňoch 04. 11. 2008 a 12. 02. 2009 taktiež zúčastnila zasadnutia Pracovnej skupiny pre nezrovnalosti a Pracovnej skupiny k čl. 280 Zmluvy o EÚ zriadenej Riadiacim výborom pre ochranu finančných záujmov Európskeho spoločenstva v SR na Úrade vlády SR, v rámci ktorých sa prezentoval nový systém nahlasovania nezrovnalostí - Irregularity Management System, aktualizácia kódovníka OLAF za SR, aktualizácia Manuálu nahlasovania nezrovnalostí (verzia 2.0) a boli predložené návrhy na prevenciu a predchádzanie výskytu nezrovnalostí za účelom vypracovania komplexnej analýzy nezrovnalostí.

V hodnotenom období vykonala sekcia AK v spolupráci s orgánmi zúčastňujúcimi sa na výkone auditu a nezávislou externou spoločnosťou KPMG Slovensko spol. s r. o. v súlade s čl. 71 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 v termíne od apríla do novembra 2008 audit súladu, ktorého hlavným cieľom bolo získať uistenie o súlade riadiaceho a kontrolného systému s požiadavkami článkov 58 až 62 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1260/1999 a s požiadavkami oddielu 3 nariadenia Komisie (ES) č. 1828/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom

fonde a Kohéznom fonde a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja pre operačné programy implementované v SR v rámci programového obdobia 2007 - 2013 za účelom zabezpečenia informácie pre Európsku komisiu.

Proces hodnotenia súladu podľa čl. 71 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 sekcia AK pravidelne koordinovala, metodicky usmerňovala a monitorovala. Za týmto účelom bol dňa 12. 08. 2008 zriadený Riadiaci výbor pre audit súladu (RV) v zmysle Zmluvy o poskytnutí služieb na vykonanie auditu súladu riadiacich a kontrolných systémov operačných programov uzavretej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka medzi MF SR a spoločnosťou KPMG Slovensko spol. s r.o. v platnom znení. RV pozostával z menovaných zástupcov MF SR a externej spoločnosti KPMG. V zmysle rokovacieho poriadku RV v pravidelných intervaloch zabezpečoval riešenie aktuálnych otázok v súvislosti s výkonom a metodickým riadením auditu súladu. Záverečným rokovaním dňa 18. 12. 2008 boli ukončené aktivity RV pre audit súladu, oboznámením jeho členov o zaslaní správy z auditu súladu na EK.

Spoločná správa z hodnotenia súladu operačných programov, ktoré sú súčasťou NSRR SR, bola v decembri 2008 zaslaná Európskej komisii vrátane Stanoviska o súlade riadiacich a kontrolných systémov vydaného na základe článku 71 ods. 2 tohto nariadenia a Spoločného opisu riadiaceho a kontrolného systému v zmysle NSRR SR podľa článku 21 na základe PRÍLOHY XII nariadenia Komisie (ES) č. 1828/. V rámci výstupných dokumentov auditu súladu orgán auditu vydal priaznivé stanovisko s výhradou za spoločný systém programového obdobia 2007 - 2013 pre operačné programy, ktoré sú súčasťou NSRR SR.

Z dôvodu pretrvávajúcich výhrad vykonala sekcia AK v spolupráci so spolupracujúcimi orgánmi dodatočné overovania zamerané na hodnotenie odstraňovania identifikovaných nedostatkov a v apríli 2009 zaslala EK aktualizované Správy o výsledku hodnotenia súladu podľa článku 71 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 osobitne za operačné programy, v rámci ktorých bolo vydané priaznivé stanovisko pre Regionálny operačný program, OP Technická pomoc, OP Výskum a vývoj, OP Informatizácia spoločnosti, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia, OP Vzdelávanie, OP Zdravotníctvo, resp. stanovisko s výhradou pre jednu prioritnú os za OP Životné prostredie.

V nadväznosti na úlohy vyplývajúce sekcii AK z nariadení vzťahujúcich sa na programové obdobie 2007 – 2013 vykonala sekcia hodnotenie súladu aj v nasledovných programoch ES: Operačný program Rybné hospodárstvo, Operačný program Cezhraničná spolupráca SR – ČR a Operačný program INTERACT II.

V nadväznosti na požiadavku EK zaslala sekcia AK v marci 2009 EK aktualizovanú stratégiu auditu na roky 2008-2009 za programové obdobie 2004-2006, ktorej hlavné body sa týkali legislatívnych zmien, organizačných zmien na MF SR a priorít auditu v rokoch 2008-2009.

V zmysle článku 62 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 sekcia AK zároveň vypracovala a zaslala EK stratégiu auditu pre programové obdobie 2007 - 2013 zahrňujúce stratégiu auditu pre programy štrukturálnej pomoci pre roky 2007 - 2017, stratégiu auditu pre program cezhraničnej spolupráce SR-ČR, stratégiu auditu pre program INTERACT II a stratégiu auditu pre všeobecný program Solidarita a riadenie migračných tokov pre obdobie rokov 2007 - 2013. Uvedené dokumenty boli, resp. budú následne preskúmané EK a v prípade, že EK nevyjadří žiadne ďalšie pripomienky budú sa pokladať za akceptované.

Výsledky kontrolnej a audítorskej činnosti sekcie AK za rok 2008 boli zahrnuté najmä do nasledujúcich dokumentov, ktoré sekcia AK vypracovala v 1. štvrtroku 2009:

- Správy o implementácii a čerpaní predstupových nástrojov, štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu programového obdobia 2004 - 2006 a iných finančných nástrojov za rok 2008,

- Správy o implementácii a čerpaní štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v rámci operačných programov Národného strategického referenčného (programové obdobie 2007-2013) za rok 2008,
- Súhrnná správa o výsledkoch následnej finančnej kontroly, vládneho auditu a vnútorného auditu za rok 2008.

V súlade so zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sekcia AK zároveň zabezpečuje vzdelávanie finančných kontrolórov, vnútorných audítorov a vládnych audítorov.

Od roku 2006 organizuje MF SR „Základný kurz pre vnútorných audítorov a finančných kontrolórov“. V období od 1. 5. 2008 do 30. 4. 2009 sa uskutočnili 4 základné kurzy, ktoré úspešne absolvovalo 215 zamestnancov vykonávajúcich finančnú kontrolu alebo vnútorný audit vo verejnej správe.

V roku 2008 realizovalo MF SR školenia pre zamestnancov verejnej správy k novele zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 618/2004 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť dňom 1. 6. 2008.

V januári 2009 zorganizovalo MF SR 4 školenia k posudzovaniu nezrovnalostí v rámci finančného riadenia ŠF a KF pre programové obdobie 2007 - 2013 a k zákonu o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES, ktorých sa zúčastnilo 138 zamestnancov a 5 školení v marci 2009 pre používateľov informačného systému CEDIS, ktorého sa zúčastnilo 191 zamestnancov MF SR ako aj iných orgánov verejnej správy.

V septembri 2008 bol ukončený twinningový projekt prechodného fondu 2006 „Posilnenie nezávislosti vnútorných audítorov vo verejnej správe zriadením výboru/ov pre audit“. Cieľom a poslaním tohto projektu bolo zriadiť Výbor pre kontrolu a audit na MF SR, pripraviť dokumenty potrebné pre činnosť výboru, zorganizovať vzdelávanie manažmentu, potenciálnych členov výboru pre kontrolu a audit, vnútorných audítorov a finančných kontrolórov, ako aj propagovať zriaďovanie výborov pre kontrolu a audit na iných ústredných orgánoch verejnej správy, pochopiť služby vnútorného auditu a jeho prínos pre vrcholový manažment. Výbor pre kontrolu a audit bol na MF SR zriadený dňa 24. 6. 2008. Na školeniach bolo spolu vyškolených 193 zamestnancov verejnej správy.

V decembri 2008 sa začal realizovať twinningový projekt prechodného fondu 2006 „Audit a následná finančná kontrola vlastných zdrojov EÚ“. Hlavným cieľom tohto projektu je zlepšenie systému výkonu auditu vlastných zdrojov ES za účelom ďalšieho posilnenia a ochrany finančných záujmov ES v SR. V rámci projektu sa uskutočnili školenia pre audítorov a finančných kontrolórov v oblasti výkonu auditu vlastných zdrojov ES za účelom rozšírenia kvalifikácie zamestnancov v predmetnej problematike. Celkom bolo vyškolených 129 audítorov a finančných kontrolórov verejnej správy.

Ďalším twinningovým projektom v rámci prechodného fondu 2006, ktorý sa začal realizovať v decembri 2008 je projekt „Verejná vnútorná finančná kontrola - finančný audit“. Hlavným cieľom projektu organizovaného v spolupráci s expertmi z Veľkej Británie je metodická príprava a rozvoj odborných predpokladov vnútorných audítorov pre oblasť výkonu finančných auditov, predovšetkým v oblasti overovania záverečných účtov jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu v súlade s medzinárodnými štandardami a najlepšou praxou.

3.11 Kultúra a audiovizia

Ministerstvo kultúry SR (MK SR) je zapojené do prijímania dokumentov legislatívneho i nelegislatívneho charakteru prostredníctvom Rady ministrov pre vzdelanie, mládež a kultúru EÚ, na zasadnutiach ktorej sa aktívne zúčastňuje. MK SR je na úrovni EÚ zapojené do prác a činností výboru a pracovných skupín Rady EÚ - Výboru pre kultúrne záležitosti, Pracovnej skupiny pre audioviziu, Pracovnej skupiny pre duševné vlastníctvo – autorské právo.

Do činnosti uvedeného výboru a pracovných skupín sa MK SR zapája prostredníctvom svojich zástupcov, ktorí sa zúčastňujú jednotlivých zasadnutí. Zároveň sa zástupcovia MK SR zúčastňujú činnosti Kontaktného výboru pre harmonizáciu práv duševného vlastníctva, Kontaktného výboru Televízia bez hraníc, ako aj výboru MEDIA.

Rezortu kultúry sa týkajú akronymy – CULTURE, CULT (oblasť kultúry a komunitárnych programov EÚ), AUDIO (oblasť audiovizie) a PI (oblasť duševného vlastníctva).

V roku 2008 bol zástupca sekcie medzinárodnej spolupráce (SMS) MK SR nominovaný ako národný koordinačný orgán pre Európsky rok medzikultúrneho dialógu 2008. SMS sa prostredníctvom určeného zástupcu zúčastňuje na programovom výbere komunitárneho programu Európa pre občanov. MK SR tiež nominovalo experta do pracovnej skupiny pre kreatívny priemysel v rámci otvorenej metódy koordinácie.

Na národnej/vnútroštátnej úrovni je činnosť rezortu kultúry vo vzťahu k EÚ zabezpečovaná prostredníctvom Rezortnej koordinačnej skupiny MK SR (RKS MK SR), ktorá bola vytvorená k 1. júlu 2003. Jej členmi sú predovšetkým zamestnanci MK SR, ale aj zástupcovia ÚV SR, NR SR a ostatných ministerstiev (MZV SR).

RKS MK SR sa stretáva ad hoc, vždy pred zasadnutím COREPER 1, ak na jeho programe sú materiály z oblasti kultúry, audiovizie a duševného vlastníctva.

Zároveň je MK SR zapojené do činnosti Komisie pre záležitosti EÚ 1 (COREPER 1) prostredníctvom svojho zástupcu v KEÚ 1 a zástupcu zo SZ v Bruseli v COREPER 1.

MK SR pred každým zasadnutím Rady ministrov pre kultúru EÚ pravidelne zasiela pozície a stanoviská SR odboru pre európske záležitosti Národnej rady SR. Následne sú tieto pozície SR prediskutované vo Výbore pre európske záležitosti NR SR za účasti najvyšších predstaviteľov MK SR a poslancov NR SR.

Počas piateho roka členstva SR v EÚ bolo prerokovaných v orgánoch EÚ a schválených Radou ministrov kultúry EÚ niekoľko významných dokumentov:

- Závery Rady o vytvorení značky „Európske dedičstvo“ Európskou úniou (Ú. v. EÚ C 319, 13. 12. 2008)
- Závery Rady z 22. mája 2008 o európskom prístupe k mediálnej gramotnosti v digitálnom prostredí (Ú. v. EÚ C 140, 6. 6. 2008)
- Závery Rady o architektúre: prínos kultúry pre trvalo udržateľný rozvoj
- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o presadzovaní kultúrnej rozmanitosti a medzikultúrneho dialógu vo vonkajších vzťahoch Únie a jej členských štátov
- Rozhodnutie EP a Rady č. 1350/2008/ES zo 16. decembra 2008 o Európskom roku tvorivosti a inovácií (2009)
- Nariadenie Rady č. 116/2009 z 18. decembra 2008 o vývoze kultúrneho tovaru (kodifikovaná verzia)

- Rozhodnutie EP a Rady č. 1352/2008/ES zo 16. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 1855/2006/ES, ktorým sa ustanovuje program Kultúra (2007 – 2013)
- Rozhodnutie EP a Rady č. 1358/2008/ES zo 16. decembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie č. 1904/2006/ES, ktorým sa na obdobie rokov 2007 – 2013 ustanovuje program Európa pre občanov na podporu aktívneho európskeho občianstva
- Závery Rady o európskej digitálnej knižnici EUROPEANA (Ú. v. EÚ C 319, 13. 12. 2008)

SR prezentovala na zasadnutí CORPER 1, ktoré sa konalo 29. októbra 2008 stanovisko, v ktorom privítala návrh záverov o Európskej digitálnej knižnici EUROPEANA a podporila ich prijatie.

- Závery Rady o architektúre alebo prínose kultúry pre trvalo udržateľný rozvoj
- Závery Rady o medzikultúrnych kompetenciách
- Závery Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, o pracovnom pláne pre kultúru na roky 2008 – 2010
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady o navrátení predmetov kultúrnej hodnoty nezákonne vyvezených z územia členského štátu (kodifikované znenie)
- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1351/2008/ES zo 16. decembra 2008, ktorým sa ustanovuje viacročný program Spoločenstva na ochranu detí, ktoré používajú internet a iné komunikačné technológie (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008)

SR prezentovala na zasadnutí CORPER 1, ktoré sa konalo 29. októbra 2008 stanovisko, v ktorom podporila prijatie programu Bezpečnejší internet na roky 2009 – 2013. Nový program uľahčí spoluprácu a výmenu skúseností a najvhodnejších postupov na všetkých úrovniach, pokiaľ ide o problémy týkajúce sa bezpečnosti detí na internete, pričom táto úloha by sa mala ďalej posilňovať a zabezpečiť tak európsku pridanú hodnotu.

Zároveň počas piateho roka členstva SR v EÚ sa začal legislatívny a schvaľovací proces v orgánoch EÚ (tento proces stále prebieha) k ďalším významným dokumentom v oblasti kultúry:

- návrh záverov Rady o Kultúre ako katalyzátore kreativity a inovácie
- odporúčanie na rozhodnutie Rady o určení Európskeho hlavného mesta kultúry na rok 2012
- odporúčanie na rozhodnutie Rady o určení Európskeho hlavného mesta kultúry na rok 2013
- návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje program spolupráce v audiovizuálnej oblasti s odborníkmi z tretích krajín MEDIA MUNDUS

V stanovisku k 2269. zasadnutiu COREPER-u I, ktoré sa konalo 7. apríla 2009 SR zaujala k uvedenému návrhu podporné stanovisko, nakoľko program MEDIA MUNDUS by mohol byť vhodným doplňujúcim podporným nástrojom novozriadeného Audiovizuálneho fondu. Prijatie návrhu považuje SR za dôležitý a pozitívny krok v oblasti kultúrnych a obchodných vzťahov medzi európskym filmovým priemyslom a filmármi v tretích krajinách, v rámci ktorých sa najmä zintenzívni výmena informácií medzi odborníkmi, predovšetkým prostredníctvom vzdelávacích činností a študijných štipendií, ktoré uľahčujú vytváranie kontaktov medzi odborníkmi v audiovizuálnej oblasti z Európy a tretích krajín. Takýmto spôsobom sa zlepši prístup na zahraničné trhy a vytvorí dôvera a dlhodobé obchodné vzťahy. Súčasne sa zvýši konkurencieschopnosť a nadnárodná distribúcia audiovizuálnych diel po celom svete na základe uľahčenia medzinárodnej koprodukcie a zlepši obeh a premietanie

audiovizuálnych diel na celom svete a zvýši dopyt verejnosti, predovšetkým mladej verejnosti, po kultúrnej rôznorodom audiovizuálnom obsahu.

- Návrh oznámenia Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie

Na multilaterálnych stretnutiach zástupcov členských štátov sa diskutovalo o dvoch verziách oznámenia Komisie o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci na verejnoprávne vysielanie. K prvej verzii revidovaného oznámenia uplatnila SR viacero pripomienok. Na poslednom stretnutí, ktorého predmetom bola diskusia o druhej verzii revidovaného oznámenia SR vo svojom stanovisku ocenila druhú prepracovanú verziu oznámenia, najmä časti dotýkajúce sa nových technológií, zohľadnenia reality malých krajín a aktualizáciu textu vo vzťahu k schválenej Smernici o audiovizuálnych mediálnych službách.

- Návrh oznámenia Komisie, týkajúce sa kritérií posudzovania štátnej pomoci, ktoré predlžuje platnosť a účinnosť Oznámenia Komisie Rade, Európskemu Parlamentu, Ekonomickému a sociálnemu výboru a Výboru pre regióny o určitých právnych aspektoch súvisiacich s kinematografickými a inými audiovizuálnymi dielami z 26. septembra 2001, COM(2001) 534 final (publikované Ú. v. 16.2.2002 C 43/6)

Keďže navrhované oznámenie Komisie, ktoré predlžuje platnosť a účinnosť oznámenia do prijatia nových pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci kinematografickým a iným audiovizuálnym dielam alebo najneskôr do 31.12.2012 nijako nemení a nedoplňa samotné kritériá posudzovania poskytovania štátnej pomoci v relevantnej oblasti (posudzovania schém štátnej pomoci), neovplyvňuje platnosť schémy štátnej pomoci v relevantnej oblasti aktuálne platnej pre Slovenskú republiku, a sama Komisia považuje súčasné kritériá posudzovania štátnej pomoci v relevantnej oblasti (kritériá obsiahnuté v oznámení) za vyhovujúce pre podporu kultúrnej tvorby a vyhovujúce pre zabezpečenie, že pomoc poskytnutá filmom a audiovizuálnej produkcii, v súlade s pravidlami obsiahnutými v oznámení, neovplyvní hospodársku súťaž a obchodné podmienky tak, aby to bolo v rozpore so spoločným záujmom neuplatnila SR k predloženému návrhu žiadne pripomienky.

Ustanovenia oznámenia týkajúce sa štátnej pomoci kinematografickým a iným audiovizuálnym dielam sa taktiež plne uplatnili v zákone č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa zriadila nová verejnoprávna inštitúcia na podporu audiovizuálnej kultúry a priemyslu v SR – Audiovizuálny fond.

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zmene smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES o dobe ochrany autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom

K predloženému návrhu SR prezentovala na zasadnutí CORPER 1 dňa 27.3.2009 stanovisko so závermi, že ak majú v súčasnosti výkonní umelci problémy zaradiť si na slušné živobytie zo svojej práce, vrátane zvukových záznamov ku ktorým prispievajú, nemá to vôbec alebo len málo spoločné s dobou ochrany, ktorá je limitovaná na 50 rokov. Je to skôr dôsledok ich postavenia ako slabšej strany pri zmluvných rokovaníach s nahrávacími spoločnosťami. Kvôli slabej vyjednávacej pozícii štúdiovní hudobníci zvyčajne dostanú len jednorazovú platbu, za čo prevedú všetky svoje práva. SR je toho názoru, že je nevyhnutné zlepšiť sociálnu situáciu výkonných umelcov. Predložený návrh smernice však nepovažuje za adekvátne riešenie súčasného stavu. Jej prijatím sa nevyrieši problematiku sociálneho postavenia výkonných umelcov. Ako možné riešenia sociálnej situácie výkonných umelcov treba spomenúť predovšetkým kvalitnejšie zmluvné právo, zlepšenie vymožitelnosti práv výkonných umelcov, povinné sociálne poistenie výkonných umelcov atď. Najmä jednotlivé členské štáty

EÚ, organizácie kolektívnej správy práv, ale aj samotní výkonní umelci, by v tomto smere mali hľadať nové možnosti na zlepšenia ich sociálneho postavenia. SR je toho názoru, že je dostatok času na to, aby Komisia pripravila a predstavila komplexné dopadové štúdie na celý sektor výkonných umelcov, ktoré by predstavovali základ na novú relevantnú diskusiu o celkovom zlepšení sociálnej situácie výkonných umelcov.

Hlavné vplyvy a zmeny

Pozornosť bola venovaná najmä kvalitnej príprave podujatia Európske hlavné mesto kultúry, ktoré podľa rozhodnutia EP a Rady EÚ č. 1622/2006/ES zo dňa 24.10.2006 má SR hostiť v roku 2013 spolu s jedným z francúzskych miest. Na Rade dňa 12. 5. 2009 má byť schválená nominácia mesta Košice na Európske hlavné mesto kultúry v roku 2013 spolu s francúzskym mestom Marseille.

Ministerstvo kultúry SR považuje podujatie Európske hlavné mesto kultúry za jedno z najvýznamnejších podujatí v oblasti kultúry, ktoré môže podporiť trvalo udržateľný rozvoj daného mesta a príslušného regiónu, rozmach turizmu, ale predovšetkým môže pomôcť zviditeľniť kultúru a kultúrnu identitu našej krajiny.

V rámci legislatívnej činnosti boli v treťom čítaní na 35. schôdzi Národnej rady SR dňa 28. apríla 2009 schválené vládne návrhy zákonov pripravené Ministerstvom kultúry SR týkajúce sa ochrany kultúrneho dedičstva. Ide o zákony upravujúce ochranu súčastí nášho kultúrneho dedičstva v súlade s procesom harmonizácie vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskeho spoločenstva a EÚ.

- a) Zákon č. 208/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení zákona č. 479/2005 Z. z.

Zákon prináša predovšetkým spresnenie a doplnenie kompetencií orgánov štátnej správy, úpravu podmienok nakladania s archeologickými nálezmi, zákaz ich nelegálneho získavania a neoprávnenej držby. Zákon určuje zvýšenie pokút v prípade protiprávneho konania a stanovuje možnosť ukladať ich aj opakovane.

- b) Zákon č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

Zákon prináša niektoré zmeny pri registrácii múzeí a galérií, dáva dôraz na pôsobenie múzeí a galérií ako inštitúcií zriaďovaných a zakladaných na profesionálnu záchranu, ochranu a prezentáciu súčastí kultúrneho a prírodného dedičstva. Zároveň zákon rieši aj otázku registrácie predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré sa nachádzajú mimo správy fondových inštitúcií s cieľom zachovať ich pre naše národné kultúrne dedičstvo.

- c) Zákon č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty a o doplnení zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon prináša zlepšenie podmienok ochrany hnutel'ného kultúrneho dedičstva a mobility predmetov kultúrnej hodnoty v súlade s procesom harmonizácie vnútroštátnych právnych predpisov s právom Európskych spoločenstiev a EÚ, vyplývajúcich z dokumentov Európskej komisie a smerníc a doporučení Európskeho parlamentu a Rady.

Zákon určuje podmienky trvalého vývozu a dočasného vývozu predmetu kultúrnej hodnoty z územia Slovenskej republiky v rámci colného územia Európskeho spoločenstva, niektoré podmienky vývozu predmetov kultúrnej hodnoty z colného územia Spoločenstva podľa nariadenia Rady (ES) č. 116/2009 z 18.12.2008 o vývoze tovaru kultúrneho charakteru ako aj podmienky poskytovania dotácie zo štátneho rozpočtu na náhradu škody vzniknutej pri

dočasnom dovoze predmetov vysokej kultúrnej hodnoty na účely prezentácie na území Slovenskej republiky. V súlade s medzinárodnými konvenciami, dohovormi a európskymi nariadeniami stanovuje podmienky, za ktorých je zakázaný dovoz predmetov kultúrnej hodnoty na územie SR (cieľom tejto úpravy je zabrániť nelegálnemu dovozu predmetov kultúrnej hodnoty). Zákon zároveň stanovuje vedenie evidencie predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré sú vo vlastníctve alebo v držbe predajcov takýchto predmetov (starožitníctiev, aukčných spoločností) so zámerom identifikovať predmety kultúrnej hodnoty, resp. obmedziť pohyb tých predmetov kultúrnej hodnoty, ktoré boli nezákonne vyvezené zo štátu pôvodu alebo z tretieho štátu alebo pochádzajú z trestnej činnosti. Zákony majú nadobudnúť účinnosť dňom 1. júna 2009.

Pripravovaná legislatíva

V súčasnosti je v legislatívnom procese Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“). Uvedeným návrhom zákona bude do právneho poriadku SR v plnom rozsahu zabezpečená transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/65/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/552/EHS o koordinácii určitých ustanovení zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení v členských štátoch, týkajúcich sa vykonávania činností televízneho vysielania. Nakoľko z uvedenej smernice pre Slovenskú republiku vyplýva povinnosť uviesť zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu so smernicou do účinnosti najneskôr do 19. decembra 2009, navrhuje sa, aby návrh zákona nadobudol účinnosť 1. decembra 2009.

PROJEKTY

Projekt Európske dedičstvo (European Heritage Label) vznikol ako medzivládna iniciatíva niekoľkých európskych štátov v roku 2007. Jeho cieľom je posilnenie európskej identity u európskych občanov a posilnenie ich príslušnosti k „spoločnému kultúrnemu priestoru“. Aby mohli byť pamiatky zaradené medzi európske dedičstvo, musia mať európsky význam a majú byť označené znakom európskeho dedičstva. Rada ministrov prijala na stretnutí 20. novembra 2008 rozhodnutie, v ktorom vyzvala Európsku komisiu na predloženie vhodného návrhu pre špecifikovanie postupu implementácie projektu. Rada si želá, aby sa projekt transformoval do formálnej iniciatívy EÚ. Medzi európske dedičstvo patrilo v roku 2008 60 pamiatok v 18 členských štátoch. Slovensko sa prostredníctvom Pamiatkového úradu SR aktívne zapojilo do iniciatívy a predložilo prvú lokalitu v roku 2008 – Kostol Sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch. Tento návrh bol v roku 2009 rozšírený o Kostol sv. Juraja v Kostolčanoch pod Tríbečom a celkový názov znie: Predrománska cirkevná architektúra na Slovensku. Slovensko zároveň v roku 2009 predložilo ako európske dedičstvo aj ďalšie dve pamiatky – Mohyly generála Milana Rastislava Štefánika na Bradle a Hrad Červený Kameň. Členkou expertnej skupiny EÚ pre prípravu zoznamu európskeho kultúrneho dedičstva je generálna riaditeľka Pamiatkového úradu SR PhDr. K. Kosová.

Podpora medzikultúrneho dialógu - Priestor pre hlbšie rozvíjanie a ochranu ľudských práv v oblasti kultúry vytvára aj podpora medzikultúrneho dialógu. MK SR malo v roku 2008 v gescii iniciatívu Európsky rok medzikultúrneho dialógu (ďalej len ERMD), ktorého cieľom bolo zdôrazniť medzikultúrny dialóg a podporiť koexistenciu rozdielnych kultúr, rozdielnej viery a zdôrazniť význam kultúrnej rozmanitosti. MK SR počas roka pripravilo medzinárodnú konferenciu „Rozmanitosť spája – Medzikultúrny dialóg 2008“ a tiež celoštátnu konferenciu „Animácia euroobčianstva v podmienkach miestnej kultúry v SR“ s tematickými okruhmi týkajúcimi sa európskej kultúry, občianstva, multikulturalizmu, multikultúrnej výchovy v SR, ako aj prezentovaním štyroch animačných aktivít – Európa Tatrám, Európska kuchárka,

Farebná Európa a Tancujeme v Európe. Súčasťou projektu boli aj Dni Európskeho roku medzikultúrneho dialógu (ERMD) v 30 obciach SR, ktoré prezentovali myšlienky medzikultúrneho dialógu širokej verejnosti. Medzikultúrny dialóg je systematicky podporovaný aj prostredníctvom grantového systému MK SR a kultúrnych podujatí v rámci organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR (výstavy, divadelné predstavenia, tvorivé dielne a pod.).

3.12

Podpora podnikania a priemyselná politika

Politika podpory rozvoja podnikania v EÚ má za cieľ zabezpečiť trvalý ekonomický rast prostredníctvom rastu produktivity a celkovej konkurencieschopnosti európskeho hospodárstva v podmienkach rastúcej svetovej globalizácie. Podpora podnikania, implementácia agendy lepšej regulácie, ako aj priemyselná politika sú zamerané na vytvorenie konkurencieschopného podnikateľského prostredia podporujúceho inovácie a technologický rozvoj, s dôrazom na malé a stredné podniky. Záujmy SR v tejto oblasti na európskej úrovni sú zabezpečované prostredníctvom MH SR. Osobitnú úlohu v podpore podnikania a zvyšovania konkurencieschopnosti zohráva realizácia cieľov lisabonskej stratégie, prostredníctvom národných reformných programov členských štátov.

Podnikateľské prostredie, malé a stredné podnikanie (MSP) a lepšia regulácia

Význam MSP ako poskytovateľov pracovných príležitostí a kľúčových aktérov prosperity spoločnosti neustále rastie. Oblasť MSP hrá rozhodujúcu úlohu pre dosiahnutie lisabonských cieľov, hospodárskeho rastu a rastu zamestnanosti. MSP vytvárajú v EÚ asi 75 mil. pracovných miest a tvoria 99 % všetkých podnikov. Preto sa opatrenia priaznivé pre MSP na úrovni Spoločenstva aj na úrovni členských štátov stávajú čoraz dôležitejšími pre posilnenie potenciálu EÚ.

Členské štáty po roku 2005 pripravili svoje Národné programy reforiem. Národný program reforiem pre Slovensko na roky 2008 – 2010 sa zameriava na hodnotenie uplatnenia lisabonských pravidiel v minulom období rokov 2006 – 2008 v SR v oblastiach: výskum, vývoj a inovácie; vzdelávanie; zamestnanosť a podnikateľské prostredie. Do programu pribudla ešte oblasť Klimatické zmeny a Energetický priemysel. Priaznivé podnikateľské prostredie je základným predpokladom dlhodobej konkurencieschopnosti a rastu každej trhovej ekonomiky.

Slovensko rozpracováva aj iniciatívny návrh, ktorý vyšiel z Európskej komisie. Iniciatíva EK „Small Business Act“ for Europe - SBA (Zákon o malých podnikoch pre Európu) z roku 2008, vychádza z presvedčenia, že je potrebné oceniť a odmeniť podnikanie a podnikateľov, lebo sú pilierom ekonomiky. Zásada „najskôr myslieť v malom“ by mala byť zakotvená do tvorby politiky MSP počnúc reguláciou a končiac verejnou službou. Ak zakladaniu podnikov a ich rastu bránia zbytočné prekážky, je potrebné ich odstrániť. Iniciatíva SBA predstavuje snahu, ktorá má priniesť menej byrokracie a priaznivejšie podmienky podnikania na domácej i medzinárodnej úrovni pre asi 23 mil. podnikateľov MSP v Európe.

Európska rada predstavila na svojom jarnom zasadnutí Akčný program pre znižovanie administratívneho zaťaženia, ktorého cieľom je znížiť administratívne zaťaženie v Európskej únii do roku 2012 o 25 %. Kľúčová časť akčného programu Európskej komisie spočíva v zmeraní administratívnych nákladov pre firmy, spojených s plnením povinností

poskytovania informácií v rámci legislatívy EÚ a národnej implementačnej legislatívy. Meranie sa sústredilo do 13 prioritných oblastí (42 právnych predpisov), ktoré predstavujú približne 80 % existujúceho administratívneho zaťaženia podnikov v EÚ.

Prvé celkové výsledky, ktoré vydala EK vo svojom Treťom strategickom preskúmaní v januári 2009 sú nasledovné: zo všetkých skúmaných 42 právnych predpisov administratívne zaťaženie predstavuje sumu vo výške 115 – 130 mld. Eur. Závazok EK vyplýva v predložení konkrétnych návrhov opatrení pre zníženie administratívneho zaťaženia v rámci 13 prioritných oblastí do konca svojho mandátu.

V súlade s odporúčaním sa SR venuje implementácií nástrojov lepšej regulácie, medzi ktoré patria hlavne posudzovanie vplyvov, zjednodušovanie legislatívy a znižovanie administratívneho zaťaženia podnikania v SR.

Záujmom vlády SR je implementovať systematický prístup k problému administratívneho zaťaženia a k problému MSP všeobecne. Vláda SR v 2007 schválila ciele a smerovanie Akčného programu znižovania bariér podnikania v SR, ktorého cieľom je zníženie administratívneho zaťaženia v SR o 25 % ako aj snaha presadiť lepšiu reguláciu na všetkých úrovniach štátnej správy, znížiť administratívne prekážky pre podnikateľov a priniesť značné zlepšenie pre spotrebiteľov.

Koordinácia na európskej úrovni:

V rámci Rady sa experti ministerstva hospodárstva pravidelne zúčastňovali na rokovaníach

- Pracovnej skupiny Rady pre konkurencieschopnosť a rast (WGCG), ktorá prerokováva otázky podnikania a podnikateľského prostredia, lepšej regulácie – veľkú časť rokovaní predstavovali témy ako posudzovanie vplyvov a znižovanie administratívnej záťaže a priemyselnej politiky. Experti MH pripravovali návrhy inštrukcií na rokovanie COREPERu 1 a stanoviská SR pre Radu ministrov EÚ pre konkurencieschopnosť.
- Pracovnej skupiny na vyššej úrovni pre lepšiu reguláciu (High Level Group)

Rezort hospodárstva spolupracuje pri príprave inštrukcií a vypracúva návrh stanoviska MH SR v rámci:

- Výboru pre hospodársku politiku (EPC – Economic Policy Committee)
- Hospodárskeho a finančného výboru (EFC – Economic and Financial Committee)
- Rady pre hospodárske a finančné záležitosti na úrovni ministra financií SR

Ostatné sektorálne Rady EÚ, ktoré sa venujú lepšej regulácii:

- Rada pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy (vrátane Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky a rozvojovej spolupráce)
- Rada pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti (vrátane civilnej obrany)
- Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku
- Rada pre životné prostredie
- Rada pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravotníctvo a záležitosti ochrany spotrebiteľa
- Rada pre vzdelávanie, mládež a kultúru (vrátane audiovizuálnych záležitostí)
- Rada pre poľnohospodárstvo a rybolov

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni:

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia záležitostí EÚ v oblasti lepšej regulácie na úrovni Rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva hospodárstva SR. MH SR ako gestorský rezort v oblasti lepšej regulácie vytvoril 2 ad-hoc pracovné skupiny. Jednou je pracovná skupina zaoberajúca sa hodnotením dopadov – impact assessment working group. Pracovná skupina pripravila Jednotnú metodiku na posudzovanie vybraných vplyvov, ktorá bola schválená vládou v máji 2008. V súčasnosti prebieha realizácia pilotného projektu, ktorého úlohou je otestovať predmetnú metodiku, predtým ako sa začne uplatňovať v rámci všetkých ÚOŠS.

Druhou pracovnou skupinou je pracovná skupina pre zníženie admin. zaťaženia. Jej členmi sú zamestnanci všetkých rezortov, štátnych inštitúcií a podnikateľského sektora. Realizácia základného merania administratívneho zaťaženia podnikania v SR sa začala v decembri 2008. Začiatkom roka prebehla už tzv. 1. prípravná fáza, ktorej súčasťou bolo vypracovanie metodiky, budovanie štruktúr pre plnenie Akčného plánu ako aj vzdelávanie v oblasti metodiky. V súčasnosti prebieha 2. realizačná fáza, ktorá sa ukončí pravdepodobne v termíne september-december 2009.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované na úrovni Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast v období od 1. 5. 2008 - 30. 4. 2009

- Tretie strategické preskúmanie lepšej regulácie
- Správa o pokroku pre oblasť lepšej regulácie
- Závery Rady COMPET k lepšej regulácii (25.9.2008)
- Závery Rady COMPET k lepšej regulácii (5.3.2009)
- Závery Rady COMPET k lepšej regulácii (29. 5. 2009).

Konkurencieschopnosť a trvalo udržateľný rozvoj spotreby, výroby a priemyselnej politiky
EÚ

Trvalo udržateľná priemyselná politika vytvára dynamický rámec na zlepšenie energetických a environmentálnych vlastností výrobkov a na uľahčenie ich prijatia spotrebiteľmi. Patrí sem i stanovenie ambiciózných noriem v rámci celého vnútorného trhu, zabezpečenie vylepšovania výrobkov prostredníctvom systematického prístupu, pokiaľ ide o motivačné opatrenia a verejné obstarávanie, a zvýšenie informovanosti spotrebiteľov prostredníctvom konzistentnejšieho a jednoduchšieho rámca pre označovanie, vďaka čomu by dopyt podporoval túto politiku. Je potrebné klásť dôraz na výrobky, ktoré budú mať značný potenciál znížiť negatívny vplyv na životné prostredie. Úlohou je vytvoriť účinný cyklus: zlepšiť celkové environmentálne vlastnosti výrobkov počas ich životného cyklu, podporiť a stimulovať dopyt po lepších výrobkoch a výrobných technológiách a pomáhať spotrebiteľom, aby si lepšie vybrali vďaka konzistentnejšiemu a zjednodušenému označovaniu.

Koordinácia na európskej úrovni:

- v rámci Rady sa experti MH SR pravidelne zúčastňovali na rokovaníach
- Pracovnej skupiny pre technickú harmonizáciu (nebezpečné látky), ktorá prerokováva legislatívne návrhy upravujúce podmienky uvádzania a používania chemických látok a chemických prípravkov na trh vrátane obmedzení ich používania.
- v rámci Európskej komisie sa experti MH SR a Centra pre chemické látky a prípravky zúčastňujú zasadnutí výborov:
 - Stáleho výboru pre biocídy,
 - Pracovného výboru komisie pre obmedzovanie chemických látok „limitation“,
 - Komitologického výboru zriadeného podľa článku 133(1) nariadenia REACH,
 - Výboru Komisie pre drogové prekurzory.
- v rámci Európskej chemickej agentúry (ECHA) v Helsinkách, zriadenej článkom 75 nariadenia č. 1907/2006 (nariadenie REACH) sa zúčastňujú experti MH SR, Centra pre chemické látky a prípravky a Slovenskej obchodnej inšpekcie:
 - v riadiacej rade ECHA,
 - vo výbore členských štátov,
 - vo výbore pre hodnotenie rizík,
 - vo výbore pre sociálno-ekonomickú analýzu a
 - vo fóre pre výmenu informácií na presadzovanie,

prostredníctvom ktorých je zabezpečovaný manažment chemikálií v Spoločenstve a koordinácia súvisiacich aktivít medzi členskými štátmi a ECHA vrátane otázok presadzovania, v súlade s realizáciou Bielej knihy.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni:

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia záležitostí EÚ v danej oblasti realizovaná na úrovni Rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva hospodárstva SR, Pracovnej skupiny pre Lisabonskú stratégiu Úradu vlády SR a Sektorovej pracovnej skupiny SPS konkurencieschopnosť. SPS má tri pracovné skupiny:

- Pracovná skupina – Priemyselná politika a inovácie
- Pracovná skupina - Podnikateľské prostredie a lepšia legislatíva (regulácia)
- Pracovná skupina – Chemické látky a prípravky.

SPS sa v rámci pracovných skupín Priemyselná politika a inovácie a Chemické látky a prípravky v sledovanom období piateho roku členstva v EÚ zaoberala najmä prípravou pozičných dokumentov k problematike Konkurencieschopnosti a trvalo udržateľného rozvoja spotreby, výroby a priemyselnej politiky EÚ a Chemickej legislatívy.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované na úrovni Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast v období od 1.5. 2008 – 30.4.2009

I. Závery Rady k čerstvému podnetu pre konkurencieschopnosť a inováciu európskeho hospodárstva;

II. Závery Rady k akčnému plánu pre trvalo udržateľnú spotrebu, výrobu a priemyselnú politiku EÚ;

III. Obranný balík pozostávajúci z:

- a) Oznámenie Komisie o stratégii pre silnejší a konkurencieschopnejší európsky obranný priemysel
- b) Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov na účely obrany v rámci Spoločenstva. Cieľom návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov na účely obrany v rámci Spoločenstva, ktorý predložila Európska Komisia, je znížiť počet prekážok, ktoré v rámci vnútorného trhu sťažujú obeh tovaru a služieb (výrobkov) obranného priemyslu, a prostredníctvom zjednodušenia a harmonizácie podmienok udeľovania licencií a postupov pri tomto udeľovaní obmedziť výsledné narušenie hospodárskej súťaže.
- c) Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o koordinácii postupov zadávania určitých verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby v oblastiach obrany a bezpečnosti

IV. Návrh záverov Rady k Integrovanému prístupu ku konkurencieschopnej a trvalo udržateľnej priemyselnej politike EÚ.

Tento návrh bol spracovaný na základe záverečnej správy HLG pre konkurencieschopnosť Európskeho chemického priemyslu, ktorá uvádza cca 40 záverov a odporúčaní strednodobého a dlhodobého charakteru pre ďalšie smerovanie vybraných odvetví európskeho priemyslu v záujme jeho konkurenčnej schopnosti a trvalej udržateľnosti. Odporúčania sú smerované najmä do oblastí: podpory výskumu a inovácií v záujme trvalej udržateľnosti zdrojov a dostupnosti energií, zmierňovania klimatických zmien a riešenia vznikajúcich environmentálnych a spoločenských výziev, zlepšenia systému vzdelávania, posilňovania klastrov a zlepšovania dopravnej infraštruktúry, do liberalizácie trhu so zemným plynom a inými surovinami, vytvárania priaznivých regulačných rámcových podmienok pre efektívne fungovanie svetového trhu a jeho sprístupnenia.

V sledovanom období boli schválené a v Ú. v. EÚ zverejnené nasledovné predpisy:

V oblasti uvádzania látok na trh (nariadenie REACH):

- Nariadenie Rady (ES) č. 440/2008 z 30. mája 2008, ktorým sa ustanovujú testovacie metódy podľa nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH). Nariadenie ustanovuje testovacie metódy pre stanovenie vnútorných vlastností látok (fyzikálno-chemických vlastností, toxicity a ekotoxicity) v súlade s článkom 13 odsek 3 nariadenia REACH,
- Nariadenie Komisie (ES) č. 771/2008 z 1. augusta 2008, ktorým sa stanovujú pravidlá organizácie a postupov odvolacej rady Európskej chemickej agentúry,
- Nariadenie Komisie (ES) č. 987/2008 zo dňa 8. októbra 2008, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH), pokiaľ ide o prílohy IV. a V.,
- Korigendum z 5. februára 2009 k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 z 18. decembra 2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH) a o zriadení Európskej chemickej agentúry, o zmene a doplnení smernice 1999/45/ES a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 793/93 a nariadenia Komisie (ES) č. 1488/94, smernice Rady 76/769/EHS a smerníc Komisie 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES (EN: Corrigendum to Regulation (EC) No 1907/2006),
- Nariadenie Komisie (ES) č. 134/2009 zo 16. februára 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemikálií (REACH), pokiaľ ide o prílohu XI (EN),
- Rozhodnutie Komisie zo 17. marca 2009, ktorým sa od členských štátov požaduje zabezpečiť, aby sa výrobky s obsahom biocídneho dimetylfumarátu neumiestňovali alebo neprístupňovali na trhu, oznámené pod číslom K(2009) 1723, 2009/251/E.

V oblasti klasifikácie, balenia a označovania chemikálií:

- nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 z 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006, ktorým sa do práva EÚ implementuje Globálny harmonizovaný systém klasifikácie a označovania chemikálií (ďalej len "GHS") schválený pri UN ECOSOC. Nariadenie s účinnosťou od 1. júna 2015 ruší súčasne platný právny rámec EÚ pre klasifikáciu, balenie a označovanie nebezpečných látok daný smernicou Rady č. 67/548/EHS a právny rámec pre klasifikáciu, balenie a označovanie nebezpečných prípravkov daný smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 1999/45/ES, čo výrazným spôsobom ovplyvní efektívne fungovanie vnútorného trhu Spoločenstva s látkami, zmesami a výrobkami, ako i globálneho trhu odstránením prekážok v obchodovaní s nimi harmonizáciou kritérií.
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1336/2008 zo 16. decembra 2008 ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 648/2004 s cieľom prispôbiť ho nariadeniu (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (EN: Regulation (EC) No 1336/2008)
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/112/ES zo 16. decembra 2008 o zmene a doplnení smerníc Rady 76/768/EHS, 88/378/EHS, 1999/13/ES a smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2000/53/ES, 2002/96/ES a 2004/42/ES s cieľom prispôbiť ich nariadeniu (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí (EN: Directive 2008/112/EC)

- smernica Komisie 2009/2/ES z 15. januára 2009, ktorou sa po tridsiaty prvý raz prispôsobuje technickému pokroku smernica Rady 67/548/EHS o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa klasifikácie, balenia a označovania nebezpečných látok (EN: Commission Directive 2009/2/EC)

V oblasti biocídov:

- *smernica Komisie 2008/75/ES z 24. júla 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť oxid uhličitý ako aktívnu látku do prílohy I k smernici;*
- *smernica Komisie 2008/77/ES z 25. júla 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť tiametoxám ako aktívnu látku do prílohy I k smernici;*
- *smernica Komisie 2008/78/ES z 25. júla 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť propikonazol ako aktívnu látku do prílohy I k uvedenej smernici;*
- *smernica Komisie 2008/79/ES z 28. júla 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť IPBC ako aktívnu látku do prílohy I k uvedenej smernici*
- *smernica Komisie 2008/80/ES z 28. júla 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť cyklohexylhydroxydiazén 1-oxid, draselnú soľ (K-HDO), ako aktívnu látku do prílohy I. k smernici;*
- *smernica Komisie 2008/81/ES z 29. júla 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť difenakum ako aktívnu látku do prílohy I k smernici;*
- *smernica Komisie 2008/85/ES z 5. septembra 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť tiabendazol ako aktívnu látku do prílohy I k smernici;*
- *smernica Komisie 2008/86/ES z 5. septembra 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES s cieľom zaradiť tebukonazol, ako aktívnu látku do prílohy I k uvedenej smernici.*

Vplyvy a zmeny v piatom roku členstva

V období máj 2008 – máj 2009 boli do národnej legislatívy prevzaté vyššie uvedené smernice, resp. bola zabezpečená transpozícia vyššie uvedených nariadení formou:

1. nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 298/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o činnostiach testovacích pracovísk, pracovných náplniach zamestnancov v nich zamestnaných a podrobnosti o činnostiach a pracovných náplniach inšpektorov vykonávajúcich inšpekcie a overovanie dodržiavania zásad správnej laboratórnej praxe, do ktorého boli prevzaté uvedené podrobnosti
2. nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 329/2007 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 189/2008 Z. z. a nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 24/2009 Z. z. v:
3. nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 188/2008 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam účinných látok s nízkym rizikom vyhovujúcich na zaradenie do biocídnych výrobkov s nízkym rizikom v:
4. Zákona č. 405/2008 Z. z. z 18. septembra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkoch v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Návrh odporúčaní

- vykonať transpozíciu Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 formou návrhu **zákona o podmienkach uvedenia chemických látok a zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov**. V rámci tohto návrhu zákona bude novelizovaný aj **zákon č. 217/2003 Z. z. o podmienkach uvedenia biocídnych výrobkov na trh v znení neskorších predpisov**, ktorým sa bude transponovať Príloha II k Nariadeniu Európskej komisie (ES) č. 1451/2007 zo 4. decembra 2007 o druhej fáze desaťročného pracovného programu podľa článku 16(2) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/8/EC o uvedení biocídnych výrobkov na trh.

Turizmus

Problematika turizmu je v rámci EÚ riešená prostredníctvom pracovnej skupiny Rady pre konkurencieschopnosť a rast a poradného výboru EK pre turizmus (TAC). Sekcia turizmu MH SR zabezpečovala v danom období účasť na pravidelných zasadnutiach TAC, zasadnutie pracovnej skupiny Rady pre konkurencieschopnosť a rast k otázkam turizmu sa v roku 2008 nekonalo. Taktiež neboli v Rade prerokovávané žiadne dokumenty priamo súvisiace s turizmom, ktoré by spadali do kompetencie našej sekcie.

Sekcia turizmu vypracovala a zaslala do Komisie pravidelnú výročnú správu o stave turizmu na Slovensku za rok 2008, ktorá zohľadňovala kľúčové oblasti obsiahnuté v Agende pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch.

Do blízkej budúcnosti bude pre SR z pohľadu turizmu potrebné:

- pokračovať v implementácii Agendy pre trvalo udržateľný a konkurencieschopný európsky cestovný ruch v podmienkach SR
- zapojiť sa do iniciatívy EK zameranej na excelentné európske turistické destinácie – EDEN, ktorej cieľom je zviditeľniť a propagovať menej známe destinácie a regióny Európy
- participovať na projekte EK – CALYPSO, ktorý má pomôcť členským štátom zvýšiť pracovné príležitosti, vysporiadať sa so sezónnosťou, posilniť európske občianstvo a zlepšiť regionálne a miestne ekonomiky pomocou rozvoja sociálneho turizmu.

„Predaj farmárskych výrobkov“

Jedným z predpokladov rozvoja poľnohospodárstva na Slovensku ako aj rozvoja vidieka je podpora „predaja z dvora“, teda predaja surovín a potravín z fariem konečnému spotrebiteľovi alebo maloobchodnej prevádzkarni. „Predaj z dvora“ zahŕňa tak rastlinné komodity (strukoviny, obilniny, olejninu, zemiaky, hlúbovú, plodovú, koreňovú, listovú zeleninu, jadrové, kôstkové, bobuľové ovocie, orechy, byliny, čerstvé huby), tak i prvotné produkty živočíšneho pôvodu ako sú surové mlieko kravské, ovčie a kozie, vajcia, včelí med, produkty rybolovu, čerstvé mäso z hydiny a zajacovitých, hovädzie, bravčové a teľacie mäso, ovčie produkty zo salašov ako sú ovčie hrudkový syr, bryndza, žinčica, parenica atď. Spotrebiteľ bude mať takto možnosť nakúpiť si priamo čerstvé potraviny z fariem. Cieľom bude prezentovať čerstvé, kvalitné, tradičné a regionálne poľnohospodárske produkty zo Slovenska, ktoré pozitívne prispievajú k rozvoju vidieka, zamestnanosti cez tvorbu pridanej hodnoty na vidieku, ekonomike vidieka, rozvoju agroturistiky a cestovného ruchu a v neposlednom rade zabezpečia návrat hodnôt a života na slovenský vidiek a záujem občanov o život na slovenskom vidieku.

V rámci legislatívy boli Slovenskou republikou vypracované nariadenia vlády s názvami - Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú hygienické

požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov živočíšneho pôvodu, mäsa z hydiny a zajacovitých zvierat prvovýrobcami a malého množstva zveriny z voľne žijúcej zveri užívateľmi poľovného revíru a Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovujú výnimky z požiadaviek na konštrukcie, usporiadanie a vybavenie potravinárskych prevádzkarní s malým objemom výroby. Oba materiály boli v mesiaci január predložené do PRV MP SR a v apríli na rokovanie vlády SR, v súčasnosti prebieha notifikácia nariadení na úrovni EÚ.

3.13 Kohézia a regionálna politika

Koordináciu v oblasti politiky súdržnosti a regionálnej politiky zabezpečuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR (MVRR SR).

Na európskej úrovni je MVRR SR zapojené do medzinárodných štruktúr:

1. Pracovnej skupiny Rady EÚ pre štrukturálne opatrenia,
2. Výboru pre koordináciu fondov pri EK,
3. Výboru EK pre rozvoj a reštrukturalizáciu regiónov v Bruseli,
4. Koordinačné stretnutia zástupcov členských krajín k problematike hodnotenia programov (Evaluation Network Meeting) v Bruseli,
5. Pracovná skupina expertov členských štátov EÚ k zjednodušeniu nariadení ES,
6. Pracovnej skupiny ISPA (DG REGIO),
7. Pracovnej skupiny Kohézny fond (DG REGIO),
8. Pracovnej skupiny regionálneho rozvoja krajín V4,
9. Pracovná skupina krajín V4 pre oblasť hodnotenia,
10. Výboru OECD pre politiku územného rozvoja,
11. Pracovnej skupiny OECD pre územné indikátory,
12. Pracovnej skupiny OECD pre územnú politiku v mestských oblastiach,
13. Riadiaceho výboru LEED OECD,
14. Výboru vyšších úradníkov CEMAT (Európska konferencia ministrov zodpovedných za územné plánovanie),
15. Výboru pre bývanie a územný manažment, Európska hospodárska komisia OSN,
16. Pracovného spoločenstva podunajských krajín (ARGE Donauländer),
17. Pracovnej skupiny k spoločnému dokumentu územného rozvoja štátov V4,
18. CEI – pracovná skupina pre obnovu a rozvoj,
19. Stáleho výboru pre stavebníctvo pri EK.

Na vnútroštátnej úrovni MVRR SR pri uplatňovaní princípu partnerstva naďalej aktívne využívalo expertnú skupinu pre regionálnu politiku, zloženú z predstaviteľov štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, akademickej sféry, reprezentatívnych profesijných združení, mimovládnych organizácií a ďalších sociálno-ekonomických partnerov. Expertná skupina bola ustanovená v júni 2007 a slúži ako platforma na výmenu skúseností a názorov svojich členov pri príprave koncepčných materiálov, legislatívnych noriem a stanovísk k zásadným otázkam v oblasti regionálneho rozvoja.

Rámec expertnej skupiny pre regionálnu politiku bol v sledovanom období využívaný na prípravu predbežného stanoviska Slovenskej republiky k Zelenej knihe o územnej súdržnosti. Tento diskusný dokument Európskej komisie bol publikovaný 6. októbra 2008 na úvod verejnej diskusie o územnej súdržnosti EÚ, ktorá trvala do 28. 2. 2009. Cieľom diskusie

bolo dospieť k lepšiemu spoločnému chápaniu konceptu územnej súdržnosti a jej dôsledkov na politiku, spoluprácu a koordináciu v rámci EÚ. MVRR SR ako ústredný orgán štátnej správy zodpovedný za regionálnu politiku predložilo vláde SR materiál „Návrh predbežného stanoviska SR k Zelenej knihe o územnej súdržnosti“, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 145 z 18. februára 2009. Vládou schválené predbežné stanovisko SR k zelenej knihe tlmočil minister výstavby a regionálneho rozvoja SR svojím listom z 24. februára 2009 členke Európskej komisie zodpovednej za regionálnu politiku p. Danute Hübnerovej.

Členovia expertnej skupiny pre regionálnu politiku sa podieľali aj na vypracovaní zákona o podpore regionálneho rozvoja, ktorý bol 20. 8. 2008 prijatý uznesením vlády SR č. 542. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja vytvára priestor a podmienky na efektívnejšiu realizáciu politiky regionálneho rozvoja. Stanovuje ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja, upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, samosprávnych krajov, obcí a ďalších subjektov územnej spolupráce. Ustanovuje základné dokumenty regionálneho rozvoja na centrálnej, regionálnej a miestnej úrovni zamerané na zvyšovanie konkurencieschopnosti VÚC a obcí. Vzhľadom na potrebu zabezpečenia nielen hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ale aj územného rozvoja regiónov vytvára podmienky na efektívnejšiu územnú spoluprácu.

MVRR SR plní úlohu registrového úradu na základe zákona č. 90/2008 Z. z. o európskom zoskupení územnej spolupráce a o doplnení zákona č. 540/2001 o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. mája 2008. Zákon upravuje založenie, vznik, postavenie, hospodárenie, zrušenie a zánik európskeho zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS) so sídlom na území Slovenskej republiky a jeho prijatím sa zabezpečila implementácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 o európskom zoskupení územnej spolupráce na vnútroštátne podmienky SR.

EZÚS je právnická osoba založená na báze dobrovoľnosti subjektmi z najmenej 2 členských štátov EÚ. Členom takéhoto zoskupenia môže byť aj subjekt z nečlenského štátu EÚ a to za predpokladu, že to umožňuje ich právny systém, resp. osobitná zmluva. Cieľom zoskupenia je uľahčovať a podporovať medzi svojimi členmi cezhraničnú, nadnárodnú, medziregionálnu spoluprácu za účelom posilnenia hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

K 30. 4. 2009 poskytol registrový úrad (MVRR SR) spolu 42 súhlasov pre obce zo SR a 2 súhlasy pre subjekty zo SR spravujúce sa verejným právom s členstvom v 3 európskych zoskupeniach územnej spolupráce so sídlom v Maďarskej republike. Dňa 4. marca 2009 nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie MVRR SR o registrácii prvého zoskupenia so sídlom na území Slovenskej republiky – Európske zoskupenie územnej spolupráce Kras - Bodva s ručením obmedzeným so sídlom v Hačave.

MVRR SR je členom Komisie pre európske záležitosti 1 a 2 na Ministerstve zahraničných vecí SR a predstavitelia MVRR na Stálom zastúpení SR v Bruseli sa podľa potreby zúčastňujú na zasadnutiach COREPER I a II, v prípadoch, kde sa aktívne zasahuje do oblasti regionálnej politiky EÚ.

Na MVRR SR naďalej existuje rezortná koordinačná skupina (RKS) pre záležitosti EÚ, ktorá sa v predchádzajúcich obdobiach zaoberala predovšetkým prípravou stanovísk SR k legislatíve EÚ, upravujúcej využívanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v období rokov 2007 – 2013. Po aktualizácii svojho zloženia bola RKS od 2. polroku 2008 využívaná na prípravu stanovísk SR k zjednodušeniu nariadení ES o štrukturálnych fondoch EÚ v súčasnom programovom období a k príprave stanovísk SR v rámci diskusie o budúcnosti politiky súdržnosti EÚ po roku 2013. V období od októbra 2008 do 30. apríla 2009 sa uskutočnili tri zasadnutia rezortnej koordinačnej skupiny.

Čerpanie finančných prostriedkov zo ŠF na programové obdobie 2004 až 2006

Čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov (ŠF) na programové obdobie rokov 2004 až 2006 bolo priaznivo ovplyvnené rozhodnutím Európskej komisie č. K(2009) 1140, na základe ktorého Komisia predĺžila riadiacim orgánom v SR, ktoré o to požiadali, termín oprávnenosti (čerpania) výdavkov do 30. júna 2009 (o predĺženie termínu požiadali všetky riadiace orgány s výnimkou riadiacich orgánov pre programy cezhraničnej spolupráce INTERREG – všetky programy cezhraničnej spolupráce vyčerpali záväzok ŠF). Na základe stavu čerpania štrukturálnych fondov z obdobia 2004 - 2006 ku dňu 24. 4. 2009 sa očakávaný nevyčerpaný zostatok finančných prostriedkov z celkového záväzku 1 169 156 967 EUR predpokladá na úrovni cca 2,9 %.

Na základe zdrojov z MF SR ohľadom čerpania ŠF zo dňa 24. 4. 2009 podiel čerpania na záväzku 2004 -2006 za Operačný program Základná infraštruktúra dosiahol úroveň 100%, v rámci využitia možnosti nadkontrahovania je podiel na úrovni 105,05 %. Úroveň podielu čerpania na záväzku 2004 - 2006 v Sektorovom operačnom programe Priemysel a služby ku dňu 24. 4. 2009 (zdroj MF SR) dosiahla 100 %, pričom podiel čerpania pri využití možnosti nadkontrahovania bol na úrovni 100,33 %. V Sektorovom operačnom programe Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka úroveň čerpania dosiahla 100 % k 24. 4. 2009 a pri využití možnosti nadkontrahovania sa podiel čerpania na záväzku 2004 - 2006 dostal ku dňu 24. 4. 2009 na úroveň 101,07 %. Čerpanie na záväzku 2004 - 2006 v Sektorovom operačnom programe Ľudské zdroje dosiahlo k rovnakému dátumu úroveň 92,78 % (zdroj MF SR), v rámci Jednotného programového dokumentu Cieľ 3 Bratislava čerpanie k 24. 4. 2009 bolo na úrovni 82,24 % (zdroj MF SR) a čerpanie Iniciatívy spoločenstva EQUAL k danému dátumu bolo na úrovni 91,54 % (zdroj MF SR). Čerpanie v rámci Jednotného programového dokumentu Bratislava Cieľ 2 bolo k 24. 4. 2009 na úrovni 100 %, pričom podiel čerpania pri využití možnosti nadkontrahovania bol na úrovni 101,50 % (zdroj MF SR).

Kontrahovanie a čerpanie finančných prostriedkov zo ŠF na programové obdobie 2007 až 2013

Z hľadiska kontrahovania finančných prostriedkov bolo k 24. 4. 2009 kontrahovaných 6,21 % z alokácie na programové obdobie 2007 – 2013 (zdroje EÚ + štátny rozpočet). Medzi operačné programy s najvyššou mierou kontrahovania patria: OP Technická pomoc (41,47 % z alokácie), OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia (27,93 % z alokácie) a OP Vzdelávanie (14,29 % z alokácie).

Podľa údajov MF SR z 24. 4. 2009 bolo k uvedenému dátumu vyčerpaných 13,22 % alokácie na rok 2007, pričom najvyššia úroveň čerpania bola v prípade OP Technická pomoc (čerpanie 100,00 %), OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia (čerpanie 63,20 %) Regionálneho OP (čerpanie 9,99 %) a OP Bratislavský kraj (čerpanie 6,45 %). OP Technická pomoc je jediným operačným programom, ktorý už čerpal aj z prostriedkov alokovaných na rok 2008, keď k 24. 4. 2009 vyčerpал 26,21 % z tejto alokácie. Celkové čerpanie záväzku na obdobie 2007 – 2013 sa pohybovalo na úrovni 0,48 %.

K 24. 4. 2009 bolo z operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast vyčerpaných 0,05 % alokácie programu. Predpoklad vyčerpania finančných prostriedkov tohto OP k 30. 6. 2009 je 0,53 % celkovej alokácie.

Výška čerpania z operačného programu Zdravotníctvo k 24. 4. 2009 bola na úrovni 0,33 % celkovej alokácie, čo predstavuje len o 1 percentuálny bod nižšie čerpanie oproti plánovanému. Predpokladané čerpanie k 30. 6. je 0,53 % celkovej alokácie.

V operačnom programe Výskum a vývoj bolo čerpanie finančných prostriedkov k 24. 4. 2009 vo výške 0,06 %. Plánované kontrahovanie k 30. 6. 2009 sa predpokladá vo výške 13,64 % z celkovej alokácie.

V operačnom programe Vzdelávanie bolo k 24. 4. 2009 vyčerpaných 0,17 %. Riadiaci orgán pre OPV plánuje v nasledujúcom štvrtroku kontrahovať 137,7 mil. EUR, čo predstavuje 18,95 % z celkovej alokácie.

Za operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia bolo k 24. 4. 2009 vyčerpaných 3,29 % z celkovej alokácie na program. Plánované kontrahovanie k 30. 6. 2009 sa predpokladá 46,12 % a plánované čerpanie 4,9 % z celkovej alokácie.

Čerpanie v rámci Regionálneho operačného programu k 24. 4. 2009 bolo na úrovni 0,52 % celkovej alokácie programu. Plánované kontrahovanie k 30. 6. 2009 je na úrovni 4,64 % a plánované čerpanie na úrovni 0,72 % z celkovej alokácie.

Čerpanie prostriedkov z operačného programu Technická pomoc bolo k 24. 4. 2009 na úrovni 8,85 %. Kontrahovanie k 30. 6. 2009 sa predpokladá vo výške 46,38 % z celkovej alokácie a plánované čerpanie k tomuto dňu predpokladá 45,04 % celkovej alokácie programu.

Čerpanie v rámci operačného programu Bratislavský kraj dosahovalo k 24. 4. 2009 úroveň 0,29 % celkovej alokácie. Plánované čerpanie k 30. 6. 2009 je 1,10 % celkovej alokácie.

Čerpanie v rámci operačného programu Životné prostredie bolo k 24. 4. 2009 na úrovni 0,27 %. Plánované kontrahovanie k 30. 6. 2009 je 13,51 % z celkovej alokácie a plánované čerpanie k tomuto dňu 0,38 % celkovej alokácie programu.

Čerpanie z operačného programu Doprava bolo k 24. 4. 2009 na úrovni 0,01 %. Plánované kontrahovanie k 30. 6. 2009 je 21,34 % z celkovej alokácie a plánované čerpanie k tomuto dátumu je 2,94 % celkovej alokácie OPD.

Čerpanie finančných prostriedkov v rámci operačného programu Informatizácia spoločnosti dosahovalo k 24. 4. 2009 hodnotu 0,14 % celkovej alokácie programu. Plánované kontrahovanie k 30. 6. 2009 je 12,37 % z celkovej alokácie a plánované čerpanie k tomuto dňu je 0,45 % alokácie.

V rámci programového obdobia 2007 – 2013 bolo 29. 4. 2009 vyhlásených spolu 101 výziev v celkovej sume 3 353,4 mil. EUR (101 022 106 058 SKK).

Čerpanie finančných prostriedkov z Kohézneho fondu (KF)

Na rozdiel od štrukturálnych fondov bude čerpanie prostriedkov na projekty ISPA/KF a projekty Kohézneho fondu prebiehať až do konca roka 2010.

Stav čerpania prostriedkov ISPA/KF a Kohézneho fondu k 30. aprílu 2009 je nasledovný:

Projekty ISPA/KF a KF v oblasti životného prostredia

V oblasti životného prostredia prešlo ku dňu vstupu SR do EÚ, teda k 1. máju 2004 do Kohézneho fondu 18 investičných projektov a 4 projekty odbornej pomoci, ktoré boli schválené v rámci ISPA. Z toho bolo do 30. 4. 2009 ukončených osem investičných projektov a dva projekty odbornej pomoci. Zo zvyšných desiatich investičných projektov je šesť projektov stavebne ukončených, tri sú v pokročilom štádiu realizácie a jeden je v počiatočnom štádiu realizácie.

Projekty ISPA/KF a KF v oblasti dopravy

V rámci cestnej infraštruktúry bol jeden projekt ukončený a jeden projekt sa realizuje. V oblasti železničnej infraštruktúry boli schválené štyri projekty, z ktorých dva boli ukončené, ďalší končí 30. 4. 2009 a jeden 31. 12. 2009. Okrem investičných projektov bol k 30. 6. 2008 ukončený jeden projekt odbornej pomoci, druhý pokračuje v implementácii.

Celkové čerpanie finančných prostriedkov z KF k 30. aprílu 2009

Celkové čerpanie finančných prostriedkov v rámci ISPA/KF k 30. 4. 2009 bolo vo výške 340,2 mil. €, čo predstavuje 94,10 % z celkovej alokácie, z toho 157,2 mil. € v oblasti životného prostredia (89,36 %), v oblasti dopravy 170,9 mil. € (99,99 %) a pri projektoch odbornej pomoci 12,1 mil. € (82,17 %).

Pri projektoch KF je celkové čerpanie finančných prostriedkov z KF k 30. 4. 2009 vo výške 311,6 mil. € (76,94 %), v oblasti životného prostredia 121,1 mil. € (60,10 %) a dopravy 190,6 mil. € (92,11 %).

V snahe zjednotiť, zefektívniť a zjednodušiť procesy riadenia a realizácie pomoci z fondov EÚ MVRR SR ako centrálny koordinačný orgán pre operačné programy doposiaľ dvakrát aktualizovalo systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 - 2013 s cieľom zohľadniť zmeny relevantnej legislatívy EÚ a SR a podnety riadiacich orgánov a iných orgánov zapojených do implementácie ŠF a KF v podmienkach Slovenskej republiky.

Medzi najdôležitejšie nástroje, ktoré boli zavedené v snahe zefektívniť systém pridelovania a čerpania prostriedkov zo ŠF a KF patrí najmä zjednotenie postupov a formulárov v súvislosti s pridelovaním a čerpaním prostriedkov zo ŠF a KF, redukovanie administratívneho zaťaženia žiadateľa v súvislosti s vypracovaním žiadosti o nenávratný finančný príspevok, zjednodušenie komunikácie žiadateľa s riadiacim orgánom, nemennosť podmienok výzvy vo vzťahu k oprávnenosti žiadateľa a oprávnenosti projektu, stanovenie časových limitov pre jednotlivé procesy vykonávané riadiacimi orgánmi a ďalšie opatrenia.

Návrh odporúčaní

Z vecného hľadiska bude v programovom období 2007 - 2013 naďalej dôležité podporovať informatizáciu, vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie, zvyšovanie zamestnanosti, konkurencieschopnosti regiónov Slovenska ako aj celej SR. V neposlednej miere bude veľmi dôležité, ako budú štruktúry na regionálnej a miestnej úrovni v SR schopné a ochotné spolupracovať pri implementácii politiky súdržnosti a regionálnej politiky.

Na úrovni orgánov a príslušných pracovných skupín EÚ by sa SR mala aj naďalej aktívne podieľať na zjednodušovaní nariadení ES upravujúcich čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ a podporovať spoločné návrhy krajín V4 v tejto oblasti.

V neposlednom rade považujeme za dôležité pokračovať v presadzovaní záujmov SR v rámci diskusií k budúcnosti politiky súdržnosti EÚ.

3.14

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, rybné hospodárstvo

3.14.1 Poľnohospodárstvo

Spoločná poľnohospodárska politika (SPP) sa v súčasnosti nachádza v procese veľkých reforiem vychádzajúcich z Agendy 2000 a dohôd z polovice roka 2003. Väčší dôraz je kladený na podporu a rozvoj vidieka, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zabezpečenie potrieb spotrebiteľa prostredníctvom produkcie vysokokvalitných a zdraviu neškodných potravín s ohľadom na ochranu a zachovanie prírodných zdrojov a biodiverzity.

Reforma spoločnej poľnohospodárskej politiky z roku 2003 priniesla zmeny, ktorých výsledkom bolo zavedenie schémy jednotnej platby, krízového plnenia, modulácie a najmä odviazanie platieb od produkcie (decoupling). V novembri 2007 EK zverejnila Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu - Príprava na „kontrolu zdravotného stavu“ reformy SPP, ktorým odštartovala tzv. „zdravotnú prehliadku“ reformy SPP z roku 2003. Jej cieľom je

doladiť zavedené nástroje a prispieť k diskusii o budúcnosti Spoločnej poľnohospodárskej politiky po roku 2013.

Režim jednotnej platby na plochu

V priebehu roka 2008 v rámci orgánov Rady intenzívne pokračovali práce na „kontrolu zdravotného stavu“ (strednodobej revízií) reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky z roku 2003.

V priebehu rokovaní SR podporovala zachovanie režimu jednotnej platby na plochu (angl. skr. SAPS) do roku 2013 ako režim administratívne jednoduchší a menej komplikovaný v porovnaní s režimom jednotnej platby (angl. skr. SPS) uplatňovaným v EU-15, v Slovinsku a na Malte; SR podporovala aj ďalšie zjednodušenie režimu jednotnej platby, na ktorý má prejsť po roku 2013, a poskytovanie podpôr pre citlivé sektory a regióny.

Na základe politickej dohody ku „kontrolu zdravotného stavu“, uzavretej na Rade poľnohospodárskych ministrov v novembri 2008, môžu ČŠ so zjednodušeným režimom priamych platieb formou jednotnej platby na plochu vrátane Slovenska pokračovať v jeho využívaní do roku 2013, bol zjednodušený režim jednotnej platby a pre citlivé sektory a regióny bude možné poskytovať osobitnú podporu v súlade s článkom 68 nového nariadenia Rady (ES) č. 73/2009 o priamych platbách, ktoré je premietnutím „kontroly zdravotného stavu“ reformy SPP z roku 2003 do právneho predpisu nahrádzajúceho pôvodné nariadenie Rady o priamych platbách č. 1782/2003. Na financovanie opatrení podľa čl. 68 bolo dodatočne pre NČŠ alokovaných 90 mil. Eur, čo je podľa Slovenskej republiky prvýkrát, čo Komisia oficiálne uznala, že existuje rozdielna úroveň platieb medzi ČŠ v neprospech NČŠ. Súčasťou politickej dohody o „kontrolu zdravotného stavu“ reformy SPP z roku 2003 z novembrovej Rady poľnohospodárskych ministrov je aj vyhlásenie Rady a Komisie, v ktorom sa obe inštitúcie zaväzujú preskúmať možnosti rozvoja systému priamych platieb v Spoločenstve, pričom sa budú venovať rôznym úrovňam priamych platieb medzi ČŠ.

Krížové plnenie

Zámerom zavedenia povinného krížového plnenia pri reforme SPP v roku 2003 bolo vyjsť v ústrety očakávaniam a požiadavkám verejnosti, ako aj zlepšiť jej postoj voči podpore poľnohospodárom poukázaním na to, že poľnohospodári nie sú len príjemcami podpory, ale sú producenti potravín, a poskytujú služby vo verejnom záujme podieľaním sa na krajnotvorbe, ochrane životného prostredia a zdravia spotrebiteľov. Krížové plnenie tvoria 2 základné časti:

- dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky – GAEC
- zákonné požiadavky hospodárenia – SMR.

V priebehu „kontroly zdravotného stavu“ reformy SPP presadzovali ČŠ vrátane Slovenska prehodnotenie rozsahu krížového plnenia, vypustenie tých ustanovení, ktoré priamo nesúvisia s cieľmi krížového plnenia, resp. s činnosťou poľnohospodárov, a prípadne doplnenie povinných požiadaviek na hospodárenie a rámec dodržiavania dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok.

Výsledkom revízie je doplnenie dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok v oblasti Ochrana vody a hospodárenie s vodou, predĺženie odkladu uplatňovania zákonných požiadaviek hospodárenia týkajúcich sa životných podmienok zvierat, uvedených v prílohe C nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 pre NČŠ so SAPS od roku 2013, t.j. o 2 roky, a zjednodušenie zákonných požiadaviek hospodárenia č.6,7 a 8 (oblasť identifikácie a registrácie zvierat), čo v rámci rokovaní podporovala aj SR..

Modulácia

V podpornej politike EÚ sa uplatňuje tzv. „modulácia“, pod čím sa rozumie znižovanie prostriedkov určených na priame platby a ich presun do nástrojov II. piliera – do opatrení na rozvoj vidieka. V NČŠ sa neuplatňuje až do vyrovnania úrovne priamych platieb s EU-15.

SR v rámci KZS reformy SPP podporovala posilnenie rozvoja vidieka presunom prostriedkov z I. piliera SPP, avšak nepodporovala moduláciu v NČŠ pred rokom 2013 a zásadne nesúhlasila s jej progresívnou časťou.

Výsledkom „kontroly zdravotného stavu“ reformy SPP je zrýchlená modulácia pre SČŠ, a tým vyrovnanie úrovne priamych platieb NČŠ a SČŠ už v roku 2012 (na úrovni 90%) a zavedenie progresívnej modulácie (modulácia priamych platieb pre podniky s príjmom nad 300 000 Eur vo výške 4%), čo postihne aj časť poľnohospodárskych podnikov v SR.

Odviazanie priamych platieb od produkcie

Významným prvkom reformy SPP z roku 2003 je princíp odviazania priamych platieb od objemu produkcie (tzv. „decoupling“). Dôvodom pre jeho zavedenie boli prebytky poľnohospodárskej produkcie v Európskej únii. Zavádza sa postupne a podiel odviazaných platieb sa bude ďalej zvyšovať.

Implementácia SPP v SR

Akreditácia Pôdohospodárskej platobnej agentúry

V roku 2008 Ministerstvo pôdohospodárstva SR (MP SR) ako príslušný orgán na základe výsledkov a odporúčaní akreditačného auditu audítorskej spoločnosti Deloitte Audit, s.r.o. a vlastného overovania dospelo k názoru, že Pôdohospodárska platobná agentúra (PPA) je naďalej akreditovanou platobnou agentúrou aj pre programovacie obdobie 2007 – 2013, v ktorom bude PPA poskytovať tie isté druhy podpôr ako v minulom programovacom období, s výnimkou podpôr typu Leader. Administratívne a kontrolné systémy PPA sú plne uplatniteľné aj pre obdobie 2007 - 2013. Rozhodnutím ministra bola obnovená akreditácia platobnej agentúry pre nové programovacie obdobie 2007 - 2013, okrem prístupu Leader, čo bolo následne v auguste 2008 oznámené Európskej komisii.

MP SR v súlade s príslušným nariadením Komisie a po komunikácii s DG AGRI zabezpečilo preskúmanie postupov PPA súvisiacich s novými zodpovednosťami a záväzkami týkajúcimi sa osi 4 prístupu Leader. Audit bol zahájený v mesiaci júl 2008 akreditačnou spoločnosťou Deloitte Audit s.r.o. ako nezávislým kontrolným orgánom, ukončený v októbri 2008 a záverečná správa bola predložená v novembri 2008. Na základe pozitívneho výsledku z preskúmania akreditačných kritérií bola rozhodnutím ministra z decembra 2008 udelená akreditácia PPA k prístupu Leader, čo bolo oznámené a zaslané Európskej komisii v januári 2009 spolu a s príslušnou dokumentáciou.

Pôdohospodárska platobná agentúra Slovenskej republiky je plne akreditovanou platobnou agentúrou pre čerpanie prostriedkov Spoločenstva v programovacom období 2007 – 2013.

Priame platby

Finančné prostriedky v podobe priamych platieb boli poľnohospodárom v roku 2008 vyplácané z dvoch zdrojov, a to:

1. z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (ďalej len „EPZF“) vo forme jednotnej platby na plochu (tzv. SAPS), osobitnej platby na cukor, platby na pestovanie energetických plodín, osobitnej platby na ovocie a zeleninu a prechodnej platby na rajčiaky;
2. z prostriedkov štátneho rozpočtu vo forme doplnkových národných priamych platieb (tzv. CNDPs), a to vo forme platby na plodiny pestované na ornej pôde, platby na chmeľ, platby na vybrané odrody tabaku (Burley a Virginia) a platby na veľké dobyčie jednotky.

Pôdohospodárska politika a rozpočet

Sekcia pôdohospodárskej politiky a rozpočtu sa prostredníctvom svojich zástupcov v piatom roku členstva SR v EÚ zúčastňovala na zasadnutí Výboru pre poľnohospodárske fondy, pracovnej skupiny pre finančné poľnohospodárske otázky – AGRIFIN, Výboru „Konkurenčné podmienky v poľnohospodárstve“, prípadne na zasadnutiach ostatných Výborov a pracovných skupín v čase prejednávania problematiky súvisiacej s rámcovou náplňou sekcie. Zároveň mala svojho zástupcu prítomného na rokovaní Rezortnej koordinančnej skupiny.

Piaty rok členstva z pohľadu sekcie pôdohospodárskej politiky a rozpočtu nepriniesol nejaké významné dokumenty legislatívneho alebo nelegislatívneho charakteru. Z pohľadu presadzovania záujmu SR išlo o dokumenty technického charakteru, ktoré odbúravajú administratívne zaťaženie všetkých členských štátov, teda aj SR.

V piatom roku členstva SR v EÚ boli prerokované a schválené nasledovné materiály legislatívneho charakteru:

Nariadenie Komisie (ES) č. 447/2008 z 22. mája 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 883/2006 o podrobných podmienkach uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005, pokiaľ ide o vedenie účtov platobných agentúr, vyhlásenia o výdavkoch a príjmoch a podmienky úhrady výdavkov z fondov EPZF a EPFRV:

- a) zrušilo povinnosť vyhotovovať a zasielať EK od finančného roka 2009 tabuľku T103 aj v papierovej forme (zníženie administratívneho zaťaženia ČŠ);
- b) zosúladiť text nariadenia v súvislosti s novelou NR (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách – ide o čerpanie rozpočtových záväzkov proporcionálne k vyhláseniam o výdavkoch, až do výšky 75 % rozpočtových záväzkov pre aktuálny finančný rok (pôvodné znenie povoľovalo čerpať len do výšky 50 %).

Nariadenie Komisie (ES) č. 1034/2008 z 21. októbra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 885/2006, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1290/2005, pokiaľ ide o akreditáciu platobných agentúr a iných orgánov a zúčtovania EPZF a EPFRV:

- a) zaviedlo pre spätné vymáhanie finančných prostriedkov pravidlo „de minimis“, v prípade, že suma vymáhaná od príjemcu v súvislosti s jednotlivou platbou bez úrokov nepresiahne hodnotu 100 eur.
- b) stanovilo povinnosť odpočítania všetkých dlžných súm od budúcich platieb dlžníkovi, ak vnútroštátna legislatíva neustanovuje inak.

S cieľom posilniť transparentnosť týkajúcu sa využívania prostriedkov fondov a zlepšiť ich riadne finančné hospodárenie najmä posilnením verejnej kontroly použitých prostriedkov bola novým článkom 44a nariadenia (ES) č. 1290/2005 ustanovená členským štátom povinnosť zabezpečiť ročné následné zverejňovanie prijímateľov z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a čiastok prijatých jednotlivými prijímateľmi z každého fondu. V nariadení Komisie (ES) č. 259/2008 sa stanovuje minimálny obsah, forma a termíny zverejnenia údajov o prijímateľoch EPZF a EPFRV - dotýka sa súm prijatých z EPZF od 16.

októbra 2007 a z EPFRV od 1. januára 2007. Vzhľadom na to, že Slovensku neboli v termíne od 1. januára do 15. októbra 2007 uhradené žiadne výdavky z EPFRV, týkala sa nás povinnosť zverejniť údaje za finančný rok 2008 v termíne do 30. apríla 2009.

Pôdohospodárska platobná agentúra ako vymenovaný príslušný orgán na zriadenie a udržiavanie osobitnej internetovej stránky si túto povinnosť splnila 29. apríla 2009, odkedy sú informácie sprístupnené na osobitnej internetovej stránke formou vyhľadávacieho nástroja, ktorý užívateľom umožňuje vyhľadávanie prijímateľov podľa mena, obce, prijatých čiastok podľa nariadenia, alebo podľa ich kombinácie s extrahovaním príslušných informácií do samostatného súboru s údajmi.

Návrh odporúčaní

V súvislosti s celosvetovou hospodárskou krízou a efektívnym čerpaním výdavkov z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka bude potrebné v rámci členstva SR v EÚ presadzovať zapracovanie takých nástrojov, ktoré napomôžu:

- zrýchliť proces čerpania výdavkov z uvedených fondov (napr. poskytovanie zálohových platieb);
- odbúrať administratívnu záťaž pre žiadateľov a administrujúce subjekty.

Legislatíva

MP SR vypracúva návrhy všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorými sa implementujú a preberajú právne predpisy EÚ.

V roku 2008 bolo prijatých v oblasti rezortu pôdohospodárstva 41 aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky, 9 zákonov Národnej rady Slovenskej republiky, 10 výnosov Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a 11 vyhlášok Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky..

3.14.2 Rozvoj vidieka

Programové obdobie 2007 – 2013

V uvedenom období SR predloží Európskej komisii (ďalej len „Komisia“) na schválenie dva osobitné programy na čerpanie prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (angl. skratka EAFRD) a z Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (angl. skratka EFF).

Dňa 04.12.2007 Európska Komisia schválila Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 na čerpanie finančných prostriedkov z EAFRD svojím rozhodnutím č. C(2007) 6164. Na základe tohto rozhodnutia boli stanovené verejné výdavky na implementáciu programu vo výške 2 562 585 914 Eur na celé obdobie, pričom maximálny príspevok z EAFRD predstavuje 1 969 418 078 Eur. Program zahŕňa podporu v rámci nasledovných 4 osí:

Os 1 - Zvýšenie konkurencieschopnosti sektora poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ktorá sa implementuje prostredníctvom 7 opatrení:

Opatrenie 1.1: Modernizácia fariem

Opatrenie 1.2: Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov a produktov lesného hospodárstva

Opatrenie 1.3: Infraštruktúra týkajúca sa rozvoja a adaptácie poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Opatrenie 1.4: Zvýšenie hospodárskej hodnoty lesov

Opatrenie 1.5: Odbytové organizácie výrobcov

Opatrenie 1.6: Odborné vzdelávanie a informačné aktivity

Opatrenie 1.7: Využívanie poradenských služieb

Os 2 - Zlepšenie životného prostredia a krajiny, ktorá sa implementuje prostredníctvom 8 opatrení:

Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy:

Opatrenie 2.1: Platby za znevýhodnené prírodné podmienky v horských oblastiach a platby v ostatných znevýhodnených oblastiach

Opatrenie 2.2: Platby v rámci sústavy NATURA 2000 a platby súvisiace so smernica 2000/60/ES

Opatrenie 2.3: Agroenvironmentálne platby

Opatrenie 2.4: Platby za životné podmienky zvierat

Opatrenia zamerané na trvalo udržateľné využívanie lesnej pôdy:

Opatrenie 2.5: Prvé zalesnenie poľnohospodárskej pôdy

Opatrenie 2.6: Platby v rámci sústavy NATURA 2000 – lesná pôda

Opatrenie 2.7: Lesnícko-environmentálne platby

Opatrenie 2.8: Obnova potenciálu lesného hospodárstva a zavedenie preventívnych opatrení

Os 3 - Kvalita života vo vidieckych oblastiach a diverzifikácia vidieckeho hospodárstva, ktorá sa implementuje prostredníctvom 6 opatrení:

Opatrenie 3.1: Diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam

Opatrenie 3.2: Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu

Opatrenie 3.3: Vzdelávanie a informovanie

Skupina opatrení 3.4: Obnova a rozvoj obcí, občianskej vybavenosti a služieb

Opatrenie 3.5: Získavanie zručností, oživovanie a vykonávanie stratégií miestneho rozvoja

Os 4 - Realizácia prístupu Leader, ktorá sa implementuje prostredníctvom 3 opatrení:

Opatrenie 4.1: Implementácia integrovaných stratégií rozvoja územia

Opatrenie 4.2: Vykonávanie projektov spolupráce

Opatrenie 4.3: Chod miestnej akčnej skupiny

V rámci osi 2 sa začalo s implementáciou niektorých opatrení (Znevýhodnené oblasti, Agroenvironmentálne platby a Platby za životné podmienky zvierat) už od roku 2007. MP SR vypracovalo nariadenia vlády a metodické usmernenia pre konečných prijímateľov. Prvé výzvy na predkladanie projektov boli vyhlásené 1. februára 2008. Výška príspevku pre Program rozvoja vidieka SR 2007 – 2013 je 1.969.418.078 Eur, ktorý je alokovaný podielom 98,04 % v konvergenčných regiónoch a 1,96 % v ostatných oblastiach.

Sektor zdravia rastlín a prípravkov na ochranu rastlín

V priebehu roka 2008 sa SR intenzívne podieľala na príprave legislatívnych predpisov tzv. pesticídneho balíčka, ktorý je tvorený Smernicou Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov a Nariadením Európskeho parlamentu a Rady o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh. Cieľom uvedených predpisov je dosiahnutie vyššej úrovne ochrany zdravia ľudí, zvierat a životného prostredia pri zabezpečovaní rastlinnej výroby s dôrazom na ochranu zraniteľných skupín obyvateľstva, redukciu administratívnej záťaže súčasnej registračnej procedúry a dosiahnutie vyššej úrovne harmonizácie v danom sektore v rámci EÚ.

V oblasti zdravia rastlín SR participovala na príprave aktuálnych legislatívnych rastlinolekárskeho predpisov, ktorých cieľom bolo zamedzenie šírenia organizmov škodlivých pre rastliny a rastlinnú produkciu.

Sektor cukru

Reforma v sektore cukru zavedená v roku 2006 ukázala po prvých dvoch rokoch najmä slabú reakciu na reštrukturalizačný program, čo mohlo mať za následok významnú nerovnováhu na trhu EÚ, keďže sa dosiahlo oveľa menšie zníženie kvót, ako sa očakávalo. Komisia navrhla úpravy s cieľom zlepšiť účinok reštrukturalizačného režimu a dosiahnuť do roku 2009/2010 ďalšie trvalo udržateľné zníženie kvót cukru v EÚ. Prijaté úpravy režimu boli pre Slovenskú republiku vo viacerých prvkoch nepriaznivé, čo malo za následok, že po rokovaní medzi pestovateľmi repy a zostávajúcimi dvoma výrobcami cukru došlo začiatkom roka 2008 k ďalšiemu odovzdaniu kvóty. Od hospodárskeho roka 2008/2009 sa tak výrobná kvóta cukru pre SR znížila na 50% pôvodnej kvóty pridelenej SR pri vstupe do EÚ.

Sektor priadnych rastlín

Rok 2008 bol významný pre sektor pôdohospodárstva v SR v súvislosti s prípravou novely zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach, ktorá bola pripravená pod gesciou Ministerstva zdravotníctva SR. Zmeny sa týkali úpravy podmienok pestovania konopy siatej. Na Slovensku sa konopa siata pestovala od nepamäti ako priadna rastlina na vlákno a neskôr na produkciu konopného oleja. Pestovanie a šľachtenie bolo zastavené v roku 1988 a zberové plochy klesli z 1754ha v roku 1970 na 86ha v roku 1988. Zmeny v systéme pestovania odrôd konopy siatej na priemyselné účely nastali dňa 1. apríla 2009 vstupom do platnosti zákona č. 77/2009 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach tak, aby bolo umožnené slovenským poľnohospodárom pestovanie odrôd konopy siatej uvedených v prílohe II nariadenia Komisie (ES) č. 796/2004 (ich vyňatie z prílohy I zákona o omamných a psychotropných látkach), ktoré musia v rámci každoročného monitoringu podľa čl. 39 nariadenia Rady (ES) č. 73/2009 spĺňať podmienku maximálneho obsahu THC 0,2 %. Tieto odrody sú oprávnené na získanie podpory formou jednotnej platby na plochu poľnohospodárskej pôdy, tzv. SAPS (Single area payment scheme). Podmienky poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou jednotnej platby na plochu bližšie upravuje nariadenie vlády SR č. 20/2009 Z. z. Európska Komisia však z dôvodu, aby minimalizovala možnosť zneužitia konopy zaviedla dodatočné opatrenia pre poskytnutie priamej platby na plochu osiatu konopou, jedná sa o zabezpečenie kontrol minimálne 30% plochy osiatej konopou siatou, odoberanie reprezentatívnych vzoriek porastov na stanovenie obsahu THC a poskytnutie podpory len na stanovené odrody.

Sektor obilnín

V roku 2008 sa výrazne zmenil systém intervenčného nákupu kukurice. Pre hospodársky rok 2008/2009 sa spôsob intervenčného nákupu pšenice obyčajnej a jačmeňa nemenil, menil sa iba v prípade kukurice, kde bol stanovený limit nákupu na 700 000 ton na úrovni EÚ-27. Postupy intervenčného nákupu obilnín sú stanovené nariadením Komisie (ES) č. 687/2008.

K ponukám musí byť pripojený dôkaz, že ponúkajúci zložil zábezpeku 15 Eur za každú tonu, inak budú neplatné. Uvedená zábezpeka sa zloží pri predkladaní ponuky. Intervenčný nákup kukurice prebieha v 2 fázach (1. fáza – od 1. novembra do 31. decembra 2008; 2. fáza – po zverejnení množstva v Úradnom vestníku EÚ, ktoré ostalo k dispozícii v rámci intervencie). Po skončení 1. fázy Komisia započítala všetky platné ponuky na kukuricu, ktoré hospodárske subjekty predložili na Pôdohospodársku platobnú agentúru do 31. decembra 2008. Ak celkové ponúkané množstvo presahuje maximálne množstvo, Komisia stanoví a uverejní najneskôr do 25. januára 2009 koeficient pridelenia množstiev. Ak uvedené množstvo nepresahuje maximálne množstvo, Komisia uverejní množstvo, ktoré bude k dispozícii v rámci intervencie v 2. fáze. V rámci 1. fázy sa v rámci EÚ – 27 nenaplnil limit

700 000 ton kukurice, takže v rámci prebiehajúcej 2. fázy je stále možné ponúknuť kukuricu do intervenčných zásob SR.

Sektor ovocia a zeleniny

V roku 2008 bolo ovocie a zelenina ako jeden z posledných sektorov zaradené do nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácií poľnohospodárskych trhov. Rok 2008 bol prechodným rokom pre uplatňovanie nových podmienok, ktoré vyplynuli z reformy.

Pripravovali sa viaceré dokumenty a legislatívne predpisy ako Národná stratégia pre operačné programy organizácií výrobcov, Národný rámec pre agroenvironmentálne opatrenia, nariadenia vlády pre spoločnú organizáciu trhu, priame platby a rozvoj vidieka.

Na úrovni EÚ bol vypracovaný právny rámec pre nový program podpory konzumácie ovocia a zeleniny (vrátane spracovaného a banánov) na školách, uvádzaný ako „Schéma školské ovocie“. SR sa prípravy aktívne zúčastňovalo a má záujem program dodávok ovocia a zeleniny do škôl implementovať od školského roka 2009/2010.

Sektor vína

V júni 2008 bolo uverejnené nariadenie Rady (ES) č. 479/2008 o spoločnej organizácii trhu s vínom, ktoré ustanovuje nové pravidlá v sektore vína (reforma) s účinnosťou od 1. 8. 2008. Na základe nových pravidiel bol vypracovaný 5 – ročný Národný podporný program, v ktorom sú rozpracované opatrenia, ktoré sa budú uplatňovať v SR a na ktoré bude možné poskytovať podporu z EÚ. Následne bola vypracovaná národná legislatíva – nariadenie vlády SR č. 340/2008 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v rámci spoločnej organizácie trhu s vínom a č. 341/2008 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory za trvalé ukončenie výsadby vinohradov.

Vzhľadom k tomu, že určitá časť pravidiel spoločnej organizácie trhu s vínom bude účinná

od 1. 8. 2009, bol vypracovaný tiež nový návrh zákona o vinohradníctve a vinárstve, s rovnakým termínom účinnosti (v súčasnosti v schvaľovacom procese NR SR), kde sú okrem iného ustanovené nové kategórie vína, ich kvalitatívne požiadavky, podmienky označovania a uvádzania na trh.

Začiatkom roku 2009 sa začalo s vypracovaním návrhu nariadenia, ktorým sa má sektor vína zaradiť do nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007 o vytvorení spoločnej organizácií poľnohospodárskych trhov.

Sektor mlieka a mliečnych výrobkov

Najviac diskutovanou témou v sektore mlieka v roku 2008 bola v rámci prípravy na zdravotnú kontrolu budúcnosť mliečnych kvót, ceny surového kravského mlieka a budúcnosť mliekarenského sektora. Systém mliečnych kvót vyplývajúci z európskej legislatívy je zostavený na obdobie do konca kvótového roka 2014/2015, pričom výsledkom „zdravotnej kontroly“ je „soft landing“, t.j. postupné zvyšovanie mliečnych kvót pre každú členskú krajinu (IT v prvom roku o 5%) o dve percentá.

Značne nepriaznivá situácia v sektore nielen v dôsledku svetovej krízy sa prejavila značným prepadom cien za surovinu – surové kravské mlieko nielen na Slovensku, v EÚ (okrem FI), ale aj celosvetovo USA, Oceánia. Preto Komisia v januári 2009 pristúpila k aktovovaniu všetkých mechanizmov na podporu trhu – opätovné zavedenie nvývozných náhrad, otvorenie súkromného skladovania pre maslo a po naplnení intervenčných množstiev masla a sušeného odtučneného mlieka pokračovanie v inetrvenciách systémom tendrov.

Sektory hovädzieho, ovčieho, a kozieho mäsa

V novembri 2008 sa v SR uskutočnila inšpekcia klasifikácie a cenového monitoringu jatočne opracovaných tiel hovädzieho dobytku, ktorú vykonal 14-členný Kontrolný výbor Spoločenstva za asistencie Ministerstva pôdohospodárstva SR, Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR, Pôdohospodárskej platobnej agentúry, Slovenského centra poľnohospodárskeho výskumu v Nitre, organizácií spracovateľov a ďalších zainteresovaných pracovníkov. Inšpekcia sa konala v 3 vybraných bitúnkoch a bola zameraná na dodržiavanie ustanovení právneho poriadku EÚ v uvedených oblastiach. Výsledky kontroly zatriedenia jatočných tiel do tried kvality podľa systému SEUROP dokázali výrazný pokrok SR v tejto oblasti od poslednej uskutočnenej kontroly v roku 2006.

V predchádzajúcom roku bol tiež novelizovaný zákon č. 491/2001 Z. z. o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami zákonom č. 492/2008 Z. z., čím sa okrem iného zabezpečilo zosúladenie vnútroštátneho právneho poriadku SR s ustanoveniami nariadenia Komisie (ES) č. 361/2008 o uvádzaní mäsa hovädzieho dobytku vo veku do 12 mesiacov na trh.

3.14.3 Rybné hospodárstvo

Operačný program Rybné hospodárstvo 2007 – 2013

Nariadenie Rady (ES) č. 1198/2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo (EFF) tvorí základný právny rámec Operačného programu Rybné hospodárstvo SR 2007 – 2013, na ktorý bol z EFF vyčlenený príspevok 13 688 528 Eur na celé programové obdobie, ktorý bude rozdelený do všetkých regiónov SR. Vychádza z Národného strategického plánu rybného hospodárstva 2007 – 2013, schváleného vládou SR uznesením č. 933/2006 z 8. novembra 2006

Operačný program zahŕňa podporu v rámci nasledovných 3 prioritných osí:

- os 2 **Akvakultúra, spracovanie a uvádzanie produktov rybolovu a akvakultúry na trh** (opatrenia: Investície do akvakultúry, Investície do spracovania a uvádzania na trh);
- os 3 **Opatrenia spoločného záujmu** (opatrenia: Organizácie výrobcov, Podpora a rozvoj nových trhov);
- os 5 **Technická pomoc** (opatrenie: Technická pomoc)

Horizontálne politiky spoločnej organizácie trhu – horizontálne otázky. Vytvorením jednotnej organizácie poľnohospodárskych trhov (nariadenie Rady (ES) č. 1234/2007) vznikla nevyhnutnosť vytvorenia horizontálnych mechanizmov, ktoré sa rovnako týkajú všetkých komodít, alebo ich väčšiny. Cieľom je zjednodušenie a odbúranie administratívnej záťaže. Príkladom sú napr. Jednotné podmienky – jedno komplexné nariadenie pre súkromné skladovanie, kontroly na mieste.

3.14.4 Lesné hospodárstvo

Systém primárneho práva Európskych spoločenstiev a EÚ, ktorý je tvorený zmluvami o založení Európskeho spoločenstva a Zmluvou o Európskej únii, neustanovuje vytvorenie spoločnej politiky v oblasti lesného hospodárstva. V zmysle princípu subsidiarity, implementácia primeraných politík a stratégií na zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov je predovšetkým v kompetencii jednotlivých členských štátov.

Na druhej strane, realizácia trvalo udržateľného obhospodarovania lesov je významným prvkom (cieľom) v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP), najmä

piliera rozvoja vidieka, ako i spoločných politík ostatných sektorov ovplyvňujúcich lesy a lesné hospodárstvo (napr. politika životného prostredia, obchodná a colná politika, politiky v oblasti výskumu, vnútorného trhu, zdravia a ochrany spotrebiteľa, rozvojovej spolupráce, priemyslu a energetiky). Na úrovni EÚ existuje súbor aktov (právne záväzného i právne nezáväzného charakteru), ktoré sa bezprostredne týkajú odvetvia lesného hospodárstva.

Základným dokumentom, ktorý určuje strategický rámec Spoločenstva pre odvetvie lesného hospodárstva, je lesnícka stratégia EÚ.

Koordinácia je v kompetencii odboru zahraničnej koordinácie.

V sledovanom období bola činnosť Rady EÚ na všetkých úrovniach (pracovná skupina pre lesníctvo, COREPER 1, rada ministrov pre poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo) zameraná na nasledovné prioritné oblasti:

- implementácia rezolúcií prijatých Fórom Organizácie Spojených národov o lesoch (UNFF), štyroch globálnych cieľov pre lesy a právne nezáväzného nástroja pre všetky typy lesov prijatého Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov; a príprava spoločnej pozície EÚ na 8. zasadnutie Fóra Organizácie Spojených národov o lesoch (UNFF 8), predovšetkým v súvislosti s vývojom globálneho finančného mechanizmu pre lesy,
- zlepšenie synergie medzi aktivitami UNFF a aktivitami, ktoré spadajú do kompetencie troch dohovorov Organizácie Spojených národov prijatých v Riu de Janeiro v roku 1992 v oblasti trvalo udržateľného rozvoja (CBD, UNFCCC, UNCCD),
- implementácia akčného plánu EÚ pre lesy (prijatý Komisiou 15. júna 2006),
- implementácia akčného plánu EÚ pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT).

V rámci implementácie akčného plánu EÚ pre vynútiteľnosť práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT) Európska Komisia identifikovala potrebu posilnenia politiky EÚ v oblasti boja proti nelegálnej ťažbe a s ňou súvisiacemu obchodu. Formálnym výstupom Komisie v tejto záležitosti je návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovujú povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich drevo a výrobky z dreva na trh. Návrh nariadenia bol prijatý kolégiom členov Komisie 17. októbra 2008. Návrh bol prezentovaný Komisiou na 2900. zasadnutí Rady EÚ pre poľnohospodárstvo a rybné hospodárstvo (27. a 28. októbra 2008).

Základným cieľom návrhu nariadenia je posilnenie súčasného rámca politík EÚ a podpora medzinárodného politického rámca v boji proti nelegálnej ťažbe dreva a s ňou súvisiacemu obchodu. Návrh ustanovuje povinnosti hospodárskych subjektov uvádzajúcich drevo a výrobky z dreva na trh Spoločenstva. Návrh sa vzťahuje na prvé uvedenie dreva a výrobkov z dreva na trh bez ohľadu na krajinu ich pôvodu. Kľúčovým aspektom návrhu je ustanovenie povinnosti hospodárskych subjektov zabezpečiť povinnú starostlivosť s cieľom minimalizovať riziko uvádzania dreva a výrobkov z dreva pochádzajúcich z nelegálnej ťažby na trh. Na tento účel hospodárske subjekty realizujú/používajú rámec postupov a opatrení, ktorý sa označuje ako systém povinnej starostlivosti.

SR vo všeobecnosti podporuje riešenie zahrnuté v rámci návrhu nariadenia, tzn. stanovenie povinností hospodárskych subjektov uvádzajúcich drevo a výrobky z dreva na trh realizovať systémy „ povinnej starostlivosti“ a to najmä z nasledovných dôvodov:

- súlad s medzinárodnými právne záväznými nástrojmi v oblasti obchodu, vrátane dohôd spadajúcich do rámca WTO,
- podpora realizácie licenčnej schémy FLEGT stanovenej nariadením Rady č. 2173/2005.

Administratívna záťaž hospodárskych subjektov uvádzajúcich drevo a výrobky z dreva na trh by mala byť minimalizovaná prostredníctvom zachovania určitého stupňa flexibility systémov povinnej starostlivosti v rámci stanovených minimálnych požiadaviek na tieto systémy. Takéto opatrenie by umožnilo do určitej miery prispôbienie týchto systémov

podmienkam konkrétného hospodárskeho subjektu. Zároveň je nanajvýš žiaduce až nevyhnutné, aby v procese tvorby a implementácie systému povinnej starostlivosti boli zohľadnené a využité nástroje a opatrenia, ktoré už existujú na úrovni jednotlivých členských štátov. V prípade Slovenskej republiky ide najmä o:

- a) povinnosti obhospodarovateľov lesov a ostatných relevantných hospodárskych subjektov, ktoré vyplývajú z národnej legislatívy (obhospodarovanie lesov podľa lesných hospodárskych plánov, kompetencie orgánov štátnej správy lesného hospodárstva, povinnosti hospodárskych subjektov pri ťažbe, preprave a skladovaní dreva),
- b) dobrovoľné opatrenia prijaté hospodárskou sférou (schémy certifikácie lesov a výrobo-spotrebiteľských reťazcov na báze dreva, podnikové politiky zodpovednosti vo vzťahu k spoločnosti a životnému prostrediu).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je SR toho názoru, že pri praktickej aplikácii ustanovení návrhu nariadenia by každý hospodársky subjekt, ktorý:

- a) uvádza drevo a výrobky z dreva na trh v súlade s vnútroštátnou legislatívou a medzinárodným právom, a
- b) je schopný preukázať tento súlad prostredníctvom nástrojov už existujúcich na vnútroštátnej úrovni a/alebo prostredníctvom prijatých dobrovoľných opatrení akými sú najmä schémy certifikácie lesov a výrobo-spotrebiteľských reťazcov na báze dreva nemal byť vystavený dodatočnej administratívnej záťaži.

Ekonomické a finančné vplyvy je potrebné hodnotiť najmä v kontexte celkovej implementácie programu rozvoja vidieka (v kompetencii sekcie poľnohospodárstva a rozvoja vidieka).

V budúcnosti je potrebné venovať pozornosť predovšetkým zabezpečeniu efektívneho čerpania a využívania finančných prostriedkov alokovaných na lesnícke opatrenia v rámci programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky, resp. finančných prostriedkov prichádzajúcich do úvahy pri podpore trvalo udržateľného obhospodarovania lesov v rámci ostatných relevantných finančných nástrojov Spoločenstva (napr. finančný nástroj LIFE+, 7. rámcový program pre vedu a výskum). Zabezpečenie efektívneho čerpania a využívania finančných prostriedkov Spoločenstva je jednou z kľúčových podmienok úspešnej implementácie akčného plánu EÚ pre lesy.

Návrh odporúčaní

- využitie možností podpory lesníckych opatrení v rámci Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2007-2013,
- využitie možností podpory projektov, súvisiacich s realizáciou trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, v rámci relevantných nástrojov Spoločenstva (napr. finančný nástroj LIFE+, 7. rámcový program pre vedu a výskum) a operačných programov ostatných relevantných rezortov,
- efektívna implementácia kľúčových opatrení akčného plánu EÚ pre lesy na národnej úrovni (v kontexte predchádzajúcich odporúčaní).
-

Obnoviteľné zdroje energie

Poľnohospodárstvo v posledných rokoch nadobúda významné postavenie nielen v produkcii surovín pre potravinársky priemysel, ale aj ako producent obnoviteľných zdrojov energie. Poľnohospodárska biomasa v podobe drevných, či poľnohospodárskych odpadov a špeciálne pestovaných energetických rastlín predstavuje vo svetovej i našej primárnej

energetike perspektívny zdroj energie a môže byť premenená prakticky na každý druh energie. Celkový energetický potenciál biomasy predstavuje pri množstve takmer 25mil. ton 147PJ. V decembri 2005 Európska Komisia schválila Akčný plán o biomase, ktorý bol reakciou na potrebu koordinovaného a aktívnejšieho prístupu k využívaniu biomasy. Zo záverov Akčného plánu vyplynula požiadavka na vypracovanie národných akčných plánov v jednotlivých členských štátoch. V SR bol 27. februára 2008 schválený návrh akčného plánu využívania biomasy na roky 2008 – 2013 uznesením vlády č. 130.

3.15

Ochrana spotrebiteľov, bezpečnosť potravín a verejné zdravie

3.15.1 Ochrana spotrebiteľov

Politika ochrany spotrebiteľov je súčasťou strategických cieľov EÚ zameraných na ochranu všetkých európskych spotrebiteľov, či už z hľadiska požiadaviek na zdravie a bezpečnosť výrobkov, služieb, ako i ochrany ekonomických záujmov pri cezhraničnom nákupe výrobkov a poskytovaní služieb. Na rozdiel od iných politík je politika ochrany spotrebiteľa prierezovou politikou, ktorá na komunitárnej i národnej úrovni zasahuje do všetkých politík spoločnosti a do činnosti takmer všetkých ústredných orgánov štátnej správy.

Na vnútroštátnej úrovni zodpovedá za tvorbu a koordináciu spotrebiteľskej politiky MH SR. Koordinácia na národnej úrovni je realizovaná prostredníctvom Rady pre spotrebiteľskú politiku, ktorej členmi sú zástupcovia všetkých dotknutých orgánov štátnej správy. V rámci rady pôsobia i štyri pracovné výbory: Výbor pre všeobecnú bezpečnosť výrobkov, Výbor pre bezpečnosť služieb a Spotrebiteľský poradný výbor.

Prioritou pre roky 2008 a 2009 bolo zavedenie meny euro v SR. Za účelom ochrany spotrebiteľov v tomto procese boli prijaté viaceré právne normy, ktoré chránia spotrebiteľa najmä pred zvyšovaním cien. Za týmto účelom boli prijaté aj ďalšie, nelegislatívne opatrenia, napr. stály monitoring vývoja cien, a to až do konca roka 2009, zintenzívnenie výkonu kontroly a pod.

Na európskej úrovni zastupuje MH SR záujmy Slovenskej republiky v dvoch pracovných skupinách Rady - G. 8. PS zodpovednosť za chybný výrobok a I.3. PS ochrana spotrebiteľa a informácie, ktorá v súčasnosti rokuje o návrhu smernice o právach spotrebiteľa. V roku 2008 sa zasadanie pracovnej skupiny G. 8. neuskutočnilo. Okrem zastúpenia v PS Rady, zastupuje MH SR oblasť ochrany spotrebiteľa i v 12 príslušných riadiacich a expertných výboroch zriadených EK.

MH SR plní úlohu notifikačného orgánu pre systém EÚ RAPEX. V roku 2008 patrila SR medzi prvé tri najaktívnejšie členské štáty v tomto systéme.

Najvýznamnejšie dokumenty legislatívneho a nelegislatívneho charakteru:

- Nariadenie EP a Rady (ES) č. 2006/2004 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za vynucovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Nariadenie bolo prijaté EP a Radou 27. októbra 2004. Jeho implementáciu zabezpečilo MH SR novelizáciou zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa koncom roka 2008.
- V nadväznosti na Smernicu EP a Rady (ES) č. 2001/95/ES o všeobecnej bezpečnosti výrobkov prijala EK Rozhodnutie EK č. 2007/231/ES z 12. apríla 2007, ktorým sa mení a dopĺňa Rozhodnutie EK č. 2006/502/ES a Rozhodnutie EK č. 2008/322/ES, ktorým sa predlžuje platnosť rozhodnutia 2006/502/ES, ktorým sa členské štáty vyzývajú prijať

opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby sa na trh uvádzali iba také zapaľovače, ktoré sú zabezpečené proti použitiu deťmi, a zakázať uvádzanie zábavných zapaľovačov na trh. Obe rozhodnutia boli implementované vyhláškou č. 109/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na bezpečnosť zapaľovačov. Rozhodnutie komisie č. 2008/329/ES, ktorým sa členským štátom ukladá povinnosť zabezpečiť, aby magnetické hračky, ktoré sa uvádzajú alebo sprístupňujú na trh, mali varovanie upozorňujúce na zdravotné a bezpečnostné riziká, ktoré predstavujú, bolo implementované vyhláškou Ministerstva hospodárstva SR č. 253/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na bezpečnosť magnetických hračiek.

- Zelená kniha o revízii Spotrebiteľskej acquis vydaná EK pojednávajúca o legislatíve zaoberajúcej sa ochranou spotrebiteľa ako takej, o dôvodoch revízie určitých smerníc spadajúcich do danej oblasti ako aj o stratégiách revízie, ich výhodách a nevýhodách a možnostiach harmonizácie legislatívy v oblasti ochrany spotrebiteľa.
- Stratégia spotrebiteľskej politiky EÚ na roky 2007 – 2013, predstavujúca komplexný dokument na obdobie rokov 2007 – 2013 vo svojich prioritách a opatreniach kladie dôraz na riešenie tých spotrebiteľských problémov, ktoré presahujú rámce národných spotrebiteľských politík.

Budúci vývoj

Stratégia spotrebiteľskej politiky vo svojich prioritách a opatreniach kladie dôraz na riešenie tých spotrebiteľských problémov, ktoré presahujú rámec národných spotrebiteľských politík v záujme dosiahnutia integrovanejšieho a účinnejšieho vnútorného trhu a dosiahnutia vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov. Rovnako ako v minulosti, prioritou zostáva úloha dynamizovať riešenie spotrebiteľských záležitostí, a to či už v oblasti spotrebiteľského vzdelávania, zabezpečenia prístupu spotrebiteľov k informáciám, ako aj v oblasti zefektívnenia inštitútu mimosúdneho riešenia sporov a odškodnenia v rámci kolektívnych záujmov spotrebiteľov. V zmysle článku 21 Nariadenia 2006/2004 je každý členský štát povinný každé 2 roky od nadobudnutia jeho účinnosti poskytnúť EK správu o jeho praktickej realizácii. Jednotný informačný systém, ktorý je potrebný pre jeho praktickú aplikáciu bol v členských štátoch zavedený až v januári 2007 a po 2 rokoch fungovania systému bola vypracovaná prvá správa (február 2009).

Návrh odporúčaní

Podporovať iniciatívy EK zamerané na ochranu spotrebiteľa.

3.15.2 Bezpečnosť potravín

Rezort pôdohospodárstva zabezpečoval v roku 2008 komplexnú kontrolu potravinového reťazca prostredníctvom dvoch rezortných organizácií - Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP) a Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR (ŠVPS SR). Inšpektormi EK – Potravinovým a veterinárnym úradom v Dubline (FVO Dublin – Food and Veterinary Office Dublin) bol vykonaný Všeobecný audit v SR a príprava Akčného plánu SR. Audit v SR bol vykonaný a prebiehal počas celého roku 2008, pozostával z 10 špecifických auditov. SR patrila medzi prvé členské štáty, v ktorej bol Všeobecný audit zo strany EK vykonaný. Hlavným účelom Všeobecného auditu bolo overiť, či sa v SR celkovo vykonávajú úradné kontroly v súlade s nariadením (ES) č. 882/2004 EP a R o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá

a národným plánom úradnej kontroly pripraveným v súlade s čl. 41-43 nariadenia (ES) č. 882/2004 EP a R.

Odbor bezpečnosti potravín a výživy pre zvýšenie kredibility a dôveryhodnosti z hľadiska národnej i medzinárodnej spolupráce, splnil podmienky a získal medzinárodný certifikát systému manažérstva kvality STN EN ISO 9001:2001/EN ISO 9001:2000. Za týmto účelom odbor bezpečnosti potravín a výživy pre zvýšenie úrovne stanovísk SR, zlepšenie toku informácií a efektívnejšie zastupovanie SR v európskych i medzinárodných orgánoch, ako i lepšiu pripravenosť praxe na novo pripravované európske a svetové právne normy v roku 2008 rozšíril národné odborné vedecké skupiny z 25 na 26 národných odborných vedeckých skupín. Do národných odborných vedeckých skupín bolo začlenených viac ako 300 špecialistov pre jednotlivé oblasti, týkajúce sa bezpečnosti potravín.

Pre zlepšenie spolupráce EFSA boli v priebehu r. 2008 v každom ČŠ ustanovené kontaktné body pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA. Odbor bezpečnosti potravín a výživy bol ustanovený za národný Kontaktný bod SR pre technické a vedecké otázky pre spoluprácu s EFSA v decembri 2007. Odbor bezpečnosti potravín a výživy je členom Riadiaceho výboru pre spoluprácu a vedecké siete (SGC), ustanovený EFSA, ktorého členmi sú zástupcovia poradného fóra (AF), vedeckého výboru a pracovníci EFSA. Od roku 2007 vyvíjajú činnosť štyri dočasné pracovné skupiny vedeckých panelov, ktoré vytvorila EFSA a do ktorých bolo nominovaných 6 slovenských expertov, 12 organizácií za SR, ktoré ako jediné organizácie v ČŠ môžu byť finančne podporované na základe spolufinancovania projektov vyhlásených EFSA. Kontaktný bod EFSA nominoval a doplnil Zoznam národných expertov SR pre spoluprácu s EFSA pre Poradné fórum, pre pracovné skupiny Poradného fóra, pre Národné kontaktné miesto a pre vedecké panely, pre vedecké pracovné skupiny pre zber dát vedecké pracovné skupiny pre spoluprácu na projektoch Vedeckého výboru, pre vedecké kolokvia a EFSA stretnutia expertov.

SR sa na tomto základe zapája do riešenia projektov v rámci európskej vedeckej spolupráce. V roku 2008 národný kontaktný bod zabezpečoval úlohy vyplývajúce zo spolupráce s EFSA – výmena informácií o vývoji iniciatív hodnotenia významných rizík v SR a EFSA, o výsledkoch príslušných vedecko-výskumných projektov, o otázkach, ktoré by mohli vyústiť do rozdielnych názorov medzi SR a EFSA, o úzkej a primeranej spolupráci pri príprave Pracovných programov kompetentných úradov EFSA a SR, a o požiadavkách ohľadom konkrétnych informácií. Ďalej poskytoval rady ohľadom – vedeckých aktivít spoločného záujmu, ktoré by bolo možné uskutočňovať v rámci siete, najmä v rámci čl. 36, - revízie, alebo nové návrhy s aktualizáciou zoznamu kompetentných inštitúcií v SR, - zadávania úloh kompetentným inštitúciám zo Zoznamu, - rozvoja a uchovávanía databáz vedeckých odborníkov a výskumných organizácií v SR, ktoré by mohli pomáhať a spolupracovať s EFSA a národnými orgánmi pri hodnotení rizík v oblasti bezpečnosti potravín a krmív, - registra národných expertov - a požiadaviek národných expertov. Poskytuje podporu pri distribúcii materiálov EFSA v SR, organizovaní a koordinácii výmeny informácií a materiálov v SER ohľadom vedeckých aktivít relevantných pre EFSA, zabezpečovaní komunikácie medzi EFSA a účastníkmi na národnej úrovni a zviditeľňovaní EFSA v SR.

Rozhodnutím Rady EÚ 2003/822/ES zo 17. novembra 2003 o pričlenení Európskeho spoločenstva do Komisie Codex Alimentarius (CAC) a na základe schválenia samotnej Komisie Codex Alimentarius sa Európske spoločenstvo stalo riadnym členom CAC. V roku 2008 sa zástupcovia delegovaní MP SR zúčastňovali činnosti a rokovaní pracovnej skupiny pre Codex Alimentarius zriadenej pri Rade Európy a podieľali sa na koordinácii spoločných stanovísk EÚ a príprave celosvetových potravinových noriem, smerníc v oblasti potravín, kódexov správnej praxe a ďalších súvisiacich dokumentov CA, ktoré sú v rámci dohôd WTO referenčné pre medzinárodný obchod.

Odbor bezpečnosti potravín a výživy je kontaktným bodom pre geneticky modifikované potraviny a krmivá v súlade s čl. 5 a čl. 17 Nariadenia EP a Rady č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách. V roku 2008 zabezpečoval prípravu podkladov pre Stály výbor pre potravinový reťazec a zdravie zvierat (SCFCAH), DG pre zdravie a ochranu spotrebiteľa (DG SANCO), sekcia pre geneticky modifikované potraviny a krmivá a environmentálne riziko (34 stanovísk a 16 inštrukcií). Odbor bezpečnosti potravín a výživy je kontaktným bodom pre OECD, pracovnej skupiny pre Nové potraviny odvodené z biotechnológií. Z tohto hľadiska zabezpečoval prípravu dokladov pre konsenzuálne dokumenty OECD (5 stanovísk).

Odbor bezpečnosti potravín a výživy je kontaktným miestom pre rezort MV SR pre ochranu a obranu kritickej infraštruktúry a je členom pracovnej skupiny, ktorá sa podieľa na vypracovaní národného zákona o ochrane kritickej infraštruktúry

V spolupráci s rezortom zdravotníctva a producentmi potravín boli zhromaždené podklady k národnému zoznamu zdravotných tvrdení, ktorý bol začiatkom roka 2008 zaslaný na EK. Na základe spolupráce rezortov bolo spracované usmernenie pre implementáciu predmetného nariadenia, vychádzajúce zo záverov Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat. Aktualizovala sa potravinová databáza o zložení potravín formou jej doplnenia o nové druhy potravín, ich zloženia a nutričnej hodnoty. Hlavným cieľom je vypracovať projekt pre upgrade softvérového riadiaceho systému Data Management Softvéru, ktorý bude tvoriť softvérovú základňu pre následnú aktualizáciu prvostupňovej databázy nutričného zloženia potravín podľa súčasných európskych *odporúčaní* a štandardov.

V oblasti výživy a boja proti obezite bola v rezorte schválená Stratégia politiky výživy, ktorá nadväzuje na KOM (2007) 279 Bielu knihu EÚ o Stratégii riešenia zdravotných problémov súvisiacich s výživou, nadváhou a obezitou v Európe. Nosným cieľom stratégie je zlepšenie podmienok pre uspokojenie základných výživových potrieb a súčasne posilnenie prevencie závažných civilizačných ochorení obyvateľov v R. V roku 2008 sa pokračovalo v plnení úloh z koncepcie, a to v úzkej spolupráci s rezortom zdravotníctva.

Na úrovni Rady EÚ je rozpracované nariadenie na poskytovanie informácií o potravinách spotrebiteľom, ktoré rieši poskytovanie informácií o potravinách, balených aj nebalených, a to formou označovania, ústnej informácie, sprostredkovania na diaľku, reklamy a inej propagácie. Oproti doteraz povinným údajom sa v tomto nariadení bude riešiť aj označovanie výživových hodnôt potravín.

15. januára 2008 bolo prijaté nariadenie EP a Rady (ES) č. 110/2008 o definovaní, popise, prezentácii, označovaní a ochrane zemepisných označení liehovín a o zrušení nariadenia (EHS) č. 1576/89, ktorým boli presne definované jednotlivé kategórie liehovín, ako aj zavedené zemepisné označenia pre tieto kategórie liehovín podľa jednotlivých členských štátov.

Politika kvality

V roku 2008 boli do registra chránených zemepisných označení zapísané 4 slovenské výrobky: Skalický trdelník (december 2007), Slovenská bryndza (júl 2008), Slovenská parenica (júl 2008) a Slovenský oštiepok (september 2008).

V súčasnosti sú v procese registrácie ako Zaručené tradičné špeciality 4 mäsové výrobky: „Spišské párky“, „Liptovská saláma“, „Lovecká saláma“ a „Špekačky“ v spolupráci s Českou republikou. Potom zo syrov je to „Ovčí hrudkový syr – salašnícky“ a jeho údená forma – „Ovčí salašnícky údený syr“. V kategórii cukrárske výrobky je v štádiu registrácie ako Zaručená tradičná špecialita „Bratislavský rožok“ alebo „Pressburger Kipfel“ alebo „Pozsonyi kifli“.

Ako zemepisné označenie je v procese registrácie „Oravský/Zázrivský korbáčik“ a „Tekovský salámový syr“.

V roku 2008 bola v decembri 2008 schválená zelená kniha kvality poľnohospodárskych výrobkov, ktorá reprezentuje všeobecné pravidlá Politiky kvality. Hlavným zámerom zelenej knihy je iniciovať diskusiu k zabezpečeniu najvhodnejšieho politického a regulačného rámca na ochranu a podporu kvality poľnohospodárskych výrobkov.

3.15.3 Verejné zdravie

Koordinácia:

- na európskej úrovni
 - prostredníctvom ministra (príp. štátneho tajomníka) na Rade pre zamestnanosť, sociálnu politiku, zdravie a ochranu spotrebiteľa (Rade ministrov zdravotníctva EÚ)
 - na rokovaní Výboru stálych zástupcov Coreper 1 vypracúvaním inštrukcií za MZ SR
 - na rokovaní Pracovnej skupiny pre verejné zdravie, Pracovnej skupiny pre lieky a zdravotnícke pomôcky, Pracovnej skupiny pre bezpečnosť potravín, Pracovnej skupiny pre sociálne otázky, Administratívnej komisie pre sociálne zabezpečenie, Social Protection Committee
- na vnútroštátnej úrovni
 - rokovania RKS MZ SR: pravidelné prerokovanie najzávažnejších otázok euroagendy týkajúcej sa rezortu pre prípravu inštrukcií a pozícií
 - pravidelná účasť zástupcu MZ SR na zasadnutiach KEÚ 1 MZV SR

I. RADA MINISTROV ZDRAVOTNÍCTVA EÚ V JÚNI 2008 A V DECEMBRI 2008 PRIJALA, ALEBO SA ZAOBERALA DOKUMENTAMI Z OBLASTI VEREJNÉHO ZDRAVIA

Jún 2008:

1. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o nových potravinách, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. xxx/xxxx (LA)
2. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/82/ES a smernica 2001/83/ES o zmenách podmienok v povoleniach na uvedenie liekov na trh (LA)
3. Návrh záverov Rady o znížení zaťaženia spôsobeného rakovinou
4. Návrh záverov Rady o antimikrobiálnej rezistencii
5. Návrh záverov Rady EÚ o mechanizme kooperácie medzi Radou EÚ a Komisiou pre implementáciu Stratégie zdravia EÚ
6. Návrh Záverov Rady EÚ o informáciách pacientom
7. Návrh rámca Spoločenstva o uplatňovaní práv pacientov pri poskytovaní cezhraničnej zdravotnej starostlivosti (LA)
8. Stratégia EÚ na podporu členských štátov pri znižovaní poškodzovania zdravia spôsobeného alkoholom
9. Zdravotné otázky súvisiace s výživou, nadváhou a obezitou
10. Rámcový dohovor o kontrole tabaku
11. Darcovstvo a transplantácia orgánov
12. Otázky týkajúce sa zdravotnej bezpečnosti v EÚ
13. Duševné zdravie pre Európu

December 2008:

1. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom (LA)
2. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernica 2001/82/ES a smernica 2001/83/ES, pokiaľ ide o zmeny podmienok povolení na uvedenie na trh pre lieky (LA)
3. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ o uplatňovaní práv pacientov pri cezhraničnej zdravotnej starostlivosti
4. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o kvalite a bezpečnosti darcovstva orgánov a transplantácií (LA)
5. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorá sa týka pravidiel súvisiacich s informovaním verejnosti o liekoch vydávaných na predpis a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch, a návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktoré sa týka pravidiel súvisiacich s informovaním verejnosti o liekoch vydávaných na predpis a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 726/2004, ktorým sa stanovujú postupy spoločenstva pri povoľovaní liekov na humánne použitie a na veterinárne použitie a pri vykonávaní dozoru nad týmito liekmi a ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre lieky (LA)
6. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorá sa týka systému dohľadu nad liekmi a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch, a návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktoré sa týka systému dohľadu nad liekmi a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 726/2004, ktorým sa stanovujú postupy spoločenstva pri povoľovaní liekov na humánne použitie a na veterinárne použitie a pri vykonávaní dozoru nad týmito liekmi a ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre lieky (LA)
7. Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorá sa týka predchádzania zavádzania farmaceutických výrobkov, ktoré nie sú dovolené z dôvodu ich falošnej identifikácie, histórie alebo pôvodu, do dodávateľského reťazca a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2001/83/ES, ktorou sa ustanovuje zákonník Spoločenstva o humánnych liekoch (LA)
8. Oznámenie Komisie o bezpečnosti, inovácii a dostupnosti farmaceutických výrobkov: obnovená vízia farmaceutického odvetvia
9. Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 92/79/EHS, 92/80/EHS a 95/59/ES, pokiaľ ide o štruktúru a sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov
10. Návrh odporúčania Rady o bezpečnosti pacientov a kvalite zdravotníckych služieb vrátane predchádzania nozokomiálnym infekciám a ich potláčania
11. Návrh odporúčania Rady EÚ o európskych činnostiach v oblasti zriedkavých chorôb
12. Závery Rady EÚ o zdravotnej bezpečnosti
13. Návrh záverov Rady EÚ o stratégiách verejného zdravia v boji proti neurodegeneratívnym chorobám, hlavne Alzheimerovej chorobe
14. Zelená kniha Komisie o odborných pracovníkoch v oblasti zdravotníctva

II. SMERNICA 2003/88/ES O NIEKTORÝCH ASPEKTOCH ORGANIZÁCIE PRACOVNÉHO ČASU

Povinnosťou Slovenskej republiky bolo zosúladiť pracovné právo s platnou európskou súdnou judikatúrou. Túto úlohu SR splnila schválením zákona č. 348/2007 Z.z., ktorým sa

mení a dopĺňa zákon č. 311/201 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (s účinnosťou od 1. septembra 2007).

V súčasnosti prebieha diskusia s Európskym parlamentom o zmene a doplnení smernice 2003/88/2003 ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času.

Dodržanie súladu podmienky maximálneho pracovného času 48 hodín týždenne vrátane času stráveného čakaním na privolanie (t.j. v pracovnej pohotovosti na pracovisku) pre viaceré členské štáty znamená, že museli a musia zamestnať viac lekárov, aby zabezpečili rovnakú úroveň zdravotnej starostlivosti.

Podľa súčasnej úpravy Zákonníka práce sa limity pracovného času uplatňujú na zmluvu (nie na zamestnanca). S ohľadom na nedostatok lekárov na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti v niektorých druhoch a odboroch zdravotnej starostlivosti (limitovaný ich odbornou spôsobilosťou získanou príslušným špecializačným štúdiom, ako aj dobou trvania jednotlivých špecializačných štúdií), je ponechanie súčasnej platnej právnej úpravy pre rezort zdravotníctva dôležité pre zachovanie schopnosti zabezpečovať zdravotnú starostlivosť v niektorých odboroch.

MZ SR preto podporuje takú úpravu smernice, ktorá by umožnila eliminovať negatívne dôsledky plynúce z priamej aplikácie rozsudkov ESD v prípadoch SIMAP a Jaeger. Novela smernice by mala zabezpečovať všetkým zamestnancom v prípade potreby prístup k opt-out, priniesť flexibilnejšiu úpravu týkajúcu sa posudzovania pracovnej pohotovosti a umožniť flexibilné a časovo neobmedzené zachovanie možnosti výnimky pracovať viac ako 48 hodín týždenne založenej na individuálnom súhlase zamestnanca.

V prípade, že nedôjde k takejto zmene smernice o pracovnom čase, SR (rovnako ako iné členské krajiny) potrebuje predĺžiť prechodné obdobie a výnimku na pracovný čas zdravotníckych pracovníkov (t.j. výnimku na pracovný čas lekárov počas odbornej prípravy podľa článku 17 ods. 5 smernice 2003/88/ES o organizácii pracovného času) na obdobie od 1.8.2009 do 31.7.2011.

III. NÁVRH SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY O UPLATŇOVANÍ PRÁV PACIENTOV PRI CEZHRANIČNEJ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Cieľom smernice je vytvoriť v EÚ voľný trh v oblasti čerpania služieb zdravotnej starostlivosti. Princíp je v tom, že občania členských štátov EÚ majú mať právo cestovať za liečbou do zahraničia a bude im táto zdravotná starostlivosť plne refundovaná.

Návrh uvedenej smernice v predložennom rozsahu je problematický, pretože v členských krajinách EÚ je rôznorodé zadefinovanie domovských zdravotníckych systémov a v niektorých existuje taktiež aj prepojenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Uvedený návrh smernice nie je t. č. implementovateľný bez výrazných rizík pre inštitúcie uhrádzajúce a poskytujúce zdravotnú starostlivosť v niektorých členských krajinách.

Prijatie návrhu smernice v predložennom znení môže priniesť nepredpokladateľný tlak na systém verejného zdravotného poistenia v SR. Systém financovania zdravotnej starostlivosti v SR a verejné zdravotné poistenie sú koncipované na slovenské podmienky. Ani v súčasnosti nie je dosiahnuté vyrovnané hospodárenie všetkých zúčastnených subjektov v zdravotníctve. Povinnosť hradiť zdravotnú starostlivosť poskytnutú v iných členských štátoch, bez akýchkoľvek obmedzení, by ovplyvnila hospodárenie zdravotných poisťovní, keďže zdravotná starostlivosť vo väčšine členských štátov EÚ je finančne náročnejšia ako v SR.

SR uplatnila k dokumentu návrhu smernice výhradu a naďalej na tejto pozícii zotrúva, t.z. nemá ešte výsledné stanovisko a skúma kompromisný text a jeho prepojenie s našimi právnymi predpismi.

Je nutné uviesť, že najmä z ekonomického hľadiska, až do obdobia dosiahnutia porovnateľnej ekonomickej a medicínskej úrovne vo všetkých členských štátoch (dlhodobější proces), bude nevyhnutné zo strany novoprijatých členských štátov ponechať princíp predchádzajúceho schvaľovania („prior authorisation“) pre čerpanie zahraničnej zdravotnej starostlivosti pri plánovanej liečbe. Považujeme preto za správne, aby v prípade, ak sa pacient pred definitívnym ukončením schvaľovacieho procesu svojvoľne rozhodne absolvovať liečbu v zahraničí, znášal riziko, že úhrada bude vykonaná len do výšky nákladov v krajine, kde je poistený.

IV. KOMUNITÁRNY PROGRAM V OBLASTI VEREJNÉHO ZDRAVIA „DRUHÝ AKČNÝ PROGRAM V OBLASTI ZDRAVIA NA ROKY 2008 – 2013“

Program bol ustanovený rozhodnutím Európskeho parlamentu a Rady č. 1350/2007/ES zo dňa 23. októbra 2007. Program je centrálné riadený Európskou komisiou prostredníctvom výkonnej agentúry „Executive Agency for Health and Consumers (EAHC)“. Členské štáty zabezpečujú poskytnutie informácií o aktivitách programu prostredníctvom siete Národných kontaktných bodov.

Podmienky implementácie programu sú každoročne aktualizované prostredníctvom tzv. pracovných plánov. Pracovný plán ustanovuje oprávnené aktivity, podmienky účasti na programe, špecifikuje hodnotiace kritériá, definuje oprávnené výdavky a pod. Pracovné plány na jednotlivé roky tvoria základný východiskový dokument pre vyhlásenie výziev. Výzvy sú vyhlasované raz ročne počas celého obdobia realizácie programu.

Aktuálna výzva na predkladanie projektov v rámci Druhého akčného programu pre rok 2009 bola zverejnená s konečným termínom na predkladanie projektov do 20. mája 2009. Tento termín je posledným možným na predkladanie projektov pre rok 2009.

Celková suma prostriedkov na nové programové obdobie predstavuje 365,6 milión Eur.

V. ŠTRUKTURÁLNE FONDY V OBDOBÍ 2007 – 2013

Prostriedky zo štrukturálnych fondov pre rezort zdravotníctva budú čerpané v období 2007 – 2013 prostredníctvom dvoch operačných programov.

Operačný program Zdravotníctvo s alokáciou 250 mil. Eur z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a k tomu prislúchajúce národné financovanie vo výške 44,12 mil. Eur, ktorý bol schválený Európskou komisiou dňa 8.11.2007. Prostriedky z tohto operačného programu sú nasmerované na modernizáciu zdravotníckej infraštruktúry všeobecných a špecializovaných nemocníc, polikliník a zdravotných stredísk.

Operačný program Vzdelávanie – opatrenie 2.2 Podpora ďalšieho vzdelávania v zdravotníctve s alokáciou 36,5 mil. Eur z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu a k tomu prislúchajúce národné financovanie vo výške 6,44 mil. Eur, ktorý bol schválený Európskou komisiou dňa 7.11.2007. Cieľom opatrenia je podporiť vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov s ohľadom na legislatívne zmeny a reštrukturalizáciu zdravotníctva.

V rámci Operačného programu Zdravotníctvo bolo v sledovanom období vyhlásených 5 výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok v celkovej výške 116 439 542,87 Eur (3 507 857 668,50 SKK).

1. V rámci výzvy „Zabezpečenie rekonštrukcie a modernizácie zdravotníckej infraštruktúry špecializovaných nemocníc s prednostným zameraním na liečbu ochorení

skupiny 5“ kód výzvy: OPZ 2008/1.1/01, dátum vyhlásenia výzvy: 22. júla 2008, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP: 23. októbra 2008 s alokáciou 19 916 351,32 Eur (600 000 000,00 SKK) bolo schválených 5 žiadostí o nenávratný finančný príspevok v celkovej sume 19 896 181,71 Eur (599 392 460,19 SKK) na realizáciu projektov.

2. V rámci výzvy **„Zabezpečenie rekonštrukcie a modernizácie zdravotníckej infraštruktúry všeobecných nemocníc s prednostným zameraním na liečbu ochorení skupiny 5“** kód výzvy: OPZ 2008/1.2/01, dátum vyhlásenia výzvy : 11. septembra 2008, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP: 9. januára 2009 s alokáciou 79 665 405,30 Eur (2 400 000 000 ,00 SKK) nebol zatiaľ ukončený schvaľovací proces žiadostí o NFP, odporučených na schválenie Výberovou komisiou MZ SR.

3. V rámci výzvy **„Zabezpečenie rekonštrukcie a modernizácie zdravotníckej infraštruktúry ambulantnej zdravotnej starostlivosti s prednostným zameraním na prevenciu a podporu zdravia u ochorení skupiny 5, ako aj na zabezpečenie adekvátneho prístrojového vybavenia“** kód výzvy: OPZ 2008/2.1/01, dátum vyhlásenia výzvy : 4. septembra 2008, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP: 5. decembra 2008 s alokáciou 6 638 783,77 Eur (200 000 000,00 SKK) boli schválené 4 žiadosti o nenávratný finančný príspevok v celkovej sume 6 510 766,92 Eur (196 143 364,27 SKK) na realizáciu projektov.

4. V rámci výzvy na predloženie žiadosti o NFP na národný projekt **„Dobudovanie infraštruktúry Národnej transfúznej služby SR“** kód výzvy: OPZ 2008/2.2/01, dátum vyhlásenia výzvy: 5. septembra 2008, dátum predloženia žiadosti o NFP: 15. apríla 2009 s alokáciou 7 302 662,15 Eur (220 000 000 SKK) bola v stanovenom termíne predložená žiadosť o NFP a v súčasnosti prebieha proces jej hodnotenia.

5. Výzva **„Zabezpečenie rekonštrukcie a modernizácie zdravotníckej infraštruktúry špecializovaných nemocníc s prednostným zameraním na liečbu ochorení skupiny 5“** kód výzvy: OPZ 2009/1.1/01, dátum vyhlásenia výzvy: 20. apríla 2009, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP: 22. júla 2009 s alokáciou 2 916 340,33 Eur (87 857 668,78 SKK). Výzva nebola k 30.4.2009 ukončená, prebieha proces predkladania žiadostí o NFP.

V rámci Operačného programu Vzdelávanie boli v sledovanom období vyhlásené 3 výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok v celkovej výške 12 580 495,25 Eur.

1. V rámci výzvy **„Doplnenie systému zdravotníctva o kvalifikovaných odborníkov“**, kód výzvy: OPV 2008/2.2/01, dátum vyhlásenia výzvy: 7. 4. 2008, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP: 6. 6. 2008 s alokáciou 464 714,86 Eur bolo schválených 5 žiadostí o nenávratný finančný príspevok v celkovej sume 311 148,60 Eur na realizáciu projektov.

2. V rámci výzvy **„Rozvoj nových foriem ďalšieho vzdelávania v zdravotníctve“**, kód výzvy: OPV 2008/2.2/02, dátum vyhlásenia výzvy: 30. 9. 2008, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP: 28. 11. 2008 s alokáciou 1 659 695,94 Eur bola schválená 1 žiadosť o nenávratný finančný príspevok v sume 1 658 317,30 Eur na realizáciu projektu: Tvorba a implementácia e-learningového portálu pre vzdelávanie lekárov

3. V rámci výzvy **„Doplnenie systému zdravotníctva o kvalifikovaných odborníkov“**, kód výzvy: OPV 2008/2.2/03, dátum vyhlásenia výzvy : 19. novembra 2008, dátum uzávierky prijímania žiadostí o NFP: 13. 2. 2009 s alokáciu 10 456 084,45 Eur nebol v sledovanom období ukončený schvaľovací a výberový proces predložených žiadostí o NFP.

DG SANCO pokračovalo v prácach na projekte **Európske zmluvné záväzkové právo a revízia spotrebiteľského acquis, pričom prvú časť projektu** (ktorej gestorom je MSSR) prebralo od februára 2009 DG JLS. **Vedecký návrh spoločného referenčného rámca pre záväzkové právo** bol prijatý koncom roku 2008 a v súčasnosti sa pracuje na príprave bielej

knihy. Pokiaľ ide o druhú časť projektu, pracovná skupina rady prerokúva **návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o právach spotrebiteľov**. Návrh smernici je v gescii MHSR, pričom MSSR sa podieľa na jej príprave ako spolugestor.

3.16 Spravodlivosť a vnútorné záležitosti

3.16.1 Spravodlivosť

Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí je predmetom tzv. tretieho piliera Maastrichtskej zmluvy (1992), pričom Amsterdamská zmluva (1997) časť z nich preniesla do tzv. prvého piliera. Týka sa azylovej politiky, kontroly vonkajších hraníc, prístahovaleckej politiky, boja proti drogovým závislostiam, boja proti podvodom medzinárodného rozsahu, justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach, colnej spolupráce a policajnej spolupráce v boji proti terorizmu, obchodovaniu s drogami a ďalšími závažnými formami medzinárodného zločinu.

Dôležitou súčasťou tejto spolupráce je tzv. Schengenský priestor (od r.1995), v ktorého rámci boli zrušené kontroly na hraniciach členských štátov a preniesli sa na vonkajšie hranice. SR vstúpila do Schengenského priestoru 21.12.2007, keď boli odstránené kontroly na pozemných hraniciach, kontroly na letiskách boli zrušené 30.3.2008.

V roku 1999 bol založený Európsky policajný úrad (Europol), ktorého cieľom je upevňovať spoluprácu policajných orgánov členských štátov. Za účelom zlepšenia súčinnosti príslušných orgánov členských štátov, zaoberajúcich sa vyšetrovaním a trestným stíhaním závažnej kriminality cezhraničného typu bol založený v roku 2002 Eurojust.

Spravodlivosť a vnútorné záležitosti sú v SR zastrešované dvoma ministerstvami (Ministerstvo vnútra SR a Ministerstvo spravodlivosti SR) a prostredníctvom MS SR sa na príprave právnych predpisov ES/EÚ podieľa aj Generálna prokuratúra SR. Jedná sa o oblasť veľmi významnú, so širokým záberom, ktorá je kľúčovou z pohľadu boja proti terorizmu, a bezpečnosti obyvateľstva vo všeobecnosti. Okrem tejto oblasti pod vnútorné záležitosti patria aj otázky týkajúce sa ekonomickej oblasti, regulácie trhu a aspekty riešenia obchodných sporov právnou cestou. Je možné konštatovať, že oblasť spravodlivosti a vnútorných vecí sa vo významnej miere týka každého aspektu verejného života.

Civilné právo

V predmetnom období sa zástupcovia MS SR naďalej aktívne zúčastňovali stretnutí pracovnej skupiny Rady EÚ pre civilné právo pri prerokúvaní nasledovných návrhoch:

- Nariadenia Rady o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozsudkov a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti. Nariadenie bolo publikované v Úradnom vestníku EÚ pod č. 4/2009 (Ú.v.EÚ L 7, 10.1.2009, s. 1–79).
- Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2001/470/ES o vytvorení Európskej súdnej siete pre občianske a obchodné veci. Dokument 2008/0122 (COD). Rozhodnutie bolo schválené Radou aj Parlamentom a čaká už iba na zverejnenie v Ú.v.EU
- Návrh nariadenia Rady, ktorým sa ustanovuje postup pre vedenie rokovaní a uzatváranie bilaterálnych dohôd medzi členskými štátmi a tretími krajinami, ktoré sa týkajú odvetvových otázok a upravujú súdnu právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov a rozhodnutí v manželských veciach, vo veciach rodičovských práv a povinností a

vyživovacej povinnosti, ako aj rozhodné právo vo veciach vyživovacej povinnosti. Dokument COM 2008 (894). Rada JHA schválila všeobecný prístup k návrhu 5. júna 2009.

- Návrh nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje postup pre vedenie rokovaní a uzatváranie bilaterálnych dohôd medzi členskými štátmi a tretími krajinami, ktoré sa týkajú odvetvových otázok a upravujú rozhodné právo pre zmluvné a mimozmluvné záväzky. Dokument COM 2008 (894). Bola dosiahnutá dohoda s Európskym parlamentom a Rada JHA schválila všeobecný prístup k návrhu 5. júna 2009.

Zástupcovia MS SR sa prostredníctvom expertných skupín Komisie alebo prostredníctvom konzultácií podieľali na príprave nasledovných nových dokumentov:

- Zelená kniha a správa k zmenám nariadenia č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach,

Trestné právo

V predmetnom období sa zástupcovia MS SR zúčastňovali stretnutí pracovných skupiny Rady EÚ pre trestné právo pri prerokovaní nasledovných návrhoch:

- Návrh rozhodnutia Rady o Európskej justičnej sieti
Rada JHA schválila všeobecný prístup k návrhu 18. apríla 2008
- Návrh smernice o ochrane životného prostredia trestným právom
Smernica bola publikovaná v Úradnom vestníku pod číslom 2008/99/ES (Ú. v. EÚ L 328, 6.12.2008, str. 28 – 39).
- Návrh smernice o ochrane proti znečisťovaniu morí loďami
Prebiehajú rokovania s Európskym parlamentom
- Návrh rozhodnutia Rady o zriadení Európskeho systému informácií z trestných registrov (ECRIS) na základe článku 11 rámcového rozhodnutia
Rada JHA schválila všeobecný prístup 24. 10. 2008; očakáva sa odvolanie parlamentných výhrad ČŠ
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o predchádzaní kolíziám právomoci v trestných veciach
Rada schválila všeobecný prístup k návrhu 6. apríla 2009.
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o výkone rozsudkov vydaných v neprítomnosti a o zmene a doplnení niektorých rámcových rozhodnutí
Rada JHA schválila všeobecný prístup 24. júna 2008, očakáva sa odvolanie parlamentných výhrad ČŠ.
- Návrh rozhodnutia Rady EÚ o posilnení Eurojustu, ktorým sa dopĺňa rozhodnutie Rady č. 2002/187/SVV z 28. februára 2002 v znení rozhodnutia Rady EÚ č. 2003/659/SVV, o zriadení Eurojustu
Rada JHA schválila všeobecný prístup k návrhu 18. apríla 2008, očakáva sa odvolanie parlamentných výhrad ČŠ.
- Návrh rámcového rozhodnutia Rady o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorým sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2004/68/SVV. Prebiehajú rokovania na úrovni pracovnej skupiny.

- Návrh na rámcové rozhodnutie Rady o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí, ktorým sa zrušuje rámcové rozhodnutie 2002/629/SVV. Prebiehajú rokovania na úrovni pracovnej skupiny.

Slovensko sa ďalej aktívne zúčastňuje aj na rokovaníach pracovnej skupiny pre Európsku justičnú sieť.

Návrh odporúčaní

V nasledujúcom období bude dôležité sledovať predovšetkým prípravu Štokholmského programu, ktorý predstavuje strategický dokument Rady EÚ pre oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti na nasledujúce päťročné obdobie, stratégie, závery Rád a Európskych rád, ako aj rokovania o legislatívnych návrhoch prejednávaných v jednotlivých pracovných skupinách, najmä uvedených rámcových rozhodnutí o boji proti sexuálnemu využívaniu, ako aj o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi.

3.16.2 Vnútorne záležitosti

Ministerstvo vnútra SR je zapojené do prijímania dokumentov legislatívneho a nelegislatívneho charakteru najmä prostredníctvom Rady ministrov pre spravodlivosť a vnútro. Minister vnútra SR sa pravidelne zúčastňuje uvedených zasadaní Rady. Problematika vnútorných záležitostí čiastočne zasahuje aj do zasadaní iných ministerských Rád.

Národní experti MV SR sa pravidelne zúčastňujú zasadaní pracovných skupín Rady EÚ a Európskej komisie. V prípade nemožnosti zabezpečenia účasti z ústredia sa zasadaní zúčastňujú pracovníci Stáleho zastúpenia SR pri EÚ, zodpovední za problematiku vnútra a následne poskytujú všetky potrebné informácie ústrediu.

Zasadnutia RKS MV SR sa uskutočňovali pravidelne, boli prerokované dôležité otázky spojené s povinnosťami vyplývajúcimi z členstva SR v EÚ. Bola zabezpečená spolupráca s rezortnými koordinačnými skupinami iných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy.

Rokovania o významných legislatívnych aktoch v oblasti vnútorných záležitostí, ktoré prebiehajú v monitorovanom období:

- Rozhodnutie Rady o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol),
- Návrh Rámcového rozhodnutia Rady o využívaní osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva,
- Návrh rozhodnutia Rady o Varovnej informačnej sieti kritickej infraštruktúry (CIWIN),
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa zjednodušuje cezhraničné presadzovanie pravidiel v oblasti bezpečnosti cestnej premávky,
- Návrh rozhodnutia Rady o vykonávaní rozhodnutia 2008/.../SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti,
- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území,
- Návrh smernice Rady o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania,

- Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú sankcie proti zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín bez povolenia na pobyt,
- Návrh smernice Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/109/ES na účely rozšírenia jej pôsobnosti na osoby pod medzinárodnou ochranou,
- Návrh smernice Rady o zjednotenom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a na prácu na území členského štátu vydávané pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pre pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte,
- Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky podporný úrad pre azyl.

Významné dokumenty legislatívneho charakteru, ktoré v monitorovanom období vyšli v Úradnom vestníku ES/EÚ:

- Rozhodnutie Rady 2008/381/ES zo 14. mája 2008, ktorým sa zriaďuje Európska migračná sieť,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/51/ES z 21. mája 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 91/477/EHS o kontrole získavania a vlastníctva zbraní,
- Rozhodnutie Rady 2008/615/SVV z 23. júna 2008 o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti,
- Rozhodnutie Rady 2008/616/SVV z 23. júna 2008 o vykonávaní rozhodnutia 2008/615/SVV o zintenzívnení cezhraničnej spolupráce, najmä v boji proti terorizmu a cezhraničnej trestnej činnosti,
- Rozhodnutie Rady 2008/617/SVV z 23. júna 2008 o zlepšení spolupráce medzi osobitnými zásahovými jednotkami členských štátov Európskej únie v krízových situáciách,
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 z 9. júla 2008 o vízovom informačnom systéme (VIS) a výmene údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi (nariadenie o VIS),
- Rozhodnutie Rady 2008/633/SVV z 23. júna 2008 o sprístupnení vízového informačného systému (VIS) na nahliadnutie určeným orgánom členských štátov a Europolu na účely predchádzania teroristickým trestným činom a iným závažným trestným činom, ich odhaľovania a vyšetrovania,
- Nariadenie Rady (ES) č. 1104/2008 z 24. októbra 2008 o prechode zo Schengenského informačného systému (SIS 1+) na Schengenský informačný systém druhej generácie (SIS II),
- Smernica Rady 2008/114/ES z 8. decembra 2008 o identifikácii a označení európskych kritických infraštruktúr a zhodnotení potreby zlepšiť ich ochranu,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území,
- Rámcové rozhodnutie Rady 2008/977/SVV z 27. novembra 2008 o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach.

Významné dokumenty nelegislatívneho, strategického charakteru, ktoré boli predmetom rokovaní alebo schválenia v monitorovanom období :

- Európsky pakt pre migráciu a azyl,
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - spoločná prísťahovalecká politika pre Európu: zásady, opatrenia a nástroje,

- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - Plán politiky v oblasti azylu, Integrovaný prístup k ochrane v rámci celej EÚ,
- Správa o stave implementácie Stratégie EÚ pre boj proti terorizmu a priority pre ďalšie obdobie,
- Revidovaná stratégia boja proti financovaniu terorizmu,
- Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní smernice 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov.

Návrh odporúčaní

V tejto oblasti bude potrebné venovať pozornosť najmä týmto oblastiam a dokumentom:

- príprava strategického dokumentu Rady EÚ pre oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti na nasledujúce päťročné obdobie (Štokholmský program),
- pôsobenie SR v Schengenskom priestore,
- boj proti terorizmu (Akčný plán EÚ, využívanie osobných záznamov o cestujúcich (PNR) na účely presadzovania práva),
- migrácia (Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky podporný úrad pre azyl, Návrh smernice Rady o jednotnom postupe vybavovania žiadostí na vydávanie jednotného povolenia pre štátnych príslušníkov tretích krajín na pobyt a prácu na území členského štátu a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín, ktorí sa oprávnenne zdržiavajú v členskom štáte, implementácia Európskeho paktu pre migráciu a azyl)
- ochrana kritickej infraštruktúry,
- akčné plány, stratégie, závery Rád, Európskych rád, možnosti financovania aktivít v týchto oblastiach z prostriedkov zahraničnej pomoci.“

3.17

Vonkajší obchod

Legislatívnym základom spoločnej obchodnej politiky EÚ sú články 131 a 133 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (ďalej len Zmluva), ktoré boli spresnené Amsterdamskou zmluvou a následne Zmluvou z Nice. Spoločná obchodná politika sa zakladá na jednotných zásadách postupu v oblastiach úpravy colných sadzieb, uzatvárania colných a obchodných dohôd, zjednocovania liberalizačných opatrení, vývozných politiky a obchodných ochranných opatrení, akými sú napr. opatrenia pre prípad dumpingu alebo subvencovania. Článok 133 Zmluvy udeľuje Európskej komisii (EK) kompetenciu pri vytváraní, formulovaní stratégie a realizácii spoločnej obchodnej politiky EÚ pokrývajúcej vykonávanie obchodných dohôd v rámci WTO, dohôd s regionálnymi združeniami, ale aj s jednotlivými krajinami, ktoré nie sú členmi EÚ.

Pri rozhodovaní o aktuálnych obchodných otázkach EÚ zohráva dôležitú úlohu Výbor 133 (t.j. výbor zriadený v zmysle čl. 133 Zmluvy). Je to poradný výbor Rady EÚ pre vonkajšie vzťahy, zodpovedný za multilaterálne obchodné záležitosti, ktoré sa vzťahujú na aplikáciu pravidiel WTO a prípravu negociačných pozícií. Na jeho zasadnutiach sa zúčastňujú národní experti jednotlivých členských krajín EÚ, takže jednotlivé členské štáty EÚ majú možnosť vyjadriť svoje stanoviská k prerokovávanej problematike WTO, presadiť a obhájiť

národnú pozíciu v súlade so svojimi obchodnými záujmami a ovplyvniť tak smerovanie spoločnej obchodnej politiky EÚ.

Koordinácia spoločnej obchodnej politiky na vnútroštátnej úrovni je zabezpečovaná prostredníctvom schváleného koordinačného mechanizmu v rámci Ministerstva hospodárstva SR v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy, ktoré zároveň obhajuje záujmy SR vo Výbore 133 a príslušných pracovných skupinách Rady EÚ.

Hlavnou agendou v oblasti vonkajšieho obchodu v piatom roku členstva SR v EÚ aj naďalej bolo pokračovanie negociácií v rámci kola mnohostranných obchodných rokovaní WTO, prebiehajúcich od roku 2001 pod názvom „Rozvojová agenda z Dohy (DDA)“. MH SR v spolupráci s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy aktívne participovalo na príprave všetkých negociačných pozícií EÚ k jednotlivým oblastiam mnohostranných rokovaní. Ku kľúčovým témam týchto rokovaní patrí oblasť poľnohospodárstva (AGRI), prístupu na trh s priemyselnými výrobkami (NAMA), ďalšia liberalizácia obchodu so službami a problematika obchodu a rozvoja.

V roku 2008 sa rokovania DDA sústredili na odsúhlasenie modalít (t.j. základných parametrov) pre AGRI a NAMA. S týmto cieľom sa v júli 2008 uskutočnilo v Ženeve stretnutie ministrov členských krajín WTO. Rokovanie prinieslo určitý pozitívny posun v postojoch jednotlivých členských krajín. Aj po zblížení pozícií však v modalitách NAMA zostala otvorená sektorová liberalizácia, individuálne flexibility a niektoré technické detaily. Rozpory k niektorým parametrom modalít AGRI (špeciálny ochranný mechanizmus, bavlna) napokon viedli k neúspešnému výsledku stretnutia.

Následne, na základe dosiahnutých čiastkových výsledkov, generálny riaditeľ WTO Pascal Lamy inicioval pokračovanie rokovaní so zámerom ich ukončenia do konca roku 2008.

Intenzívne rokovania vyvrcholili v decembri 2008, kedy však kvôli zjavnej neochote USA zaviazat' budúcu administratívu a postojom Indie bol výsledok opäť negatívny a P. Lamymu sa napokon nepodarilo zvolať ministerské stretnutie WTO. Časový rámec na dosiahnutie úspešného výsledku do konca roku 2008 bol teda limitovaný očakávanými politickými zmenami (prezidentské voľby v USA v novembri 2008 a nástup novej administratívy v januári 2009, v roku 2009 marcové voľby v Indii a jesenné menovanie novej Európskej komisie). Predpokladané zmeny administratívy kľúčových členov WTO a súčasná svetová ekonomická situácia, keď sa krajiny sústreďujú v prvom rade na riešenie krízy na národnej úrovni, budú v roku 2009 výrazne vplývať na rokovania o DDA. Koncom roka 2009 je reálne očakávať zvolanie riadnej Ministerskej konferencie WTO, ktorá sa má spravidla konať každé dva roky (pozn. ostatná konferencia sa uskutočnila v decembri 2005 v Hongkongu).

Pre zabezpečenie konkurencieschopnosti a pre otváranie zahraničných trhov pre európskych producentov a exportérov na trhoch tretích krajín EÚ prijala strategický dokument pod názvom „Globálna Európa: konkurovanie svetu“ (Global Europe: Competing the World). Stratégia stanovila konkrétne kroky pre spoločnú obchodnú politiku všetkých členských krajín EÚ vo vzťahu k tretím krajinám sveta. Stratégia má napomôcť vyrovnat' sa s rastúcou globálnou hospodárskou súťažou prijatím aktívnej politiky otvorenosti na trhoch tretích krajín.

Vychádzajúc z tejto stratégie Európska Komisia (EK) stanovila konkrétnu agendu pre spoločnú obchodnú politiku EÚ spojenú so sériou nasledovných iniciatív:

- ukončenie rokovaní o tzv. Rozvojovej agende z Dohy v rámci mnohostranných obchodných rokovaní WTO, ide najdôležitejšiu prioritu EÚ v oblasti spoločnej obchodnej politiky;
- uzavretie novej generácie dohôd o voľnom obchode (DVO) s kľúčovými partnermi EÚ s cieľom zlepšiť prístup európskych producentov na trhy tretích krajín a vytvoriť podmienky pre ochranu domácich producentov;

- vypracovanie a uplatňovanie novej komplexnej stratégie voči Číne, pretože Čína je najväčšou výzvou pre obchodnú politiku EÚ;
- vypracovanie a uplatňovanie obnovenej stratégie prístupu na trhy tretích krajín (Market Access Strategy) so zameraním na netarifné prekážky v obchode;
- začatie novej etapy globálnej stratégie pre ochranu práv duševného vlastníctva (IPRs) s prísnejšími kritériami na zabránenie výroby a predaja falzifikátov;
- uskutočnenie verejnej diskusie so zameraním na možnú reformu nástrojov na ochranu trhu (najmä antidumping a ostatné ochranné opatrenia).

V súlade so stratégiou „Globálna Európa“ EK ešte v roku 2007 získala mandát na rokovania s ďalšími tretími krajinami (o.i. s Indiou, Kóreou, krajinami ASEAN, Andským spoločenstvom a krajinami Strednej Ameriky). V roku 2008 sa začali rokovania s Ukrajinou a Líbyou, ako aj prípravné rokovania s Ruskou federáciou, (podmienkou je však vstup tejto krajiny do WTO) s cieľom uzavrieť nové preferenčné dohody o zónach voľného obchodu (DVO). Dohody s týmito krajinami, ako aj ďalšie rozpracované dohody budú prezidentskými medzinárodnými zmiešanými preferenčno-obchodnými zmluvami. Ich cieľom je presadenie ofenzívnych záujmov členských krajín EÚ v oblasti zahraničného obchodu, zlepšenie prístupu európskych výrobcov a exportérov na trhy tretích krajín (zníženie alebo odstránenie dovozných ciel, odstránenie netarifných prekážok obchodu) a v súlade s princípmi spoločnej obchodnej politiky EÚ a pravidlami WTO aj ochrana domácich producentov.

Hoci v roku 2008 pokračovali rokovania o DVO s viacerými krajinami a zoskupeniami krajín, pre SR boli najdôležitejšie rokovania o DVO s Južnou Kóreou a Ukrajinou, pretože tieto dve krajiny patria k najvýznamnejším obchodným partnerom SR.

Rokovania o DVO medzi EÚ a Južnou Kóreou sú v záverečnej fáze a ukončené by mali byť v roku 2009. Na rokovaníach príslušných orgánov zástupcovia MH SR v roku 2008 požadovali, aby kórejská strana odstránila všetky netarifné prekážky hlavne v technickej, administratívnej a finančnej oblasti. Cieľom je dosiahnuť, aby automobily EÚ, ktoré zodpovedajú medzinárodným technickým normám (UN/ECE), mohli byť do Kórey dovážané bez testovania alebo homologizácie. SR upozornila, že EÚ by nemala pristúpiť k žiadnej redukcii svojich dovozných ciel, pokiaľ Kórea neodstráni všetky obchodné bariéry a úplne neotvorí svoj trh. V tejto súvislosti Slovensko zaslalo Európskej komisii zoznam národných ofenzívnych a defenzívnych záujmov. Zástupcovia MH SR na zasadnutiach Výboru 133 presadzujú, aby budúca dohoda s Kóreou bola symetrická so zabezpečenou recipročnou liberalizáciou vo vzťahu k obchodu s tovarom a odstránila netarifné prekážky vzájomného obchodu s dôrazom na národné záujmy, a to najmä vo vzťahu k automobilovému priemyslu a oceliarstvu, ale aj elektrotechnickému priemyslu.

Rokovania o DVO medzi EÚ a Ukrajinou sa začali vo februári 2008. Cieľom je uzatvorenie hlbkej a rozsiahlej DVO, ktorá bude okrem liberalizácie obchodu s tovarmi zahŕňať ďalšie kapitoly, napr. liberalizáciu obchodu so službami a investíciami, netarifné prekážky obchodu, hospodársku súťaž, štátnu pomoc, verejné obstarávanie, mechanizmus pre riešenie sporov a pod. Táto DVO bude súčasťou pripravovanej komplexnej asociačnej dohody medzi EÚ a Ukrajinou. V súvislosti s prípravou negociačnej pozície bol EK zaslaný oficiálny zoznam ofenzívnych a defenzívnych záujmov SR vo vzťahu k pripravovanej dohode, vrátane zahrnutia silných záväzkov týkajúcich sa tranzitu a bezpečnosti dodávok energetických zdrojov.

Okrem rokovaní s Kóreou a Ukrajinou v roku 2008 pokračovali rokovania o DVO aj s ďalšími krajinami a zoskupeniami. Ide hlavne o negociácie s Indiou, krajinami ASEAN, Andským spoločenstvom národov, Stredoamerickou skupinou krajín, krajinami Perzského zálivu (Gulf Cooperation Council), krajinami MERCOSUR a krajinami Afriky, Karibskej a Tichomorskej oblasti (AKT), ako aj agendu Európskeho združenia voľného obchodu (EFTA)

a Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP). Od roku 2008 je rozpracovaná ďalšia liberalizácia obchodu s Nórskom a Islandom podľa čl. 19 a Protokolu 3 Dohody o EHP, ako aj liberalizácia obchodu so Švajčiarskom v nadväznosti na prepracovanie stratégie prístupu na trh s agrokomoditami. Zatiaľ došlo len k úprave referenčných cien agroproduktov so Švajčiarskom s platnosťou od 1. 2. 2009, rokovania o širokej liberalizácii agroobchodu budú pokračovať v roku 2009. Všetky vyššie uvedené DVO by mohli v rámci liberalizácie obchodu vytvoriť priestor pre možnú diverzifikáciu slovenského exportu do nových teritórií.

SR bude aj naďalej participovať na príprave nových preferenčných dohôd vo vonkajšom obchode, ktoré EK rozpracovala. Záujmom SR je upriamenie väčšej pozornosti na regióny, ktoré sú pre SR, ako aj pre ďalšie členské štáty EÚ stredobodom záujmu (napr. západný Balkán, Kórea, India, Rusko, Ukrajina a Kanada) s cieľom zlepšenia prístupu SR na trhy uvedených krajín, obhajovanie vývozných záujmov SR a ochrany domácich producentov.

Vstupom SR do EÚ únie sa záväznými stali aj jej predpisy v oblasti colnej politiky, t.j. predovšetkým colný sadzobník EÚ a s tým ďalšie súvisiace nariadenia Rady EÚ, vrátane colných suspenzií a kvót. V roku 2008 bolo na MH SR doručených 10 žiadostí podnikateľských subjektov z oblasti elektrotechnického priemyslu. Z toho bolo 6 nových žiadostí a 4 žiadosti o predĺženie existujúcich colných suspenzií. MH SR sa podarilo všetkých 10 žiadostí obhájiť a dosiahnuť tak colné suspenzie pre 10 výrobkov s účinnosťou od 1. 1. 2009 na obdobie 5 rokov. Ide hlavne o komponenty pre elektrotechnický priemysel a pre podniky pôsobiace na Slovensku (Sony Slovakia, s.r.o., Samsung Electronics Slovakia, s.r.o., Panasonic AVC Networks Slovakia, s.r.o. a Panasonic Electronic Devices Slovakia, s.r.) to predstavuje významnú úsporu finančných nákladov (v stovkách miliónov €) a zachovanie alebo zvýšenie ich konkurencieschopnosti.

V oblasti obchodno-politických nástrojov SR podporovalo uplatňovanie antidumpingových (AD) a antisubvenčných (AS) opatrení voči tretím krajinám, a tak napomáhalo odstráneniu nekalých obchodných praktík na medzinárodnej úrovni a zachovaniu konkurencieschopnosti slovenských výrobcov na svetovom trhu. Použitie nástrojov na ochranu obchodu (TDI) sa dotýka iba malej časti z celkového objemu dovozov z tretích krajín do EÚ (cca 0,45%), ale ich uplatňovanie umožňuje čeliť neférovým obchodným praktikám. Efektívna činnosť proti dumpingu pomáha ochrániť tisíce pracovných miest v EÚ. TDI pomáhajú zabezpečiť voľný a férový obchod a chrániť európsky priemysel pred neférovými medzinárodnými obchodnými praktikami v súlade s nariadeniami EÚ a dohodami WTO. V roku 2008 EÚ uplatňovala voči tretím krajinám 128 AD opatrení a 8 AS opatrení. Najviac opatrení bolo uplatnených voči výrobkom hutníckeho, oceliarskeho a chemického priemyslu. Najčastejšie zaťaženými krajinami, na dovozy z ktorých sa uplatňovali ochranné opatrenia, boli: Čína, India, Rusko, Ukrajina, Kórea.

V roku 2008 MH SR spolupracovalo na príprave a schválení cca 70 nariadení Rady EÚ a rozhodnutí EK týkajúcich sa operatívneho uplatnenia nástrojov na ochranu obchodu, predovšetkým AD (65) a AS (7) opatrení, zameraných na ochranu slovenských a európskych výrobcov, resp. spracovateľov.

Pri príprave národných pozícií v oblasti TDI boli prioritne zohľadňované záujmy domácich výrobcov. V roku 2008 bolo na pôde Európskej komisie prezentovaných 61 národných pozícií týkajúcich sa prijatia opatrení voči dumpingovým dovozom z tretích krajín (napr. ferosilíciu, silikomangán, zvárané rúry zo železa alebo nelegovanej ocele, bezšvíkové rúry, konzervované citrusové plody, koks a uhlie, zliatinové odliatky, spojovacie materiály, valcovaný drôt, dusičnan amónny, močovina, roztoky močoviny, atď.) a 8 pozícií týkajúcich sa prijatia opatrení voči subvencovaným dovozom (napr. posteľná bielizeň, širokospektrálne antibiotiká, grafitové elektródy, PET film a iné). V tejto súvislosti MH SR aktívne spolupracovalo s 20 významnými slovenskými podnikateľskými subjektmi (Duslo Šaľa, US Steel Košice, NCHZ Nováky, Železiarne Podbrezová, Chemko Strážske, OFZ Istebné, Osram

Nové Zámky, Bohuš s.r.o. Hronec, Slovalco Žiar nad Hronom, SLZ Chémia Hnúšťa, Slovokord Senica, Bekaert Hlohovec, atď.). Za účelom získania relevantných údajov o výrobe a výrobcach na Slovensku, MH SR spolupracovalo s viacerými zamestnávateľskými asociáciami a zväzmi ako napr. s Asociáciou textilného a odevného priemyslu SR, Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu SR a Zväzom kožiarskeho a obuvníckeho priemyslu SR. Na úrovni Ministerstva hospodárstva SR je úzka spolupráca s odborom priemyslu a z ostatných orgánov štátnej správy je to najmä MP SR.

Návrh odporúčaní

Podporovať a zintenzívňovať spoluprácu ústredných orgánov štátnej správy s podnikateľskou sférou, jej zväzmi a združeniami pri príprave pozičných dokumentov k materiálom EÚ v oblasti spoločnej obchodnej politiky.

Multilaterálne rokovania o DDA, ktoré naďalej zostávajú pre SR i pre celú EÚ prioritou, budú v roku 2009 výrazne ovplyvnené súčasnou svetovou ekonomickou a finančnou krízou. WTO bude zrejme pokračovať v reakciách na aktuálny vývoj snahou o obmedzenie, resp. eliminovanie protekcionistických tendencií posilnením dohľadu nad vykonávaním a implementáciou existujúcich pravidiel WTO (monitoring obchodno-politických režimov členských krajín, dôslednejšie uplatňovanie notifikačných povinností, zefektívnenie mechanizmu pre urovnávanie sporov a pod.). Paralelne budú zrejme pokračovať aj technické rokovania o modalitách AGRI a NAMA s cieľom zafixovať doteraz dosiahnuté negociačné výsledky, ako aj o úprave pravidiel, službách, uľahčovaní obchodu, duševnom vlastníctve, rozvojových otázkach a ďalších oblastiach DDA. Koncom roka 2009 je reálne očakávať zvolanie riadnej Ministerskej konferencie WTO.

V tomto kontexte možno očakávať zintenzívnenie aktivít EK o liberalizácii obchodu na bilaterálnej a regionálnej úrovni (DVO). SR sústreďí pozornosť najmä na rokovania s Kóreou a Ukrajinou. V prípade Kórey pôjde najmä o zabezpečenie adekvátneho recipročného prístupu na kórejský trh pre výrobcov EÚ (predovšetkým pre automobilový priemysel) a o dosiahnutie takých pravidiel pôvodu tovaru, ktoré by nebolo možné zneužívať na preferenčné dovozy tovaru z iných tretích krajín (najmä z Číny a oblasti juhovýchodnej Ázie). V prípade dohody o voľnom obchode s Ukrajinou bude SR presadzovať silné záruky pre oblasť tranzitu a bezpečnosti dodávok energonosičov a surovín.

V oblasti TDIs možno predpokladať zvýšenie tlaku na efektívnejšie využívanie týchto nástrojov na ochranu obchodu na boj s nekalou konkurenciou. SR bude pokračovať v doterajších aktivitách v tejto oblasti s tým, že nástroje TDIs by mali byť naďalej využívané len v opodstatnených a dokázaných prípadoch tak, aby systém v EÚ nepodnietil ostatných partnerov k neprimeraným protekcionistickým krokom („dominový efekt“). SR bude zároveň dôkladne monitorovať zavádzanie TDIs a iných prekážok obchodu zo strany tretích krajín predovšetkým v tých odvetviach, kde má prioritné exportné záujmy. V rámci systému colných suspenzií a colných kvót sa bude SR naďalej usilovať o preferenčný dovoz tých komponentov a polotovarov, ktoré môžu prispieť k posilneniu konkurencieschopnosti výrobcov produkujúcich v SR.

V kontexte prípravy nových preferenčných dohôd je možné reálne očakávať, že pokiaľ nepríde k zmene domácich legislatívnych procedurálnych postupov v SR, bude mať MH SR, ako rezort kompetenčne zodpovedný za predloženie budúcich dohôd s tretími krajinami na rokovanie vlády SR, problémy pri zabezpečení dodržania týchto požadovaných postupov. Všetky zmiešané preferenčno-obchodné zmluvy budú mať charakter tzv. prezidentskej zmluvy, a preto je po schválení vládou SR nevyhnutné zabezpečiť vystavenie plnej moci na podpis prezidentom, čo nie je objektívne možné realizovať v termíne 2 - 3 týždňov. Výsledky rokovaní a návrhy textov zmlúv (obsahujúce rádovo stovky strán) sú totiž predkladané

najskôr v anglickom jazyku a následne sú vyhotovené preklady do národných jazykov členských krajín, spravidla však sú k dispozícii maximálne 2-3 týždne pred avizovaným podpisom zmluvy. Termín podpisu je pritom stanovený a SR ho nemá možnosť významným spôsobom ovplyvniť. Ministerstvo zahraničných vecí SR a Kancelária prezidenta SR v roku 2008 rokovali s cieľom nájsť také riešenie, ktoré by umožnilo predísť situácii, kedy by domáce legislatívne procedurálne postupy neumožnili SR ako jedinej krajine v rámci EÚ podpísať vyššie uvedené dohody v dohodnutých termínoch, čo by jednoznačne poškodilo postavenie SR v rámci EÚ a viedlo k intervenciám zo strany EK, ako aj ostatných členských krajín na vysokej politickej úrovni.

Na podnet MH SR preto MZV SR vo februári 2009 predložilo na medzirezortné pripomienkové konanie materiál „Pravidlá pre uzatváranie medzinárodných zmlúv a zmluvnú prax“. Tieto pravidlá umožnia ministrom zahraničných vecí SR požiadať prezidenta SR o splnomocnenie pre člena vlády SR alebo stáleho zástupcu SR pri EÚ na podpis dohody/zmluvy, ešte pred jej prerokovaním a schválením vo vláde SR v súlade s právnym poriadkom SR a Viedenským dohovorom o zmluvnom práve.

V uplynulom roku bola aktívna účasť predstaviteľov Ministerstva hospodárstva SR na zasadnutiach pracovnej skupiny Európskej rady pre exportné úvery „Export Credits Group.“ Prioritou Ministerstva hospodárstva SR bola podpora vývozných zámerov slovenských firiem, keď v podmienkach krízy začali byť nedostatkové nielen dlhodobé, ale aj krátkodobé exportné úvery.

Prostredníctvom pracovnej skupiny Export credit Gorups i prostredníctvom Proexportnej rady MH SR podporilo cez EXIMBANKU SR lepší prístup najmä malých a stredných podnikateľov k exportným úverom a k ich poisteniu. MH SR (zodpovedajúce za obsahovú stránku opatrenia) v súčinnosti s Ministerstvom financií SR presadilo schválenie návrhu na vklad finančných aktív v objeme 41 439 178,33 Eur do základného imania EXIMBANKY SR vo vláde SR uznesením vlády SR č. 164/2009. Súčasne došlo k zníženiu základného imania EXIMBANKY SR o 30 000 000 Eur, pričom vláda SR súhlasila s presunom finančných prostriedkov vo výške 15 000 000 Eur do fondu na záruky a s presunom finančných prostriedkov vo výške 15 000 000 Eur do fondu na krytie neobchodovateľných rizík. Opatrenie bolo zrealizované v marci 2009.

Významným prvkom podpory slovenského vývozu sú aj asistenčné, konzultačné a informačné služby obchodno-ekonomických oddelení pri zastupiteľských úradoch Slovenska v zahraničí, poskytované slovenským podnikateľom a účastiam slovenských firiem vo výstavných stánkoch Ministerstva hospodárstva SR na medzinárodných veľtrhoch, realizovaných v rámci oficiálnych účastí Ministerstva hospodárstva SR. Neoceniteľnú pomoc preukázali obchodno-ekonomické oddelenia aj pri vyhľadávaní zahraničných investorov a podpore aktívneho cestovného ruchu. Základnými materiálmi, z ktorých MH SR pri presadzovaní záujmov Slovenska v zahraničnoobchodnej politike a v medzinárodných hospodárskych vzťahoch v roku 2008 vychádzalo, boli vládou schválené dokumenty: „Proexportná politika Slovenskej republiky na roky 2007-2013“ a „Správa o plnení úloh zahraničnej politiky v roku 2007 a zameranie zahraničnej politiky na rok 2008“.

3.18 Vonkajšie vzťahy

Jednou z prioritných oblastí SR v rámci vonkajších vzťahov bola problematika *Európskej susedskej politiky (ENP)*, osobitne jej východná dimenzia. SR aktívne podporovala

východný vektor ENP a od začiatku bola aktívne zapojená do iniciovania, presadzovania a formovania projektu Východného partnerstva.

Napriek tomu, že Slovinsko patrí medzi nové členské krajiny EÚ, zafinované priority svojho predsedníctva sa mu podarilo pomerne úspešne plniť. Okrem hlavných ťažiskových tém Slovinsko zaradilo medzi svoje priority o.i. aj rozširovanie EÚ a Európsku susedskú politiku. Počas svojho predsedníctva sa Slovinsko snažilo, v súlade s princípom diferenciacie a individuálneho prístupu, posilniť spoluprácu s krajinami východného i južného susedstva. Tento zámer sa podarilo do určitej miery dosiahnuť, čoho výsledkom boli schválené závery marcovej Európskej rady k *Barcelonskému procesu: Únii pre Stredomorie* a závery júrovej Európskej rady k *Východnému partnerstvu*.

SI PRES venovalo zvýšenú pozornosť ENP, čo sa prejavilo aj v diskusiách v rámci rôznych formátov a na rôznych úrovniach na pôde EÚ k tejto téme. Snažilo sa tým naplniť zafinovaný cieľ ďalšieho posilňovania oblasti stability a prosperity v susedstve EÚ v rámci jednotnej a koherentnej ENP, berúc do úvahy princípy diferenciacie a individuálneho princípu k jednotlivým partnerom. Pozornosť tiež venovalo pokračovaniu implementácie iniciatívy - čiernomorská synergia, ktorá bola hlavnou témou februárového stretnutia ministrov zahraničných vecí krajín čiernomorskej oblasti a EÚ na Ukrajine.

Napriek výraznému pokroku sa rokovania o novej posilnenej dohode s Ukrajinou nepodarilo zavŕšiť ani počas Slovinského predsedníctva. Pokrok bol zaznamenaný aj vo vzťahoch s Ruskom, keď na júnovom summite EÚ – Rusko boli (po dlhých prieťahoch) zahájené rokovania o novej dohode nahradzujúcej doterajšiu Dohodu o partnerstve a spolupráci.

Francúzske predsedníctvo si v oblasti susedskej politiky stanovilo za prioritu predovšetkým naštartovanie Únie pre Stredomorie. Vo východnej dimenzii susedskej politiky sa ambícia zúžila na politický impulz rokovaniam o novej posilnenej dohode s Ukrajinou a posun v definícii „ambiciózneho partnerstva s krajinou strategickej dôležitosti pre Európu“.

Preto nebolo žiadnym prekvapením, že začiatok francúzskeho predsedníctva poznačil spektakulárny inauguračný summit Únie pre Stredomorie dňa 13. júla 2008 za účasti 43 krajín, inštitúcií EÚ a regionálnych organizácií. Zámerom francúzskeho predsedníctva bolo predovšetkým oživiť ťažkopádny Barcelonský proces prostredníctvom konkrétnych multilaterálnych projektov a hmatateľných výsledkov, ktoré by pomohli prekonať komplikované politické diskusie a vzájomné predsudky krajín regiónu. Samotná inauguračná konferencia poukázala na existujúce limity v dialógu medzi krajinami Stredomoria a viacero, najmä inštitucionálnych otázok, ostalo otvorených. Aktívnej diplomacii EÚ a francúzskeho predsedníctva sa napokon podarilo zrealizovať úspešnú konferenciu ministrov zahraničných vecí EÚ a stredomorských krajín, ktorá za cenu viac či menej elegantných kompromisov priniesla odpovede na otvorené otázky. Až s odstupom času bude možné hodnotiť, či environmentálne, vzdelávacie a infraštrukturálne projekty budú skutočne znamenať nový medzník regionálnych vzťahov a rozvoja.

Francúzskym predsedníctvom pôvodne skromne poňatý zámer rozvoja východnej dimenzie Európskej susedskej politiky sa vplyvom udalostí na južnom Kaukaze dramaticky zmenil. Téma východnej politiky dominovala v rámci druhej polovice francúzskeho predsedníctva. Mimoriadny summit 1.9.2008, ako aj následné formácie ministrov zahraničných vecí diskutovali a prijímali závery ohľadne nových impulzov pre východnú dimenziu susedskej politiky. Vyzdvihnúť treba predovšetkým rozpracovanie Východného partnerstva Európskou komisiou dňa 3. decembra 2008 na základe záverov Európskej rady z októbra 2008 spoločne s októbrovými závermi Rady EÚ k Bielorusku, ktorými sa predbežne na dobu 6 mesiacov suspendovali sankcie EÚ.

3.19 Výskum, technológie a inovácie

3.19.1 Výskum

MŠ SR sa prostredníctvom svojich zástupcov zúčastňuje na rokovaní Pracovnej skupiny pre výskum Rady EÚ pre výskum a Spoločnej pracovnej skupiny Rady EÚ pre výskum a atómové otázky. Na úrovni týchto skupín prebieha pripomienkovanie legislatívnych návrhov Európskej komisie ako aj ďalších dokumentov pred zasadnutím Výboru stálych predstaviteľov – Coreper a následne Rady EÚ pre konkurencieschopnosť.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované a schválené Radou pre konkurencieschopnosť, časť Výskum:

- Nariadenie Rady, ktorým sa zakladá spoločný podnik pre palivové články a vodík;
- Závery Rady o začatí „ľubľanského procesu“ – v záujme plnej realizácie Európskeho výskumného priestoru;
- Ľubľanský proces – „Vízia 2020“ pre Európsky výskumný priestor;
- Nariadenie Rady o právnom rámci Spoločenstva pre európske Konzorcium pre výskumné infraštruktúry (ERI);
- Závery Rady o globálnom monitorovaní pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES): „Smerom k programu GMES“;
- Uznesenie Rady k budúcnosti európskej vesmírnej politiky;
- Závery Rady k výskumu v oblasti nanovied a nanotechnológií;
- Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: „Smerom k spoločnej tvorbe výskumných programov: spolupráca na účely účinnejšieho riešenia spoločných výziev“;
- Oznámenie Komisie pre Radu a Európsky parlament: „Lepšia kariéra a viac mobility: Európske partnerstvo pre výskumných pracovníkov“;
- Spoločný záväzok členských štátov bojovať proti neurodegeneratívnym ochoreniam, najmä proti Alzheimerovej chorobe.

Vplyvy členstva SR v EÚ v oblasti výskumu a vývoja

V súčasnosti prebieha ďalšie skvalitňovanie legislatívy v oblasti podpory výskumu a vývoja. V roku 2008 bol schválený Zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V apríli 2009 bol schválený Zákon o stimuloch pre výskum a vývoj a o doplnení zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudne účinnosť dňa 1. 8. 2009. Zákon o stimuloch je schémou individuálnej štátnej pomoci, na základe ktorej budú podnikateľom poskytované stimuly z prostriedkov štátneho rozpočtu alokovaných v rozpočtovej kapitole Ministerstva školstva SR a úľava na dani z príjmu poskytovaná Ministerstvom financií SR prostredníctvom vecne a miestne príslušného správcu dane.

Cieľom zákona je stimulovať podnikateľov, aby vo väčšej miere zakladali svoj rozvoj a podnikateľské zámery na výsledkoch výskumu a vývoja. Stimuly vytvoria priaznivé podmienky pre zvyšovanie celkových výdavkov na vedu a techniku. Zákonom sa vytvoria podmienky pre zvýšenie zapájania sa mikropodnikateľov, malých podnikateľov a stredných

podnikateľov do uskutočňovania výskumu a vývoja, čo je jedným z cieľov Dlhodobého zámeru štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015 a cieľov Lisabonskej stratégie.

Významnou aktivitou Ministerstva školstva SR bolo uchádzanie sa o sídlo Európskeho technologického inštitútu (EIT) v rámci spoločnej kandidatúry Slovenska a Rakúska.

Kľúčovou oblasťou je zlepšenie účasti slovenských subjektov v rámci projektov 7. rámcového programu pre výskum, technický rozvoj a demonštračné aktivity (ďalej len „7. RP“).

MŠ SR a Agentúra na podporu výskumu a vývoja (ďalej len „APVV“), s cieľom skvalitniť činnosť podporných štruktúr, podpísali zmluvu, ktorá zakotvuje zabezpečenie spolupráce medzi Ministerstvom školstva SR a APVV, ako partnerom pri zabezpečovaní organizačného a administratívneho fungovania podporných štruktúr 7. RP.

MŠ SR a APVV tiež podpísali zmluvu o spolupráci pre zabezpečenie spolufinancovania účasti organizácií výskumu a vývoja verejného sektora v 7. RP.

APVV vyhlásila výzvu na podávanie žiadostí o registráciu a refundáciu nákladov na prípravu projektov v 7. RP. V rámci výzvy budú refundované náklady na prípravu návrhov výskumných projektov 7. RP, ak žiadateľ je koordinátor projektu alebo člen riešiteľského konzorcia. Cieľom je zvýšiť účasť slovenských subjektov v 7. RP a stimulovať naplnenie ambícií slovenských vedcov koordinovať a riešiť výskumné projekty 7. RP.

V roku 2009 bola taktiež vyhlásená výzva APVV na podávanie žiadostí o dofinancovanie podporených projektov v rámci 7. RP.

SR vstúpila do programu EUROSTARS čo je novovytvorený program výskumu a vývoja EÚ, ktorý vznikol ako iniciatíva na základe programu EUREKA, pričom je zameraný na podporu výskumu a vývoja vykonávaného malými a strednými podnikmi.

V januári 2009 sa SR stala členom Spojenej technologickej iniciatívy ENIAC pre nanoelektroniku.

V rámci podpory výskumu a vývoja v podnikateľskom sektore APVV vyhlásila 2 verejné výzvy:

- Podpora spolupráce univerzít a SAV s podnikateľským prostredím;
- Podpora výskumu a vývoja v malých a stredných podnikoch (MSP).

SR kladie dôraz na problematiku podpory ľudských zdrojov vo výskume a vývoji, čo potvrdzujú aj ciele v tejto oblasti stanovené „Dlhodobým zámerom štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015“ a „Stratégiou celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva“.

V rámci systematickej podpory ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja APVV vyhlásila verejnú výzvu na podávanie projektov v rámci programu s názvom „Podpora ľudského potenciálu v oblasti výskumu a vývoja a popularizácia vedy“.

Aktivity Ministerstva školstva SR sa zameriavajú aj na popularizáciu výskumu a vývoja, ktorej cieľom je pritiahnúť mladých ľudí k výskumu a vývoju napr. organizovaním vedeckých podujatí, ale aj zriadením tzv. vedeckých kaviarní resp. cukrární. Centrum vedecko-technických informácií SR zriadilo portál pre vedu, techniku a inovácie. Ďalšie úlohy v oblasti informovanosti zohráva aj Slovenská akademická informačná agentúra a APVV, ktorá pripravuje program na popularizáciu vedy.

Zákonom, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola transponovaná Smernica Rady 2005/71/ES z 12. októbra 2005 o osobitnom postupe prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín na účely výskumu. V súčasnosti sa pripravuje sekundárna legislatíva. MŠ SR bude výskumným pracoviskám

udeľovať certifikát, na základe ktorého budú môcť prijímať príslušníkov tretích krajín za účelom vykonávania výskumu.

Návrh odporúčaní

V budúcnosti bude potrebné sa sústrediť najmä na:

- zvyšovanie účasti slovenských subjektov v 7. RP;
- možnosti na zapojenie sa SR do Spoločných technologických iniciatív;
- podporu ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja a modernizáciu technickej infraštruktúry vedy a techniky;
- popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti.

3.19.2 Technológie a inovácie

Inovácie významne prispievajú k rastu konkurencieschopnosti podnikov a k hospodárskemu rastu regiónov a následne ekonomík členských štátov EÚ. SR však značne zaostáva za krajinami EÚ v inovačnej výkonnosti a pri hodnotení inovačných schopností a konkurencieschopnosti je neustále na posledných miestach v rámci EÚ. Slovensko ako dobiehajúca krajina sa snaží medziročne zlepšovať v ukazovateľoch inovačnej výkonnosti, pričom v ukazovateľoch transfer, ľudské zdroje, financie a služby bolo nad priemerným rastom krajín EU 27. Zhoršenie nastalo vo firemných investíciách do vedy a výskumu a celkovo v investíciách podnikov do inovácií. V regiónoch SR nie sú inštitucionálne vybudované inovačné štruktúry – kapacity pre riadenie inovačnej politiky, ako ani pre transfer inovácií, nových technológií a aktivít s vyššou pridanou hodnotou. Absentuje rámec pre účinnejšie prepojenie rozvoja priemyslu a vybraných služieb na výsledky výskumu, vývoja a na inovácie v praxi. Bez skutočne podstatnej zmeny prostredia inovácií a mechanizmov podpory inovácií nie je možné očakávať podstatný obrat a zlepšenie postavenia Slovenska v rámci EÚ. Podpora inovačných procesov vyžaduje systémový prístup, najmä na vytváranie podmienok pri implementácii priamych a nepriamych nástrojov na podporu inovácií a pri budovaní infraštruktúry systému inovačného podnikania s náležitým, ale zo strany štátu presne vymedzeným stupňom pozitívnej motivácie pre všetky zainteresované zložky.

Koordinácia na európskej úrovni:

Experti ministerstva hospodárstva sa pravidelne zúčastňovali a pripravovali pozičné dokumenty k problematike inovácií/inovačnej politiky na rokovaní vecne príslušnej Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast (WGCG), pripravovali inštrukcie na rokovaní COREPERu 1 a stanoviská pre Radu EÚ pre konkurencieschopnosť.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni:

Na vnútroštátnej úrovni je koordinácia záležitostí EÚ v oblasti inovácií zabezpečovaná na úrovni Rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva hospodárstva SR a Sektorovej pracovnej skupiny konkurencieschopnosť- pracovná skupina „Priemyselná politika a inovácie“. V sledovanom období sa SPS v oblasti inovácií zaoberala prípravou stanovísk a pozičných dokumentov za oblasť inovácií, rozpracovaním návrhu inovačnej stratégie EÚ na národné podmienky Slovenska.

Najvýznamnejšie dokumenty prerokované na úrovni Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast v období od 1. 5. 2008 - 30. 4. 2009

na úrovni Pracovnej skupiny pre konkurencieschopnosť a rast

- Návrh záverov Rady EÚ pre konkurencieschopnosť - Nový impulz pre konkurencieschopnosť a inováciu európskeho priemyslu.
- Návrh záverov Rady EÚ pre konkurencieschopnosť – Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru „Smerom k zvýšeniu prínosu normalizácie pre inovácie v Európe“.
- Návrh záverov Rady EÚ pre konkurencieschopnosť - Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: „Dosiahnutie klastrov svetovej úrovne v Európskej únii: vykonávanie všeobecnej inovačnej stratégie.“
- Návrh predsedníctva Správa o pokroku v oblasti inovácií, predložená Rade pre konkurencieschopnosť zo strany českého predsedníctva.

na úrovni Rady EÚ pre konkurencieschopnosť

V oblasti inovácií boli na rokovanie Rady EÚ pre konkurencieschopnosť ako časti komplexných materiálov resp. samostatne zaradené:

- Návrh záverov Rady EÚ pre konkurencieschopnosť - Nový impulz pre konkurencieschopnosť a inováciu európskeho priemyslu,
- Návrh záverov Rady EÚ pre konkurencieschopnosť – Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru „Smerom k zvýšeniu prínosu normalizácie pre inovácie v Európe“

Cieľom oznámenia je zdôrazniť prínos normalizácie pre inováciu a tým aj k zvýšeniu konkurencieschopnosti európskych výrobkov. Osobitná pozornosť je venovaná prístupu malého a stredné podnikania k normalizačným prácam a výstupom noriem. Dokument zdôrazňuje potenciál, ktoré majú normy pre posilnenie inovácií aj v novo liberalizovaných oblastiach, najmä v oblasti služieb, s dôrazom na rozširovanie trhu najmä pre malé a stredné podnikanie.

- Návrh záverov Rady EÚ pre konkurencieschopnosť - Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: „Dosiahnutie klastrov svetovej úrovne v Európskej únii: vykonávanie všeobecnej inovačnej stratégie“.

Cieľom dokumentu je vytvoriť politický rámec pre lepšiu doplnkovosť a súčinnosť medzi jednotlivými úrovňami politiky s cieľom podporiť rozvoj väčšieho počtu klastrov celosvetovej úrovne v EÚ. Samotné oznámenie Komisie definuje klaster, ako skupinu podnikov, súvisiacich hospodárskych subjektov a inštitúcií, ktoré sa nachádzajú vo vzájomnej blízkosti a ktoré dosiahli postačujúcu úroveň na to, aby mohli rozvíjať špecializovanú odbornosť, služby, zdroje, dodávateľov a schopnosti. Pre čo najlepšie fungovanie by mali členské štáty poskytnúť čo najlepšie podmienky a vytvoriť a vykonávať klastrové politiky na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni v závislosti od ich rozsahu, pôsobnosti a ambícií.

Vplyvy a zmeny v piatom roku členstva

Prerokovaná problematika inovácií na pôde Európskej komisie a Rady ministrov pre konkurencieschopnosť bola prenášaná na národnú úroveň a zapracovaná do strategických dokumentov SR. Pre zlepšenie podmienok rozvoja inovatívneho podnikania a zvýšenie inovačnej výkonnosti Slovenskej republiky MH SR v uvedenom období plnilo opatrenia Inovačnej politiky na roky 2008 až 2010, ktorá vychádza z jednoznačnej potreby zabezpečiť podmienky pre akceleráciu a rozvoj inovačných procesov v SR. Vzhľadom k tomu, že inovácie predstavujú jeden z hlavných nástrojov budovania znalostnej ekonomiky, opatrenia

na ich podporu boli premietnuté aj do Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, ktorý je financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ.

Návrh odporúčaní

- na základe záverov Rád EÚ pre konkurencieschopnosť postupne zvyšovať objem výdavkov na podporu inovácií,
- monitorovať vývoj iniciatív EÚ (Komisie) v oblasti inovácií a pripraviť k nim stanoviská,
- realizovať plnenie Inovačnej politiky na roky 2008 až 2010 na národnej úrovni,
- zabezpečiť mechanizmus podpory účasti podnikateľského sektora v schválenom rámcovom programe Spoločenstva „Program pre konkurencieschopnosť a inovácie (2007 – 2013)“

3.20

Vzdelávanie, mládež, odborná príprava a šport

Členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii prinieslo nové možnosti skvalitňovania vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré majú zásadnú funkciu pri formovaní budúcej európskej spoločnosti. Vzdelávanie a odborná príprava zohrávajú kľúčovú úlohu pri riešení mnohých sociálno-ekonomických, demografických, environmentálnych a technologických výziev, pred ktorými stojí dnes i v ďalších rokoch Európa a jej občania.

Výmena skúseností a spolupráca v týchto oblastiach v kontexte bolonského a kodanského procesu viedla k značnému pokroku, najmä v podpore národných reforiem celoživotného vzdelávania, modernizácii vysokoškolského vzdelávania a rozvoji spoločných európskych nástrojov na podporu kvality, transparentnosti a mobility.

Efektívne investovanie do ľudského kapitálu prostredníctvom systémov vzdelávania a odbornej prípravy je nevyhnutnou zložkou stratégie Európy na zabezpečenie vysokej úrovne udržateľného rastu založeného na vedomostiach, ako aj pracovných miest, teda oblastí, ktoré sú v centre Lisabonskej stratégie, pričom sa zároveň podporuje aj sebarealizácia, sociálne začlenenie, aktívne občianstvo a medzikultúrny dialóg.

Celoživotné vzdelávanie by sa malo chápať ako základná zásada, na ktorej spočíva celý rámec, ktorý má pokrývať učenie vo všetkých súvislostiach – či už formálne, neformálne alebo informálne – a na všetkých úrovniach: od vzdelávania v rannom detstve a škôl až po vysoké školstvo, odborné vzdelávanie a prípravu a vzdelávanie dospelých.

Koordinácia na európskej úrovni sa uskutočňuje najmä prostredníctvom aktívnej účasti zástupcov Ministerstva školstva Slovenskej republiky a ďalších expertov na zasadnutiach Rady EÚ pre vzdelávanie, mládež a kultúru, Výboru pre vzdelávanie Rady EÚ, pracovnej skupiny Rady EÚ pre mládež, Výboru Programu celoživotného vzdelávania, Výboru pre program Erasmus Mundus II a Výboru programu Mládež v akcii. Rovnako tak na konferenciách a seminároch organizovaných najmä Európskou komisiou a predsedníckymi krajinami a na aktivitách európskych ministrov zodpovedných za šport.

Zástupcovia Ministerstva školstva Slovenskej republiky pôsobia tiež v pracovných skupinách Európskej komisie (clustroch) v rámci implementácie programu „Vzdelávanie a odborná príprava 2010“, v Poradnom výbore pre odborné vzdelávanie a prípravu, v Správnej rade Európskeho centra pre rozvoj odborného vzdelávania - Cedefop, v orgánoch Európskej nadácie pre odborné vzdelávanie – ETF, v Poradnom výbore pre Európsky

kvalifikačný rámec a v Poradnom výbore i v pracovných skupinách Európskej komisie pre šport.

MŠ Slovenskej republiky zabezpečuje účasť na rokovaní generálnych riaditeľov zodpovedných za nasledujúce oblasti: európska spolupráca vo vzdelávaní, vysokoškolské vzdelávanie, odborné vzdelávanie a príprava, mládež a šport.

Koordinácia na vnútroštátnej úrovni sa vykonáva prostredníctvom pravidelného zasadania Rezortnej koordinačnej skupiny Ministerstva školstva SR pre európske záležitosti (ďalej „RKS“). Na rokovaní RKS sa prejednávajú a odsúhlasujú stanoviská a pozícia Slovenskej republiky pri príprave na rokovania pracovných skupín, výborov, Výboru stálych predstaviteľov – Coreper a Rady EÚ. Komunikácia s ostatnými ÚOŠS sa uskutočňuje v závislosti od aktuálnej agendy.

Príprava na rokovania v rámci EÚ prebieha v spolupráci so zainteresovanými útvarmi Ministerstva školstva Slovenskej republiky, s priamo riadenými organizáciami rezortu a ďalšími expertmi na konkrétne prerokované oblasti. Prostredníctvom zastúpenia Ministerstva školstva Slovenskej republiky v Komisii pre záležitosti EÚ 1 je zabezpečované vypracovanie inštrukcií pre zasadnutia Výboru stálych predstaviteľov – Coreper a ďalších pozičných dokumentov pre rokovanie vlády SR a Národnej rady SR.

V období od 30. 4. 2008 do 1. 5. 2009 Rada EÚ pre vzdelávanie, mládež a kultúra prijala resp. predbežne prerokovala nasledovné významné dokumenty:

v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy:

- Závery Rady o vzdelávaní dospelých;
- Závery Rady o podpore tvorivosti a inovácií vo vzdelávaní a odbornej príprave;
- Uznesenie Rady o Európskej stratégii pre viacjazyčnosť;
- Uznesenie Rady o lepšom začlenení celoživotného poradenstva do stratégií celoživotného vzdelávania;
- Závery Rady o zlepšovaní spôsobilostí pre 21. storočie: Agenda pre európsku spoluprácu v školstve;
- Závery Rady o mobilite mladých;
- Kľúčové posolstvá v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy na jarné zasadnutie Európskej rady;
- Aktualizovaný strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave;

v oblasti mládeže:

- Uznesenie Rady o participácii mládeže s menšími príležitosťami;
- Uznesenie Rady o zdraví a pohode mladých ľudí;
- Odporúčanie Rady o mobilite mladých dobrovoľníkov v EÚ;
- Rokovanie o „mládeži“ a o niektorých aspektoch činností vykonávaných na európskej úrovni v oblasti mládeže;
- Kľúčové posolstvá na jarné zasadnutie Európskej rady o Európskom pakte pre mládež a európskej spolupráci v oblasti mládeže;
- Lepšie vykonávanie a viditeľnosť Európskeho paktu pre mládež.

Piaty rok členstva SR v Európskej únii znamená pre oblasť vzdelávania a odbornej prípravy prínos v podobe implementácie komunitárneho programu – Program celoživotného vzdelávania a podporu ďalších foriem európskej spolupráce vyvolaných najmä dynamicky sa meniacimi potrebami európskeho trhu práce.

V roku 2008 bol prijatý zákon č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Školský zákon je základom kurikulárnej reformy v primárnom a sekundárnom vzdelávaní v SR.

Podstata spočíva v tvorbe štátnych a školských vzdelávacích programov, ktoré definujú obsah vzdelávania na základných a stredných školách. Základnými princípmi sú orientácia vzdelávania na rozvoj kompetencií žiaka a prispôsobeniu obsahu vzdelávania možnostiam škôl, regionálnym potrebám a trhu práce. Snahou je zapracovať kľúčové kompetencie do všetkých vzdelávacích oblastí národného systému. Pre potreby tvorby školských vzdelávacích programov boli rozpracované indikátory kľúčových kompetencií pre jednotlivé stupne vzdelávania, ako aj pre oblasti vzdelávania.

Pre oblasť mládeže priniesol piaty rok členstva SR v EÚ implementáciu programu Mládež v akcii. Program prispieva k posilneniu uvedomenia si významu výskumu v oblasti mládeže a potreby pracovať na vývoji nástrojov na podporu uznávania neformálneho a informálneho vzdelávania a mobility mladých ľudí.

Prioritami v oblasti politiky mládeže v roku 2008 boli implementácia Európskeho paktu mládeže na národnej úrovni, posilnenie bezproblémového prechodu mladých ľudí od vzdelávania alebo nezamestnanosti do zamestnania, podpora aktívneho občianstva, podpora mobility mladých dobrovoľníkov v Európe prostredníctvom zlepšenia podmienok spolupráce organizátorov dobrovoľníckych aktivít v rôznych krajinách tak, aby mal každý mladý človek príležitosť na dobrovoľníctvo v Európe.

Vláda SR schválila koncepčný materiál „Kľúčové oblasti štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži na roky 2008-2013“ čím boli vytvorené podmienky na prijatie opatrení vyplývajúcich z implementácie Európskeho paktu mládeže, ktoré sú zamerané na zlepšenie situácie mladých ľudí v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, mobility, profesijného zaradenia a sociálneho začlenenia so zámerom na zosúladenie profesionálnej činnosti a rodinného života.

Odporúčania Rady EÚ o mobilite mladých dobrovoľníkov v EÚ prijala SR bez výhrad. V rámci národných legislatívnych noriem Národná rada SR schválila „Zákon o podpore práce s mládežou“, ktorý medzi inými oblasťami rieši aj mobilitu mladých dobrovoľníkov, čím zlepšuje podmienky mobility v rámci EÚ. Okrem toho v rámci „Programu finančnej podpory aktivít detí a mládeže na roky 2008 – 2013“ prioritou na rok 2009 je intenzívnejšia podpora mládežníckeho dobrovoľníctva v oblasti práce s mládežou a mládežníckej politiky zameraná na systematické vytváranie trvalých príležitostí pre mládežníckych dobrovoľníkov v štruktúrach a aktivitách organizácií a inštitúcií v práci s mládežou.

V oblasti športu sa v dňoch 17. – 18. apríla 2008 v Bratislave uskutočnila medzinárodná konferencia „Výchova prostredníctvom športu“ za prítomnosti zástupcov 24 členských štátov Rady Európy. Účastníci konferencie privítali iniciatívy EÚ súvisiace s výchovou prostredníctvom športu a perspektívu implementácie Bielej knihy o športe a odporučili, aby výskum zameraný na olympijskú výchovu bol podporovaný prostredníctvom 7. Rámcového programu EÚ.

Biela kniha je najdôležitejší aktuálny materiál k otázkam športu v EÚ a je výsledkom rozsiahlych konzultácií vedených v ostatných dvoch rokoch s organizáciami pôsobiacimi v oblasti športu. Účelom Bielej knihy je poskytnúť strategické usmernenie o úlohe športu v EÚ predovšetkým v kontexte spoločenského (zdravie, sociálna integrácia, vzdelávanie, antidoping, dobrovoľníctvo) a ekonomického rozmeru športu (financovanie a prínos športu v rámci HDP). Osobitná stať sa zaoberá organizačnými záležitosťami v sektore športu (voľný pohyb občanov, rovnaké zaobchádzanie, ochrana maloletých, prestupy hráčov, agenti, licencie, médiá a boj proti korupcii).

Implementáciou Bielej knihy členskými štátmi EÚ sa vytvoria podmienky pre budúce podporné akcie EÚ v odvetví športu, keďže Európska Komisia zapracovala tematiku športu do Lisabonskej zmluvy za účelom získania väčšej právnej istoty pokiaľ ide o uplatňovanie právnych predpisov EÚ v tejto oblasti. V Bielej knihe sa okrem iného navrhujú konkrétne opatrenia v rámci podrobného „Akčného plánu Pierre de Coubertin“.

V oblasti legislatívy k termínu 1. september 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Východiskom pre prípravu zákonnej úpravy bola Európska charta o športe, Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2006-2010, Koncepcia vzdelávania odborníkov v športe, Jednotný vzdelávací systém odborníkov v športe v SR a Závěry rokovania ministrov krajín EÚ zodpovedných za šport o Bielej knihe o športe.

K termínu 1. december 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Východiskom pre prípravu zákonnej úpravy bol Európsky dohovor o násilí a neviazanosti divákov počas športových podujatí, a najmä na futbalových zápasoch.

MŠ SR v uvedenom období participovalo na využívaní finančných prostriedkov z Európskeho sociálneho fondu (ďalej „ESF“) a z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej „ERDF“). Úlohy ministerstva v oblasti štrukturálnych fondov EÚ plní sekcia európskych záležitostí a sekcia ekonomiky pre štrukturálne fondy.

Operačný program Výskum a vývoj bol schválený Európskou komisiou 28. 11. 2007 a predstavuje základný rámec pre čerpanie pomoci z ERDF pre výskum, vývoj a infraštruktúru vysokých škôl na roky 2007 – 2013. V roku 2008 bolo vyhlásených 6 výziev z ERDF v celkovej alokácii 236, 871 mil. Eur a v roku 2009 6 výziev v celkovej alokácii 197, 750 mil. Eur.

Operačný program Vzdelávanie bol schválený Európskou komisiou 7. 11. 2007 a predstavuje základný rámec pre čerpanie pomoci z ESF na roky 2007 – 2013. Zameriava sa na reformu všetkých úrovní vzdelávacieho systému v SR, podporu ľudských zdrojov vo výskume a vývoji, podporu vzdelávania zamestnancov v zdravotníctve, ako aj zvýšenie prístupu k vzdelávaniu pre osoby s osobitnými vzdelávacími potrebami, vrátane príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít. V hodnotenom období bolo celkom vyhlásených 13 výziev v celkovej alokácii 197, 024 mil. Sk.

Návrh odporúčaní

V budúcom období bude potrebné v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, mládeže a športu sústrediť na nasledovné aktivity:

- realizovať priority Národného programu reforiem na roky 2008 – 2010 prostredníctvom implementácie akčných plánov vo vzdelávaní a odbornej príprave;
- implementácia zákona o výchove a vzdelávaní s cieľom pokračovať v realizácii reformy základného a stredného školstva;
- prijatie zákona o celoživotnom vzdelávaní a implementácia Stratégie celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva;
- efektívna implementácia komunitárneho Programu celoživotného vzdelávania a komunitárneho programu Mládež v akcii;
- spolupracovať s ostatnými členskými štátmi na vypracovaní systému Európskeho kvalifikačného rámca a pri aplikácii Európskeho systému kreditov pre odborné vzdelávanie a prípravu;
- intenzívna podpora mládežníckeho dobrovoľníctva v oblasti práce s mládežou a mládežníckej politiky zameraná na systematické vytváranie trvalých príležitostí pre

mládežníckych dobrovoľníkov v štruktúrach a aktivitách organizácií a inštitúcií v práci s mládežou;

- implementácia Bielej knihy v oblasti športu v rámci konkrétnych opatrení „Akčného plánu Pierre de Coubertin“.

3.21

Zahraničná a bezpečnostná politika

SR pokračovala v roku 2008 v aktívnej účasti na spolupráci s európskymi partnermi pri napĺňaní cieľov v rámci Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Spolupráca v rámci vonkajších politík EÚ vychádzala zo strategického cieľa, ktorým je budovanie a posilňovanie medzinárodného mieru, bezpečnosti a demokracie. Ťažisko slovenských aktivít v rámci EÚ vychádzalo z našich dlhodobých zahraničnopolitických priorit, ktorými sú predovšetkým západný Balkán, politika voči východným susedom EÚ a vzťahy so strategickými partnermi.

Predstavitelia SR sa aktívne zúčastňovali na všetkých rokovaníach v rámci jednotlivých formátov Rady EÚ, ako aj na vrcholných stretnutiach EÚ k otázkam vonkajších politík. Popri prioritách slovenskej zahraničnej politiky sa aktivity SR sústredili aj na témy, ktoré sú významné z hľadiska globálneho medzinárodného vývoja (mierový proces na Blízkom východe, Afganistan, boj proti terorizmu, problematika energetickej bezpečnosti, klimatických zmien ap.).

V rámci tvorby a implementácie politiky EÚ voči regiónu západného Balkánu sa Slovensko snažilo najmä o stabilizáciu a rozvoj krajín regiónu, ako aj o podporu približovania sa jednotlivých krajín regiónu k EÚ. Vo vzťahu k východným susedom dominovala téma Európskej susedskej politiky, resp. Východného partnerstva. V oblasti spolupráce so strategickými partnermi sa SR podieľala na rozvoji transatlantického dialógu, dialógu EÚ a NATO k bezpečnostným otázkam, ako aj na príprave dokumentov týkajúcich sa vzťahov EÚ k jej strategickým partnerom (Rusko, Čína, India, Brazília, Japonsko).

Európska bezpečnostná a obranná politika - EBOP

SR sa v uvedenom období podieľala na príprave a realizácii Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a v rámci nej na budovaní spoločnej Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP) v záujme posilnenia postavenia EÚ na medzinárodnej scéne ako globálneho hráča. V súlade so svojím trvalým záujmom SR podporovala rozvoj kľúčových iniciatív EBOP a podieľala sa na civilnom a vojenskom krízovom manažmente EÚ.

V rámci SR prístupu k EBOP dominoval záujem o stabilitu Západného Balkánu a východnej Európy.

SR sa zasadzovala o vyváženejšiu spoluprácu EÚ a NATO v oblastiach spoločného záujmu a za skvalitnenie dialógu medzi oboma organizáciami. SR sa usilovala o zvyšovanie komplementarity pôsobenia EÚ a NATO na základe pragmatického prístupu na strategickú aj operačnú úroveň. Aj v tejto problematike SR aktívne vstupovala do prípravy správy Generálneho tajomníka Rady a Vysokého predstaviteľa J. Solanu o implementácii Európskej bezpečnostnej stratégie, ktorá dodatkom k pôvodnej stratégii načrtla nové oblasti a riešenia otázok bezpečnosti nástrojmi EBOP.

V oblasti prípravy a realizácie operácií a misií EBOP pokračovala SR v účasti na vojenskej operácii EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine (v súčasnosti pôsobí 39 vojakov SR), na civilných misiách EUPM v Bosne a Hercegovine (6 policajných expertov) a EUBAM na hranici Moldavska a Ukrajiny (2 colní + 4 policajní experti). SR sa tiež zapojila do misie

EULEX v Kosove zameranej na oblasť polície a právneho štátu (8 policajných expertov) a do monitorovacej misie EUMM v Gruzínsku (3 pozorovatelia).

SR venovala pozornosť aj tvorbe civilných a vojenských spôsobilostí prostredníctvom vysielania vojenského a civilného personálu na kurzy Európskej akadémie pre bezpečnosť a obranu.

3.22

Zamestnanosť a sociálne veci

V rámci tejto problematiky sa EÚ zaoberá predovšetkým aspektmi pracovného práva, ako sú ochrana zamestnancov, ich práv a podmienky vyplývajúce z pracovnej zmluvy, organizácia pracovného času a bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Ustanovuje rovnosť zaobchádzania s mužmi a ženami, zákaz diskriminácie na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva, veku alebo sexuálnej orientácie. Ďalej koordinuje politiku zamestnanosti, Európskeho sociálneho fondu, sociálnej ochrany a podporuje funkciu sociálneho dialógu. Súčasťou je i problematika verejného zdravia.

Na vnútroštátnej úrovni koordináciu problematiky z prevažnej miery zabezpečuje MPSVR SR.

Na úrovni EÚ problematika zamestnanosti a sociálnej politiky je prerokúvaná v pracovnej skupine Rady pre sociálne otázky a Rade EPSCO (zamestnanosť, sociálna politika, zdravie a spotrebiteľské záležitosti) – v SR gestor MPSVR SR. SR je na EÚ úrovni zastúpené najmä vo Výbore pre zamestnanosť (EMCO), Výbore pre sociálnu ochranu (SPC), ktoré sú zriadené na základe Zmluvy o ES a príslušným rozhodnutím. Taktiež SR je zastúpené v Poradnom výbore pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, Poradnom výbore pre rovnaké príležitosti pre mužov a ženy, v programových výboroch 4 programov Spoločenstva (zriadené na boj proti sociálnemu vylúčeniu, na boj proti diskriminácii, programu pre rodovú rovnosť, podporu zamestnanosti), Výbore Európskeho sociálneho fondu a ďalších výboroch a pracovných skupinách vytvorených EK ako i v správnych radách Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (v Dubline) a Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (v Bilbao).

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času

Návrh smernice má dva základné ciele: revízia niektorých ustanovení smernice 2003/88/ES v súlade s jej článkami 19 a 22. Tieto ustanovenia sa týkajú výnimiek z referenčného obdobia na uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) a možnosti neuplatňovať článok 6, ak pracovník súhlasí s vykonávaním takejto práce („ustanovenie o možnosti neuplatňovania“); zohľadnenie judikatúry Európskeho súdneho dvora, najmä rozsudkov vo veciach SIMAP a Jaeger v ktorých sa rozhodlo, že pohotovostná služba doktora, počas ktorej musí byť fyzicky prítomný v nemocnici, sa musí považovať za pracovný čas.

Rada EPSCO dosiahla politickú dohodu k návrhu smernice na svojom rokovaní dňa 9. júna 2008. Nasledovali zložité rokovania s Európskym parlamentom.

Vyjednávanie sa viedlo najmä v otázke opt-outu, kde si EP aj Rada naďalej držia svoje pozície. PRES opätovne informovalo o pozícii Rady a jej značne obmedzenej flexibilitě v tejto veci. EP má zásadný principiálny postoj k povahe výnimiek (opt-out) a požaduje ich zrušenie.

Dňa 28. apríla bol posledný možný termín na dosiahnutie dohody. CZ PRES nepredpokladá zvolanie Zmierovacieho výboru, pretože sú príliš odlišné stanoviská Rady a EP.

Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o pracovných podmienkach pre dočasných pracovníkov

Prvý návrh smernice o pracovných podmienkach dočasných pracovníkov predložila Komisia ešte v roku 2002. Odvtedy sa uskutočnili viaceré neúspešné pokusy predsedníctiev Rady o schválenie legislatívneho textu formou politickej dohody členských štátov, ktorú sa však členským štátom pre ich veľkú názorovú rôznorodosť nepodarilo dosiahnuť.

V návrhu smernice sa stanovuje 2-ročná lehota (po prijatí samotnej smernice), kedy majú členské štáty preskúmať oprávnenosť obmedzení alebo zákazov využívania dočasnej agentúrnej práce. Ak obmedzenia alebo zákazy boli vykonané kolektívnymi zmluvami, preskúmanie môžu vykonať sociálni partneri, ktorí dojednali príslušnú zmluvu.

Návrh ustanovuje, že základné pracovné podmienky a podmienky zamestnania dočasných agentúrnych pracovníkov musia byť počas doby ich pridelenia k užívateľskému podniku najmenej také, aké by sa uplatňovali, ak by títo pracovníci boli najatí priamo týmto podnikom na výkon toho istého zamestnania, a to pokiaľ ide o ochranu tehotných žien a dojčiacich matiek a ochranu detí a mladých ľudí a tiež o rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami a každú akciu v boji proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva, viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

Ďalej sa ustanovuje výnimka z rovnakého zaobchádzania pokiaľ ide o odmenu / mzdu pre pracovníkov, ktorí majú pracovnú zmluvu na dobu neurčitú s agentúrou dočasného zamestnávania, a to v obdobiach medzi prideleniami, kedy ďalej sú platení. Túto výnimku môžu stanoviť členské štáty po konzultácii so sociálnymi partnermi.

Rada EPSCO dosiahla politickú dohodu k návrhu smernice na svojom rokovaní dňa 9. júna 2008.

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 92/85/EHS o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok

Cieľom návrhu je zlepšiť ochranu poskytovanú tehotným pracovníčkam a pracovníčkam, ktoré sú krátko po pôrode alebo dojčiacim pracovníčkam.

Návrh najmä predlžuje minimálne trvanie materskej dovolenky zo 14 na 18 týždňov, ktorý napomôže pracovníčkam lepšie sa zotaviť z pôrodu a následne zjednodušiť návrat na trh práce po skončení materskej dovolenky. Z tohto obdobia musí byť najmenej 6 týždňov čerpaných po pôrode. Zvyšných 12 týždňov môže žena čerpať buď, pred alebo po pôrode, podľa toho ako sa rozhodne.

Podľa návrhu smernice má žena právo po skončení materskej dovolenky vrátiť sa na svoje pracovné miesto alebo na rovnocenné miesto za dohodnutých podmienok, ktoré pre ňu nie sú menej priaznivé, a tak mať úžitok z každého zlepšenia pracovných podmienok, na ktoré by mala nárok počas svojej neprítomnosti v práci.

V smernici sa navrhuje zakázať akékoľvek prípravy na možné prepustenie pracovníčky počas čerpania materskej dovolenky, ktoré nie sú zapríčinené výnimočnými okolnosťami. Zamestnávateľ musí písomne riadne zdôvodniť príčiny prepustenia už nielen počas materskej dovolenky pracovníčky, ale aj v priebehu 6 mesiacov po jej skončení, ak o takéto písomné zdôvodnenie pracovníčka požiada.

Ďalšia zmena návrhu súvisí s finančným zabezpečením. Počas materskej dovolenky by mala žena dostávať dávku, ktorá je primeraná, v prípade, že zaručuje príjem rovnocenný poslednej mesačnej mzde alebo priemernej mesačnej mzde, ktorá je predmetom úpravy podľa stropu stanoveného v rámci vnútroštátnych právnych predpisov. Avšak členské štáty sa môžu

rozhodnúť, či výška takejto sumy bude zodpovedať výške mesačného platu pred odchodom na materskú dovolenku alebo priemeru vypočítaného z istého platového obdobia pracovníčky. Táto suma nesmie byť nižšia ako nemocenská dávka.

Rada EPSCO sa tomuto legislatívnemu návrhu venovala v rámci politickej diskusie ministrov na svojom rokovaní dňa 9. marca 2009

Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa uplatňuje princíp rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami, ktorí vykonávajú samostatne zárobkovú činnosť a ktorým sa ruší smernica 86/613/EHS

Cieľom tohto návrhu je zmeniť legislatívny rámec Spoločenstva týkajúci sa uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi, pokiaľ ide o samostatne zárobkovo činné osoby a ich manželov alebo manželky. Týmto návrhom sa zruší smernica 86/613/EHS a bude uplatniteľný, pokiaľ ide o tie aspekty, na ktoré sa nevzťahujú existujúce smernice 2006/54/ES, 2004/113/ES a 79/7/EHS, v záujme účinnejšieho presadzovania zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby alebo prispievajúcimi k vykonávaniu takejto činnosti.

Prístup zahŕňa: možnosť materskej dovolenky pre samostatne zárobkovo činné ženy, uznanie prínosu vypomáhajúcich manželov alebo manželiek do rodinného podniku tým, že sa im prizná možnosť sociálnej ochrany, ktorá je rovnocenná s ochranou ich samostatne zárobkovo činných partnerov a udelenie právomoci vnútroštátnym subjektom v oblasti rovnosti, pokiaľ ide o prípady diskriminácie.

Návrh smernica je v súčasnej dobe prerokovávaný v pracovnej skupine pre sociálne otázky (PSSO).

Návrh nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č.1927/2006, ktorým sa zriaďuje Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii

Fond funguje od 1. januára 2007 a financuje aktívne opatrenia trhu práce určené na pomoc pracovníkom, ktorí boli prepustení len v dôsledku globalizácie alebo zmien vo svetovom obchode. EGF poskytuje jednorazovú, časovo obmedzenú individuálnu podporu určenú na pomoc pracujúcim.

Cieľom návrhu je umožniť efektívnejšiu akcieschopnosť EGF pri podpore pracovníkov prepúšťaných v dôsledku globalizácie, dočasne rozšíriť rozsah aj o pokrytie prepúšťaní zapríčinených dopadom globálnej finančnej a hospodárskej krízy a tiež viac priblížiť solidárny aspekt fondu poskytovaním podpory pre prepúšťaných. Návrh vychádza z reflexie po 18-tich mesiacoch fungovania EGF a tiež s ohľadom na globálnu finančnú a hospodársku krízu.

Medzi najvýznamnejšie navrhované zmeny patria: rozšírenie rozsahu EGF o využitie aj v prípadoch dopadu súčasnej globálnej finančnej a hospodárskej krízy, zníženie potrebného počtu prepúšťaných z 1000 na 500 pracovníkov na možnosť využitia prostriedkov z fondu, zvýšenie miery príspevku EGF z 50 na 75 %.

Rada EPSCO sa tomuto legislatívnemu návrhu venovala v rámci politickej diskusie ministrov na svojom rokovaní dňa 9. marca 2009

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o zriaďovaní Európskej zamestnaneckej rady alebo postupu v podnikoch s významom na úrovni Spoločenstva a v skupinách podnikov s významom na úrovni Spoločenstva na účely informovania zamestnancov a prerokovania s nimi.

Cieľom návrhu smernice je zabezpečiť účinnosť práv pracovníkov na nadnárodné informovanie a prerokovanie, zvýšiť počet európskych zamestnaneckých rád (ďalej len „EZR“), posilniť právnu istotu a zaistiť lepšie zosúladenie návrhu smernice s ostatnými

príslušnými smernicami o informovanosti zamestnancov a prerokovaní s nimi, najmä zosúladením definícií, obmedzením rozsahu pôsobnosti EZR a určením podmienok prepojenia na vnútroštátnej a nadnárodnej úrovni. Taktiež prispieva k zjednodušeniu legislatívneho rámca.

Návrh na prepracovanie, zmenu a doplnenie smernice Rady 94/45/ES zahŕňa tieto zmeny smernice 94/45/ES: zavedenie všeobecných zásad týkajúcich sa spôsobov nadnárodného informovania zamestnancov a prerokovania s nimi, zavedenie definície informovania a spresnenie definície prerokovania, obmedzenie právomocí EZR na otázky nadnárodnej povahy a zavedenie prepojenia určeného ako priorita dohodou v rámci podniku medzi vnútroštátnou a nadnárodnou úrovňou informovania zamestnancov a prerokovania s nimi, objasnenie úlohy zástupcov zamestnancov a možnosti odbornej prípravy, ako aj uznanie úlohy odborových organizácií vo vzťahu k zástupcom zamestnancov, objasnenie zodpovednosti týkajúcej sa poskytovania informácií, ktoré by umožnili otvorenie rokovaní a pravidiel rokovaní o dohodách, s cieľom zriadiť nové európske zamestnanecké rady, prispôbenie sa požiadavkám subsidiarity uplatniteľným v prípade, ak nebola uzatvorená dohoda, zavedenie ustanovenia o prispôbení uplatniteľného pri dohodách riadiacich európske zamestnanecké rady v prípade zmien štruktúry podniku alebo skupiny podnikov a, okrem uplatňovania ustanovenia o prispôbení, taktiež uplatňovanie platných dohôd.

Činnosť Výboru pre zamestnanosť (EMCO) a Výboru pre sociálnu ochranu (SPC)

Výbor pre zamestnanosť monitoruje zamestnanosť a politiky zamestnanosti v Európskej únii a podporuje koordináciu politik zamestnanosti medzi členskými štátmi. Spoločná správa o zamestnanosti 2008/2009 predpokladá na rok 2009 útlm rastu zamestnanosti a silný dopad hospodárskej krízy na trh práce EÚ. Súčasný hospodársky obrat si vyžaduje predovšetkým posilnenie úsilia v dvoch kľúčových politikách: uplatňovanie integrovaných prístupov flexiistoty a zabezpečenie prispôbenia zručností a ich zlepšenie podmienkam trhu práce. Na podporu týchto priorít je EÚ pripravená využiť zdroje z ESF a EGF. V súčasnej hospodárskej kríze výbor vyzýva na silnú koordinovanú reakciu EÚ, s využitím všetkých dostupných nástrojov, vrátane zdrojov Spoločenstva. Priame zapojenie všetkých relevantných ekonomických a sociálnych aktérov je nevyhnutné. Priame odpovede na krízu by mali byť v súlade s dlhodobými cieľmi a tiež by nemali znamenať neprimerané bremeno na verejné financie.

V súlade s ustanoveniami článku 128 zmluvy o ES, Výbor pre zamestnanosť preskúmal návrh rozhodnutí Rady o usmerneniach politik zamestnanosti členských štátov. Pričom podporuje návrh na zachovanie hlavných usmernení politik zamestnanosti, ako je stanovené v rozhodnutí Rady 2008/618/EC z 15. júla 2008 na rok 2009.

Výbor pre sociálnu ochranu bol zriadený za účelom posilnenia spolupráce medzi členskými štátmi v oblasti politiky sociálnej ochrany. Úlohou výboru je monitorovať rozvoj politik sociálnej ochrany v členských štátoch a spoločenstve, podporovať výmenu informácií, skúseností a dobrej praxe medzi členskými štátmi a s Komisiou, pripraviť výročnú správu o sociálnej ochrane, ktorá má byť predložená Rade, kde sa bude uvádzať rozvoj politiky s ohľadom na dosahovanie cieľov, ktoré určila Rada.

Národná správa o sociálnej ochrane a sociálnej inklúzii na roky 2008/2009 konštatuje, že vplyv ekonomickej krízy na sociálnu oblasť je evidentný. Je potrebné zavádzať dlhodobé reformy spolu s krátkodobými opatreniami zameranými na zabránenie stratám zamestnania a zabezpečenie príjmu domácností. V rámci dôchodkových systémov je nutné zabezpečiť primeranosť a udržateľnosť týchto systémov a to s ohľadom na dosiahnutie Lisabonských cieľov. Kapitalizačné systémy sa budú musieť prehodnotiť s ohľadom na ich schopnosť vyrovnávať sa s rizikami investovania a otázkami výplaty dôchodkov. Zároveň pri tieto

kapitalizačných systémoch je potrebné zlepšiť pokrytie, aby pomohli vyrovať sa s otázkou starnutia populácie.

Problematika RKS spadá do pôsobnosti odboru záležitostí EÚ a medzinárodnej spolupráce.

Zástupcovia odboru migrácie a integrácie cudzincov sa pravidelne zúčastňovali zasadnutí RKS na Ministerstve vnútra SR k problematike týkajúcej sa migrácie a integrácie cudzincov.

Odbor migrácie a integrácie cudzincov SMV MPSVR SR v priebehu roka 2008 vypracovával stanoviská a zúčastňoval sa rokovaní Pracovnej skupiny pre migráciu a vyhostenie, ako aj na zasadnutia SCIFA, JHA k návrhom smerníc v rámci Plánu politiky legálnej migrácie - Návrhu smernice Rady o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnávania, Návrhu smernice Rady o zjednotenom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a prácu na území členského štátu vydávané pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pre pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte a Návrhu smernice Rady, ktorá upravuje sankcie proti zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín s nelegálnym pobytom. Taktiež pripravoval v súčinnosti s MV SR podklady na COREPER2 k uvedeným návrhom smerníc.

Odbor migrácie a integrácie cudzincov sa pravidelne zúčastňoval a vypracovával stanoviská na zasadnutia Pracovnej skupiny pre sociálne otázky k návrhu Vykonávacieho nariadenia o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia.

Vo svojich stanoviskách OMIC presadzoval záujmy Slovenskej republiky.

Odbor migrácie a integrácie cudzincov v auguste 2008 spracoval a predložil Technickému výboru EK podklady k materiálu Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov Vplyv voľného pohybu pracovníkov v kontexte rozšírenia EÚ.

Odbor migrácie a integrácie cudzincov v priebehu roka 2008 intenzívne pracoval na návrhu Koncepcie integračnej politiky SR. Dokument bol vypracovaný v súlade so Spoločnými základnými princípmi politiky integrácie prisťahovalcov v EÚ a schválený vládou SR dňa 6. 5. 2009.

3.23

Životné prostredie

Životné prostredie, je stavebným pilierom trvalo udržateľného rozvoja, ako aj poľnohospodárstva, a v dlhodobom horizonte aj sociálnych záležitostí.

Na vnútroštátnej úrovni je Koordinácia politiky SR k EÚ pre oblasť životného prostredia v gescii MŽP SR. Rezortná koordináčna skupina pre životné prostredie (ďalej „RKS-ŽP“) naďalej zabezpečovala svoju prvostupňovú koordináčnu úlohu. Zasadnutia RKS ŽP sa konali pravidelne v pondelok, v zmysle programu zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ. V sledovanom období sa uskutočnilo 12 stretnutí RKS ŽP, ktorá schvaľovala pozície na rokovania pracovných skupín Rady EÚ pre životné prostredie, vyjadrovala sa k návrhom inštrukcií pripravovaných pre Komisiu pre záležitosti EÚ 1 ako aj návrhu mandátu pre zastupovanie Slovenska na úrovni Rady EÚ pre životné prostredie. V rámci RKS boli diskutované a riešené otázky a problémy aj s nadrezortnou pôsobnosťou: prípravy podkladov a predbežných stanovísk na rokovanie Výboru pre európske záležitosti NR SR, koordinácia konaní o porušení Zmluvy o založení ES, reportingové povinnosti voči Európskej komisii, korigendá platných legislatívnych predpisov, tlmočenie v pracovných skupinách rady. Príprava a schvaľovanie pozícií na rokovania COREPERu boli v oblasti životného prostredia

zabezpečované prostredníctvom účasti zástupcu MŽP SR na zasadnutiach Komisie pre záležitosti EÚ 1. Zároveň sa uskutočnili aj neformálne stretnutia k riešeniu konkrétnych problémových okruhov, resp. operatívnych problémov, v období medzi jednotlivými formálnymi rokovaniami RKS. Na expertnej úrovni boli konzultované: Zväz priemyslu Slovenska, zástupcovia leteckej dopravy, Združenie automobilového priemyslu, Zväz chemického a petrochemického priemyslu, Asociácia priemyselnej ekológie na Slovensku, Slovenská technická univerzita, ...

Na úrovni EÚ je najvyšším rozhodovacím orgánom pre prijímanie legislatívnych aktov a politických dokumentov v oblasti životného prostredia - Rada EÚ pre životné prostredie (RŽP), členom za SR je minister životného prostredia. Okrem pravidelných zasadnutí predsedníctvo zvyčajne organizuje aj tzv. neformálnu RŽP vo svojej krajine. V sledovanom období sa konalo celkovo 6 zasadnutí z toho 4 formálne (5. 6. 2008 a 20. - 21.10. 2008 v Luxemburgu a 4.-5.12.2008 a 2.3.2009 v Bruseli, v rámci ktorých boli obhajované pozície Slovenska najmä v oblasti klimaticko-energetického balíčka, ktoré sú vysokou prioritou nielen EÚ, ale aj Slovenska pre súčasné obdobie).

V oblasti životného prostredia pracujú 2 pracovné skupiny Rady (Pracovná skupina pre životné prostredie – tematicky zameraná na vnútorné environmentálne politiky a Pracovná skupina pre medzinárodné aspekty životného prostredia – zameraná na externé environmentálne politiky a koordináciu stanovísk členských krajín pred vyjednávaním o medzinárodných dohovoroch v oblasti životného prostredia). Zástupcovia rezortu životného prostredia, ako aj prizvaní odborníci z iných rezortov (MH SR, ÚGKK SR, MZ SR – CCHLP, ÚVZ SR, MP SR, MDPT SR) sa pravidelne zúčastňovali zasadnutí pracovných skupín Rady EÚ.

MŽP SR pravidelne organizovalo stretnutie zástupcov veľvyslanectiev ČR EÚ s ministrom životného prostredia SR pred formálnymi rokovaniami Environmentálnej Rady EÚ. Cieľom brífingov je informovať ČR o pozíciách SR k prerokovávaným témam, ako aj získať zásadné informácie o postojoch ostatných ČR pred každým rokaním Rady EÚ.

Záujmy SR boli presadzované vďaka aktívnej účasti zástupcov rezortu na zasadnutí jednotlivých formácií Rady EÚ pre ŽP najmä Rady ministrov životného prostredia.

V roku 2008 sa uskutočnilo 6 zasadnutí Rady ministrov životného prostredia, z toho 2 neformálne 4 formálne, v rámci ktorých boli obhajované pozície Slovenska najmä v oblasti Klimaticko-energetického balíčka, ktorý je vysokou prioritou nielen EÚ ale aj Slovenska pre súčasné obdobie.

Hlavnou témou, ktorá predovšetkým rezonovala na všetkých úrovniach rokovaní nie len medzi členskými štátmi EÚ, ale aj na medzinárodnej, či domácej, boli otázky zmeny klímy a klimaticko-energetického balíčka, ktorý Európska Komisia (EK) predstavila 23. januára 2008. Integrovaný klimaticko-energetický balíček je zásadným, komplexným a veľmi ambicióznym riešením, ktoré bude významným spôsobom predurčovať ekonomický vývoj na úrovni členských krajín EÚ v nadchádzajúcich 15+ rokoch. Okrem zníženia emisií skleníkových plynov nové pravidlá prispievajú k zvýšeniu energetickej efektívnosti a najmä posilneniu energetickej bezpečnosti únie.

Legislatívne návrhy klimaticko-energetického balíka, na ktorých konečnej kompromisnej podobe sa dohli lídri členských krajín EÚ na decembrovom summite v Bruseli (Európska rada, 11. a 12. decembra 2008), so sebou prinesú dopady a prijaté nevyhnutné opatrenia budú mať politický, ekonomický, energetický, environmentálny, ale aj sociálny rozmer. Slovensko považovalo počas náročných rokovaní presadzovalo zohľadnenie aspektu ekonomickej konvergencie, prijatie legislatívy na minimalizáciu odlivu priemyslu a rozšírenie možností flexibility pri plnení cieľov na národnej úrovni. Slovenský návrh v otázke zohľadnenia už vykonaného úsilia pre zníženie emisií skleníkových plynov v období od roku 1990 do roku 2005 pri redistribúcii kvót na aukcie zohral významnú úlohu pri dosiahnutí

kompromisu EÚ 27 pri prerozdelení stanoveného záväzku zníženia o 20% do roku 2020 na úrovni EÚ.

Smernica o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov - súčasť klimaticko – energetického balíčka EK, je hlavným nástrojom na dosiahnutie cieľa EÚ o 20 % podiele obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe. Návrh sa týka troch oblastí: elektrickej energie, vykurovania a chladenia a dopravy. V zmysle rokovaní a záverov, na ktorých sa dohodli lídri krajín EÚ v decembri 2008 vyplýva v oblasti obnoviteľných zdrojov energie (ďalej „OZE“) pre Slovensko záväzok dosiahnuť; podiel OZE na konečnej spotrebe 14 % do roku 2020. Tento cieľ možno hodnotiť ako ambiciózny a nákladný, avšak realistický (v 2007 bol podiel OZE 7%, finálna hodnota 14% do 2020 bola indikovaná aj v Stratégii energetickej politiky SR do 2020). Obnoviteľné zdroje energie (OZE) si vyžadujú podporu štátneho rozpočtu okolo 100 mil. Eur ročne (odhad MH SR).

V zmysle dohody lídrov EÚ z decembra 2008 v oblasti systému obchodovania s emisnými kvótami ako aj ďalšími navrhovanými opatreniami pre zníženie emisií skleníkových plynov na úrovni EÚ do roku 2020 (smernica, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES o obchodovaní s emisnými kvótami skleníkových plynov, rozhodnutie o úsilí členských štátov EÚ znížiť emisie skleníkových plynov v sektoroch mimo schému obchodovania s emisnými kvótami a smernica o geologickom ukladaní a skladovaní oxidu uhličitého) sú najdôležitejšie pre Slovensko nasledujúce závery:

Veľká väčšina priemyselných odvetví na Slovensku bude mať nárok na distribúciu emisných kvót zadarmo z dôvodu hrozby presunu odvetvia do krajín s nižšími environmentálnymi štandardmi – carbon leakage. Na SR budú „ťažiť“ z bezodplatných kvót takmer všetky energeticky náročné odvetvia zastúpené na SR (napr. oceliarne, výroba cementu, papierne alebo nepriamo aj výroba hliníka)

V ostatných priemyselných sektoroch sa budú nakupovať povolenky formou aukcií postupne t.j. od 20% v 2013 až po 70% v 2020. Ide o sektory, ktoré nespádajú pod hrozbu carbon leakage (keramický priemysel, potravinárstvo apod.)

Pozitívny rast emisií v sektoroch mimo obchodovania (doprava, poľnohospodárstvo, sektor bývania) v rokoch 2010 - 2013, pričom celkovo oproti 2005 môžeme zvýšiť emisie skleníkových plynov v týchto sektoroch o 13% v 2020. Na summite došlo k úprave výšky emisných stropov v tomto sektore pre nové ČK (čo bude pre SR znamenať cca. o 2 mil. t emisií viac v rokoch 2010-2013)

Príjmy z aukcií povoleniek z energetického a priemyselného odvetvia v rámci schémy obchodovania budú príjmom štátu, ktorý z nich bude môcť podporovať pozitívne tendencie v ekonomike (odhad celkových príjmov do štátneho rozpočtu cca. 500 miliónov euro ročne pri očakávanej cene 30 euro za tonu emisií vrátane dodatočných 2% z redistribučného mechanizmu, ktoré SR získala navyše v dôsledku „early effort“).

V roku 2008 sa na úrovni Rady EÚ podarilo dospieť k dohode aj k návrh nariadenia o znižovaní emisií CO₂ z áut, kde Slovensko počas rokovaní presadzovalo, aby prijaté opatrenia boli efektívne, aby neohrozili konkurencieschopnosť európskeho automobilového priemyslu a mali by byť neutrálne z hľadiska dopadu na výrobcov rozdielnych kategórií vozidiel. Pozícia Slovenska, ako kľúčového európskeho výrobcu automobilov, bola v značnej miere akceptovaná v rámci finálnych rokovaní s EP. Z hľadiska SR bolo dôležité zohľadniť súčasný ekonomický vývoj vo svete, finančnú krízu a jej dopady predovšetkým na automobilový priemysel, a preto presadzovala aby roku 2015 neboli vyberané žiadne pokuty, alebo viac- menej iba symbolické, pretože sme ich nepovažovali za zárukou efektívneho splnenia cieľov, nakoľko znižujú konkurencieschopnosť výrobcov, sú prenášané v plnej výške na spotrebiteľov i zamestnancov, vplývajú negatívne na rýchlejšiu obnovu vozového parku a v konečnom dôsledku teda neprispievajú v potrebnej miere k znižovaniu emisií.

Ďalšou nosnou témou diskusií bola otázka genetický modifikovaných organizmov, kde Slovensko podporuje aj do budúcnosti pokračovanie výskumu pre všetky oblasti používania GMO na národnej aj medzinárodnej úrovni a výsledky národných výskumov, na základe ktorých by mohli mať jednotlivé ČŠ možnosť istej voľnosti v rozhodovaní, boli pred ich schválením validované EFSA (European Food Safety Authority).

Novo otvorenou problematikou na úrovni EÚ bol „Akčný plán pre trvalo udržateľnú spotrebu a výrobu a trvalo udržateľnú priemyselnú politiku“. Predpokladáme, že akčný plán bude účinným nástrojom v presadzovaní environmentálnych požiadaviek v oblasti výroby a spotreby a nielen posilní existujúce mechanizmy, ale bude pridanou hodnotou, ktorá naštartuje procesy presahujúce rámec jednotlivých environmentálnych politík.

Legislatívne akty EK prijaté na úrovni Rady EÚ a EP a publikované v Úradnom vestníku EÚ za obdobie máj 2008 – máj 2009, ktoré majú byť transponované do národnej legislatívy sú nasledovné:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/101/ES z 19. novembra 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/EC s cieľom začleniť činnosti leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v rámci Spoločenstva;
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe;
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc;
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/105/ES zo 16. decembra 2008 o environmentálnych normách kvality v oblasti vodnej politiky, o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a o zmene a doplnení smernice 2000/60/ES;
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/56/ES zo 17. júna 2008, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti morskej environmentálnej politiky (rámcová smernica o morskej stratégii);
- smernica EP a Rady, ktorou sa dopĺňa smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o špecifikáciu benzínu, nafty a plynového oleja a zavedenie mechanizmu na monitorovanie a zníženie emisií skleníkových plynov z využívania palív v cestnej doprave a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 1999/32/ES, pokiaľ ide o špecifikáciu paliva využívaného v plavidlách vnútrozemskej vodnej dopravy a ktorou sa zrušuje smernica 1993/12/EHS;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1102/2008 z 22. októbra 2008 o zákaze vývozu kovovej ortuti a niektorých zlúčenín a zmesí ortuti a o bezpečnom uskladnení kovovej ortuti;
- nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 689/2008 zo 17. júna 2008 o vývoze a dovoze nebezpečných chemikálií;
- nariadenie Rady (ES) č. 1341/2008 z 18. decembra 2008, ktorým sa v súvislosti s určitými projektmi generujúcimi príjmy mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1083/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde.

Legislatívne akty EK prijaté na úrovni Rady EÚ a EP za obdobie máj 2008 – máj 2009, zatiaľ nepublikované v Úradnom vestníku EÚ:

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/31/ES Z 23. apríla 2009 o geologickom ukladaní oxidu uhličitého a o zmene a doplnení smernice Rady 85/337/EHS, smerníc 2000/60/ES, 2001/80/ES, 2004/35/ES, 2006/12/ES, 2008/1/ES a nariadenia (ES) č. 1013/2006;

- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/29/ES z 23. apríla 2009, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES s cieľom zlepšiť a rozšíriť schému Spoločenstva na obchodovanie s emisími kvótami skleníkových plynov;
- rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. .../2009/ES z 23. apríla 2009 o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020.

V sledovanom období pokračoval v oblasti životného prostredia proces transpozície a zabezpečovania implementácie platných legislatívnych aktov EÚ v oblasti životného prostredia. Boli prijaté viaceré právne akty, novely zákonov a vykonávacie predpisy za účelom transpozície environmentálnej acquis.

Všeobecne záväzné právne predpisy prijaté za obdobie od 1.5. 2008 do 30. 4. 2009:

Rok 2008:

- Zákon č. 514/2008 Z. z., o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 515/2008 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v oblasti starostlivosti o životné prostredie v súvislosti so zavedením meny euro v SR
- Zákon č. 519/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (poslanecký zákon)

Rok 2009: zo zákonov a právnych aktov, ktoré sú v súčasnosti v legislatívnom procese zatiaľ žiaden nebol uverejnený v Zbierke zákonov.

Využívanie fondov - možnosť čerpania prostriedkov z fondov EU

Vstupom do EÚ získala SR možnosť čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v oblasti životného prostredia, pričom finančná podpora bola v sledovanom období prioritne zameraná na zabezpečenie plnenia záväzkov SR prijatých počas prístupových rokovaní, ktoré boli premietnuté aj do Zmluvy o pristúpení k Európskej únii.

Konkrétne ide o záväzky vyplývajúce z prechodných období, ktoré boli prijaté pre SR v oblasti životného prostredia.

Najvýznamnejšou udalosťou roka z hľadiska čerpania prostriedkov z fondov EU bolo dňa 8.11.2007 schválenie Operačného programu Životné prostredie, ktorý predstavuje základný programový dokument pre čerpanie pomoci zo Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov EÚ pre sektor životného prostredia v programovom období 2007 – 2013. (Rozhodnutím Európskej Komisie - K(2007)5500)

Globálny cieľ programu je Zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ a SR a posilnenie environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja.

Zahraničné zdroje financovania predstavujú: Kohézny fond (ďalej iba „KF“) a Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej iba „ERDF“)

S výnimkou prioritných osí 3 a 5 je oprávneným územím pre všetky prioritné osi celé územie Slovenska. Pre prioritné osi 3 a 5 nakoľko sú spolufinancované z ERDF je oprávneným územím celé územie Slovenska s výnimkou Bratislavského kraja.

Operačné programy cieľa Európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca (2007 - 2013)

SR je v rámci cieľa Európska územná spolupráca zapojená do dvoch programov nadnárodnej spolupráce, ktorými sú:

- Operačný program Stredná Európa - zahŕňa územie alebo časť územia 9 krajín, a to ôsmich členských štátov EÚ (Nemecko, Rakúsko, Taliansko, Poľsko, ČR, SR, Maďarsko a Slovinsko) a západnú pohraničnú oblasť Ukrajiny;
- Operačný program Juhovýchodná Európa - zahŕňa územie alebo časť územia 17 krajín, a to ôsmich členských štátov EÚ (Rakúsko, Taliansko, Grécko, Bulharsko, Rumunsko, SR, Maďarsko a Slovinsko), Albánska, Bosny a Hercegoviny, Chorvátska, Macedónska, Srbska, Čiernej hory, Moldavska a časť územia Ukrajiny, ako aj Turecka.

V prípade oboch programov nadnárodnej spolupráce je oprávneným územím celé územie SR.

Celková finančná alokácia pre SR pre oba programy nadnárodnej spolupráce na obdobie 2007 - 2013 predstavuje 19,793 milióna Eur z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, t.j. pre každý z programov 9,896 milióna Eur. Uvedená alokácia pre SR má indikatívny charakter (predstavuje „príspevok“ SR do celkového rozpočtu programu), keďže rozpočet je v rámci programov nadnárodnej spolupráce vytvorený pre program ako celok (v členení podľa jednotlivých prioritných osí, a nie podľa členských štátov), bez rozlíšenia alokácií pre jednotlivé štáty.

Stav programových dokumentov

Vláda SR schválila uznesením č. 592 zo 4. júla 2007 návrhy oboch operačných programov – OP Stredná Európa a OP Juhovýchodná Európa.

Oba operačné programy, do ktorých je SR zapojená v rámci cieľa Európska územná spolupráca – nadnárodná spolupráca, boli v decembri 2007 schválené Európskou komisiou, a to:

- OP Stredná Európa - Rozhodnutím komisie K(2007) 5817 z 03. 12. 2007, ktorým sa prijíma operačný program „Central Europe“
- OP Juhovýchodná Európa – Rozhodnutím komisie K(2007) 6590 z 20. 12. 2007, ktorým sa prijíma operačný program „South East Europe“

V rámci OP Stredná Európa boli vypracované aj ďalšie riadiace dokumenty – príručka pre žiadateľa („Application Manual“), projektová žiadosť („Application Form“) a pravidlá pre poskytovanie štátnej pomoci (štátna pomoc bude v rámci prvej výzvy na predkladanie projektov poskytovaná podľa pravidla „de minimis“).

V rámci OP Juhovýchodná Európa proces prípravy riadiacich dokumentov ešte stále prebieha.

Okrem vyššie uvedených dokumentov bude vypracovaný ešte implementačný manuál a manuál technickej pomoci.

V rámci oboch programov nadnárodnej spolupráce sú podporované predovšetkým projekty neinvestičného charakteru, najmä:

- spoločné nadnárodné stratégie, štúdie a plánovanie aktivity;
- vytváranie a uplatňovanie spoločných nástrojov rozvoja (spoločných riešení v oblasti inovácií, ochrany životného prostredia, predchádzania environmentálnym rizikám, využívania obnoviteľných zdrojov energie, rozvoja dopravy a informačno-komunikačných technológií, rozvoja regiónov);
- vytváranie spoločných štruktúr riadenia a uplatňovanie spoločných postupov riadenia,
- pilotné činnosti, pilotné a demonštratívne projekty s nadnárodným rozmerom (ak sú založené na nadnárodných koncepciách alebo stratégiách);
- prípravné štúdie pre realizáciu investícií nadnárodného charakteru (napr. dopravných sietí) – štúdie uskutočniteľnosti, štúdie vplyvov na životné prostredie);
- v rámci ktorých je zároveň možné aj financovanie investícií malého rozsahu (napr. informačné a inovačné centrá nadnárodného významu) alebo pilotného charakteru.

- Oprávnenými žiadateľmi/projektovými partnermi sú subjekty verejného sektora (orgány štátnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, rozpočtové a príspevkové organizácie vrátane vysokých škôl a výskumných inštitúcií), ako aj súkromného sektora (vrátane združení, rozvojových agentúr, neziskových organizácií, podnikateľských subjektov).
- Miera spolufinancovania z ERDF pre projektových partnerov zo SR predstavuje 85 % celkových oprávnených výdavkov.

Informačné aktivity

Dňa 18. marca 2008 sa v rámci 1. výzvy na predkladanie projektov uskutočnil Národný informačný deň programu nadnárodnej spolupráce Stredná Európa. Informačného dňa sa zúčastnilo cca 80 zástupcov potenciálnych projektových partnerov, orgánov štátnej správy, miestnej samosprávy, MVO, ako aj zástupca Spoločného technického sekretariátu vo Viedni.

LIFE+

Úlohou LIFE + je poskytovať špecifickú podporu tvorbe a implementácii environmentálnej politiky a legislatívy Spoločenstva v oblasti životného prostredia, predovšetkým cieľov 6. akčného environmentálneho programu a z neho vyplývajúcich tematických stratégií a projektov s európskou pridanou hodnotou.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 614/2007 o finančnom nástroji pre životné prostredie (LIFE +) nadobudlo platnosť dňa 23. mája 2007, následne EK vyhlásila výzvu na predkladanie projektov dňa 15.9.2007. Ročná indikatívna alokácia z rozpočtu pre LIFE + pre Slovensko na výzvu v roku 2007 je 2, 857 mil. Eur.

Projekty boli podľa harmonogramu najprv predložené na MŽP SR dňa 30.11.2007 a potom boli do 15.1.2008 odoslané so stanoviskom MŽP SR do EK. Celkovo bolo prijatých a aj do EK predložených 8 projektov s celkovými nákladmi 12 831 212 Eur a s požadovanou výškou príspevku 6 280 039 Eur.

V súčasnosti EK podané projekty vyhodnocuje. Konečné stanovisko, ktoré projekty budú financované z nástroja LIFE+, z výzvy za rok 2007, bude prijaté v júli 2008 na zasadnutí Výboru LIFE+.

Návrh odporúčaní

Rezort ŽP úzko spolupracuje so zástupcami NR SR; pracovníci NR SR sú pravidelne prizývaní k účasti na rokovaníach Rezortnej koordinačnej skupiny ŽP, ako aj k rokovaniam komisie EU 1 na MZV SR, kde sú pravidelne informovaní o všetkých stanoviskách SR pripravovaných na rokovania v inštitúciách EÚ. Rezort ŽP plní ustanovenia ústavného zákona 379/2004Z.z. o spolupráci Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky v záležitostiach EÚ a dodržiava stanovené lehoty na predkladanie dokumentov, čím prispieva k efektívnemu presadzovaniu záujmov Slovenska v Európskej únii.

V zmysle zákona NR SR č.253/2005 Z.z. o rokovanom poriadku NR SR v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť predkladať VEZ NR SR predbežné stanovisko k legislatívnemu návrhu EK do 3 týždňov po jeho obdržaní, čo v reáli predstavuje veľmi krátke obdobie na jeho prerokovanie v orgánoch vedenia rezortu a vypracovanie predovšetkým v prípadoch, keď na vypracovanie predbežného stanoviska je potrebné osloviť viaceré dotknuté orgány, prípadne rezorty, alebo dokonca rokovať o gestorstve k určitému legislatívnemu aktu, čo často zaberie celé stanovené obdobie 3 týždňov; návrhy stanovisk na rokovanie Rady EÚ v dostatočnom časovom predstihu. Ak k termínu rokovania VEZ pripočítame „dostatočný časový predstih“, rezort by mal predkladať predmetné stanoviská dva týždne pred samotným rokovaním príslušnej formácie Rady EÚ. Pravidlom býva, že dokumenty sú upravované v

nadväznosti na rokovania COREPERu, ktorého zasadnutia sa konajú spravidla týždeň pred samotným rokaním Rady EÚ. Z toho titulu, nie je možné „v dostatočnom časovom predstihu“ informovať VEZ NR SR o záverečných stanoviskách, ktoré sú upravované v zmysle aktuálnych dokumentov predkladaných sekretariátom Rady EÚ často krát aj deň pre samotným rokaním Rady EÚ.

V zmysle vyššie uvedeného, považujeme za potrebné snažiť sa o doriešenie týchto procesných nedostatkov tak, aby sa vytvoril dostatočný priestor pre prípravu kvalifikovaných stanovísk, bez ktorých je veľmi problematické v dostatočnej miere obhajovať záujmy Slovenska na úrovni EÚ. Na základe získaných skúseností jednotlivých rezortov je potrebné v dostatočnej miere, rozsahu a čase aktualizovať Revidovaný mechanizmus tvorby stanovísk k návrhom aktov schvaľovaných Radou EÚ v podmienkach Slovenskej republiky“, schválený uznesením vlády SR č. 884 zo dňa 17.10.2007, tak aby sme dosiahli optimálny spôsob prípravy, predkladania a schvaľovania stanovísk SR, ktorý je porovnateľný s ostatným členskými krajinami EÚ a aj týmto spôsobom prispeli k dôraznejšiemu presadzovaniu záujmov Slovenska v rámci jednotlivých inštitúcií EÚ.

MŽP SR vidí potrebu v doriešení problematiky zverejňovania dokumentov EÚ. V súčasnosti chýba dokument, ktorý by uvedenú problematiku komplexne riešil. Predmetom rokovaní formácii Rady EÚ sú často dokumenty, ktoré obsahujú akronym „LIMITE“, nakoľko obsahujú pozície členských štátov. Uvedené dokumenty nie sú zverejniteľné, z čoho vyplýva problém s ich odstupovaním napr. tretím stranám so žiadosťou o stanovisko (napr. priemysel).

Na predmetné dokumenty je potrebné aplikovať aj článok 4 ods. 3, článok 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie, ktoré je priamo uplatniteľným právnym predpisom aj v SR.

3.24 Štatistika

Na úrovni Rady sa experti Štatistického úradu SR pravidelne zúčastňujú na zasadnutiach Pracovnej skupiny pre štatistiku (STATIS).

Vnútroštátnu koordináciu príprav na rokovania v oblasti štatistiky v rámci EÚ zabezpečuje Rezortná koordinačná skupina ŠÚ SR, v ktorej má zastúpenie aj MZV, MF, MH, MP, MRSVR, NBS a ÚV. ŠÚ SR nie je stálym členom Komisií pre európske záležitosti 1 a 2. V prípade prerokovania záležitostí týkajúcich sa štatistiky sa však zástupca ŠÚ SR zúčastňuje na ich zasadnutiach a predkladá inštrukcie pre COREPER 1 a 2.

Experti ŠÚ SR sa podieľali na procese schvaľovania legislatívnych aktov EÚ v oblasti štatistiky. Pravidelne sa zúčastňovali zasadnutí pracovnej skupiny Rady STATIS, kde presadzovali záujmy Slovenskej republiky a národného štatistického systému SR. V sledovanom období sa uskutočnilo 14 zasadnutí tejto pracovnej skupiny. ŠÚ SR sa zapájal do procesu tvorby európskej legislatívy už v počiatočnej fáze jej prípravy formou účasti na zasadnutiach pracovných skupín Komisie (Eurostatu). Predsedníčka úradu bola členkou Výboru pre štatistické programy (od 1.4.2009 Výbor pre európsky štatistický systém), ktorý je zodpovedný za tvorbu stratégie v oblasti štatistiky a posudzuje legislatívne návrhy predkladané Komisiou.

V roku 2008 bolo v oblasti štatistiky prijatých celkom 29 legislatívnych aktov, z toho 13 nariadení Rady a Európskeho parlamentu, 2 rozhodnutia Rady a Európskeho parlamentu

a 12 nariadení Komisie. V prvom štvrtroku 2009 boli prijaté 3 nariadenia Rady a Európskeho parlamentu a 6 komitologických nariadení.

Najvýznamnejším spomedzi prerokovaných a prijatých legislatívnych aktov je Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike, ktoré nadobudlo účinnosť 1. apríla 2009. Okrem iného definuje európsky štatistický systém, posilňuje úlohy národných štatistických úradov a Eurostatu, zakotvuje aspekty kvality štatistiky a uplatňovanie Kódexu postupov pre európsku štatistiku, upravuje poskytovanie dôverných štatistických údajov atď.

Z hľadiska SR je mimoriadne dôležité Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 234/2008/ES o zriadení Európskeho poradného výboru pre štatistiku, ktorého jedným z 12 členov sa stal profesor Ladislav Kabát. Úlohou výboru je poskytovať Európskej komisii, Rade a Parlamentu poradenstvo, analýzy a odporúčania pre oblasť európskej štatistiky a európskeho štatistického systému. Členstvo vo výbore je prestížnou záležitosťou, je ocenením tak odborných znalostí vybraných členov, ako aj významnou formou reprezentácie jednotlivých členských krajín EU, ktoré zastupujú.

Implementácia značného počtu prijatých legislatívnych aktov pre štatistiku si vyžaduje zo strany ŠÚ SR nasadenie mimoriadnych ľudských aj finančných kapacít. Za týmto účelom využil ŠÚ SR v roku 2008 ponuku na 18 grantových projektov určených pre členské štáty EÚ. Táto forma asistencie významne podporuje včasnú a dôslednú implementáciu nových legislatívnych aktov a napomáha zvyšovaniu kvality požadovaných štatistických informácií.

V procese schvaľovania Rady sú v súčasnosti 4 návrhy nariadení: zber štatistických údajov Európskou centrálnou bankou, štatistika prostriedkov na ochranu rastlín, štatistika plodín a štatistika o informačnej spoločnosti. Nastupujúce švédske predsedníctvo sa okrem uvedeného plánuje zaoberať štatistikou turistiky, produkčným potenciálom určitých druhov ovocných stromov a produkčným potenciálom viníc.

Návrh odporúčaní

ŠÚ SR odporúča venovať pozornosť novoprijatému Nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike (OJ L 87/164), na základe ktorého sú súčasťou Európskeho štatistického systému okrem národných štatistických inštitúcií aj iné vnútroštátne orgány zodpovedné za rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, MŠ SR, Ústav informácií a prognóz školstva, MZ SR, Národné centrum zdravotníckych informácií, Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo vnútra SR, Migračný úrad MV SR, MH SR, Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, MP SR, Národné lesnícke centrum, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Štátna veterinárna a potravinová správa, MŽP SR, MF SR, Národná banka Slovenska, Úrad vlády SR, Správa štátnych hmotných rezerv SR, Poštový regulačný úrad, Inštitút informatiky a štatistiky).

Záver

Medzi prioritné oblasti, ktorým čelila Slovenská republika počas piateho roku členstva v Európskej únii patrilo plnenie, príprava a samotný vstup do Európskej menovej únie, reforma výdavkov rozpočtu EÚ, nový trojročný cyklus Lisabonskej stratégie, ktorý sa premietol do predloženia nového Národného programu SR na roky 2008 – 2010.

V piatom roku svojho členstva v EÚ však ekonomiku Slovenska zasiahla nepriaznivá celosvetová finančná a hospodárska kríza. Globálna ekonomická situácia je vážna a výhľad je poznamenaný neobvykle veľkou neistotou. Príznaky finančnej krízy sa objavujú už vyše roka, avšak situácia sa vyostřila a radikálne zhoršila od septembra 2008. V ostatnom roku Slovenská republika kvôli ekonomickej a finančnej kríze prijala tri ekonomické balíčky na prekonanie a naštartovanie ekonomiky.

Zároveň sme sa prihlásili k Miléniovým rozvojovým cieľom, ktorých plnenie predstavuje základ smerovania našej humanitárnej pomoci.

Slovensko podporuje a pozitívne pristupuje k otázke rozširovania EÚ, taktiež k vývoju Západného Balkánu, ktorého asociačný proces sa dostal do nového štádia, počas ktorého bude hlavným cieľom získanie štatútu kandidátskej krajiny.

SR naďalej považuje uplatňovanie základných slobôd EÚ ako i skutočne funkčný vnútorný trh za maximálne priority i nevyhnutnú podmienku udržateľného ekonomického rastu a konkurencieschopnosti EÚ. V priebehu 5 roku sme sa zapojili do prípravy a implementácie energeticko-klimatického balíčka.

Slovenská republika sa aktívne prihlásila počas ostatného roku k riešeniu problémov energetiky a organizovala tretie zasadnutie Európskeho jadrového fóra, ktoré sa uskutočnilo v dňoch 3. - 4. 11. 2008 v Bratislave. V oblasti posilnenia energetickej infraštruktúry Európska únia schválila zoznam celkovo 17 projektov v sektore plynu a 9 projektov v oblasti elektriny. Medzi projektmi týkajúcimi sa SR je plynové prepojenie Slovenska a Maďarska (Veľký Krtíš – Vécse) s výškou príspevku z úrovne EÚ 30 mil. Eur. Ďalším projektom týkajúcim sa diverzifikácie dodávok je prepojenie Slovenska a Poľska s plánovanou podporou Spoločenstva vo výške 20 mil. Eur.

Okrem toho EK navrhuje vyčleniť 80 mil. euro na posilnenie infraštruktúry na podporu toku plynu v prípade krátkodobých výpadkov dodávok. Z uvedeného objemu finančných prostriedkov bude možné čerpať financie na projekty typu – prepojenie SR na Baumgarten, resp. zabezpečovanie reverzného toku plynu z ČR.

Na záver je potrebné spomenúť aj pokračovanie v presadzovaní záujmov SR v rámci diskusií o budúcnosti politiky súdržnosti EÚ a zlepšovanie funkčnosti spoločného vnútorného trhu.

Európa bez bariér sa stala prioritou i predsedníctiev v roku 2009.